
dillerdeki
müjde
Reşit Haylamaz

Dillerdeki Müjde

Reşit HAYLAMAZ

Dillerdeki Müjde

Reşit HAYLAMAZ

DİLLERDEKİ MÜJDE

Editör
Ömer ÇETİNKAYA

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Kapak
İhsan DEMİRHAN

Sayfa Düzeni
Ahmet KAHRAMANOĞLU

ISBN
978-975-278-001-9

Yayın Numarası
266

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası
Sarnıç Yolu Üzeri No: 7 Gaziemir/İZMİR
Tel: (0232) 252 20 96

Haziran 2009

Genel Dağıtım
Gökkuşağı Pazarlama ve Dağıtım
Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi
Mahmutbey/İSTANBUL

Tel: (0212) 410 50 60 Faks: (0212) 445 84 64

Işık Yayınları
Emniyet Mahallesi Huzur Sokak No: 5
34676 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 318 42 88 Faks: (0216) 318 52 20
www.isikyayinlari.com

İÇİNDEKİLER

TAKDİM

Hepimiz biliriz ki, ilk insan ve ilk Nebi Hz. Âdem'den itibaren Hz. Nûh, Hz. İbrâhîm, Hz. Dâvûd, Hz. Yahyâ, Hz. Mûsâ ve Hz. Îsâ gibi bütün peygamberler, hep gelecekteki Son Nebi'den bahsedip gitmişlerdir. Zira bu, onların Allah'a verdikleri sözün (ahit) bir gereğidir ve böylelikle her bir Nebi de, bu 'ahde' vefa göstermiş, marziyat-ı ilahiye'yi yerine getirmişlerdir.

Onların, iman sahilinden okyanusa damla damla bıraktıkları hareketin halkaları, millet ve ülkeleri aşarak çok farklı beldelere ulaşmış ve buralarda, iman adına büyük beklentilerin doğmasına sebep olmuşlardır.. hem de, cehaletin en koyu dönemlerini yaşadığı karanlık çağlara inat..!

Neden olmasın ki! Geleceği beklenen bu Zat, dünyanın gidişini değiştirecek, ahireti netice verecek bir mezra hükmüne getirip ona reis olacak bir Zat'tı; varlığın kıymetini ilan edip haykıracak.. insanlar ve cinleri, karanlık bir gelecek kaygısından kurtarıp onlara, saadet-i ebediyeye giden yolları gösterecekti. Elbette ki Allah'ın yarattıklarına, yine Allah'ı anlatıp tanıttırmak için gelen bir Zat'ı, herkes bekleyecek ve bu beklentilerini de her fırsatta dile getirerek başkalarını da gelişinin bayramına hazırlayacaklardı.

***

Habeşistan'dan Yemen'e, İran'dan Hindistan'a ve Ceziretü'l-Arab'dan diyar-ı Şam'a kadar geniş bir coğrafyada yankı bulan bu ses, belli istihalelere uğrasa bile günümüze kadar gelebilmiş ve bu vesileyle bizler, asırlar sonrasından çağlar öncesinin beklentilerine şahit olabilmekte ve imanlarında imanlarımız`kontrol imkanı bulabilmekteyiz.

Efendiler Efendisi'nin mübarek cedlerinden Ka'b İbn Lüey'den, gelişine şahit olabilmek için Medine'ye gelip yerleşen İbn Heyyebân'a, panayırların pîr-i fani hatibi Kuss İbn Sâide'den, yolunu gözleyip gelişini özleyen Râhib Bahîra'ya kadar risalet müjdecilerinin heyecanlarını günümüze taşıyıp imanda derinlik yaşıyor olabilmemiz, mesafe almaya başladığımızın bir göstergesi..!

Vuslat öncesi Mekke'yi düğüne hazırlayan Zeyd İbn Amr'dan Hira'daki sese ilk yankı Varaka İbn Nevfel'e ve ondan da, bu sesin sinesinde ârâm eylediği metin insan Hz. Hatice'ye kadar bu konuda önümüzü aydınlatacak öyle misaller var ki, bu mirastan hakkıyla istifade için Hz. Ebû Bekir ve Hz. Ali misal bir imanla koşulsuz bir teslimiyet gerekiyor.

Zaten, Fars'lı Selmân'ın serüveni, bizi de harekete geçirip yollara döküyorsa hedefine ulaşmış.. Benî Kurayza'lı Selâm oğlu Abdullah'ın metin duruşu, bize de metanet kazandırıyorsa hak çizgide yürümeye and içip aynı hedefte anlaşmışız demektir..!

Elbette her bir emareyi buraya taşımaya imkan yok.. aktarılanlar da, bir şekilde bize kadar ulaşanlar.. kim bilir ulaşma imkanı bulamayan ne ilginç ifadeler, ne çarpıcı sözler ve ne yürek dağlayan bekleyişlere şahit olmuştu yaşlı dünyamız.!?

Bize kadar gelenler, elbette ulaşma imkanı bulamayanlar hakkında bilgi veriyor. Zaten 'Dillerdeki Müjde' de, belli başlılarından örnekler vermek suretiyle geneli hakkında bir fikir verme gayretinin ürünü..!

Arayıp da bulamayan, bekleyip de göremeyenlere bakınca, ufkumuza doğduğu halde farkına varamayanların neler kaybettikleri çarpıyor enzâra..!

Arama ve bekleme zahmetine katlanmadan ufkumuzda doğuvermesinin avantajları beliriyor ufuklarda..!

O'nun konuşulduğu kültürde dünyaya gelmiş olmamızın fâikiyeti, ne büyük nimet..!

Bir de, arayıp bekleyenler kadar gönülden bağlanabilsek O'na..!

O'nun için düşebilsek yeniden yollara..!

Yeri gelince terk edebilsek O'nun için her şeyi; sılayı.. yuvayı.. ana ve babayı.. evlad ü iyali..!

Anaların elinden tutmak.. babalara merhametini duyurmak ve evlad ü iyale ebedi gençliğe giden yolları gösterebilmek için..!

Kim bilir bugün, ne beklediğinin bile farkında olmadan, O'nu ve mesajlarını bekleyen nice mürde gönül var yeryüzünde.!?

Elbette O, aramızda bugün… Az bir dikkat bile, gelişindeki bahar kokusunu hissettirir hüşyâr gönüllere..!

Yâdının zikredildiği yerde, mürde gönüllere de ulaşmak için gayret beklediği bir gerçek bugün..!

Zira, bütün ufuklara doğmuştu O..! Hâlâ ulaştıramadığımız boş ufuklar var bugün..! İşte her bir mü'minden, O'nun beklentisi de bu zaten..!

Beklenip yolu gözlenen Nebi, şüphesiz yolunu gözleyenlere, mesajını ulaştıracağımız anı intizar etmekte..!

'Dillerdeki Müjde' ile, bekleyip gözleyenlerin ufkunda, bizden beklenenler konusunda bir şeyler alıp konumumuzu yeniden gözden geçirebiliyorsak, hedefe ulaşılmış demektir…

Zaten 'dil'in bir anlamı da gönül demektir. Dillerdeki müjde, O'nu gönül tahtına davetin adıdır aynı zamanda…

Daha dünyaya teşrif etmeden açılmıştır zira… Yola revân olup ümmetiyle vedalaştığından beri açık olduğu gibi..!

Dualara vesile olması temennisiyle…

Reşit HAYLAMAZ

GİRİŞ

Şuurla bilinmeyi murad eden Yüce Mevla, henüz kainatı yaratmadan önce, ilk olarak varlığın mayası sayılan Nûr-u Muhammedî'ye hayat imkanı verdi. Daha Hz. Âdem, toprakla çamur arasında gidip gelirken Yüce Kudret, böylelikle bütün Âdem oğullarını kulluğa çağıracak olan Evrensel Nûr'un hayat bulmasını murâd ediyor ve ilk olarak Nûr-u Muhammedî yaratılmış oluyordu.

Bunu ifade sadedinde Efendiler Efendisi, çağlar sonrasında;

– Allah'ın ilk yarattığı şey, benim nûrumdu' buyuracak ve bir hakikati teslim edecekti.

Hz. Câbir İbn Abdillah, bir gün Efendiler Efendisi'ne şöyle soracaktı;

– Yâ Rasûlallah! Anam babam sana feda olsun, bana Allah'ın, henüz hiçbir şey yaratılmadan önce ilk yarattığı şeyin ne olduğunu haber verebilir misin?'

Mahviyet ve tevazu insanı olarak cevaplandırılması zor olan bu soru karşısında, işin hakikatini ifade sadedinde;

– Ey Câbir! Allah (celle celâluhû), eşyayı yaratmadan önce nûr-u Zatîsinden senin Nebi'nin nûrunu yarattı' buyuracak ve adeta

bütün varlığın bu nurun parçalarından müteşekkil olduğunu anlatacaktı.

Varlık çehresinde ilahi sanatlarla silinmez yazılar yazılabilmesi için, elbette ilk önce kalem yaratılacaktı. Ve gün gelecek bu kalemle bütün dünyaya, silinmez harflerle Allah'ın adı nakşedilecek ve insanlık bu kalemin mürekkebi vesilesiyle Hakk'a teslim olacaktı.

***

Arkasında bütün milletlerin saf bağlayıp el-pençe divan duracakları Allah Rasûlü'nün (sallallahu aleyhi ve sellem) adı, daha o zamandan Ümmü'l-Kitab'da, Abdullah diye konulmuş, 'Hatemü'n-Nebiyyîn' diye de tavsif edilir olmuştu.

Başlı başına bu unvan bile O'nun, Hz. Âdem'le başlayan süreçte ve insanlığın kemale yelken açıp mükemmele matıyye olabilecekleri noktasında zuhûr edip peygamberlik müessesesine nihayet verecek mühür olduğunu gösteriyordu. Nimetleri tahdis makamında Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem), bir gün;

– Daha Âdem, çamurla toprak arasında gidip gelirken Allah katında ben, 'Hâtemü'n-Nebiyyîn' idim' diyecekti.

'Ahmed' ise, O'nun müjdeleriyle dolu önceki kitaplarda yâd edilen meşhur adıydı ve ağırlıklı olarak her peygamber, daha ziyade bu ismi öne çıkarıp;

– Ahmed geliyor' diyerek gitmişti.

Kevn ü mekan, bu nurla mayalanacak ve Kıyamet öncesi, gecenin gündüzü sardığı, ışığın da karanlıkları boğduğu gibi, var olan her şey, bu nurun ziyasından nasibini alacaktı.

Kainat bir ağaçsa şayet, onun en münteha meyvesi, işte sonradan gelen ama ilk yaratılan bu Son Sultan'dı. Var olmanın ana gerekçesiydi bu..! Bunun için ağaçtan önce, O'nu netice verecek olan tohum hayat buluyor ve o ağaca renk verip canlı tutacak ruh yaratılıyordu.

İlk yaratılan O olduğu gibi, yeri ve zamanı geldiğinde sona

mührünü vuran da O olacaktı. Kıyamet'le vücûd libasından sıyrılmadan önce dünya, bir bütün halinde O'nun nuruna boyanacak ve her bir köşesinde Rabbinin adını, O'nun da yâdını haykıran birer lisan kesilecekti..!

***

Bunun içindir ki, ruh-beden bütünlüğü içinde gelip ufkumuza teşrif edeceği güne kadar hep aranan O olmuştu. Önce gelip halklarına öncülük yapan her Nebî, hep O'nun muştusunu vermiş ve ayrılırken de, ümmetlerinin yüzünü geleceğe çevirerek gitmişlerdi. İş varıp Kıyamet'le nihayete erince de, durum farklı olmayacak ve kapılarını çalıp başlarının sıkıştığından yakınarak kendilerinden medet isteyenleri de hep O'na göndereceklerdi. Zira O, Kıyamet gününde de, Âdem oğullarının Seyyid'i ve Halaskâr'ı olacaktı.

O günün çaresiz bir kısım insanlarından bahsederken bir gün Efendiler Efendisi, bu hali özetle şöyle tasvir edecekti:

'Kıyamet gününde Allah, ilk ve son herkesi bir tepede toplamış ve hayatlarının hesabını istemektedir. Güneş o kadar yaklaştırılmıştır ki, gırtlaklarına kadar kan-ter içinde kalmışlar ve her birini, altından kalkamayacakları sıkıntılar basmış ve;

– Bizi bu durumdan kim kurtaracak?' diye ellerinden tutacak bir kurtarıcı aramaktadırlar. Bu durumda, dertleri başlarından aşkın ve kendilerine olumsuzluğun kapısı aralanmış bir gürûh, içinde bulundukları sıkıntılardan kurtaracak bu kapıyı ararken akıllarına ilk gelen Hz. Âdem''in huzuruna giderler ve çaresizliklerini de ifade ederek derler ki;

– Ey Âdem! Sen insanlığın babasısın. Allah, seni, yed-i kudretiyle perdesiz yarattı. Sana kendi ruhunu nefh etti. Sana meleklerini secde ettirdi ve Cennette iskan ettirdi. Rabbine şefaatçi olsan da bizi bu sıkıntıdan kurtarsan; içinde bulunduğumuz hali ve geldiğimiz noktayı görüyorsun..!'

O gün Rabb'in gazabı çok derindir ve Hz. Âdem de bir Rahmet esintisi beklemektedir. İnsanlık ağacını netice veren bir meyveye,

izin gelmeden el uzatmanın hacaleti vardır üzerinde ve kapısına gelenleri, insanlığın ikinci atası Hz. Nûh'a yöneltip gönderir.

Gelirler Nûh'un huzuruna ve bir de O'na dil dökmeyi denerler. O'nun da yaraya derman olma ihtimali yoktur;

– Ben kavmimin aleyhinde bedduada bulundum: Nefsî.. nefsî.. nefsî..!' der ve arkasından da tavsiye eder;

– Ben bu işin ehli değilim. Siz İbrâhîm'e gidin; çünkü O, Halîlullah'tır.'

Hz. İbrâhîm de, o gün çaresizlere çare olamayacak ve kendi kametince atmadığı adımlarının hesabının peşine düşecektir;

– Ben o işin ehli değilim. Siz Mûsâ'ya gidin; çünkü O, Kelîmullah'tır.'

Nihayet bu çaresizler gürûhu, Hz. Mûsâ'nın huzuruna gelseler de O, bir bedel karşılığı olmadan öldürdüğü Kıptî'yi hatırlatacak ve huzurundaki boynu bükükleri, arkadan gelen zuhûru öncesindeki Son Muştu'ya gönderecektir;

– Siz Îsâ'ya gidin. Zira O, hem Kelimetullah hem de Rûhullah'tır.'

O Îsâ ki, hayatının her anında sürekli Son Müjde'nin nefeslerini hissetmiş ve hep O'ndan bahislerde bulunmuştur. Ne garip bir tevafuktur ki, O'nun eliyle insanlık semasına gönderilen kitabın adı da Müjde'dir. Zira O, o kadar sıklıkla konuyu muştuya getirmiştir ki bu, elindeki İncil'e bir unvan olmuştur.

Dünyada iken Son Sultan'ı müjdeleyen Son Nebî olduğu gibi orada da bir son durak olarak vazifesini yapacak, kapısını çalan bu çaresizlere aradıkları doğru adresi gösterecek ve;

– Bu işin ehli ben de değilim; Siz Muhammed'e gidin..!' diyerek kurtuluşa adres olarak İnsanlığın Sultanı Hz. Muhammed'i gösterecektir.

Ve bu boynu bükükler, herkesin başından aşkın işinin olduğu ve kendini kurtarmak için canını dişine takarak koşturduğu bu

günde, son bir ümitle gelirler Allah Rasûlü'nün kapısına ve dil dökmeye başlarlar;

– Yâ Muhammed! Sen Allah'ın Rasûlü ve Peygamberlerin de mührüsün. Allah, senin geçmiş ve gelecek bütün günahlarını mağfiret buyurmuş, sende günaha karşı bir irade bırakmamıştır. Rabbine bizim için şefaatte bulunmaz mısın? İçinde bulunduğumuz hali görüyorsun..!'

Bundan sonrasını;

– İşte bu işin ehli benim' deyip yüreklerine su serpen Allah Rasûlü'nün kendisinden dinleyelim;

– Ben arşın altına yönelir ve Rabbimin huzurunda iki büklüm secdeye kapanırım. Sonra Allah, daha önce olmadığı şekliyle, Zat'ına yakışır hamd ve senâ kapılarını bana açar ve ben, hamdin her türlüsüyle O'na dua dua yalvarırım. Sonra denilir ki;

– Başını kaldır yâ Muhammed! Söyle; sözün dinlenecek. İste; istediğin verilecek. Şefaat et; şefaatin yerine getirilecek.'

Sonra başımı kaldıracağım ve;

– Ümmetî yâ Rabbi.. Ümmetî yâ Rabbi.. Ümmetî yâ Rabbi..!' diyeceğim. Bu yakarışların arkasından;

– Git ve kalbinde bir buğday veya arpa tanesi kadar imanı olanı çıkar oradan' denilecek ve ben de gidip denileni yapacağım.'

Daha sonra Rabbinin huzurunda tekrar be tekrar duracağını ve O'ndan, ümmetini bağışlamasını isteyeceğini anlatan Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem), son hamle olarak, kelime-i tevhidin bir parçası sayılan ve kendisinin, Allah'ın peygamberi olduğunu ikrarı ifade eden 'Muhammedün Rasûlullah' kısmından da feragat ederek;

– Yâ Rabbi! İzin ver, 'Lâ İlâhe İllallah' diyeni de oradan çıkarayım' diye yalvaracağını ve bu feryada mukabil olarak da kendisine;

– Hayır.. hayır..! Bu, sana ait değil. Ancak İzzetime, Celâlime, Kibriyâma ve Azametime yemin olsun ki, 'Lâ İlâhe İllallah' diyeni de cehennemden çıkaracağım' denileceğini anlatmaktadır.

***

Beklenen Son Sultan, kıyamette olduğu gibi her sıkıntılı dönemde ayrı bir ümit, çaresizlere de umut olmuştu. Günler gelip şafağının aydınlığına demirlediğinde, zihinler de tulûuna hazırdı. İnsan bu ya, çiğ süt emmişti; 'bizden değil' dedi ve öncekilerin yanlışlığını tercih ederek ayak direDiler ve asırlar değişse de küfrün yol ve yönteminde bir değişiklik olmadığını gösterdiler. Halbuki, milli şairimizin de dediği gibi kaç yıldır bekleşmedelerdi..!

Kıyamet Günü'nün aranan adamı ve şefaatin de en doğru adresi olan Allah Rasûlü'nün adı, teşrif edeceği ana kadar gün be gün Nebî'den Nebî'ye, veliden veliye hep dillerde dolaşıyor, geleceği günün yaklaştığı, her fırsatta heyecanla bekleşen kitlelere anlatılıyordu.

Bir kere Allah (celle celâluhû), alemlere rahmet olacak bir Rasûl göndermeyi murâd etmişti ve geleceği zemini hazırlamak için de, en gözde kullarına O'ndan bahisler açtırıyor ve bir an önce gelmesini talep ettiriyordu. Fârân dağlarının arasında zuhûr edeceği ana kadar bu, öylesine külli bir dua haline gelmişti ki, sadece bu kadar mübarek ağızdan çıkan samimi talepler bile O'nun gelişine sağlam bir davetiye olarak yeter de artardı..! Zira O, yaratmak istemeseydi, istemeyi vermezdi. Öyleyse, herkesin ittifakla adından bahsedip yâdını dile getirdikleri hakikat mutlaka zuhûr edecekti.

***

Peygamberlerin gönderilişi, bir ihtiyacın neticesidir ve her peygamber, insanlar yeniden çizgi dışına kaydıkları dönemlerde vazifelendirilerek onların, yeniden çizgi üzerinde hizaya gelmeleri temin edilmek istenmiştir. Nefis ve şeytanın tuzaklarında yem haline gelen insan oğlu, bir rehber olarak kendilerine ulaştırılan

nâmelerin bile arasına girmiş ve bir örümcek misali orada, nefis ve şeytanının kuruntularını örmeye başlamış, ilahi muradın aksine şahsi isteklerini işlemeye yeltenmiştir. Bugün de sıklıkla karşılaştığımız üzere, bir yönüyle kendi arzularını hayata geçirebilmek için, Rahmanî kalıpları da kullanarak, heva ve heveslerinin isteklerini, ayrı bir tesir meydana getirtebilmek için sözün kaynağına istinat ettirip başkalarına da yutturmaya çalışmıştır.

Zaman geçip, gönderilen önceki emanetlere insan eli karışsa da, her şeye rağmen O sürekli dillerdeydi. Ne kadar gizlense de, bize kadar ulaşanlarda bile hâlâ canlılığını koruyor ve adının silinmesine müsaade olmadığını haykırırcasına geleceğimize tebessümler yağdırıyor. İşte tarih içinden bize akseden bir isim buketi;

Hz. Şuayb'ın kitabında 'Müşeffah';

Tevrat'ta, Muhammed manasına 'Münhemannâ', Nebiyyü'l-Haram manasında 'Hımyâtâ', 'el-Hâtemü'l-Hâtem' ve 'Ahyed';

Zebur'da, 'el-Muhtar'; Tevrat ve Zebur'da müştereken, 'Mukîmü's-Sünne';

Suhuf-u İbrâhîmve Tevrat'ta, 'Mâzmâz';

İncil'de, kılıç ve asa sahibi anlamında 'Sahibü'l-Kadîbi ve'l-Hirâve', başını sarıkla taçlandıran anlamında 'Sahibü't-Tâc', hak ve batılı birbirinden tefrik edip ayıran hakperest manasında 'Bâraklît' veya 'Fâraklît.'

Zaten Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem)de;

– Benim Kur'ân'daki ismim, Muhammed, İncil'de Ahmed ve Tevrat'ta ise Ahyed'dir' buyurmuyor mu.!?

***

Dillerde Faraklit, gönüllerde Gerçeğin Ruhu ve beklenen bir başka Yardımcı, dünyaya gelecek Egemendi O (sallallahu aleyhi ve sellem). Devesinin üzerindeki yaşlı Kuss İbn Sâide, Ukâz'da insanlara

O'nu anlatıyor, Varaka İbn Nevfel, Mekke'de torunlarını O'nun hülyalarına dalarak uyutuyordu. Zeyd İbn Amr;

– Ben bir din biliyorum ki, onun gelmesi çok yakındır. Fakat bilemiyorum ki, o günlere ben yetişebilecek miyim?' diye gecikmesinden duyduğu hüznü dile getiriyor;

– Ben, İsmail yoluyla Abdulmuttalib'in soyundan gelecek bir nebi bekliyorum. O'na yetişebileceğimi zannetmiyorum ama, O'na iman ediyor ve tasdik edip kabul ediyorum ki, O, Hak Nebidir' deyip, adından şemailine kadar birçok ayrıntıdan bahsediyordu. Bilhassa günler, henüz Saadet Asrı'na inkılâb etmeden önceki Mekke'de bu, o kadar yaygın bir kanaatti ki, O'nu görüp gelişine şahit olabilmek için, Fars'lı Selmân gibi ülkeler arasından kopup Medine'ye gelen, İbn Heyyebân gibi gelip yıllarca geleceği günü bekleyenler vardı.

***

'Elest Bezmi'ne benzer bir söz alışla Allah (celle celâluhû), bütün peygamberlerden söz almıştı. Bir ahitti bu ve bunun gereği olarak her bir peygamber, O'nu anlatacaktı. Aslında bütün bunlar, bir vefayı ifade ediyordu; bir yanda kendilerinden söz alınan öncü bütün peygamberler, kendilerinden sonra gelecek Son Sultan'ı anlatma yarışına girerken diğer yandan Dillerdeki Müjde olan Son Nebi Hz. Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem) de, zaman içinde inhiraf yaşayan anlayışlardan arındırarak onları, gerçek kimlikleriyle insanlığa takdim ediyordu. Bu, vefaya ayrı bir vefa ile mukabelede bulunmanın adıydı ve ehl-i vefadan beklenen de başkası olamazdı. Ne de olsa vefayı, ehl-i vefadan öğrenmek gerek..!

***

Söylenilenlerin, birer ezber mahsulü olmadığını müşahede adına Hz. Âdem'den itibaren, dünyamıza teşrif edeceği ana kadar bir seyahatte fayda olsa gerek..! İşte, -genel ve özel- O'nu anlatan delillerden bir demet;

HER GELEN NEBİ, O'NU ANLATIP GİTMİŞTİ

Kıyamete kadar asli haliyle korunma altında olduğunu bizzat Allah'ın ifade buyurduğu İlahi Kelam Kur'ân, çok açık şekilde bildirmektedir ki, kendisinden önce gelen her Nebi, gelecek Son Sultan'dan bahsederek gitmişti. Nasıl bahsetmezlerdi ki Allah (celle celâluhû), 'Elest Bezmi'ne benzer bir zeminde, bütün peygamberleri bir arada toplayıp onlardan söz almıştı; O'nu anlatacak, halklarını geleceği güne hazırlayacak, O'na iman edecek ve her türlü yardımı yapma yarışına gireceklerdi. Bu sözleşmeden bahseden İlahi Beyan, o anı şu ifadelerle bize aktarmaktadır;

– Allah, peygamberlerden şöyle söz almış ve: 'Andolsun ki size kitap ve hikmet verdim, sonra yanınızda bulunan kitapları doğrulayıcı O Rasûl geldiğinde O'na muhakkak inanacak ve O'na yardım edeceksiniz. Bunu kabul ettiniz ve bu hususta ağır ahdimi üzerinize aldınız mı' demişti.

Onlar; 'Kabul ettik' dediler.

Allah da; 'Öyleyse şahit olun, ben de sizinle beraber şahit olanlardanım' dedi. Artık bundan sonra her kim dönerse, işte onlar yoldan çıkmışların ta kendileridir.'[1]

---

1 Âl-i İmrân, 3/81, 82

Yani bu ahdin gereğini yerine getirmeyenler, fısk u fücûr damgası yemiş yol kaçkınlarıdır. İnsanlık semasının yıldızları olan Peygamberler ise, ismet gibi günaha karşı kalkan olan bir sıfatla mücehhez ve böyle bir halden dünya/ukba kadar uzaktırlar. Öyleyse âyetin sonunda yerini alan ve sözü yerine getirmeyenlerin fasık olacaklarını bildiren ifade, peygamberler sonrasındaki şahıslarla ilgilidir.

O'nu bilip tanıma, inanıp inandıklarını etrafındakilerle de paylaşarak geleceği günün zeminini oluşturma işini Peygamberlerin hakkıyla yaptıklarının bir delili de, iman edip yardımcı olmayanlara Allah'ın, böylesine net tavrı ve bakışı olsa gerek..!

Ümmetin ilim dehası sayılan İbn Abbas gibi bazı müfessirler, bu âyetin tefsirini yaparken, 'gönderdiği her peygamberden Allah'ın, 'peygamber olarak gönderdiğinde şayet Muhammed hayatta ise mutlaka O'na tâbi olmaları, kendileri zahir itibariyle insanlar arasından ayrılıp gitseler bile ümmetlerinin de, O'na uymaları, tâbi olmaları ve yardım etmeleri' konusunda kesin söz aldığını' ifade ettiğini söylemektedir.

***

Dünya esbap dünyası ve burada her şey, belli sebeplere bağlı olarak cereyan ediyor. Toprağa düşen tohum, filiz olarak kendini hissettiriyor ve büyüyüp dal-budak salarak gelişimini devam ettiriyor.. sonra da kemal dönemini tamamlayıp bir başka malzeme libasına bürünerek başka bir faydanın sebebi haline geliyor.

İnsan da böyle… Hiçbir ihtiyacını karşılayamaz durumda aciz bir çocuk olarak dünyaya geliyor.. en güçlüler bile onun yardımına koşup ihtiyacını giderme yarışı içine giriyor ve neticede emekleme, yürüme, ergenlik, gençlik, olgunluk derken belli bir kemalin ardından dünyaya veda ile göçüp gidiyor.

Adeta böylesi bir süreç, her eşya için geçerli ve ilahi bir kanun.

İnsanları irşad adına seçilip görevlendirilen peygamberlik müessesesi için de durum farklı değil. Her alanda bir zirveye doğru koşuşturma yaşanırken burada da adeta bu kemal yarışı karşımıza çıkıyor. İlk peygamber Hz. Âdem'den itibaren her Nebi, peygamberlik adına da bu zirveyi işaret ederek, kavimlerine tebliğ ve irşadda bulunuyorlar.

Risalet vazifesiyle insanlığın irşadına koşan her Nebi, dünya ve dünyalıların gelişimine paralel olarak farklılık arz etse de, sona yaklaşıldıkça bu hitap, bir nebze daha umumiyet kesbederek daha geniş kitlelere ulaşır hale gelmektedir.

Görevlendirme ve tebliğ yanında mesul tutuldukları alan açısından da bakıldığında durum farklı değil. Hz. Âdem'le başlayan süreçte her peygamber belli bir alan, kabile veya coğrafyada faaliyet gösterirken herkesin beklediği Son Nebi, bütün insanlığa ve üzerine güneşin doğup battığı her yere.. yani dünyanın tamamına hitap ediyor.. hem de dünya ve dünyalıların sonu gelinceye dek..!

***

Zaten peygamberler, Peygamberler Sultanı'nın da ifade ettiği gibi aynı ağacın meyveleri veya aynı ailenin çocukları gibidirler. Aynı kaynaktan beslenir ve aynı kaynak adına bir besleme yarışı içindedirler. Bu beslenmenin külli anlamda yaşanacağı zaman, ahir zamandır ve her bir peygamber de bu zemini oluşturmanın gayreti içindedir.

Ayetten de açıkça anlaşıldığı gibi daha işin başında Allah, her birinden söz almış ve onlar da alınan sözü yerine getireceklerine dair Rablerine söz vermişlerdir; ahir zamanda insanlığın bütünüyle Rableri karşısında el-pençe divan durmaları için Son Peygamber'le ilgili tahşidat yapıp zihinleri uyaracaklar, kavimlerini O'nun gelişine hazırlayacaklar ve kendileri O'na iman ettikleri gibi inananlarının da iman etmesi için şartları kolaylaştırarak bütün dünyanın, Dillerdeki Müjde'nin arkasında saf tutmasını temin adına üstlerine dü-

şeni yerine getireceklerdir. Zira, başta da ifade ettiğimiz gibi 'iman' ve 'yardım' en önemli vazifeleridir onların.

Değişik zamanlarda ve sözü buraya getirerek Yüce Mevla, bu söz alma işini sonrakilere de hatırlatmakta, peygamberlerin şahsında ümmetlerine hitap ederek verilen sözlerine sadakat göstermelerini istemektedir. İşte onlardan biri;

– Bir vakit biz, peygamberlerden, kuvvetli bir söz almıştık; Sen'den, Nûh'dan, İbrâhîm'den, Mûsâ'dan ve Meryem'in oğlu Îsâ'dan. Evet, onlardan pek sağlam bir söz almıştık ki vakit gelince o sadıklara, sözlerine bağlılıklarını sorsun.'[2]

Elbette peygamberler, Rableri tarafından istenilenin dışına çıkmayacaklardır.. çıkmazlar da..! Burada esas hedef, onların arkalarında saf tutan ümmetleridir ve böylelikle, vazifelerinin tamamlanmasının ardından aralarından ayrılan peygamberin anlattıkları hatırlatılmakta ve yolunu kaybedip şaşkınlık yaşayanların yeniden çizgiye gelmeleri istenmektedir. Yoksa, ahir zaman peygamberi ve O'na indirilen Kur'ân karşısındaki tavırlarını bize aktarırken Yüce Mevla, onların hallerine şöyle şehadette bulunmaktadır;

– Peygamber'e indirilen Kur'ân'ı dinledikleri vakit, onda aşinaları olan hakikate kavuşmaları sebebiyle gözlerinin yaşla dolup taştığını görür ve şöyle dediklerini işitirsin:

– İman ettik yâ Rabbena! Bizi de hakka şahitlik edenlerle beraber yaz! Bütün isteğimiz ve umudumuz, Rabbimizin bizi Salihler arasına dahil etmesi iken, ne diye Allah'a ve bize gelen bu hakikate iman etmeyelim ki.!?'[3]

Vakta ki, Kur'ân gelip işin farkında olan ümmetleri de, gelen Kelam'ı dinlerken farklı davranmayacaklardı. Gözler, geleceğinin

---

2 Ahzab, 33/7
3 Maide, 5/83, 84

hasretinden yanmışcasına onu duyduklarında ceyhun olup akmaya durmuş, kendini kulluğa salmış kıssîsler de şehadet yarışına girmişlerdi. Ellerini açmış hep bir ağızdan şunları söylüyorlardı;

– Yâ Rabbenâ! İndirdiğin kitaba iman edip Rasûlü'nün yolunu tuttuk. Sen de bizi, birliğini ve Nebi'lerini tanıyan şahitlerle birlikte yaz.'[4]

Bekleyip durdukları Son Nebi'nin gelişi ve O'na verilen Kur'ân'ın müjdesini veren bir başka âyette, ehl-i kitap muhatap alınarak şunlar ifade edilmektedir;

– Ey Ehl-i Kitap! Kitaptan gizlediklerinizin çoğunu beyan eden, bir çoğunu da yüzünüze vurmayarak affeden beklediğiniz o Rasûlümüz size gelmiş bulunuyor. İşte size Allah tarafından bir nur ve hakikatleri açıklayan bir kitap geldi.'[5]

Hakikatin dilinden anlayan bir kısım ehl-i kitap, kendilerine geleni gözyaşları içinde dinleyip kayıtsız teslim olurken bazıları da, her şeye rağmen inat edip inkar yolunu seçecek ve kendi öz evlatlarını tanımanın ötesinde bir bilmeyle tanıdıkları Son Nebi'ye iman edemeden bir hiç uğruna inkar yolunu tercih edeceklerdi. Bunlar için, her istediklerinin mucize şeklinde karşılarında belirivermesi dahil hiçbir şey, Hakka uyanmaları konusunda taşlaşmış kalplerini yumuşatmaya yetmeyecek ve bir 'hiç' uğruna hiçlik gayyasında ademe mahkumiyet yaşayacaklardı. İşte bu durumu anlatan bir Kur'ân âyeti;

– Eğer sana kağıda yazılı olarak bir kitap indirmiş olsaydık, kendileri de elleriyle onu tutmuş bulunsalardı o kafirliklerinde inat eder, yine de;

– Bu besbelli bir büyüden başka bir şey değil! derlerdi.'[6]

Hani derler ya, 'cevahir kadrini ancak cevher-fürûşân olan bilir.'

---

4 Âl-i İmrân, 3/53

5 Maide, 5/15

6 En'am, 6/7; Hicr, 15/14, 15; Tûr, 52/44

Gerçi bu da bir kabulün neticesidir; inkarın mümkün olmadığı demlerde, sihir, kehanet ve büyü gibi bahanelere sığınarak hakikatten kaçtıklarını sanma, küfrün ortak hali ve genel karakteridir.. tabi buna da karakter denirse..!

***

Bu genel ifadelerin yanında aynı zamanda konuyu daha da belirgin hale getirebilmek için, Hz. Âdem'den Hz. Nûh'a, Hz. İbrâhîm'den Hz. Dâvûd'a, ondan da Hz. Mûsâ ve Hz. Îsâ'ya kadar belli başlı bazı peygamberlerin ifadelerinde veya onlara indirilen ve bize kadar ulaşan metinlerde O'nu görmeye çalışalım:

Hz. Âdem

Hz. Âdem, ilk insan ve ilk peygamber olduğu gibi aynı zamanda, Ahir Zaman Peygamberi'ni muştulayan ilk müjdeciydi.

Allah (celle celâluhû), şuurlu varlık tarafından bilinmeyi murad etmiş ve ilk defa insanı yaratıyordu. Melekle şeytanı birbirinden ayıran bu süreçle aslında, neticede mütekamil meyveyi verecek olan bir soy ağacı ortaya konulacaktı.

İşin özeti, insanlık bugün Âdem'le hayat buluyordu. Bu ilk yaratılmanın mekanı da, 'yaratılışı' hayat felsefesi kabul edip 'kul' olabilenler için varılacak mutlu son olan Cennet'ti.

Derken, çamurla şekillenen bedene ilahi nefha nüfûz etmiş ve Hz. Âdem, anne ve babasız doğuyordu. Çok geçmeden, O'nun ince ve nâzenin bir kemiğinden Havva da hayat buldu ve böylelikle hayatında O'na bir arkadaş lûtfediliyordu.

Lûtfediliyordu lûtfedilmesine ama, bu lûtufla birlikte aynı zamanda cennetten geçici bir firkatin kapıları da aralanacaktı. Hatta Levh-i Mahfuz'da göze takılan bir mana -ki bu, kendi neslinden Muhammed nâmında bir Nebi'nin zuhûr etmesi hakikatiydi- yaklaştıkça yaklaştırıyordu memnu' meyveye Hz. Âdem'i..!

Nesline, yeniden dirilişi gösterebilmek için önüne bir imtihan konulmuştu. Buğday misali, yattıktan sonra yeniden dirilebilmeyi ve çınar gibi düşüp odun haline gelmekten kurtulmanın yollarını gösterecekti lisan-ı haliyle. Murad-ı ilahi, Hz. Âdem ve Havva'nın şahsında hepimize fiili bir ders veriyordu.

***

'Memnu' bir meyve'ye el uzatmanın akabinde ellerini açıp, dil dökerek affını dilerken Hz. Âdem, 'arş-ı a'la'nın üzerinde gördüğü bir levha ve onun üzerindeki bir cümle dikkatini çekmiş ve bu cümleyi şefaatçi ederek Rabbi'ne yalvarmıştı. Zira cümlede, kıyamete kadar her bir mü'minin şiarı olacak ve kelime-i tevhid olarak bilinecek;

– Lâ ilâhe illallah, Muhammedün Rasûlullah' ifadesi bulunmaktaydı. Sonrasındaki her mü'min için, sendeledikten sonra ayağa kalkarak yeniden dirilişin örneğini veren Hz. Âdem, ellerini açtığı dergâh tarafından adı adına bitişik yazılarak serlevha yapılan Zât'ı, tevbesinin kabulü için şefaatçi kılmak ister ve;

– Allah'ım! Senden beni, 'Muhammedün Rasûlullah' hakkıiçin bağışlamanı istiyorum' diye yalvarır. Bu yalvarışa mukabil;

– Henüz yaratmadığım halde Sen Muhammed'i nereden biliyorsun?' sorusu yöneltilir, boynu bükük Âdem'e.

Sebebini söylemek ister titrek dudaklarla ve hacalet içinde şunları arz eder, büyük bir mahcubiyetle;

– Ey Rabbim! Yed-i Kudretinle beni yarattığın ve Ruh-u Pâkından nefhettiğin zaman, başımı kaldırdığımda Arşın direkleri üstünde şu yazının nakşedilmiş olduğunu gördüm:

'Lâ ilâhe illallah, Muhammedün Rasûlullah.'

Biliyorum ki Sen, adının yanına ancak yaratılmışların en hayırlısının adını yaklaştırır, beraber yazarsın.'

Gelen cevap, düşüncedeki isabeti ortaya koyuyordu ve Allah (celle celâluhû), Hz. Âdem'e şöyle seslendi;

– Doğru söylüyorsun, ey Âdem! Şüphesiz ki O, mahlukatın benim için en sevimlisidir. Sen, O'nun hakkı için istediğin sürece mutlaka bağışlarım seni. Zira Muhammed olmasaydı Ben, Seni de yaratmazdım.'[7]

Nasıl olmaz ki, kainatın yaratılışındaki gayeydi O.!? 'Lev lâ ke' hakikatinin Hz. Âdem tarafından söylenişinden başkası değildir bu..!

Zira, 'Olmasaydın, felekleri yaratmazdım' hakikati de aynı noktayı ifade ediyor, varlığın hayat bulmasındaki ana gerekçeyi ortaya koyuyordu.

***

Tevbe kabul görmüştü ama artık geçici konaklama manasındaki 'iskan' da sona ermiş ve Hz. Âdem, yaygın kanaate göre Hicaz bölgesinde ikamete başlamıştı. Çünkü o, insanlık soy ağacını netice verecek meyveye el uzatınca asli yurdundan geçici bir firkat yaşayacaktı. Aslında bu bir kaderdi ve daha O'na yapılan ilk hitapta;

– Sen ve zevcen cennette iskan et' denilirken bu belliydi. Zira iskan, kelime olarak kalıcılığı ifade etmiyordu. Yani daha başlangıçta oradan ayrılacağı fısıldanmıştı kulağına, Hz. Âdem'in.

Bir gün karşılaştığı bir başka çileli nebi Hz. Mûsâ, konuyu buraya getirecek ve neden ilk vatanında sabredip orada kalıcı olamadığını soracaktı. Hz. Âdem, önce konuyu Allah katındaki Mûsâ'nın konumuna getirecek ve şöyle mukabelede bulunacaktı;

– Allah (celle celâluhû),Tevrat'ı ben yaratılmadan kaç sene önce yazdığını biliyor musun?'

– 40 yıl' cevabını verecekti Hz. Mûsâ. Bunun üzerine Hz. Âdem bir hamle daha yapacak ve daha kendisi yaratılmadan yazılan Tevrat'ta, yasak meyveye el uzatacağını ve netice olararak da

---

7 İbn Kesir, el-Bidaye, 1/75; Kurtubi, el-Cami', 1/324

aslî vatandan ayrılıp, yeniden geri gelebilmek için geçici mekana ineceğinin haberini okuyup okumadığını soracak ve istediği cevabı alınca da şöyle diyecekti;

– Öyle ise Ey Mûsâ! Söyler misin, Allah'ın, gökleri ve yeri yaratmadan 40 sene önce yapmamı takdir edip yazdığı bir işe el uzatmamdan dolayı beni ne diye kınayıp söz sayıyorsun?'

İşin burasında yine sözün de Son Sultan'ı devreye girecek ve şöyle bir değerlendirme yapacaktı:

– Böylece Âdem, getirdiği delille Mûsâ'yı mağlub etti.'

Zira, daha yaratılmadan önce bir kader olarak tespit edilen bu gidişe mani olmanın imkansızlığı ortadaydı. Hz. Mûsâ'nın elindeki Tevrat da aynı şeyleri söylemiyor muydu?

***

Ka'be, Beytullah'tı ve yeryüzündeki ilk bina olacaktı. Yerkürenin merkezinden Beytü'l-Ma'mur'a kadar yükselen dikey ve nurani bir manayı ifade ediyordu. Bu muhteşem mananın üzerine Allah'ın emri ile saplanan bir sancak ve alametti o..! Onun ilk defa mana boyutunda harcını koyan Allah'tı.. mana ile ilk defa nesceden meleklerdi ve yeryüzünde cismaniyetin şartlarına göre ilk hüviyetini Hz. Âdem veriyordu. Günü geldiğinde bunu, kaidelerine oturtup yeniden inşa edecek olan da Hz. İbrâhîm olacaktı.

İnsanlığın ilk atasının vücut verdiği Ka'be, ne tevafuktur ki Hz. İbrâhîm ve Hz. İsmail'in ellerinde yeniden yükseliyor ve son dirilişe merkez olacak bina inşa ediliyordu. Ve hepsinin bekleyip durduğu Ahir Zaman Peygamberi de işte burada zuhûr ediyordu.

***

Günler gelip yaşadığı asra 'Saadet' sıfatını yerleştirdiğinde Beklenen Nebi, ümmetini 'Arafat' denilen dağda bir araya getirecek ve meşhur hutbesini îrad ederek onlarla vedalaşacaktı. Bu dağ, aynı zamanda Hz. Âdem'le Havva validemizin, yeryüzüne indikten yıllar

sonra ilk kez buluştukları yerdi. Bu buluşmanın gerçekleştiği dağın üstündeki tepeye de, 'Cebelü'r-Rahme' denilecekti. Hz. Âdem'in yeryüzüne inişi, zahiren hüzünlü gibi gözükse de aslında yeryüzüne sağanak olmuş rahmet yağıyordu. Zira, Rahmet Peygamberi'ni netice verecek bu buluşmanın ardından insanlık, Âdem oğulları olarak yeryüzüne 'Halife' ünvanıyla yayılır olmuştu.

Hz. Âdem'le başlayan insanlık soy ağacı, Hz. Muhammed'le kemale erecekti ve yine ne büyük tevafuktur ki, veda hutbesinin îrad edildiği bu zeminde inen son âyette Cenab-ı Mevla, şu ifadeleriyle bu kemale son noktanın konulduğunu anlatıyordu;

– İşte bugün sizin dininizi kemale erdirdim ve üzerinizdeki nimetimi tamamladım. Sizin için, din olarak da İslâm'dan razı oldum.'[8]

Evet, artık din, Hz. Muhammed'le (sallallahu aleyhi ve sellem) birlikte kemale ermiş ve asırlardır gözlerin kendisine çevrildiği Zât'a risalet verilmişti. Hatta, Arafat'ta bu kemal sesini duyan Hz. Ebû Bekir gibi bazı ferasetli Sahabîler, gözyaşlarına hakim olamamışlar, dinin kemale erdiği yerde onun temsil ve tebliğcisinin de aralarından ayrılacağı endişesini taşımaya başlamış ve bu firkatin verdiği hüzünle, sessizce gözyaşı döküyorlardı.

Hz. Nûh

Zaman hızla ilerliyordu. Aradan uzun zaman geçmiş ve Yüce Mevla, çizgiden uzaklaşan insanlığı yeniden 'silm' safında toplaması için Hz. Nûh'u peygamber olarak seçip göndermişti. O da, kaçkınların peşine düşecek ve insanları Allah'a kul olmaya çağıracaktı.

Bunu yaparken elbette 'ahd'ini de yerine getirecek ve ümmetine Beklenen Nebi ile ilgili bilgiler aktaracaktı. Zira, insanlığın

8 Maide, 5/3

ikinci atası sayılan Hz. Nûh (aleyhisselâm) da, gelecek Son Nebi'nin müjdecilerindendi. Öyle ki O'nun, kendisine tahmil edilen vazifeleri hakkıyla ifa ettiğinin şahidi, geleceğini müjdeleyip durduğu Dillerdeki Müjde Allah Rasûlü idi. Yeri ve zamanı gelince bu durumu bize, Kainatın Efendisi bizzat aktaracak ve Hz. Nûh'la (aleyhisselâm) Cenab-ı Mevla arasında geçen bu diyalogu şöylece özetleyecekti.

'Allah (celle celâluhû), Hz. Nûh'a şöyle soracak;

– Sen, sana düşen vazifeyi hakkıyla yerine getirdin mi?

Buna mukabil o büyük peygamber;

– Evet ya Rabbi! Yerine getirdim. Bana verdiğin tebliğ vazifesini kusursuz eda ettim' deyince Allah (celle celâluhû);

– Şahidin ne? Vazifeni yaptığının delili ne?' der. Hz. Nûh (aleyhisselâm);

– Muhammed'in ümmeti' cevabını verir. Soruların arkası kesilmemekte ve gelecek Son Nebi ve ümmetini yâd etme adına ardı ardına yenileri gelmektedir;

– Bu nasıl olur? Senden sonra gelecek bir Peygamber'in ümmeti, nasıl olur da vazifeni yapıp yapmadığına şahitlik edebilir.!?'

Bunun üzerine Hz. Nûh, şöyle cevap verir;

– Sen onları, diğer ümmetlere şahit kıldın. Onlar da, ellerindeki kitap Kur'ân'da gördüler ki Nûh vazifesini yapmış. Ve işte ben de onları, bugün kendime şahit olarak gösteriyorum.'

Buna işaret ederek bize konuyu anlatan Kur'ân'da Yüce Mevla, şunları söyleyecektir;

– Ve işte böylece Biz, sizi örnekbir ümmet kıldık ki insanlar nezdinde Hakk'ın şahitleri olasınız ve peygamberler de sizin hakkınızda şahit olsun.'[9]

---

9 Bakara, 2/143

Anlaşılan o ki, bu şehadet, ilk peygamberle birlikte başlamış ve ondan sonra gelen her peygamber de, gelecek Nebi'ye şehadette bulunup, sadece bu Nebi hakkında değil aynı zamanda Ümmet-i Muhammed hakkında da insanları bilgilendiriyordu. Allah'a verdikleri sözün bir gereğiydi aynı zamanda bu. Ve bu, ne vefa idi ki Allah (celle celâluhû), öncekilerin şehadetlerine mukabil Ümmet-i Muhammed'in şehadetine ayrı bir önem veriyor ve bir kadirşinaslık örneği sergilemelerini murad ediyordu.

Hz. İbrâhîm

Günler geçmiş ve zaman biraz daha daralmıştı. Artık zaman, uzun soluklu ve geniş tabanlı üç semavi davete dâyelik yapacak olan Hz. İbrâhîm'in günlerini gösteriyordu. Hz. Âdem'le birlikte cennetten Harem'e uzanan 'Hacerü'l-Esved'i' Hz.İbrâhîm, yer ve zemini daha ilk günden itibaren belirlenmiş mekanda inşa edip yükselteceği binanın üzerine koyacak ve bütün inananlar da gelip burada kulluk vazifelerini yerine getireceklerdi.

Kaderde yazılı olanlar, artık bir bir gün yüzüne çıkacaktı; gelecek olan ve dilden dile yâd-ı cemili intikal eden Allah Rasûlü'nü netice verecek olan temiz ağaç, Hz. İbrâhîm'le birlikte Fârân dağlarının arasındaki ıssız vadiye gelip konaklayacak ve sonrasında bütün insanlığın Ka'be'si haline gelecek bir beldenin temelleri atılmış olacaktı. Asırlardır devam edegelen alınlardaki sırlı Nur, artık Hz. İbrâhîm'in şahsında Fârân dağlarının arasına intikal edecek ve burada, ilk yaratılan Nur'un, Son Sultan olarak zuhûru, daha farklı bir heyecan tufanı halinde beklenir olacaktı.

***

Aradan yıllar geçmiş olmasına rağmen Hz. İbrâhîm'in çocuğu olmuyordu. Evet O, nesli arasından bir Nebi'nin zuhûr edeceğini biliyor ve bunun için ellerini açıp dua dua Rabbi'ne yalvarıyordu

ama, sebepler açısından bu neticenin olabilmesi için beklediği müjdeli anı bir türlü müşahede edemiyordu.

Nihayet Hz. İbrâhîm (aleyhisselâm), Allah'a yalvarıp salih ve temiz bir evlat nasip etmesini dilemiş, Allah da, isteğinin kabul göreceği müjdesini vermişti. Ancak aradan yirmi sene daha geçmesine rağmen hâlâ bir çocuğu olmamıştı. Bu durum karşısında hanımı Sârre, hanelerini paylaşan Hacer'le evliliklerine müsade ederek Hacer'den bir çocuk sahibi olmasına rıza göstermişti. İstek yerine getirilip Hacer hamile kaldığında ise Sârre, kadınlık hassasiyeti ön plana çıkarak kıskançlık duygularına kapılmış ve konu, Hz. İbrâhîm'e şikayet olarak aktarılmıştı. Hz. İbrâhîm ise, kararı Sârre'ye bırakmış ve dilediği şekilde bir tutum sergilemesini söylemişti. Zira, her şey, kader planında bir programa göre hareket ediyor ve şahıslar sadece kendilerine düşen rolü ifa ediyorlardı.

Aynı zamanda Allah (celle celâluhû), İbrâhîm'e şu müjdeyi vermişti;

– Şüphesiz ki Hâcer, erkek bir çocuk dünyaya getirecek ve o doğurduğu o evladın neslinden birisinin eli, bütün insanlığın üzerinde hakim olacak ve herkesin eli de, huşû ve itaatle O'na açılacak.'

Bu ne saadetti ki, daha doğacak çocuk dünyaya gelmeden, onun nesli arasından çıkacak bir başka evladının, bütün dünyaya egemen olacağının muştusu veriliyordu.

Elbette Hz. Hacer'in dünyaya getireceği erkek çocuk Hz. İsmail'di ve Allah Rasûlü de (sallallahu aleyhi ve sellem), şüphesiz O'nun nesli arasında zuhûr edecekti.

***

Bu durumdan endişelenip korkan Hacer ise, karnında taşıdığı çocuk ve kendisiyle ilgili duyduğu endişe sebebiyle oradan uzaklaşmayı tercih etmiş ve yakında bulunan bir su kaynağına giderek halini Rabbine arz ediyordu. Tam bu sırada yanında bir melek

beliriverdi. Oldukça endişelendi önce. Ancak teskin edici bir ünsiyet vardı üzerinde. Zaten melek de, onu korkutma niyetinde değildi. Aksine şu müjdeyi getirmişti;

– Endişe edip korkma! Zira şu an senin hamile olduğun oğlun vasıtasıyla Allah, yeryüzünde hayır murad etmektedir.'

Bunları söyledikten sonra melek, geriye dönmesini söyledi ve doğuracağı erkek çocuğun müjdesini de vererek adının 'İsmail' olacağını bildirdi. Ayrıca şu müjdeleri fısıldadı kulağına;

– Doğacak çocuk, emsalsiz birisi olacak ve bütün insanlığın ümidi onda olacak. O'nun eli herkesin üzerinde olacak, herkese hükmedecek ve herkesin eli de O'nunla olacak, herkes onun emir ve direktiflerine göre kendini şekillendirecek. Ve aynı zamanda O, bütün kardeşlerinin beldelerine malik olacak.'

Bunları dinleyen Hacer'in endişe dolu dünyası bir anda ümit meşcereliğine dönüşüverdi ve işe, Rabbine hamd ü şükürle başladı. Zira lütuflar kuşağında sürprizlere serfiraz bir hayat yaşıyordu ve bütün bunlar, kendi cinsinden şükür isterdi.

Müjdenin anlamı açıktı; mesele o anı anlatma değil, geleceğin ipuçlarını verme meselesiydi. Zira bu müjde, ne Hz. İsmail döneminde, ne de bir başka zaman diliminde gerçekleşecekti. Anlaşılan bütün bunlar, O'nun neslinden gelecek olan bir Zat tarafından gerçekleştirilecek meselelerdi. Hiç şüphesiz o Zat da, beklenilen ve her dönemde binler dille müjdesi verilen Son Nebi Hz. Muhammed'den (sallallahu aleyhi ve sellem) başkası değildi.

***

Derken Hz. İsmail doğdu. Yılların evlat özlemi böylelikle son buluyordu. İsmail'in doğumunun ardından Yüce Mevla Hz. İbrâhîm'e, yeni bir evladın daha müjdesini veriyordu.. hem de ilk eşi Sârre'den olacaktı çocuğu ve adı da kulağına fısıldanmıştı: İshak.

Sevincine diyecek yoktu.. hamd ve şükürle Rabbi'ne yönelmişti. Bundan daha büyük bir iftihar vesilesi olamazdı. Yıllardır özlemini çektiği ve en nihayet müjdesi verilen çocuğunun ardından, hemen ikinci bir çocuğunun daha dünyaya geleceğinin haberi kadar bir başka saadet olamazdı. Aynı zamanda bu haber, Sarre için de ayrı bir önem taşıyordu. Böylece onun da gönlü alınmış ve bir çocuk da kendisinin dünyaya getireceğinin müjdesi verilmişti.

Bir başka açıdan bakılacak olursa, Hacer'den dünyaya gelecek Hz. İsmail'in, Fârân dağlarının arasındaki 'Bekke'ye intikalini netice verecek bir aile yapısı ortaya çıkıyordu. Zira artık Sarre için, bir başkasının çocuğuyla teselli olma ihtiyacı kalmamıştı, bizzat kendi çocuğunun şenlendireceği bir yuvaya kavuşacaktı. Gözünde artık ne Hacer ne de onun dünyaya getireceği çocuğun özlemi vardı. Hatta, nazarların sadece kendi çocuğuna teveccüh etmesi için Hacer ve çocuğu, gözünün göremeyeceği kadar uzaklara.. daha da uzaklara gitmeliydi.

***

Beri tarafta ise kader, Son Muştu'nun gelişine şartları hazır hale getiriyordu. Hz. İbrâhîm'e bir de şunlar vahyedilecekti;

– Senin duanı İsmail hakkında kabul ettim ve O'na bereket ihsan ettim. Ondan sonra nice nesiller gelip geçecek ama esas itibariyle O'nun neslinden gün gelecek on iki yüce kamet zuhûr edecektir. Ve ben O'nu büyük bir cemm-i gafire reis yapacağım.'

Bu, yüzyıllar öncesinden açık bir şekilde, büyük bir kitle olan Ümmet-i Muhammed'in geleceğini müjde demekti. Hatta o ümmetin içinde Kureyş arasından geleceği Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem)tarafından da müjdelenen ve başta Hulefâ-i Râşidîn olmak üzere on iki imamı, yüzyıllar öncesinden haber vermektedir.

***

Kader programının hükmünü icra etmesi devam ediyordu. Derken beklenen an geldi ve Hz. İsmail dünyaya geldi. Şart-

ların, Hacer ve İsmail'i yanında tutmaya müsait olmadığı artık aşikârdı.

Nihayet Hz. İbrâhîm, yeni dünyaya gelmiş oğlu İsmail'le birlikte annesi Hacer'i alarak yola koyuldu. Şüphesiz bu gidiş, ilahi bir direktifin neticesiydi ve hiç tereddüt göstermeden Hz. İbrâhîm yoluna devam ediyordu. Nihayet dağ-tepe aşarak ulaştıkları ıssız bir yerde konakladılar beraberce.

Gökyüzünde kızgın güneş ve sadece etraflarını çeviren dağlar arasındaki bir vadi idi burası. Kavurucu güneşin altında geçen yüzyıllar, dağların rengini bile değiştirmiş, adeta dağ-taş karalara bürünmüş yas tutuyordu. Tüyler ürperten bu yalnızlıkta, biri kadın, diğeri de çocuk olmak üzere sadece üç kişi bulunuyordu. Çok geçmeden ana umde Hz. İbrâhîm de yanlarından ayrılacak ve yalnız bir ana ile, henüz yeni doğmuş bir çocuk kalacaktı bu ıssız vadide.

Zira Hz. İbrâhîm, ikamet etmek için gelmemişti buralara. O'nun vazifesi, her nebinin bekleyip durduğu ve bundan sonra da aynı beklentiyle ümmetlerine anlatacakları Hz. Muhammed'i netice verecek şartları oluşturmaktı. Bu şartlar oluşur oluşmaz da geri dönecek ve nihayette vuslat yaşayacak neslinin bir diğer koluna babalık yapacak Hz. İshak ve onun ardından lûtfedilecek olan Hz. Yakub'un yanına dönecekti.

***

Derken Hz. İbrâhîm için ayrılık vakti gelmişti. Arkasını döndü ve yola koyuldu. Yıllarca özlemiyle yanıp tutuştuğu biricik oğlu ve hanımını bırakıp gidiyordu. Hem de yanlarında sadece bir kese hurma ve içinde azıcık su bulunan bir kırba ile…

Hacer için belirsiz olan gelecek artık daha da karanlıktı. Bu kadar vahşet içinde tek ünsiyet edebileceği efendisi de artık gitmek üzereydi. Arkasından adımlarını takip etti bir müddet Hacer. Ancak kendisine orada kalmaları gerektiğini söyleyen kocası, Allah'ın seçkin kulu bir peygamberdi. Dolayısıyla attığı adımları

kendi heva ve hevesiyle değil ilahi bir direktifle attığında şüphe yoktu. Ancak yine de o, bir anneydi; yavrusuna karşı aşırı bir şefkat duyuyor ve ana yüre), başına bir şeylerin gelmesinden korkuyordu. Başına bir şeyler gelirse ne yapabilirdi.!? Yalnız ve savunmasız bir kadındı: Telaş ve korku dolu bir sesle;

– Ey İbrâhîm! Bizi bu yalnız ve ıssız vadide bırakıp nereye gidiyorsun?' diyebildi.

Hz. İbrâhîm, aynı kararlılıkla yürüyor ve arkasına bile bakmıyordu. Yıllar sonra kurban niyetine oğlunu bıçak altına yatırırken de göstereceği bir metanetti bu ve işin perde arkasına muttali olmayan gönüllerde, ilk anda sebebi anlaşılamasa da işin gerçek boyutunda Allah (celle celâluhû), yıllar sonra Hz. İbrâhîm ve O'nun oğlu Hz. İsmail soyundan gelecek Son Nebi'nin zuhûr edeceği beldeye, onların şahsında hayat imkanı verecekti.

O'nu kendisinden uzaklaştıran her adımda Hacer'in telaşı bir kat daha artıyor ve sürekli aynı şeyleri tekrarlıyordu;

– Ey İbrâhîm! Bizi bu yalnız ve ıssız vadide bırakıp nereye gidiyorsun?'

Belli ki Hz. İbrâhîm, cevap vermeyecekti. Emr-i ilahinin olduğu yerde beşeri duyguların bir önemi olamazdı ve o da, bir emri yerine getirmek için böyle davranıyordu.

Öyleyse ısrarın bir anlamı yorku. Sadece geriye işin, ilm-i ilahi ile yapılıp yapılmadığını öğrenmek kalıyordu ve nihayet Hacer;

– Sana böyle yapmanı Allah mı emretti?' diye sordu.

Güven veren bir ses tonuyla cevap geldi;

– Evet.'

Artık denilebilecek bir söz olamazdı. Emreden O ise, koruyacak da O olacaktı. O'nun korumasına girdikten sonra ıssız vadiler de, ürperti veren yalnızlıklar da birer ünsiyet vesilesi oluverirdi. Hacer'in dudaklarından şu cümle döküldü;

– Öyleyse O, bizi asla zayi etmez.'

Bu ne büyük bir imandı ve yine bu, imana mukarin ne büyük bir teslimiyetti..!

***

Artık Hacer, küçük oğlu İsmail'le birlikte bir kader yaşamak üzere geri dönecekti.

Hz. İbrâhîm ise, bir müddet daha yürümüş ve gözünün evlat ve ailesini en son görebildiği bir tepenin üzerinde durarak, şöyle dua ediyordu;

– Ey Bizim Rabbimiz! Şüphesiz ben, zürriyetimden bir kısmını Senin kutsal mabedin yanında, ekin bitmez bir vadide yerleştirdim.'

Halbuki ortada ne mabed, ne de herhangi bir insan veya canlı vardı..! 'Yerleştirdim' dediği yer, dağlarla çevrili ve ürperti veren bir vadiden ibaretti.

İşin gerçek yönünde ise burası, bir sevk-i ilahi ile gidilen ve gelinen bir yerdi. Evet, bugün orada herhangi bir iz ve emare gözükmüyordu ama burası, ilk insanla birlikte ilk mabedin inşa edildiği Bekke'den başkası değildi.

Ve buraya gelinmesinin sebebi de, yaratılışın ana gerekçesi olan kulluktu. O kulluğu zirvede temsil edip insanlara anlatacak olan Zat da burada zuhûr edecekti. Zira, O'nun için namaz, gözünün nuru ve arzularının zirvesini ifade ediyordu. Bunun için Hz. İbrâhîm (aleyhisselâm) de, duasına şöyle devam etti;

– Ey Bizim Rabbimiz! Namazı gereğince kılsınlar diye böyle yaptım.'

Artık gerçek kıbleyi gösterme vakti de gelmişti ve Hz. İbrâhîm, bunu ifade ederken, gönüllerin, Gönüller Sultanı'na yönelmesini talep edecek ve aynı zamanda şükürde derinlik adına nimetlerin bolluğunu isteyecekti;

– Ya Rabbi! Artık insanların bir kısmının gönüllerini onlara doğru yönelt, onları her türlü ürünlerden rızıklandır ki Sana şükretsinler.'[10]

Belli ki Hz. İbrâhîm, uzaktan ellerini açıp dua ederken gözlerini üzerlerinde yoğunlaştırdığı hanımı ve oğlunu görme yanında aynı zamanda gözlerini daha bir derine ve yüzyıllar sonrasına dikmiş, adeta asırlar sonrasının Mekke'sini ve bu şehirde zuhûr edecek neslini müşahede ediyor gibiydi.

Onun için bu, geçici bir vedalaşmaydı. Zira bir müddet sonra tekrar buralara gelecek ve artık yetişkin duruma gelen oğlu Hz. İsmail'le birlikte Ka'be'yi.. 'yanında bıraktım' dediği mabedi, asli temelleri üzerinde yeniden inşa edeceklerdi.

***

Artık Hz. Hâcer, oğlu İsmail'i emzirip kırbadaki suyu da müşterek kullanmaya başlamıştı. Bir kırbadan ne çıkardı ki! Hele çöl şartlarında... Derken çok geçmeden kırbanın içi boşalmış ve tamamen susuz kalmışlardı. Hem Hacer hem de oğlu İsmail, susuzluktan kıvranır olmuş, dudakları çatlamıştı.

Mutlaka bir çaresi olmalıydı.. Allah'a tevekkülü de tamdı; ancak kuldan gayret olmadan Rabden inayet enderdi ve Hacer de, bu gayreti ortaya koyacaktı.

Önce Safa tepesine yöneldi. Ancak küçük oğlunun başına bir şeylerin gelmesinden de oldukça endişeliydi.. göz ucuyla sürekli onu kolluyordu. Safa tepesinde aradığını bulamamıştı. Bu sefer karşı tepe olan Merve'ye yöneldi. Safa'nın eteklerinden inerken oğlunun gözlerinden kaybolduğunu fark ederek ayrı bir telaşla yürüyüşünü hızlandırıyordu. Zira, O'nu görebilmek için bulunduğu yerin bir nebze yüksek olması gerekiyordu. Merve tepesinde de aradığı yoktu. Ne bir canlı ne de bir canlılık emaresi vardı…

---

10 İbrahim, 14/37

Ancak inanan bir gönülde ümitsizliğe yer olamazdı. Çaresiz koşturacaktı. Uzaklara gitmekten de korkuyordu; zira biricik yavrusunu yalnız bırakıp da yanından ayrılamazdı.

Artık Safa ile Merve arası, Hacer'in güzergâhı olmuştu. Her iki tepenin eteklerine geldiğinde yürüyüşünü hızlandırıyor ve ayrı bir telaşla diğer tepeye ulaşmaya çalışıyordu. Bu telaşlı koşuşturma tam yedi kez tekrarlandı.

Tam Merve'nin tepesine gelmişti ki bir sesle irkildi. Adeta bu ses kendisini çağırıyordu. Yeniden dikkatlice kulak kesildi.. evet, yanılmamıştı. Bu, oğlu İsmail'in yanında duran bir melekti. Korku ümit arası, gel-git yaşadı önce; ya çocuğuna bir kötülük yapıverirse..! Nihayet o da bir anneydi ve bir koşuda yanına geldi, aynı telaşla.

Gördüklerine inanamıyordu; oğlu İsmail'in ayaklarının dibinde bir pınar oluşmuş ve çölün ortasında su kaynıyordu. İlk fırsatta kırbasını doldurdu ve hem kendi içti hem de küçük İsmail'e kana kana içirdi ondan.

Meleğin Hacer'e diyecekleri vardı:

– Sakın zayi olacağın endişesine kapılma..! Çünkü burada Allah'ın evi vardır. Onu bu çocukla babası inşa edeceklerdir. Allah, O'nun ehlini zayi etmez…'

Her şey, kaderin çizdiği çizgide cereyan ediyor ve zamanı geldikçe bir bir gün yüzüne çıkıyordu.

***

Bundan sonra Cürhüm'lüler gelecek ve hayat emaresi gördükleri bu yere, Hz. Hacer'in iznini alarak konaklayıp Mekke'yi meydana getirmeye başlayacaklardı.

Böylelikle, insanlığın kendisinde hayat bulacağı Rasûlullah'ın neş'et edeceği Fârân dağlarının arasında yeni bir hayat başlıyordu. Zemzem'in hayat verdiği çöl, artık verimli bir belde haline gele-

cekti ve bu bereketle insanları kendisine çekecek, neticede karalara bürünüp yas tutan bu dağların arasında, Hz. Muhammed'i (sallallahu aleyhi ve sellem) netice verecek bir süreç başlayacaktı.

Hz. İbrâhîm'in duası kabul görmüş ve bu ıssız vadi artık, yeşillere bürünerek insanları kendisine çekmeye başlamıştı. Bu teveccüh, aynı zamanda buraya her türlü nimetlerin akın edip yönelmesini de netice verecek ve bundan böyle sürekli bir inayet yaşayacaklardı.

***

Derken Zemzem'in canlanmaya vesile olduğu Bekke vadisinde hayat başlıyor ve Cürhüm'lülerle birlikte yeni bir şehir kuruluyordu. Çok geçmeden etrafta evler yükselmiş ve göçebe hayatlar bu suyun etrafında kalıcı birlikteliklere dönüşmüştü.

Bu arada Hz. İsmail de büyümüş ve delikanlılık dönemini yaşıyordu. Nihayet Hz. İsmail, Cürhüm'lülerden bir kızla evlenmiş ve Zemzem'le başlayan birliktelik, akrabalık bağlarının kurulmasıyla güçlenerek geleceğe yönelik sağlam bir zemin oluşturuyordu.

Hz. İbrâhîm, zaman zaman Hacer ve İsmail'i ziyarete geliyor, bir müddet kaldıktan sonra tekrar onları kendi hallerinde bırakıp geri dönüyordu.

Aradan bir müddet daha geçmişti ki, bu sefer Hz. İbrâhîm, bir müddet sonra hemen geri dönmek için değil, uzun bir müddet orada kalıp Ka'be'yi yeniden inşa etmek için geliyordu. Murad-ı ilahi bu istikametteydi ve O da, bu isteği yerine getirebilmek için yola koyulmuş, Mekke'ye geliyordu.

***

Hz. İbrâhîm (aleyhisselâm), oğlu Hz. İsmail'le birlikte Ka'be'yi inşa etmeye başlamışlar ve bir kez daha insanlığı, asla vazgeçemeyecekleri kaynağa davete durmuşlardı. Bir taraftan inşa işlemi devam ederken diğer yandan da ellerini açıp bu en kutsal mekanda dua dua Rablerine yalvarıyorlardı;

– Ey Rabbimiz! Bizden kabul buyur. Hiç şüphesiz işiten Sen'sin, bilen de Sen..!

Ey Rabbimiz! Hem İsmail ve Beni, yalnız Senin için boyun eğen Müslümanlardan kıl, hem de soyumuzdan yalnız Senin için boyun eğen Müslüman bir ümmet meydana getir ve bize ibadetimizin yollarını göster. Tevbemize rahmetle icabette bulun. Hiç şüphesiz Tevvâb Sensin, Rahîm de Sen..!'

Şanı yüce iki peygamberin, yeryüzündeki ilk bina ve arşın izdüşümü olan mübarek bir mekanda yaptıkları bu dualara elbette icabet edilecekti. Duada böylesine bir konsantrasyonu yakaladığını gören Hz. İbrâhîm sözü, temelini atmış olduğu 'hillet' mesleğini Kıyamete kadar ve sadece bir yörede değil, bütün âlemde ikame edecek olan Son Nebi'ye getirecek ve şöyle yalvaracaktı;

– Ey Rabbimiz! Bir de onlara içlerinden öyle bir Rasûl gönder ki, o Rasûl, onlara Senin âyetlerini tilavet eyleyip okusun, kendilerine kitabı ve hikmeti talim edip öğretsin, içlerini ve dışlarını tertemiz yapıp onları pâk eylesin. Hiç şüphesiz Aziz Sen'sin, hikmet sahibi de Sen..!'[11]

Bu duasında Hz. İbrâhîm'in (aleyhisselâm) istediği hikmet sahibi peygamber, kuşkusuz her peygamberin geleceğini muştuladığı ve sürekli müjdeleri kulağına fısıldanan Son Nebi Hz. Muhammed'di (sallallahu aleyhi ve sellem). Zira, Hz. İsmail zürriyeti içinde Hz. Muhammed'den başka bir peygamber yoktu ve olmayacaktı da.

Bu samimi duanın, Hak katındaki değeri de oldukça büyüktü. Nitekim bir hadislerinde Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem);

– Ben, atam İbrâhîm'in duası, kardeşim Îsâ'nın müjdesi ve annemin rüyasıyım' buyuracaktı.

Yine vefayı vefa ehlinden öğrenmemiz gereken bir yer.. yine

11 Bakara, 2/129 vd.

ahde vefanın silinmez bir örneği ve yine duaya dua ile mukabelede bulunmanın eşsiz misali..! Hz. İbrâhîm'in (aleyhisselâm), çağlar öncesinden dualarına alarak gelmesini istediği Hz. Muhammed ve O'nun ümmeti de, bir şükran ifadesi olarak dualarına O'nu alacak, 'Salli' ve 'Barik'lerinde;

– Allah'ım! Muhammed'e, O'nun âl ve ashabına salat ve berekette bulunduğun gibi İbrâhîm'e de aynı salat ve bereketten ihsan eyle' diyerek her gün namazlarında Hakka niyaz edeceklerdir..!

***

Geleceğinin haberi, Hz. İbrâhîm'in ruhuna o denli işlemişti ki, kendi şahsına yapılan iltifatlarda bile O'nu hatırlayıp öne çıkarıyor ve kendisinden ziyade bu iltifatlara layık olanın, Beklenen Sultan olduğunu ifade ediyordu.

Allah (celle celâluhû), Hz. İbrâhîm'i değişik imtihan süzgeçlerinden geçirmiş ve her birisinde üzerine düşen vazifeyi hakkıyla yerine getiren Hz. İbrâhîm'e şöyle bir iltifatta bulunmuştu;

– Seni insanlara imam kılacağım.'

Bu, büyük bir iltifattı ve karşılığında acziyet içinde şükürle mukabele gerekiyordu. Aynı zamanda bu, böyle bir nimetin şükrü adına önemli bir göstergeydi. Ancak Hz. İbrâhîm öyle yapmadı. O'nun verdiği ilk tepki;

– Benim zürriyetimden de..!' şeklindeydi ki bu, üzerinde durulması gereken bir refleksti. Şuuraltının ne türlü bilgilerle beslendiğinin bir göstergesiydi aynı zamanda ve zaten, insanın gerçek niyeti de böylesi sürpriz durumlarda ortaya çıkardı.

Ancak Allah (celle celâluhû), imamet gibi önemli bir meselenin, zulme dalmış ve ona rıza gösteren, bilhassa o günkü İsrail oğulları gibi inhiraf yaşayan kimselere müyesser kılınmayacağını ifade sadedinde;

– Zalimler ahdime (nübüvvetime) nail olamazlar'[12] buyuracaktı.

Aynı zamanda böyle bir ifadeyle nazarlar, yakın zamanda bir imam aramak yerine, gelecek asırlara ve daha uzun bir zamana yönlendirilmiş oluyordu.

Böylelikle, zulümle nübüvvetin, asla bağdaştırılamayacağı vurgulanmasının yanında aynı zamanda İsrail oğullarının yapa geldikleri zulüm ve inhiraflardan hareketle böyle bir şerefi yitirdikleri ve bu şerefin, bundan böyle Hz. İsmail soyuna geçtiği ifade edilmiş olunuyordu. Elbette Hz. İbrâhîm'in talep ettiği İmam da, geldi gelecek diye yalnız ve ıssız vadide bırakıp geri döndüğü oğlu İsmail'in soyundan olacaktı.

Hz. Dâvûd

Hz. Dâvûd da (aleyhisselâm), gelecek Son Nebi'nin şahitlerindendi. O da, her fırsatta 'ahd'ini yerine getirmenin gayretini ortaya koyuyor ve zihinleri gelecek günlere hazırlamaya çalışıyordu. Ancak O'nunla ilgili olarak günümüze kadar gelebilmiş yazılı metinler olmadığı için, söz konusu mevzuyla ilgili yeterli malumata ulaşamamaktayız. Ancak şu da bir gerçek ki, ulaştıklarımız, genel olarak bir kanaat vermekte ve öncekilerde olduğu gibi Hz. Dâvûd'un (aleyhisselâm) da aynı konudaki gayretlerini haber vermektedir.

Hz. Dâvûd (aleyhisselâm), sesinin güzelliği ve kendisine kitap olarak verilen Zebur'u okurken etrafındakilere bu güzelliği yansıtmasıyla bilinen bir peygamberdir. Zaman zaman dualarına alıyor ve gecikmesinden duyduğu hüznü dile getiriyordu. İnsanların ruh dünyalarını harekete geçiren yanık sesiyle Zebûr okurken, ellerini açıyor ve;

12 Bakara, 2/114

– Allah'ım! Fetret döneminin arkasından bize Mukîmü's-Sünne'yi lutfet' diye dua ediyor, Hz. Ahmed-i Muhammed'in gelmesi için Rabbine yalvarıyordu. Zira 'Mukîmü's-Sünne', herkesin bekleyip muştularından bahisler açtığı Son Nebi'nin isimlerinden birisini ifade ediyordu.

***

Cenab-ı Mevla'nın hitabına mukabil Hz. Dâvûd da, ellerini açacak ve gelmesini ümit edip gözlediği 'kurtarıcı' için içini dökerek O'ndan beklentilerini sıralayacak ve şöylece dileklerde bulunacaktı;

– Ey Allah'ım! Senin kavmine adaletle ve senin hakirlerine hak ile hükmetsin.

Dağlar, tepeler, adaletle kavme selamet getirsin. Kavminhakirlerine haklarını versin.

Fakirlerin oğullarını kurtarsın ve gaddarı ezsin.

Güneş ve ay kaldıkça, nesilden nesile senden korksunlar.

Yeni biçilmiş çayıra düşen yağmur gibi.. toprağı sulayan iyi yağmurlar gibi insin.

O'nun günlerinde Salih çiçeklensin ve ay yok oluncaya kadar selamet bolluğu bulunsun.

Denizden denizlere.. ırmaklardan yerin enlem ve boylamlarına kadar saltanat sürsün.

Çöl halkı O'nun önünde eğilsinler ve düşmanları, secdeye kapanıp toprağı yalasınlar.

Tarşiş ve adaların kralları O'na bâç getirsinler; Şeba ve Seba kralları hediyeler takdim etsinler.

Evet, bütün krallar O'na secde kılsınlar; bütün milletler O'na kulluk etsinler.

Çünkü imdada çağırınca, fakiri.. ve yardımcısı olmayan hakiri kurtarır.

Yoksula ve düşküne acır; ve fakirlerin canlarını kurtarır.

Canlarını hileden ve zorbalıktan kurtarır; ve gözünde onların kanı değerli olur.

Yaşasın..! Ve O'na Şeba altınından verilsin; ve daima O'nun için dua etsinler; her gün O'nu takdis etsinler.

Yerde.. dağlar başında buğday bolluğu olsun; semeresi Libnan gibi dalgalansın; ve şehirden olanlar, yerin otu gibi çiçeklensin.

Adı, ebediyen dursun; güneş durdukça adı baki kalsın.

Ve O'nda adamlar mübarek olsun; bütün milletler O'na 'mübarek' desinler.'[13]

Hz. Dâvûd ve O'na inananların dediği gibi bu dileklere 'âmin' demenin ötesinde ne denilebilir ki.!? Salih ve selim kalplerle yapılan dualara aynı zamanda ihlas ve samimiyetle 'âmin' denilmiş olacak ki, günlerin bahara doğru kaydığı şu demlerde dünya, Son Nebi'ye kucağını açmış bu müjdelerin yaşanacağı günü aşk u şevkle intizar etmektedir.

İşte bu sevinç ve şevki ifade eden bir Zebur âyeti daha;

– Gökler sevinsin, yer de mesrur olsun; deniz ve onun dolusu gürlesin;

Kır ve hep içindekiler sevinçle coşsun; o zaman ormanın bütün ağaçları Rabbin önünde sevinçle terennüm edecekler;

Çünkü O geliyor; çünkü yere hükmetmeye geliyor;

Dünyaya adaletle ve kavimlere kendi hakikati ile hükmedecek.'[14]

***

Bir de içeriden bir bilgi aktaralım: Güneşin doğacağı ana kadar Yahudi ilminin inceliklerine vakıf olan ve Beklenen Nûr

---

13 Zebur (Mezmurlar), 72/1-20

14 Zebur (Mezmurlar), 96/11 vd.

zuhûr edince de gelip teslim olanlardan Vehb İbn Münebbih, şunları anlatacaktı;

– Allah (celle celâluhû), Zebur'da Dâvûd'a (aleyhisselâm) şöyle vahyetmişti:

– Ey Davut! Senden sonra, adı 'Ahmed' ve 'Muhammed' olan bir Nebi gelecek. O, sadakat timsali ve efendi olacak. Ben, O'na asla gazap etmem ve O da asla beni gazaba sevk edecek bir davranış sergilemez. O'nu, günahlarla karşı karşıya gelmeden daha baştan masun kıldım; ne geçmişte ne de gelecekte günahı söz konusu olamaz O'nun. Ve O'nun ümmeti de merhamete mazhariyet yaşayacaktır. Onları, daha önceki Nebiler gibi nafilelerle mükellef kıldım. Ve yine onlara, daha önceki Nebi ve Rasûl'lere kıldığım gibi farzları birer borç kıldım; ta ki Kıyamet gününde bana tertemiz gelsinler. O gün onların nuru, Nebi'lerinkine yakın, parıl parıldır.

Ey Dâvûd! Ben, Muhammed ve ümmetini diğer ümmetlerin tamamından daha faziletli kıldım.'

Bu ne incelik ve bu ne detay bilgidir ki, neredeyse ayniyet çizgisinde Hz. Peygamber ve ümmetini tarif etmektedir..!

Hz. Yahyâ

Gün gelmiş Yahyâ (aleyhisselâm), O'ndan bahisler açmış, şeref ve asaletine hayranlığını dile getirme yarışındaki yerini almıştı. Gelecek bu Son Nebi'nin, kuvvet ve şeref bakımından kendisinden daha üstün olduğunu ilanla birlikte, büyük bir tevazu örneği sergileyerek kendisinin, O'nun ayak bağlarını bağlayıp çözmeye bile layık olmadığını haykırır olmuştu. İşte bunu ifade eden Hz. Yahyâ'ya ait bir söz;

– Ben sizi günahlarınızdan dolayı af ve mağfirete eresiniz diye su ile vaftiz ediyorum. Fakat benden sonra gelecek ve eğilip

önünde pabuçlarının iplerini çözmeye dahi layık olamayacağım kadar büyük ve muhteşem bir peygamber sizi ateş ve ruhla vaftiz edecektir.'

Bu sözleriyle o, Rabbin kendilerinden almış olduğu ahde vefa ile 'ahit' konusundaki bey'atını gerçekleştiriyor ve O'na iman edip halkına anlatmakla da yardımcı oluyordu.

Belki burada vaftiz kelimesi bir soru işareti oluşturmuş olabilir; bunu doğru algılayabilmek için de, zaman içinde yaşadığı değişikliklerden arındırılmış olarak düşünmek gerekir ki, bu durumda onların vaftizlerinden murad, Kur'ân'ın anlattığı 'Sıbğatullah'la ifade edilen ve etrafındaki her şeyi Allah'ın muradına muvafık şekillendirmeden farklı olmasa gerek..!

***

Daha önce de ifade ettiğimiz gibi insanlık, her geçen gün kemal noktasında bir mesafe alıyor ve zaman hızla vuslata doğru ilerliyordu. Buna göre sonradan gelecek olan, elbetteki daha mükemmel ve öncekilerin önünde olması gerekiyordu. İşte bunu ifade ederken Hz. Yahyâ bir gün;

– Benden sonra gelen benden ileri oldu. Çünkü benden önce idi'[15] diyecek ve hem bir hakikati teslim edecek hem de cemaatinin gözlerini, gıptayla geleceğe çevirecekti.

Ve Diğerleri

İnsanlığın Son Halâskârı ile ilgili olarak hemen her peygamberin kulağına bir şeyler fısıldanmıştı; Hz. İbrâhîm'e hitap ederken bir gün, dünyadaki bütün nesillerin kendisiyle şerefleneceği ve kendi neslinden gelen bir başka evladının kendisine varis kılınarak bütün insanlığı takdis edeceği anlatılıyor, İşâya ve benzeri bütün peygamberlere, büyük bir peygamber ve kurtarıcının

---

15 Yuhanna, 1/15

geleceği söyleniyordu. Zira O, beklenen ve seçilmiş bir kuldu ve peygamberlerin arkasında saf tutup gelişini beklemeye duranlar, ilk görenin kendileri olması ién yüksek kuleler yaptırıyor ve bu kulelere yerleştirdikleri gözcülerle geleceği anı yakalamak istiyorlardı ki bu, neredeyse bir meslek haline gelmiş ve bu mesleği icra edenlere de 'Misfa' denilir olmuştu. Zira misfa da, dillerdeki Son Müjde'yi tespit için görevlendirilen ve O'nun haberini ilk ulaştıracak olan müjdeci anlamında bir kelimeyi ifade ediyordu.

***

Bir gün Hz. Yakub, on iki oğlunu yanına alacak onlara, 'Şilo' gelinceye kadar olacaklardan bahisle uymaları gereken kuralları sıralayarak insanlığın itaatinin de O'na ait olduğunu anlatacaktı. Hiç şüphesiz ki Şilo, gönderilmiş elçi, Rasûl, Allah'ın Rasûlü anlamına gelmekteydi. Bir başka yaklaşımla Şilo, barış ve sulhun temsilcisi, güvenilir insan demekti ve Mekke'liler, Müjdelenen Nebi'ye 'el-Emin' derken bunu bilmiyorlardı. Zira, Şilo kelimesi, tam anlamıyla el-Emin'i ifade ediyordu. Yani Şilo, Rasûlullah'tı.[16]

Nübüvvetin kırk küsur cüz'ünden biri olan sadık rüyaları şereflendiriyor ve Daniel'den Hz. Dâvûd'a, O'ndan da Hz. Eyyûb'a kadar birçok peygamber için en şerefli, en övülmüş ve kurtarıcı diye bekleniyor ve istikballerine bir ümit oluyordu.

Daniel peygamberin arka arkaya gördüğü rüyalarda yüzü hep geleceğe çevrilmekteydi. Bu rüyalarda da, gelecek bir 'insanoğlu'ndan bahsedilmekteydi ve şüphesiz rüyasında kendisine muştusu verilen 'İnsanoğlu' Allah Rasûlü'nden başkası değildi.[17]

Buna göre gelecek bu Son Nebi, bulutları aşarak Yüce Mevla ile bir vuslat yaşayacaktı ki, bu da ancak miraçla açıklanabilecek bir husustu.

---

16 Tekvin, 49
17 Mezmurlar, 10

Ne tuhaftır ki, Hz. Dâvûd, kendisinden sonra gelecek bu Son Nebi için, 'Efendim' demekte ve ruhaniyeti önünde tazimle eğilmekteydi.

***

Hz. Îsâ, Son Nebi'den o kadar sıklıkla bahsetmiştir ki, Hz. Yahyâ, O'nun sözlerini sürekli cemaate anlatır ve beklenen elçi, yani Allah'ın Rasûlü'nün yakında teşrif edeceğinden dem vururdu.

Genel kanaate göre beklenen bu Peygamber'in üç ana özelliği vardı;

1. Cami veya Mabed'e ansızın gelmek ki bu, miracı ifade ediyordu.

2. İnsanlar tarafından beklenmek ve araştırılmak,

3. Çok arzulanıp özlenmek.

Bu özelliklerin üçünü de cem eden, sadece Allah'ın Rasûlü idi ve yâd-ı cemili adeta dillerden düşmez olmuş ve meleklerin vird-i zebânı haline gelmişti: 'İslâm ve Ahmediye gelecek' diyorlardı.

Öncekilerde olduğu gibi Hz. Îsâ'nın anlattıklarına göre de bu Son Nebi, İsmail oğulları arasından çıkacak ve adına da 'Ahmed' denilecekti.

BİR MUŞTU HABERİ DE HİNT DİYARINDAN

O'nun geliş haberi, sadece Ceziretü'l-Arab değil aynı zamanda Uzakdoğu'ya kadar uzanan bir coğrafyaya yayılıyor ve farklı kültür, dil ve dindeki birçok insan bu günü heyecanla bekliyordu.

Allah (celle celâluhû), her bir topluma peygamber göndererek onların da ellerinden tutulmasını ve iman veya İslâm'ı, bilerek tercih etmesini istemiş ve böylelikle iradenin tercihi sonucu olarak başlarına geleceklere de kendilerinin katlanmasını murad etmiştir.

Meseleye bu açıdan bakıldığı zaman, elbette Hindistan'da da birçok peygamber gelmiş, ancak tâbileri çok olmadığından diğerleri gibi meşhur olamamışlar ve bunun için de onlara ait bilgiler bizlere kadar ulaşmamıştır.

Kur'ân öncesi kitaplarda yaşanan genel bir alışkanlık, kendilerine kitap verilen insanların, öncelikle kendi anladıklarını bu kitapların üzerine şerh veya tefsir şeklinde yazmaları ve daha sonraları da bu yazılanların ana metinlerden birer parça olarak algılanması şeklindeydi ki bunlar, söz konusu kitapların asli hallerinin ve orijinal yapılarının korunamamasını netice vermektedir.

Hindistan'daki kutsal metinlerin durumu da bundan farklı de-

ğildir; bilhassa Mekke, Medine, Ka'be, Kureyş ve Arabistan gibi mekan isimleri, öncelikle o bölgedeki isimler olarak yorumlanmış ve daha sonraları da bu isimler unutularak sonraki kelimeler zihinlerde yer ettirilmek istenmiştir.

***

Buna rağmen Hindular'ın kutsal metinlerinde gelişine destanlar yazılıyor, 80 adet arkadaşını Habeşistan'a hicret ettirerek işkencelerden kurtaracağından, etrafında Cennetle müjdelenmiş 10 sahabisinin (Aşere-i Mübeşşere) bulunmasına, Bedir'deki 300 küsurluk sayılarından Mekke'ye girerkenki kalabalığın adedinin 10 bini bulacağına kadar en ince detaylara yer veriliyordu. Ayrıca bu fetih sırasında esir alınacak kişilerin adedinden bu fetih esnasındaki tevazu ve mahviyeti sebebiyle başının eğere değeceğine kadar, zuhûru öncesi Ka'be'nin yeniden inşasından bu inşa sırasında çıkacak anlaşmazlıklara fetanetiyle bulacağı çözümlere kadar yer alan çarpıcı bilgiler göstermektedir ki, O'nun yâdı, daha dünyaya gelmeden ufuklarda yankılanmaya başlamış ve destanlaşan zuhûru heyecanla beklenir olmuştu.

Gelecek olan bu Nebi, insanlar arasındaki fakirliği ortadan kaldıracak ve zekatla ihtiyaç sahiplerine el uzatacaktı. Aynı zamanda O, etraftaki krallara da davette bulunacak ve bunun için arkadaşları vasıtasıyla onlara mektuplar gönderecekti.

İşte bazı örnekler;

– Ahmed, Rabbi'nden dini bir hukuk sistemi (Şeriat) aldı. Bu hukuk sistemi, serâpa hikmettir. Ben, aynen güneşten alıyormuşum gibi O'ndan (Ahmed'den)ışık alırım.'

– Kervan sahibi, doğru sözlü, hakikat aşığı, son derece bilge (Hakîm), nüfuzlu ve cömert olan Mamah (Muhammed), sözleriyle beni memnun etti. Her şeye gücü yeten (Muktedir) Tanrı'nın halifesi, alemlere rahmet olan Zat, bütün güzel sıfatlarla mücehhez olarak yanındaki on bin ashabıyla ün saldı.'

– Bir Malekha, yabancı dil konuşup yabancı bir ülkeye ait olan bir Ruhani Rehber, ashabıyla beraber zuhûr edecek. O'nun adı, Mahamed olacak.'

– Raja Bhoja (hükümdar), Panchgavya ve Ganj nehirlerinin suyunda yıkadığı, (yani bütün günahlarından arındırdığı) melek fıtratlı bu Mahadev Arab'ına en samimi sadakat nişanesi hediyelerini arz etti ve derin bir saygı göstererek şöyle dedi;

– Senin önünde hürmetle eğilirim. Ey Sen! İnsanlığın övünçkaynağı! Arabistan'da ikamet eden! Sen, şeytanı mahvedecek muazzam bir kuvvet topladın ve Sen kendin, putperest kötü düşmanlarından korunmaktasın. Ey Sen! En büyük Rab olan en yüce Tanrı'nın tecellisi! Ben Senin bir kölenim; beni de, ayakların kapanmış biri olarak kabul et.'

Onca mesafe ve bunca değişime rağmen her şey, ne kadar da net değil mi.!?

Bu kadarı bile, yâd-ı cemilinin silinmek istenmesine rağmen geleceğe nasıl taşındığı ve şânının da nerelere kadar ulaştığı konusunda bir fikir vermeye yeter sanırım.[18]

---

[18] Daha fazla detay isteyenler, Osman Şimşek'in tercüme ederek Yeni Ümit dergisinin Temmuz, Ağustos ve Eylül 2003 (57) sayısında özetlediği makale ve Zuhuru'l-Hakk isimli müellifin 'Hindu Kutsal Metinlerinde Hz. Muhammed' isimli kitabına müracaat edebilirler.

MUŞTUNUN YOĞUNLAŞTIĞI İKİ KAYNAK: TEVRAT VE İNCİL

Aradan yüzyıllar daha geçmiş ve zamanın tulûuna yaklaştığı dönemlerde bu müjdeler daha da çoğalarak her fırsatta dile getirilir olmuştu. Bu sebepledir ki Hz. Mûsâ ve Hz. Îsâ, önceki peygamberlere nispetle O'ndan daha sıklıkla bahsetmiş ve bu bahisler, Tevrat ve İncil'de birer âyet olarak yerini almıştı. Alacaktı; zira O (sallallahu aleyhi ve sellem), rehberlerinin yolunu unutup yoldan çıkanları, yeniden asli çizgi ile tanıştırmak için geliyordu. Aynı zamanda, yeri geldiğinde en küçük meseleleri bile izahla takdim eden bu kitapların, kainatın en büyük hakikati olan bir meseleyi görmezlikten gelmelerine ne imkan ne de ihtimal olabilirdi…

Bu, o kadar bedihi idi ki, bilhassa müjdelerin yoğunlaştığı yakın zaman diliminin peygamberi olan Hz. Îsâ'nın dilinden adeta düşmüyordu. Her fırsatta O'ndan bahsediyor ve geldiği zaman tereddüt yaşamamaları için zihinleri hazır hale getiriyordu. Hatta ne büyük tevafuktu ki, Hz. Îsâ eliyle insanlığa sunulan mesajlar mecmuası İncil'in adı 'Müjde' diye anılır olmuştu. 'Mutlak zikir kemaline masruftur' ya, Müjde denilince Hristiyan dünyasının aklında çağrışan ilk mesele İncil olduğu gibi, İncil'e unvan olacak

kadar ağırlığını hissettiren müjde de şüphesiz ki Hz. Muhammed Mustafa (sallallahu aleyhi ve sellem) gerçeğiydi.

Aynı zamanda İncil'in 'Müjde' manasını ihtiva ettiği meselesi, bugün keşfedilmiş bir mesele olmayıp, zamanın bir behresinde İncil (Avangel) kelimesinin manasını araştıran bir gürûhun, esasen bu kelimenin müjde anlamına geldiğini ve hakikatte Hz. Îsâ'nın davetiyle bütün İncil'lerin özet olarak beyanının, gelecek bir Rasûl ile İlâhî Saltanatı müjdelemekten ibaret bulunduğu görüşünde birleştikleri günden bu yana ortak bir kabule dayanmaktaydı.

***

Konunun, bir Müslüman tarafından araştırılarak neticelendirilmesi, elbetteki başkalarının ulaşamayacakları zenginlikleri yakalamada önemli bir unsur. Ancak aynı konunun bir Hristiyan, hatta ülkesinde en üst seviyeye ulaşmış ve Vatikan tarafından çeşitli makamlarla taltif görmüş bir Hristiyan tarafından işlenerek takdimi de bir o kadar önemli olsa gerek. Burada, İran asıllı bir papazdan bahsetmekte fayda var. Asıl adı, Dawid Benjamin Keldani olan ve daha sonra Abdu'l-Ahad Dâvûd ismini alan bu adam, İslâm'ı tercih ettikten sonra, önceki bilgilerinden hareketle Tevrat ve İncil'e Göre Hz. Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem)[19] isminde bir kitap kaleme almış ve burada, Tevrat ve İncil şerhleriyle farklı dillerdeki tefsirlerine de dayanarak beklenen Son Nebi ile ilgili bilgileri bir araya getirip aktarmıştır. Meraklıları bu kitaba havale edip belli başlı yerlerinden pasajlar takdim etmek istiyorum.

[19] Kitabın yazarı; asıl adı, Peder Dawid Benjamin Keldani olan Abdu'l-Ahad Dâvûd, Uniate Keldani Mezhebinin Roma Katolik kilisesine mensup bir rahibidir. İran'da temeyyüz etmesinin ardından Roma ve diğer Avrupa ülkelerine davet edilen yazar, en son olarak İstanbul üzerinden İran'a dönmek üzere çıktığı yolda İstanbul'da Şeyhülislâm Cemaleddin Efendi ve diğer ulema ile yaptığı görüşmeler neticesinde Müslüman olmuş ve daha sonraları bu kitabı kaleme almıştır.

Kitabın önsözünde mütercim Nusret Çam'ın da dediği gibi 'öyle anlaşılıyor ki, Hz. Âdem'den itibaren her peygamber, kendisinden sonra gelecek peygamberin ve 'Hatemü'l-Enbiya'nın işaret ve alametlerini beyan etmiş, böylece de o peygamberin zamanına yetişecek olan insanların, kendi rehberlerini tanımaları mümkün olabilmiştir.'

***

Şu bir gerçek ki, ne Tevrat ne de İncil, Arapça değildi ve bu, sonrakilerin ulaşmalarında bir hayli engel teşkil ediyordu. Buna ilave olarak bir de, tarih içinde yaşanan tahrif devreye girince Tevrat ve İncil'in dilinden anlamak bir hayli zorlaşıyor, içinden çıkılmaz bir hal alıyordu. Bugün bile birtakım değişikliklerin devam ettiği düşünülecek olursa, bugüne kadar yaşanan tahrifin boyutunu tahmin adına bir kanaate varmak mümkün olacaktır.

Tevrat ve İncil'in ifadelerini değerlendirirken bu çerçevede ele almak ve bu iki kitapta geçen ifadelerin temellerine inerek gerçek manasını yakalamanın ayrı bir önemi vardır. Görülmektedir ki, zaman içinde bazı kelimeler değişmiş, bazılarının da anlamı farklılığa uğrayarak günümüze kadar gelebilmiştir. İşte birkaç örnek:

Tevrat'ın çeşitli âyetlerinde geçen 'Himada' kelimesi Ahmed ve Muhammed manasına gelmekle birlikte 'Şalom' da, tıpatıp İslâm anlamında bir kelimedir. Zaten İslâm, ilk insan ve ilk nebiden itibaren Cenab-ı Mevla'nın arzu ettiği hayat tarzının bir adıdır ve ahir zamanda yine bu arzuyu gerçekleştirmek için gönderilecek Son Sultan'ın adı da Ahmed'di. İncil'de, 'Teselli Edici' anlamında Paraklit olarak anlatılan kelimenin aslı da, Periklit olup, en çok hamd eden, şanı en yüksek ve en meşhur kimse manasına 'Ahmed' ve 'Muhammed' isminin tam karşılığını ifade ediyordu.

Eski Ahid'in sıklıkla bahsini ettiği bu Son Rasûl ifade edilirken kullanılan, 'Hamad', 'Hemed', 'Mahmad', 'Mahamod', 'Hımda' ve 'Hemed' gibi kelimeler, hem lugat, hem de gerçek manalarıyla

şaşılacak şekilde ayniyet arz etmektedir ve bütün bunlar, Muhammed ismiyle aynı çizgide buluşmaktadır. Bu kelimelerin hepsinde ifade edilen mana, 'büyük bir arzu, hasret ve istekle beklenen, imrenilen, en kıymetli, tasdik edilmiş, sevilen ve hürmet edilen kimse' gibi anlamları içermekteydi ve ne garip bir mucizedir ki, Âdem oğulları arasında Muhammed ismi, ilk defa Mekke ahalisinde Abdullah ve Âmine çiftinin biricik oğullarına verdikleri isim olacaktı. Zira ne Abdullah ne de Âmine, önceki peygamberlerin bu muştularından habersizdiler ve tamamen bir sevk-i ilahi ile çocuklarına, kulaklarına fısıldanmışçasına Muhammed adını vereceklerdi.

***

Bu ifadeler, Kitab-ı Mukaddes'ten süzülen mananın bir yansıması olup her birinin, elbetteki belli bir mahmili bulunmaktadır. İşte, bunca değişime rağmen dikkat çeken birkaç Tevrat âyeti;

'Ve bütün milletleri sarsacağım ve bütün milletlerin Himada'sı gelecektir.

...

Benim bu son evimin şöhreti, ilkinden daha yüksek olacak der insanların efendisi; ve bu yerde şalom vereceğim der Orduların efendisi.'[20]

Şüphesiz ki Allah'ın evi, 'Beytullah' olarak iştihar etmiş olan Ka'be'dir ve İslâm da, beklenen Son Nebi ile birlikte burada yeniden doğmuş ve hem Beytullah'ın hem de İslâm'ın şanı, öncekilerden daha yüksek ve evrensel bir boyutta dünyaya hitap etmektedir.

Bir başka çarpıcı âyet de şu şekildedir;

– İşte size peygamberimi göndereceğim ve size önümde bir

---

20 Asuri bir hanım tarafından kendisine verilen Süryanice Kitab-ı Mukaddes (Ahd-i Atik, Haggay, 2/7) nüshasından naklen Abdul-Ahad Dâvûd, Tevrat ve İncil'e Göre Hz. Muhammed, 20 vd.

yol hazırlayacak, kendi tapınağına ansızın gelecek. Sizin gelmesini arzuladığınız Adonay (yani Efendi)dir ve sizi hoşnut eden sözleşmenin peygamberidir. İşte o geliyor der Orduların Rabbi.'[21]

Buradaki hitap, bir peygamberedir ve bu hitapta, açıkça daha sonra gönderilecek bir başka peygamberden bahsedilmektedir. Aynı zamanda bu peygamberin bazı özellikleri vardır ve bu özellikler, sadece Kainatın Fahri Allah Rasûlü üzerinde cem olunmuştur. Zira Efendi, O'dur ve yüzyıllar öncesinden bildirilen bu ziyaret, miraç gecesi gerçekleşmiş ve gecenin kısa bir anında İnsanlığın Efendisi (sallallahu aleyhi ve sellem), Mescid-i Haram'dan Mescid Aksa'ya kadar gelmiş ve burada bütün peygamberlere imam olup namaz kıldırırken aynı zamanda onlarla külli bir muhavere yaşanmıştır.

Sözleşmenin anlamı da, açıkça bütün peygamberlerden alınan ve iman ve nusret şartlı 'ahit'i ifade etmektedir.

Şu da bir gerçek ki, Allah (celle celâluhû), İsrail oğullarına nimet üstüne nimetler vererek ardı arkası kesilmez ihsanlarda bulunmuş ve buna karşılık kendisine kulluk yapmalarını istemişti. Buna ahit deniliyordu ve bu ahit, gelecek Son Nebi'ye iman etmeleri sözünü de içeriyordu. Yani, Allah Teala, Hz. Âdem ve evlatlarından, kendisi tarafından gelecek olan talimata uymalarını istemiş, bunu da bir ahit tarzında bildirmiştir. Allah'ın seçkin kulu manasına gelen İsrail evlatlarının Tevrat'ı kabul etmeleri ile de, bu ahit Tevrat'la pekiştirilmiş, geleceği bildirilen peygamberlere ve Son Peygamber Hz. Muhammed'e iman ederek bu ahdi yerine getirmeleri emredilmiştir. Bunu ifade eden bir Kur'ân âyetinde şöyle buyurulmaktadır;

– Ey İsrail'in evlatları! Hatırlayın ve düşünün size ihsan ettiğim nimetimi..!

---

21 Abdul-Ahad Dâvûd, a.g.e, Malachi, 3/1'den naklen.

Bana verdiğiniz sözü yerine getirin ki Ben de size karşı ahdimi yerine getireyim ve yalnız Benden korkun!'[22]

O'nun önünü açmak için kendisinden önce elçiler gönderildiği ifade edilmekle birlikte burada yeniden, beklenen bu Ahit Elçisi Peygamberin, bir gece ansızın Kudüs'ü ziyaret edeceğinden bahsedilmektedir[23] ki bu da, önceki ifadeleri desteklemekte ve miraçla gerçekleşen ziyareti hatırlatmaktadır. Bu ise, insanlık tarihi içinde sadece Hz. Muhammed'e (sallallahu aleyhi ve sellem) müyesser olan bir husustur.

***

Bir başka seçkin kul Eş'ıya peygamberin ağzından Tevrat, asırlar öncesinden bizlere şu muştuları vermektedir:

– Hak Sübhanehû; ahir zamanda, insanlar arasından seçip çıkardığı Mümtaz Kulunu risaletle gönderecek ve O'na, Ruhu'l-Emin olan Cebrail'i göndererek hak dinini talim ettirecek. O da, Cebrail'in talimini insanlara ulaştırarak, insanlar arasında hak ile hükmedecek. O, bir nurdur; halkı karanlıklardan aydınlığa çıkaracaktır. Rabbin, emareleri tulu' etmeden önce bana bildirdiklerini ben de size bildiriyorum.'[24]

Bu ifadelere katılacak her yorum, güneş kadar aydın olan meseleyi gölgelemek anlamına geleceği için yalın olarak okurların takdirine bırakıyorum.

***

Bu Muştu ve O'na ait bilgiler, dilden dile gönülden gönüle yâd edilip gidiyordu. Her dönemin seçkin insanları, sözü sürekli O'na getiriyorlar ve geleceği güne zihinleri hazırlama vazifesini yerine getiriyorlardı. İşte bunu anlatan çarpıcı bir ifade ve en ince ayrıntıyı bile aktaran müthiş bir müjde daha;

---

22 Bakara, 2/40

23 Malaki, 3/1

24 Eş'iya, 42

– Ahirzamanda bir ümmet-i merhume kaim olup orada hakka ibadet etmek üzere, mübarek dağı ihtiyar ederler. Ve her iklimden orada birçok halk toplanıp tek kapıya yönelir ve O'na ibadet edip, asla şirk koşmazlar.'[25]

Bu ifadeden açıkça anlaşılmaktadır ki, gelecek Son Nebi, insanlığa evrensel bir rahmetin en büyük vesilesi olacaktır ve rengi, dili, meşreb ve kültürü farklı milyonlarca müslümanla 'Arafat' denilen dağda, yılda bir kez bir araya gelmek suretiyle külli bir ibadet neşvesi ortaya koyarak, kitlelerin imanını derinleştirme adına umumi bir yakarışta bulunacaktır.

Zaten bu dağ, insanlığın atası Hz. Âdem'le Hz. Havva'nın ilk kez dünya üzerinde buluştukları bir yerdi. O'nunla başlayan süreçte nihayet bulacak Son Halka ile de, bütün renk ve kültürlerine rağmen insanlık, yeniden bu dağda bir araya gelecek ve el ele vererek İslâm'ın güzelliklerini bütün dünyaya taşıyacaklardı.

***

Hz. Îsâ (aleyhisselâm) da, Hz. Yahyâ'da (aleyhisselâm) olduğu gibi, ruhu bütün peygamberlerden önce yaratılan Hz. Peygamber'in ruhu ile konuşurken, böylesine muhteşem bir ruh karşısındaki hayranlığını ifade etmekte ve kendisini, O'nun pabuçlarını dahi çözüp bağlamaya layık görmediğini anlatmaktadır.

'Efendimiz geliyor'[26] diyerek yol aralayan Hz. Îsâ (aleyhisselâm), gelecek bu Efendi'nin, Yahudilerin büyük önem atfettikleri ve neredeyse işten el-etek çektikleri cumartesi gününün kutsiyetini de kaldırarak gerçek kıymetin belli zaman dilimleri veya belli başlı şahıslarla ilgisinin olmadığını, aksine Allah'la irtibat noktasında gönüllerde yeşeren takva duygularıyla mümkün olabileceğini göstereceğini ifade etmektedir.

***

25 Misail (Mihail), 4
26 Yuhanna, 16/22 (1.Mektup)

Hz. Îsâ (aleyhisselâm), gelecek Son Kurtarıcı'yı sadece anlatmakla kalmıyor, aynı zamanda dualarına alarak O'nun gelmesini Rabb'inden dileniyordu. Bu öylesine gönülden bir dileyişti ki, gelecek olan Nebi'nin yâd-ı cemili, dünya durdukça dursun istiyor ve adına varıncaya kadar belli başlı ipuçları veriyordu;

– Ve ben Rabb'den isteyeceğim. Ve O size, sizinle daimi kalacak Ahmed adında bir başka Rasûl gönderecektir.'[27]

Bütün bu ifadeler Allah Rasûlü'nün;

– Benim adım, yerde Muhammed, göklerde ise Ahmed'dir' beyanlarıyla ne kadar da ayniyet arz ediyor..!

***

Buraya kadar anlattıklarımız, bize kadar ulaşabilenlerden seçilerek bir araya getirilmiş sadece birkaç örneklemeden ibaret. Tevratve İncil'i benimseyip okuyan ehl-i kitap için, ahir zamanda gelecek olan peygamberle ilgili o kadar çok malumat vardır ki, neredeyse kendi evlad ü iyallerini tanımalarının ötesinde bir yakınlıkla O'nu tanıyorlar ve biliyorlardı. Nereden mi biliyoruz? Bizzat Allah (celle celâluhû), bunu kendisi ifade ediyor ve O'nun Rasûlü de bu bilmeye şahit oluyor da ondan. Bunu ifade eden bir Kur'ân âyeti, aynı noktayı şöyle ifade etmektedir;

– O kendilerine kitap verdiğimiz ümmetlerin alimleri, O'nu -o Peygamber'i- oğullarını tanıdıkları gibi bir netlikte tanırlar. Durum böyle iken, içlerinden bir takımı, bile bile gerçeği gizlerler'[28]

Nitekim Allah Rasûlü'nün zuhûrundan sonra bir kısım Yahudi alimleri, gelip iman etmiş ve Kur'ân'ın bu hükmünü tasdik etmişlerdir. Hatta Abdullah İbn Selâm gibi insaflı bazı bilginler, daha da ileri giderek, çocukları konusunda şüphe yaşayabileceklerini, zira annelerinin her anına muttali olamadıklarını, ancak Hz. Muhammed'in beklenen Son Rasûl olduğunda asla tereddüt

27 Yuhanna, 19/16
28 Bakara, 2/146

yaşamayacaklarını ikrar etmişlerdir. Hz. Ömer'le aynı konuyu konuşan Abdullah İbn Selâm'ın konuyu ikrarının arkasından, Hz. Ömer'in de adı geçen zatın başını öptüğü bilinmektedir.

***

Nüzûlünden itibaren başlarına gelenlere inat Tevrat ve İncil, bugün bile aynı sıcaklıkta mesajlarla dolu değil midir.!?

Bu o kadar açık ve bedihi idi ki, Hira'daki vuslatla insanlığa davetini yenileyen Kur'ân, Tevrat ve İncil ehline seslenerek, şunları söylemektedir;

– Şayet sözünüzde sadık iseniz, getirin Tevrat'ı ve okuyun onu.'

– Haydi gelin; çoluk çocuğumuzu, kadınlarımızı ve kendimizi ortaya koyalım ve Allah'ın lanetinin, yalancıların üzerine olması konusunda yemin billah ahdedip söz verelim.'

Bu denli bir meydan okuyuş, gerçeğin kesinliğini ortaya koymakta ve aksi düşünülemeyecek kadar kati olduğunu göstermektedir.

Zira günler gelip Beklenen Müjde zuhûr ettiğinde, Kur'ân'ın hakikatlerine karşı çıktıkları ve Allah Rasûlü'ne muhalefette ilk sırayı almalarına rağmen, aksini iddia ile ortaya çıkan kimse olmamıştı.. olamazdı da..! Zira biliyorlardı ki, çok geçmeden hakikat ayân olur ve yalanları ortaya çıkıp mahcup olurlardı.

***

Bununla birlikte aralarında ehl-i insaf olanların tasdiki veya daha sonra Hakk'a uyananların itiraflarından anlaşılmaktadır ki, Allah Rasûlü'nün evsafı, Tevrat ve İncil'de sıklıkla yer almakta ve sebkat eden iki nebinin dilinde birer müjde halinde iki büyük cemaate takdim edilmektedir. İşte onlardan bazı örnekler:

İki büyük Rum meliki Hirakl ve Mukavkıs, Mısır hakimi ve Yahudi alimi İbn Sûriyâ, İbn Ahtab ve kardeşi Ka'b İbn Esed ve

Zübeyr İbn Bâtıyâ gibi meşhur alim ve önde gelen Yahudi eşrafı, Hz. Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem) gemisine binip imanı tadamadıkları ve gayr-ı müslim kaldıkları halde, şu hakikati söylemekten kendilerini alamamışlar ve bir gerçeği itiraf etmişlerdi;

– Evet, kitaplarımızda O'nun vasıf ve özellikleri vardır; O'ndan bahsediyorlar.'

Ayrıca, Yahudi ve Hristiyan alimi oldukları halde hakikate âşinâ olduktan sonra iman edenlerin, sohbet ve mübarezelerinde bu noktaya parmak basarak her fırsatta topluluklara arz etmeleri ve söz konusu Tevrat ve İncil âyetlerinin, yerlerini de g^{3}tererek eski ahbaplarını ilzam etmeleri göstermektedir ki O, neredeyse bütün evsafıyla birlikte tarifi yapılmış bir müjdedir. O kadar bedihidir ki, ortaya koyduğu teşbihle Kur'ân'ın, 'kendi evlatlarını bilmenin ötesinde tanıdıklarından' bahsetmesi, gerçeğin kendisinden başkası değildi ve Abdullah İbn Selâm gibi Yahudi alimleri de bunu 'sadakte' diyerek tasdik ediyorlardı.

Ayrıca Vehb İbn Münebbih, Ebû Yâsir ve Şâmul, Yemen meliki Tübba' ile Sâ'ye'nin iki oğlu Esîd ve Sa'lebe, İbn Heyyebân, İbn Bünyamin, Muhayrık ve Ka'bu'l-Ahbâr gibi zamanlarında iyi birer Yahudi veya Hristiyan olan çok sayıdaki eşhas da, aynı konuya işaret edip tasdik etmektedirler ki, herkesin beklediği Son Nebi Hz. Muhammed'dir (sallallahu aleyhi ve sellem).

Şam yolculuğu esnasında karşılaştıkları Bahîra ve Nastûra gibi rahipler, kitaplarında gördükleri evsafı, Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi ve sellem) üzerinde gördüklerinden dolayı O'nunla daha yakından ilgilenecekler ve başına bir şey gelmemesi için kendilerince tavsiyelerde bulunacaklardı.

Ancak bilmek ve O'nun adını etrafta haykırmak, o dönemlerde de öyle kolay bir mesele değildi. Tahammülsüzlük, o gün de kendini yer yer gösteriyor ve bu, yeri geldiğinde şiddete de dönüşebiliyordu. Ancak buna rağmen, Hakkın ifadesinden çekinme-

yen insanlar da yok değildi. Yeri geldiğinde bunun için ölüm göze alınabiliyor ve bazen de göze alınan bu hususla karşı karşıya gelinebiliyordu. Mesela, Rumlar arasında meşhur bir Hristiyan alimi olan Dağatır, ayrıntısına kadar evsafını gördüğü Allah Rasûlü'ne olan hayranlığını dile getirdiği için şehit edilmişti.

Hristiyan reislerinden Hâris İbn Ebî Şümeri'l-Gasânî ve Habeş HükümdarıNecâşî gibi melikler de aynı mutabakatı ifade etmişler, ellerinden gelen yardımı yapacaklarına dair sözler vermişlerdi.

Şam'ın büyük reis ve meliklerinden Sâhib-i İlbâ, Hirakl, İbn Nâtûr ve Cârud, kitaplarında müşahede ettikleri vasıfları izhar ederek iman etmişler ve hakikatle yüzleşmede Hakk'ın tarafındaki yerlerini almışlardır. Yalnız Hirakl, dünya saltanatını kaybetme endişesiyle imanını gizlemeyi tercih etmiş ve izharından endişe duymuştu.

Tevrat ve İncil'de geleceği o kadar kat'idir ki, başlangıç itibariyle ateşperest olmasına mukabil daha sonra iyi bir Hristiyan olan Selmân-ı Fârisî gibi kölelik pahasına zuhûr edeceği yere kadar gelip bekleyenler.. Temîm gibi gelmemesinden duyduğu endişeyi dile getirip yolunda emekleyenler vardı.

Habeş Hristiyanları ve Necran papazları, yıllarca bekleyip durdukları Zât'ı, bir anda karşılarında bulunca;

– Biz, kitaplarımızda evsaf-ı Muhammediye'yi gördük ve onun için iman ettik' diyerek, safların netleşmeye başladığı ilk günlerde konumlarını netleştirmiş ve O'na iman etmişlerdi.

***

Konuyla ilgili olarak bilhassa Tevrat ve İncil'de bir hayli örnek bulunmakla birlikte aynı zamanda bu zeminde yetişen ilim erbabının, gelecek Nebi ve O'nun neş'et edeceği atmosfer hakkında söyleyip tavır belirlediği oldukça fazla malzeme vardır. Hz. Mûsâ ve Hz. Îsâ ile bu iki büyük peygamberin mirasında yeşeren Son

Nebi düşüncesine bir nebze daha detaylı bakabilmek için, her birini kendi başlığı altında incelemekte fayda olsa gerek.

Ancak burada bir hatırlatma yaparak, bilhassa önceki kitaplarla ilgili olarak verilen pasajların, kelimesi kelimesine Allah'ın kelamı olup olmadığı konusunda bir nebze ihtiyatlı davranılması gerektiğini vurgulamak yerinde olur. Zira Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem), onlarla ilgili bir haber geldiğinde, mü'minin alması gereken tavrı ortaya koyarken, ne bütünüyle tasdik ne de yalanlama içinde olmak gerektiğini; aksi halde doğruyu inkar veya yanlışı tasdik gibi bir hatanın ortaya çıkma ihtimalinden bahsetmektedir. Bize düşen, doğrusunu Allah'ın bileceğini ikrarla hakkı yerine teslim etmektir.

Hz. Mûsâ ve Tevrat'ın Müjdeleri

Hz. Mûsâ (aleyhisselâm), maddeye meftun ve dünya nimetlerine karşı düşkün bir cemaate peygamber olarak gönderilmişti. Bu sebeple O, muhataplarını imana davet edip gönüllerine, ukbaya ait hakikatleri koymada oldukça çetin dönemler geçirecekti. Muhataplarında bir nevi karakter kayması vardı ve bir gün 'Evet' dediklerine ertesi gün 'Hayır' diyebiliyorlardı. Elbetteki bu tür gelgitlerin arasında iman adına bir dünyanın inşası oldukça müşkildi. İman etmemek için adeta anlaşmış ve her davete ayak direterek icabet ediyorlardı. İcabet etmeleri, kabullendiklerini ifade etmiyor, aksine gönüllerince ve kendilerince eğleniyorlardı.

Maddenin peşindeydiler ya, manaya yaklaşmak işlerine gelmiyor, her defasında bir bahane bulup sıyrılmayı en büyük başarı ve maharet olarak kabul ediyorlardı.

Hz. Mûsâ, çok yönlü bir cendere içinde olsa da yine onlara iman adına bir şeyler anlatmanın mücadelesini veriyordu. Anlaşılan, Firavun ve avanesi yanında İsrail oğullarının firavunca tavır-

ları, kolay kolay aşılamayacaktı. Rabbine dua ve ilticada bulunarak kardeşi Harun'un da risaletle tavzifini talep etti. Duaya icabet edilecekti ve bundan böyle, iki kardeş peygamber müşterek iman davetçisi olarak vazife yapacaktı.

Nimetlerin birer rahmet olarak başlarına yağması bile, İsrail oğullarının kalbini yumuşatıp çizgiye getirememiş, doyma bilmeyen iştahları kapanmak nedir bilmiyordu. Tepelerinden kızarmış bıldırcınlar yağıyor, kudret helvasıyla besleniyorlardı ama onlar, hâlâ başka başka taleplerin peşinde koşuyor, bir türlü nimetlerin kadrini bilip onları verene kulluğa yaklaşmıyorlardı.

Hz. Mûsâ ve Hz. Harun'un yanında kulluğa erenler bile, muhalif küçük bir rüzgara kapılıyor ve aralarından ayrıldığı ilk gecede, elleriyle yapageldikleri buzağının önünde el pençe temennaya durabiliyorlardı. Kefaret olarak kesmeleri istenen hayvanı boğazlamamak için olmadık bahanelere sığınıyor ve bir türlü Rabbin isteklerine râm olmak istemiyorlardı.

Her yol, bir bahane ile aşındırılıyor ve gönüller yine yumuşama emaresi göstermiyordu. Meseleyi daha temelden çözmek gerekiyordu ve onlar da öyle bir yola tevessül etmeyi denediler.

İsrail oğulları arasından yetmiş kişi seçilmişti ve bu yetmiş kişiyle birlikte, çöl şartlarında aylar süren bir olgunlaşma sürecine girilecek, üzerinde ittifak edip buluşma adına anlaştıkları bir günde müşterek bir tevbeyle külli bir arınma yaşayacaklardı.

***

Derken mikat vakti gelmiş ve her tarafını sis kaplayan Tûr dağı, lûtuflar kuşağında rahmetin sağanak sağanak yağdığına şahit oluyordu. Ruhlarda bir nebze yumuşamanın yaşandığı böyle bir süreçte Allah (celle celâluhû), gözlerindeki perdeyi biraz daha kaldıracak ve seçkin kulu Hz. Mûsâ ile aralarında geçen bazı konuşmalara O'nun kavmini de muttali edecekti.

Ancak onlar, burada bile huy, seciye ve karakterlerini konuş-

turacak, gözlerimizle görmedikçe inanmayız diye inat edecek-lerdi.

Bugüne kadar Allah'ın iki seçkin kulu peygamberlerine yapa geldikleri bir yana bu, Rabbe karşı küstahlıktan başka bir şey değildi. Elbette böyle bir saygısızlık, 'gayretullah'a dokunacaktı. Derken büyük bir gürültüyle dağ sarsılıp dehşet ve korkudan etrafındakiler bayılıp düşünce Hz. Mûsâ'nın da kolu-kanadı kırılmış ve bitkin bir hal almıştı. Yapılacak tek şey vardı ve O da bunu denedi: ellerini açtı ve;

– Ey Rabb'im' dedi titrek kalbiyle ve arkasından ilave etti;

– Dileseydin beni de bunları da daha önce imha ederdin.

Şimdi bizi, aramızdaki beyinsizlerin yaptıklarından dolayı helak mi edersin Allah'ım?

Bu sırf Senin bir imtihanından ibarettir. Dilediğini bu imtihanla şaşırtır, dilediğine de yol gösterirsin.

Sensin bizim Mevla'mız.. affet bizi.. merhamet eyle.. Sen merhamet edenlerin en hayırlısısın..!'

Bize bu dünyada da, ahirette de iyilik nasip et. Biz Sana yöneldik, Senin yolunu tuttuk.'

Kavminin ortaya koyduğu bütün olumsuzlukların merkezine kendi nefsini koyuyor ve Rabbine öyle yalvarıyordu. Aslında bu bir yöntemdi ve her bir iman erinin, başkalarının üzerinden yürüteceği politikalarla afv ü mağfirete ulaşmasına imkan yoktu. Kendi günahlarımızın ağırlığıyla Rabbe yalvarmanın da ötesinde Hz. Mûsâ (aleyhisselâm), etrafımızdakilerin yanlışlarında bile bize ait yönlerin olabileceğinin şuuruyla, netice veren kullukta bir derinlik modeli sunuyordu adeta..!

Hem başka bir kapı mı vardı ki, gidilip ondan rahmet dilenilsin! En olumsuz anlarda bile Rahmet-i Rahman'a yönelmekten başka ne çare olabilirdi ki.!? O rahmet ki, her şeyi kuşatmıştı…

Yüzde biri bile, insanlık var olalıdan beri bütün mahlukata kifayet ediyor, canavarları bile acziyet karşısında hizaya getiriyordu. Halbuki, yüzde doksandokuzunu O, mü'min kulları için katında tutuyordu. Dolayısıyla Hz. Mûsâ (aleyhisselâm);

– Rahmetin Allah'ım!' diyor ve ilahi dergaha yöneliyordu.

Şu da bir gerçek ki Hz. Mûsâ (aleyhisselâm), rahmet-i ilahiyi kendisi ve kavmi için istiyordu. Allah Teala ise bu rahmetin, ancak bütün insanlığa gönderilecek 'Rahmet Peygamberi' olan Ahir Zaman Nebi'sine tâbi olmaya bağlı olduğunu buyurmak suretiyle bu müjdeyi bütün insanlığa duyurmuş olacaktı. Aynı zamanda bu, Hz. Mûsâ ve kavminin arasında geçen kıssanın sonuçta vardığı noktanın, bu rahmet zemininin ve Ahir Zaman Peygamberi'nin ileride mutlaka geleceği meselesi idi ki, yüzyıllar öncesinden insanlığa bir kez daha ilan edilmiş olunuyordu.

Bu kadar gönülden yakarış ve niyazlara elbette cevap gelecekti ve öyle de oldu. Artık Tûr dağı, şu ifadelerle ihtizaza geliyordu;

– Azabım var; onu dilediğime isabet ettiririm. Rahmetim de var; o, her şeyi kuşatmış ve kaplamıştır. Onu da, özellikle müttakilere, zekatını verenlere ve âyetlerimize inananlara mahsus kılacağım.'

Hz. Mûsâ ve yetmiş kişi, kulak kesilmiş gelen ifadeleri dinliyorlardı. Aynı zamanda bu ifadeler, İsrail oğullarının mahrum oldukları ve yapmaya bir türlü yanaşmadıkları hasletlerdi. İfadelerde açık sitem ve tarizler vardı. Rahmetini bol bol verecekti ama 'onu celbedebilecek olan takva, zekat ve iman ne yazık ki sizlerde yok' demek istiyordu. Bundan sonra da yüzler geleceğe çevrilecek ve bu rahmetin kimlere nasip ve müyesser olacağı anlatılacaktı. Bir yönüyle halden yüzler çevrilmiş ve istikbale müteveccih, geleceğin kapıları aralanıyordu.

Bunu ifade sadedinde Yüce Mevlâ (celle celâluhû), rahmetini has

kılacağı kimselerin takva ve zekat emrini yerine getirenler yanında âyetlerine inananlar olduğunu anlattıktan sonra, yüzyıllar öncesinden çağlar sonra gelecek Son Sultan'a sözü getirecek ve Tûr dağında Hz. Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem) ve O'nun izinden gidenlerden bahisler açacaktı. Rahmetin kendilerine has kılınacağı kimseler, Tûr dağında şöyle tasvir ediliyordu;

– Onlar ki, o Ümmî Peygamber'e uyarlar, yanlarındaki Tevrat ve İncil'de yazılmış bulacakları o Peygambere uyup, O'nun izinden giderler ki, O onlara iyiliği emreder ve onları kötülüklerden alıkoyar, temiz ve hoş şeyleri kendilerine helal kılar, murdar ve kötü şeyleri de üzerlerine haram kılar. Sırtlarından ağır yükleri indirir. Üzerlerindeki bağları ve zincirleri de kırar atar.

İşte o vakit O'na iman eden, O'na kuvvetle saygı gösteren, O'na yardımcı olan ve O'nun peygamberliği ile birlikte indirilen Nûr'u izleyen kimseler, işte asıl murada eren kurtulmuşlar onlardır.'[29]

Çağlar öncesinden asırları delip geçen bu ifadelerle Allah (celle celâluhû), bir taraftan gelecekte bir Nebi göndereceğini Hz. Mûsâ ve İsrail oğullarının şahsında bütün insanlığa ilan ederken diğer yanda, ileride belli bir kitapla göndereceği o bütün kavimlerin müjdecisine.. okur-yazar olmadığı halde baştan sona bütün bilgileri sinesinde toplayıp, ümmetine her şeyi haber verecek olan o Ümmî Peygamber'e.. böyle olağanüstü özellikler taşıyan mümtaz mucizelerin sahibi Ahir Zaman Nebi'sine can ü gönülden uyup itaat edenlerle, söz, iş ve inanma noktasında O'nun arkasından gidenlerin rahmete mazhariyet yaşayacaklarının müjdesini vermekteydi.

Burada dikkat çeken bir husus da, çağlar öncesinden geleceğinin müjdesi verilen Son Nebi'nin, birisinin rahle-i tedrisinde bulunup tahsil görmemiş ve okuma yazma bilmeyen anlamında 'ümmi'

---

29 A'raf, 7/155 vd.

diye anlatılmasıdır. Zira ümmiliğin Yahudiler katındaki bir başka manası da, 'Yahudi olmayan kitap sahibi (Gentil)' idi ve onlar, bu tür insanlara asla itibar etmezlerdi. Bu âyette her iki mana da kastedilmiş olabileceği düşünülecek olursa, bir taraftan gelecek Peygamberin ümmiliği anlatılırken diğer yandan da Yahudilerin, yersiz kavmî gurur ve küstahlıkları da kırılmak istenmiştir.

Demek ki o Peygamber, büyük bir değişimle gelecekti ve İsrail oğullarının üzerinde, inatları sebebiyle tahmil olunan ve birer yük halindeki bir çok meseleyi hafifletecek ve kullukta inat edip direnmeyi bir kenara bırakacak bir ümmetle Allah'ın rahmetini celbedecek bir yol ortaya koyacaktı. İyilik O'nun en belirgin özelliğidir ve kötülüğe karşı bayrak açıp en büyük savaşı yürütecektir. O'nun için en büyük düşman, sinelerde barındırdığımız nefislerimizdir ve cihadın en büyüğü de buna karşı yapılanıdır. İşin özeti, düşmanlığa düşmandır O..!

İşte bu sebepledir ki Hz. Mûsânın (aleyhisselâm) cemaati, ellerindeki Tevrat'ta özellikleri açıkça ifade edilen Son Peygamber'i tanımakta hiç zorlanmayacaklar, hatta yine bir Kur'ân âyetinin ifade ettiği gibi, çocuklarını tanımalarının ötesinde bir aşinalıkla O'nu tanıyıp bileceklerdi.

Açıkça anlaşılan o ki Allah (celle celâluhû), Tûr dağındaki mikatta Hz. Mûsâ'ya hitabında ve Tevrat'ın ifadelerinde, alemlere rahmet olarak göndereceği Son Peygamber'den bahisler açmış ve istenilen rahmet ve iyiliğin, O'nun ümmeti için geçerli olacağını vaad ederek, İsrail oğullarından O'na yetişecek olanların, O'na iman etmelerini ve uymalarını böylece teşvik edip dikkatlerin, O'nun üzerinde yoğunlaşmasını dilemişti.

Burada dikkat edilmesi gereken bir husus da, Tevrat'tan sonra ve Kur'ân'dan önce İncil'in geleceğinin de bu esnada bildirilmiş olmasıydı. Zira, Tevrat'ın müjdelerinde Hz. Îsâ ve İncil ile Hz. Muhammed ve Kur'ân'dan bahisler yer alırken İncil'de de,

Son Nebi ve O'nun vesilesiyle bütün insanlığa hitap eden yegâne kitap Kur'ân, birçok yönleriyle yer almakta ve anlatılmaktaydı. Ama Tûr gününde ortada, ne İncil, ne de Kur'ân vardı.

Bu sebepledir ki, bir kısım ehl-i insaf kitap ehli, Kur'ân nazil olmaya başladıktan sonra, ellerindeki kitaplarda özelliklerini gördükleri Allah Rasûlü'nün huzuruna gelip teslim olmuşlar ve Hz. Mûsâ'nın duada istediği rahmet ve haseneye ancak Hz. Muhammed'e tâbi olmak suretiyle nail olabileceklerini anlayarak hem Tûr gününü, hem tahrif görmemiş haliyle Tevrat ve İncil'i, hem de her bir nebinin muştusunu vererek tarif ettiği Hz. Muhammed ve Kur'ân'ı tasdik etmişlerdir. Bu şehadete şahitlik edip ebedileştirmek isteyen Kur'ân, onlar hakkında;

– Kendilerine kitap verdiklerimiz, onu hakkıyla okuyorlar ve ona iman ediyorlar'[30] diyerek bu kadirşinasları ve onların böylesi hakperest davranışlarını takdirle yâd etmekte ve imanlarıyla bu imandaki derinliklerini alkışlamaktadır.

***

Korunması ilahi teminat altında olan Kur'ân'ın şehadeti böyle olmakla birlikte aynı zamanda Tevrat'ta yer alan ifadelere bakılacak olursa, ifadeler farklı bile olsa ibarelerin aynı olduğunu görmekte ve kelimelerin çeşitliliğine rağmen muhtevadaki vahdeti idrakle manada bir farklılığın olmadığına şahit olmaktayız.

Bütün bunlar, bir takdir-i ilahidir ve takdirinde Allah'ı kimse sorgulayamaz. Mülk O'nundur ve onu dilediğine vermekte O, hürdür. Risaleti kime ve ne zaman vereceğini de yine ancak O bilir. Böyle bir takdiri anlatırken Allah Teâlâ'nın, Hz. Mûsâ'ya şöyle seslendiğine şahit olmaktayız;

– Ey Mûsâ! İsrail oğullarının kardeşleri olan İsmail oğullarından birini onlara Nebi olarak göndereceğim ve sözümü O'nun

30 Bakara, 2/121

ağzına koyarak vahyimle konuşturacağım. O'nu kabul etmeyene ise azab edeceğim.'

Hz. İbrâhîm (aleyhisselâm) neslinden ve Hz. İsmail soyundan gelecek olan Son Nebi, bundan daha açık nasıl ifade edilebilirdi ki.!?

Unutmamak gerektir ki Tevrat, sadece Allah Rasûlü ile ilgili değil, aynı zamanda O'nun ümmeti hakkında da detay bilgiler içermekte ve Tevrat cemaatini onlar hakkında hazır hale getirmeyi hedeflemektedir. Gelecek Nebi ile ilgili bu açık beyanların kendisine bildirildiği Hz. Mûsâ, ümmeti hakkındaki Tevrat ifadelerinden ümitlenerek bir gün, Rabbine şöylece niyazda bulunacaktı;

– Ey Rabbim! Ben, Tevrat'ta öyle bir ümmet görüyorum ki, o ümmet yeryüzündeki en hayırlı ümmettir; ma'rufu emreder, münkerden de insanları sakındırırlar. Onların Allah'a imanları da tamdır. Allah'ım, o ümmeti benim ümmetim kıl.'

Her şeyden önce Hz. Mûsâ'nın Tevrat'ta bulduğunu söylediği özelliklerin, Tûr dağında vahyedilen ve Kur'ân'ın bize aktardığı özelliklerle ayniyet arz etmesi, kaynağın vahdetini anlatması bakımından ne kadar manidardır..!

Özelliklerini görüp de imrenen ve bu ümmetin kendi ümmeti olmasını dileyen Hz. Mûsâ'ya Mevlayı Müteal'den ses geldi; bu ses, Efendiler Efendisinin ismini Müşeffa', Münhemennâ ve Hımyâtâ gibi Süryani kalıplara dökerek şöyle diyordu:

– Onlar, Ümmet-i Muhammed'dir, yâ Mûsâ!'

Zira, Tevrat'ta Allah Rasûlü'nün adı, Süryânî isimler halinde Müşeffah, Münhamennâ ve Hımyâtâ gibi hemen hemen aynı manaya gelen unvanlar olarak geçmekteydi. Daha önce de ifade edildiği üzere bu kelimelerin hepsi de, 'Hamd' kökenli kelimeler olan Ahmed, Mahmud, Muhammed gibi isimlere tekabül etmek-

te ve her biri doğrudan, Allah'ın Son Nebi'si Hz. Muhammed'i ifade etmektedirler.

Aynı zamanda bu tevcihiyle Allah (celle celâluhû), İnsanlığın İftihar Tablosu'nu anlatma yanında, iyi ve güzel olanı tavsiye ile ma'rufu emretme ve bunun yanında kötü ve çirkin olanlardan da insanları uzaklaştırma anlamında emr-i bi'l-ma'ruf ve nehy-i ani'l-münker vazifesiyle muvazzaf Ümmet-i Muhammedi de nazara vererek, Hz. Mûsâ'nın beklentisine O'nun beklediği istikamette cevap yerine hakikati teslim ederek nazarları geleceğe çevirmiş oluyordu.

***

Allah'a verdiği sözü yerine getirme gayretiyle Hz. Mûsâ, başka bir gün kavmine şunları söyleyecekti;

– Allah size, biraderlerinizden benim gibi bir peygamber ortaya çıkaracaktır. O'nu, size söyleyeceği bütün işlerde dinleyiniz.'

Hâdise, sadece bir nasihatten ibaret değildi ve sözünü dinlemeyenler için, karşılaşacakları felaketten de haber vermek gerekiyordu. Bunun için de şu ikazı yapmak O'nun vazifesiydi;

– Ve kavmim arasından her kim o Peygamberi dinlemezse mahvolacaktır.'

Çünkü O'nun bildikleri vardı. Allah (celle celâluhû), O'nun kulağına fısıldamış ve O da ümmetine bunları anlatıyordu. Zira bir gün şöyle bir vahye şahit olmuştu;

– Ey Mûsâ! Ben, İsrail kardeşleri olan İsmail oğulları arasından senin gibi birisini göndereceğim. Sözümü O'nun ağzına koyacağım; benim vahyimle konuşacak. Benim ismimle konuşup hareket eden o Nebi'yi kabul etmeyenin intikamını da bizzat ben alacağım.'[31]

Bu âyetteki İsrail oğullarının kardeşi tabiriyle Hz. İsmail'in soyundan gelecek bir peygambere işaret edilmektedir ki, Hz.

---

31 Tensiye, 18/18

İsmail'in neslinden geldiği bilinen tek peygamber Efendimiz Hz. Muhammed aleyhisselâmdır. Ayrıca O da Hz. Mûsâ (aleyhisselâm) gibi bir şeriatla gelecektir. Diğer taraftan bu âyette, geleceği bildirilen peygamberin Ümmî olacağı da belirtilmektedir.

İtaat etmeyenlerden alınacak intikam ise, dine ait müeyyidât ve ukûbat olmak gerektir ki, bu da ancak İslâm dininde vardır.

Tevrat'ta zikri geçen bu peygamberin Hz. Îsâ ve Hz. Yuşa (aleyhisselâm) olma ihtimalleri ise kat'iyyen mümkün değildir. Zira bu peygamberler İsrail oğullarındandır. Ayrıca birçok mes'elede Hz. Îsâ (aleyhisselâm), yeni herhangi bir hüküm getirmemiş, sadece Hz. Mûsâ'ya (aleyhisselâm) ittiba etmiştir. Hz. Yuşa'nın ise Hz. Mûsâ'ya benzemediği gün gibi âşikardır. Çünkü o yeni bir şeriatla gelmemiştir. Halbuki;

– Doğrusu biz size hakkınızda şahitlik edecek bir peygamber gönderdik. Nasıl ki, Firavun'a da bir peygamber göndermiştik'[32] âyeti de Hz. Mûsâ ile Efendimiz arasındaki benzerliği beyân etmektedir. Aslında daha ötesinde bir delile de ihtiyaç yoktur.

Şu da bir gerçektir ki, halkına böylesi bir uyarıyı yapma işi, sadece Hz. Mûsâ'nın kendisine ait bir vazife değil, bütün peygamberlerin ortak bir tavrıydı. Bunu ifade sadedinde Hz. Mûsâ, bir genelleme yapacak ve;

– İsmail ile O'ndan sonra gelen peygamberlerin hepsi dahi bu günleri müjdelemişlerdir' buyuracaktı. Hiç şüphesiz ki gelecek olan bu peygamber Hz. Muhammed Mustafa'dan (sallallahu aleyhi ve sellem) başkası değildi.

***

Kulaklarına küpe yapılan bu ve benzeri uyarılara cevap verip Müslüman olanların, hak karşısında teslim olmalarının ardından yapacakları başka vazifeler de vardı ve ehl-i kitaptan Müslüman

---

32 Müzzemmil, 73/15

olanlar bu vazifeyi de yerine getiriyorlardı. Yıllar sonra Müslüman olup Tevrat'ın ilgili âyetlerini gözlere âyân eden Abdullah İbn Amr İbnü'l-Âs, Abdullah İbn Selâm ve Ka'bu'l-Ahbâr, bugünlere nispetle daha az tahrifat yaşayan kitaplarından bizlere şunları nakledeceklerdi;

Allah (celle celâluhû), İbrâhîm'e şöyle buyurmuştu;

– Şüphesiz ki Hacer, bir evlat dünyaya getirecek ve onun bu evladı sulbünden öyle birisi çıkacak ki, onun eli herkesin üzerinde olacak. Herkesin eli de, huşu ve huzurla O'na açılacak.'

Daha fazla izaha gerek var mı? Sözü söyleyen Allah.. söylenen de Hz. İbrâhîm..! Hacer ise, Hz. İbrâhîm'in eşi ve Hz. İsmail'in de annesiydi..! Gelecek Nebi de, Hz. İsmail soyundan olacak ve bütün hükümranlıklar üzerinde bir fâikiyet sahibi olarak hüküm icra edecekti..!

***

Abdullah İbn Amr İbnü'l-Âs,Abdullah İbn Selâm ve Ka'bu'l-Ahbâr gibi Yahudi ilmine vakıf insanlar, o günkü Tevrat'ta benzeri birçok âyetin varlığını haber verecekler ve tasdik edeceklerdi ki, Rasûlullah, beklenen Son Nebi'dir.

Atâ îbn Yesârbir gün şöyle diyecekti:

– Günün birinde Abdullah İbn Amr'a rastladım ve dedim ki;

– Bana, Rasûlullah'ın Tevrat'taki sıfatlarını anlatabilir misin?'

– Evet' dedi ve yemin billah ederek, aynen Kur'ân'da anlatıldığı gibi Allah Rasûlü'nün Tevrat'ta şöyle anlatıldığını aktarmaya başladı;

– Ey Nebi! Biz seni şâhit, müjdeleyici, uyarıcı ve ümmîlere kol-kanat gerici olarak gönderdik.

Sen benim kulumsun. 'Mütevekkil' diye isimlendirdim Sen'i.

Dediğim bu peygamber, sert ve haşin değildir. Sokaklarda yüksek sesle bağırmaz O.

Kötülüğü kötülükle savmaz; ya affeder ya da bağışlar.

Allah (celle celâluhû) O'nunla, eğri olan milleti doğrultmadıkça ve onlara, 'lâ ilâhe illallah' dedirtmedikçe O'nu çekip almaz.

O'nunla kör gözleri açar, duymayan kulaklara duyurur, kapalı ve paslı kalpleri de imanı kabul edebilecekleri bir hale getirir.'

Tevrat'taki bu hitabın kime olduğunda şüphe olabilir mi? Derinlemesine bir tahlile ihtiyaç dahi duymadan, âyetin zâhiri ma'nâsı, bu hitabın gelecek bir peygambere ve peygamberler içinde bizzat Hz. Muhammed'e (sallallahu aleyhi ve sellem) yapıldığını göstermektedir. O, bütün insanlığa gönderilmiş bir peygamberdir. Ve bu mevzuda sanki âyet O'na şöyle demektedir:

– Seni bütün insanlığa, doğru yolu müjdeleyici ve onları eğri yolun encamından da sakındırıcı bir beşîr ve nezîr olarak gönderdim. Sen fenalıklara göğsünü gerecek ve insanların, gidip cehennem çukurlarına düşmelerini engelleyeceksin. Aynı zamanda bu eğri büğrü, dolambaçlı yollarda karanlık içinde kalmışlara, bir ışık olacak ve ellerinden tutup, onları cennete ve Cemalullah'a kavuşturacaksın.

Seni cahiliyye devrinin ümmî cemaatına bir hırz, bir sığınak olarak gönderdim. Sana uyandıkları zaman korunacak ve kollanacaklar.. ve yine sana dayandıkları müddetçe varlıklarını sürdürebilecekler..

Sen Benim kulum ve Rasûlümsün. Ben sana "Mütevekkil" adını koydum. Cihan senin karşına dikilse ve sen de onlarla yaka paça olmak zorunda kalsan, yine zerre kadar sarsıntı geçirmezsin. Evet, her peygamberin kendine göre bir tevekkül ufku vardır. Ama sen bu hususta bir başkasın. Onun içindir ki, Ben sana "Mütevekkil" dedim.'

Sonra da hitap gayba dönüyor ki buna biz, iltifat diyoruz:

– O öfkeli, etrafını kıran bir nefret insanı değildir. Aksine O

bir edep, vakâr, ciddiyet ve temkîn insanıdır. O sokaklarda bağırıp çağırmaz. Çünkü bu tür dikkat çekme gayreti, bir zaaf ve bir gurur alâmetidir ki, O böyle mezmí sıfatlardan münezzeh ve müberrâdır.'

Kötülüğe asla kötülükle mukabele etmez. Bir bedevi gelir, cübbesinden tutup sarsar ve küstahça;

– Hakkımı ver' derdi de sahâbeyi çıldırtan bu türlü hareketler, o şefkat âbidesini tebessüm ettirir ve;

– Bu adama istediğini verin' buyururdu. Evet O, en affedilmez suçları dahi affederdi. Yeter ki o mevzuda, şeriatın emirlerine muhalefet söz konusu olmasın. Düşünün bir kere, kendisine bunca kötülük yapan Mekkelilere, hem de her şeyi yapabileceği o gün ne demişti;

– Gidiniz, hepiniz hürsünüz.'

Eğri bir yolda ve cahiliye hayatı yaşayan insanlar, O'nun getirdiği nurla istikametlerini elde edecekleri âna kadar Allah (celle celâluhû), Habibini yanına almayacaktı ve almadı da. O'nun Refik-i A'lâ'ya yükselişi, din tamamlanıp O'nun vazifesi sona erince olacaktı. Yetiştirdiği insanlar, hakkıyla O'nu temsil edecek seviyeye gelince, O, insanlar arasından ayrılıp hakiki dostun huzuruna gidecekti. Çünkü dünyaya ait vazifesi ancak o zaman bitmiş olacaktı.

Evet, Tevrat O'nu böyle anlatıyordu, O da vakti gelince hayat-ı seniyeleriyle bunu temsil ediyordu. Doğrusu orada anlatılanlar, bizzat Allah Rasûlü'nün yaşadığı hayat tarzıydı. Öyleyse Tevrat'ın bahsettiği bu şanı yüce nebî kimdi? Tarihte bu anlatılanlara denk hayatı olan bir başkası var mıydı? Elbette ki hayır! Öyle ise bahsedilen insan ancak Hz. Ahmed-i Mahmûd-u Muhammed aleyhisselâmdı..!

***

Ve yine başka bir gün Abdullah İbn Amr, Hz. Ka'b'dan,

Tevrat'ta gördüğü şekliyle Efendimiz ve ümmetinin sıfatlarını anlatmasını isteyecek ve o da şunları aktaracaktı;

– Şüphesiz ki Ahmed ve ümmeti, Hammâdûn'dur.[33] Her hayır ve şer gibi, her hal karşısında Allah'a hamdederler.

Her yükseğe çıktıklarında Allah'ı tekbirle anar, her yerde de secde ile O'na olan kulluklarını yerine getirirler.

Onların sesleri semada yankılanmaktadır; namaz vakitleri için gözleri hep güneştedir. Beş vakit namazlarını, kilisede bile olsalar vaktinde kılarlar.

Vücutlarının orta yerini itinayla örterler ve açıkta kalan uzuvlarını abdest almak suretiyle yıkarlar.

Namazlarındaki sesleri, kayalıklardaki bal arılarının vızıltısını andırmaktadır.

Meleklerin saf tutuşları gibi namazlarında saf tutarlar. Savaştaki saf tutuşları da, namazlarındaki gibidir.

Allah yolunda bir cihada memur olduklarında melekler, ellerinde karşı çıkılmaz mızraklarla onların ön ve arkalarında hazır bulunurlar.

Allah yolunda bir çizgide bir araya geldiklerinde Allah onları, büyük kanatlı kuşların yuvasını kanatlarıyla gölgelediği gibi gölgelendirir.

Ve onlar asla, cemm-i gafirden[34] geri durmazlar.'

Ne kadar detay ve ne kadar inceliklere riayetle Hz. Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem) ve O'nun ümmeti anlatılarak tarif edilmektedir ki, günler bahara kayıp vuslat yaşandığında, sakın ola O'nu ve ümmetini tanımama bahtsızlığı yaşanmasın..!

---

33 Hem, 'çok hamdeden hem de başkaları tarafından daha çok övgüyle bahsedilenler' anlamındadır.

34 'Herkesin müşterek hareket ettiği cihad gibi vazifelerden asla geri kalmazlar, hep en önde olmanın yollarını araştırırlar' demektir.

***

Tevrat âyetlerinin biri diğerini destekler mahiyetteydi. Sırasıyla adından şânına, neş'et edeceği yerden hicret etmek zorunda kalacağı beldeye kadar bir çok husus, bütün açıklığıyla anlatılıyordu. İşte bunu ifade eden bir başka Tevrat âyeti;

– Muhammed, Allah'ın Rasûlü'dür. Doğacağı yer, Mekke, Hicret edeceği yer ise Taybe'dir. Mülkü, bütün Şam ahalisini kuşatacaktır. Ümmeti ise, Hammâdûn'dur.'

Öncekinde olduğu gibi burada da, Ümmet-i Muhammed'in hamd yönü vurgulanmakta ve doğacağı yerden hicret edeceği beldeye kadar hayat serüveni nazara verilmektedir.

– Sen benim kulum ve Rasulümsün. Sani Mütevekkil diye isimlendirdim' diyerek daha o günlerden muhatap aldığı Son Nebi için bir başka Tevrat âyetinde Yüce Mevla, şunları söyleyecekti;

– Benim Seçkin kulum, ne kabadır ne de sert ve haşindir.'

Bu ifadelerle O'nun seciye, karakter ve huylarına varıncaya kadar adeta bütün incelikleri nazara verilmiş olunuyordu. Unutmamak gerektir ki, buradaki seçkin anlamındaki 'Muhtar' kelimesinin manası, 'Mustafa' idi ve bu da, Allah Rasûlü'nün meşhur isminden başkasını ifade etmiyordu.

Yeri geldiğinde daha âşikâr, zaman zaman da cümle aralarında söz, hep Son Sultan'a geliyor ve iftiharla aleme haykırılıyordu. İşte bunu vurgulayan bir başka âyet;

– Hak Teâlâ, Tûr-u Sîna'dan ikbal edip bize Sâîr'den tulu' etti ve Fârân Dağlarında zahîr oldu.'[35]

Bu âyet, 'Tûr-u Sîna'da ikbal-i Hakk' ifadesiyle nübüvvet-i Mûsâ (aleyhisselâm), eskilerin Bilâd-ı Şam dedikleri geniş coğrafyadaki dağların umum ismi olan 'Sâîr'den tulu' etti' ifadesiyle Hz. Îsâ'nın zuhurunu ve Hicaz dağlarına verilen isim olan 'Fârân

35 Tesniye, 33/2

Dağları' tabiriyle de risalet-i Muhammediye'yi açıkça haber vermektedir.

Yani Allah (celle celâluhû)'ın rahmeti ve insanlığa olan merhameti, ihsanı, Hz. Mûsâ'nın (aleyhisselâm) Cenâb-ı Hakk'la mükalemede bulunduğu Sînâ'da zahir olmuştur. Bu rahmet, o devrede Hz. Mûsâ'ya verilen nübüvvettir. Sâir, Filistin'dir. Orada Cenâb-ı Hakk'ın rahmeti vahiy yoluyla gelip Hz. Îsâ'yı ve çevresindekileri bürümüştür. Aynı zamanda Hz. Mesih, Rabb'in tecellilerine mazhar büyük bir peygamberdir. Çokları tecelli ile zuhuru birbirine iltibas ettiklerinden bu mes'elede de karışıklığa düşmüşlerdir. Evet, O'nda tecelli eden nefha-i ilâhidir. Fârân dağlarında ise, Cenâb-ı Hakk, sırr-ı ehadiyet ve makam-ı ferdiyetle zuhûr etmiştir. Fârân da, Mekke'dir. Çünkü Tevrat'ın başka bir yerinde, Hz. İbrâhîm'in oğlu İsmail'i Fârân'da bıraktığı anlatılmaktadır. Öyleyse, Tevrat'ta geçen Fârân'dan maksadın Mekke olduğunda şüphe yoktur. Sırasıyla bu âyette üç nebîden bahsediliyor. Bunlardan birincisi Hz. Mûsâ, ikincisi Hz. Îsâ (aleyhisselâm), üçüncüsü ise son peygamber, İki Cihan Serveri Hz. Muhammed Mustafa'dır (sallallahu aleyhi ve sellem). Tevrat'taki âyetin devamında şu ifâdeler var:

– O'nun yanında binlerce tertemiz, pırlanta misâl ashâbı olacaktır. Ve sağ elinde ateşten iki ağızlı balta bulunacaktır.' Bu da açıkça göstermektedir ki, gelecek Son Nebi ve O'nun ümmeti, cihad gibi bir vazifeyle muvazzaftırlar.

Malumdur ki Allah Rasûlü, vahyin bidayetinde Hira dağında bir mağaraya çekilir ve orada kendini tefekkür ve ibadete verirdi. İlk vahiy bu dağda gelmişti. Fârân eğer Mekke değilse başka neresi olabilir ki, oradan İslâm dini gibi bir din zuhûr edip şark ve garba yayılmış olsun..! Dünyada böyle bir yer mevcut olmadığına göre, Tevrat'ta geçen Fârân, Mekke'ye işarettir.

Ayrıca, Hz. İsmail'in yerleştiği yeri anlatan 'Fâran'da yerleşti'[36] ifadesi, bunu ispatlayan en büyük ve en açık bir delildir. Aksini iddiaya da kimsenin gücü yetmeyecektir. Bu mevzuda yapılan itirazlar ilmîlikten uzak, indî mülâhazalardır. Hele âyetin sonundaki ashâb ve cihada me'mur olmaya işaret eden kısımlar hiçbir tereddüt ve şüpheye meydan vermeyecek şekilde, O Zât'ın Hz. Muhammed aleyhisselâm olduğunu göstermektedir.

Hz. Îsâ ve İncil'in Müjdeleri

Artık şafak sökmek üzereydi; başlangıçtan bu yana anlatılan emareler bir bir zuhûr etmiş ve artık karanlık dünyanın yerini şafağın aydınlığına bırakacağı zaman dilimi iyiden iyiye kendini hissettirmeye başlamıştı. Hz. Îsâ, İsrail oğullarının en son peygamberiydi ve Hz. Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem)de bütün peygamber ve enbiyanın en sonuncusu olacaktı. Risalete mühürdü O (sallallahu aleyhi ve sellem). Öncekilerde olduğu gibi İsrail oğullarına risaletle gönderilen Hz. Mesih de, bütün insanlığı kucaklayacak Son Peygamberin müjdeleriyle muhataplarını kucaklamakta ve her fırsatta O'nun geleceğinden dem vurarak Ahir Zaman Peygamberi'ne zemin hazırlamaktaydı.

Başlangıçta da ifade edildiği gibi zuhûr ettiği dönem itibariyle Hz. Îsâ (aleyhisselâm) ve sonrası, müjdenin yoğunlaştığı bir zaman dilimini ifade etmekteydi. Denilebilir ki, risaletle serfiraz olup da gelecek Nebi'yi son ve külli olarak müjdeleyen O idi. Diğerleri gibi -hatta daha yoğun bir gayretle- O da, koca bir dünyayı Ahmed-i Mahmûd u Muhammed'in teşrif edeceği güne hazır hale getirmenin gayretini ortaya koyuyordu. Bu sebepledir ki sıklıkla O'ndan bahisler açıyor ve hep O'nun teşrif edeceği zemini hazırlayıp temellerini atmaya çalışıyordu. Adeta O, topyekün müjde peygamberi olmuştu. Bundan dolayıdır ki, O'nun vesilesiyle in-

---

36 Tekvin, 21

sanlığa hitap eden İncil'e 'Müjde' denilecek ve bir yönüyle gönderilmesindeki ana gerekçe, muhtevasındaki muştuya bakılarak sonrakilerin kullanmaya başladıkları bu kelimeyle özetlenecekti.

***

Konuyu tesbitte, elbette ve öncelikli olarak Kelam-ı İlahi'ye müracaat ederek, onun bize verdiği mesajlara göz atmakta fayda var. Bunu sıklıkla ifade eden Kur'ân'ın, konuyla ilgili şu âyeti, hem netlik açısından hem de ihtiva ettiği derinlik açısından oldukça dikkat çekicidir;

– Ey İsrail oğulları! Haberiniz olsun ki, ben size Allah'ın gönderdiği bir Rasûl'üm. Benden önceki Tevrat'ı tasdik edici ve benden sonra gelecek olan Rasûl'ün de müjdecisi olarak gönderildim ki o Rasûl'ün ismi Ahmed'dir.'[37]

Bu ifadeler, âlemin reisinin son habercisi Hz. Îsâ'ya aittir ve Kur'ân'da yer almaktadır. Yani bizzat Allah'ın beyanıdır. Üstü kül kaplamaya yüz tutan veya iradi olarak üstü örtülmeye çalışılan bir hakikati, bütün şeffaflığıyla ortaya koyma adına son mührü vurma ve hükmü verme meselesidir bu aynı zamanda.

Ad ve ünvanı son derece övgüye layık ve pek güzel olan Ahmed-i Muhammed'i müjdelemekle emrolunan da, ilahi nefhaya mazhariyetle dünya meydanında vücut bulup, yine ilahi bir inayetle insanlar arasından huzura alınan Hz. Îsâ'dan (aleyhisselâm) başkası değildir.

Anlaşılacağı üzere âyet, Hz. Îsâ'nın (aleyhisselâm) peygamberliğinin hikmeti olarak iki konuyu enzara vermektedir; bunlardan birisi, kendisinden önce gelen Tevrat'ı tasdik, diğeri de, kendisinden sonra gelecek olan Ahmed'i müjde.

Tevrat'ı tasdik meselesi, hükümlerini hayata taşıma şeklinde düşünülebilse de burada asıl olan onun haber verdiği hususları

---

[37] Saff, 61/6

ortaya koyarak yeniden insanlara arz etmektir. Zira Tevrat, bir yandan yakın gelecekte zuhûr edecek olan 'Mesih' hakkındaki haberleri ihtiva ederken diğer yanda da beklenen müjde Allah Rasûlü'yle ilgili müjdeler veriyor ve İsrail oğullarını O'nun zuhûr edeceği güne hazırlıyordu. Hz. Îsâ'nın gelişiyle birlikte Mesih'e ait haberler tasdik edilirken, Ahmed'le ilgili müjdelerin de zuhûr edeceği bir kez daha perçinlenmiş olunuyordu.

Ayette bu hakikat anlatılmasının hemen arkasından yerini alan;

– Sonra o Rasûl, açık delillerle onlara geldiği zaman da, 'Bu, apaçık bir sihirdir' dediler' şeklindeki ifadeyle, hem muştusu verilen Rasûl'ün Hz. Muhammed olduğu bir kez daha ifade edilmiş, hem de O geldiği zaman zalimlerin takınacağı tavır da ortaya konulmuş olunuyordu.

Zaten 'Ahmed' diye zikredilen de, Mahmûd u Muhammed olan Allah Rasûlü'nün isimlerinden biridir ve o da, Muhammed gibi aynı kelime kökünden nebean etmekte ve 'hamd'i ifade etmektedir. Bu ise, kendisinden önce gelip geçen her hakikat eri tarafından övgüyle bahsedilen bir Zât'a işaret ettiği gibi, kendisinden sonra da herkesin matmah-ı nazarı olan ve 'Makam-ı Mahmûd'un da sahibi Allah Rasûlü'nü anlatmaktadır. Yine bu, dilinden hamd ü senayı eksik etmeyen bir ruh mimarını anlatma yanında, aynı zamanda dillerden düşmeyen ve asla da düşürülmemesi gereken bir kıymeti ifade etmektedir ki, bir hadislerinde, bunu tasdik anlamında gaybın son habercisi Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyuracaktır;

– Benim çeşitli isimlerim vardır; Ben Muhammed'im. BenAhmed'im. Ben Hâşir'im ki insanlar bulunduğum çizgide toplanacaklar. Ben Mâhî'yim ki Allah, benimle küfrü mahvedecektir. Ve ben, (kendisinden sonra peygamber gelmeyecek manasında) Âkib'im.'

Yine bunu teyit eder mahiyetteki bir ifadelerinde Hz. Peygamber'in (sallallahu aleyhi ve sellem);

– Benim adım, yerde Muhammed, göklerde ise Ahmed'dir' buyurduğuna şahit olmaktayız ki bu, yüzyıllardır devam etmekte olan müjde tufanında daha ziyade yâd edilen isminin 'Ahmed' olduğunu teyitle göstermektedir.

Burada, Muhammed ve Ahmed olarak her iki ismin anlamının da, övülen ve övgüye layık olan manasına geldiğini ve aynı kelimenin farklı kalıplara dökülmüş halini ifade ettiklerini, bir kez daha hatırlatıp geçmekte fayda olsa gerek…

Yüzyıllardır dillerde müjde halinde anlatılagelen Hz. Peygamber'i (sallallahu aleyhi ve sellem), kendi döneminde idrak edip belağat kabiliyetini O'nu anlatmada ustalıkla kullanan Hassân İbn Sâbit de, Ahmed isminin, beklenen müjde Allah Rasûlü'ne ait olduğunu şiirlerinden birinde şu şekilde ifade edecektir;

– Allah Teâlâ, O'nun arşını kuşatmış olan melekler ve bütün temizler, mübarek Ahmed'e salât getirmektedirler.'

***

Bu girizgâhtan sonra şimdi de, konu edindiğimiz gerçeğin İncil'deki yansımalarına bakalım ve böylelikle, 'Hayatı müjde olan bir peygamber' derken bu cümlenin içini dolduran delilleri de zikrederek dayanaklarını da arz etmiş olalım.

Ancak burada, mevcut İncil'den bazı pasajları takdim ederken şu hatırlatmayı tekrarda yarar var; metinlerin ne derece 'bire bir kelam-ı ilahi'yi yansıttığının bilgisi Allah'a aittir. Aynı zamanda metinlerde geçen 'Baba' ve 'Peder' gibi ifadeler, büyük ihtimalle mütercimlerin tercihi olan kelimelerdir ki, doğrusunun 'Rabb' olması kuvvetle muhtemeldir. Dolayısıyla metinlerdeki bu ifadelerin, Hakk'a saygı gereği Rabb olarak algılanmasında fayda vardır.

İşte, asırların müdahaleleriyle günümüze kadar muhteva değişikliği yaşayan Müjde namındaki İncil'de, her şeye rağmen yer alan Hz. Îsâ'ya izafe edilen bazı cümleler;

– Ben Rabbime gidiyorum ki, O size 'Faraklit'i göndersin.'

– Rabbimden sizin için hakkı batıldan ayıran 'Faraklit'i istiyorum ki, ebede kadar sizinle birlikte olsun.'

– Pederin göndereceği Hak Ruhu Faraklit, size her şeyi öğretecektir.'

– Beni seven sözlerimi ezberler, Pederim de onu sever ve ona varır, katında yer tutar. Ben bunu size söyledim. Çünkü ben sizin yanınızda ikamet etmiyorum. Pederin göndereceği Ruhu'l-Kudüs Faraklit, size her şeyi öğretecek ve benim söylediğim sözleri hatırlatacaktır. Size selamımı emanet bırakıyorum, kalpleriniz ıstırap içinde olmasın. Telaş etmeyin. Ben gideceğim ve size döneceğim. Beni seviyor olsanız benim pedere gitmemle sevinirdiniz.'

Konuyu kendi bütünlüğü içinde düşününce, ifadelerin ne kadar tabii ve mukteza-yı hale ne kadar mutabık olduğu âşikâr bir şekilde ortaya çıkmıyor mu.!?

Hz. Îsâ (aleyhisselâm), cemaatine nasihate devam ediyor;

– Benim Pedere gitmem sizin için hayırlıdır. Çünkü ben gitmezsem, Faraklit size gelmez. Amma gittiğimde O'nu size gönderirim. O geldiği vakit de alemi, günahtan dolayı kınayacaktır. Size söylemek istediğim daha çok söz vardır. Lakin siz onlara tahammül edemeyeceksiniz. Fakat o Hakkın Ruhu geldiği zaman sizi Hakka irşad edecektir. Çünkü O, kendiliğinden söylemez; ne işitirse onu söyler[38] ve bütün geleceği haber verir ve Pedere ait olanın hepsini size tarif eder.'[39]

---

38 Bu ifade, 'O, havadan konuşmaz. O'nun konuştukları, vahiyden başka bir şey değildir' (Necm, 53/3,4) mealindeki âyetle birebir örtüşmektedir.

39 Bkz. Yuhanna/15

– Eğer siz beni seviyorsanız benim tavsiyelerimi ezberleyiniz ve ben Pederden, ebediyen beraberinizde sabit kalacak diğer bir Faraklit vermesini dileyeyim. O Hak Ruhunu ki, alem O'nu kabul etmeye güç yetirmedi. Çünkü O'nu tanımadılar. Ben sizi yetim bırakmam. En yakın zamanda size geleceğim.'[40]

Görüldüğü gibi Son Nebi'den bahsederken Hz. Îsâ'nın daha ziyade kullandığı kelime Faraklit'tir. Faraklit ise, kelime olarak 'hamd'i ifade etmektedir ve aynı manayı ihtiva eden Muhammed ve Ahmed kelimelerine işaret etmektedir. Bazı Hristiyan alimlerinin, bu kelimeyi 'Hammâd' veya 'Hamid' diye izah etmeye çalışmaları, sonucu değiştirmeyecektir. Zira bu iki izah tarzı da, Hz. Ahmed-i Mahmûd u Muhammed'e delaletten uzak değildir ki bir başka mananın kastedildiği söylenebilsin..! Zira bunların her biri, aynı kelimenin farklı kalıplara dökülerek ifadesinden başkası değildir ve her biri de, aynı manayı ifade etmektedirler.

Aynı zamanda bu, bir başka müjdeyle ifade edilen ve ümmetinin de 'Hammâdûn' olduğunu bildiren ifadeyle ayniyet arz etmekte ve ne tarafa çekilmeye çalışılırsa çalışılsın neticenin değişmediğini göstermektedir.

Zira, -daha önce de ifade edildiği şekliyle- yine Hz. Îsâ'nın tarifleri içinde O, cihada memur, sahibü's-seyf bir peygamber olduğu gibi, ümmeti de aynı vazifeyle mücehhez kılıç sahibi bir ümmet' olacaktı ki bu, her yönüyle Hz. Peygamber ve O'nun ümmetine ait bir vasıftır.

***

Şu da bir gerçektir ki, ilk dönem İslâm eserlerinde kaydedilen bazı mukaddes metinler, bugün aynı açıklıkla görülememektedir. Asr-ı Saadet'te Müslüman olan Yahudi ve Hristiyan bilgelerin anlattıklarından da görüleceği şekliyle kutsal metinleri, gelişen yeni anlayışlara uydurma işi hâlâ devam etmektedir. Osmanlı'nın yetiş-

40 Yuhanna/14

tirdiği son dönem alimlerinden Hüseyin Cisri'nin ifade ettiği, Alemin Reisi'nin geleceğine dair 114 ayrı delilin bile hepsini bugün görmeye imkan yoktur. İşin aslına bakılacak olursa, bugün bile söz konusu tahrifin devam ettiği anlaşılmaktadır. Bunun en açık misalini de İncil'de yer alan 'Faraklit' kelimesi oluşturmaktadır. Şöyle ki;

– Ben de Baba'dan dileyeceğim ve O size başka bir 'Parakletos' verecek'[41] sözünü, son dönemlerde bazı Hristiyanlar, genelde 'teselli edici' diye çevirmektedirler. Şüphe yok ki bu kelime, Hz. Îsâ'nın yaşadığı çevrenin dili olan Ârâmice'de 'Mawhamana'nın tam Yunanca karşılığı olan ve çok övülen anlamına gelen 'Periklitos' isminin bozulmuş şeklidir. Zira, Hz. Îsâ zamanında Yahudiler, İbrânice değil, Ârâmice konuşmaktaydılar.

Bu durumda, Periklitos ile Parakletus kelimeleri, fonetik olarak birbirlerine yakın olduğundan bazı çevirmenlerin veya sonraki dönemlerdeki katiplerin bu iki kelimeyi birbirlerine karıştırdıkları anlaşılmaktadır.

8. asır tarihçilerinden İbn İshak, mezkur İncil cümlesini naklederken 'Biriklitus' diye yazmış ve bunun, Rumca'da 'Muhammed' manasına geldiğini söylemiştir. Kim bilir, muhtemelen onun devrindeki İncil'lerde 'Parakletus' yerine 'Periklitos' ifadesi yazılı idi.

Sonuç nasıl tecelli ederse etsin kesin olan şu ki, burada açıkça Hz. Muhammed'in son peygamber olduğunun müjdesi vardır.[42]

***

Diğer bir kısım Hristiyan alimleri de bu kelimeyi 'Kurtarıcı' diye şerh etmekte, buna delil olarak da, Hz. Îsâ'nın;

– Allah size diğer bir Halaskâr gönderecektir' mealindeki sözünü göstermektedirler.

Daha yakın bir zamana kadar İncil'de geçen Faraklit veya

41 Yuhanna, 14, 16

42 Yıldırım, Suat, Kur'ân'ı Hakim ve Açıklamalı Meali, 551

Paraklit kelimeleri, birer özel isim olarak ve yerine bir başka ifade konulup da tercüme edilmeden aynen korunmasına karşılık, son dönemlerde Hakikatın Ruhu, Gerçeğin Sahibi ve Teselli Edici gibi kelimelerle tercüme edilir olması, hatta hakkı batıldan ayıran manası göz önünde bulundurularak 'avukat' diye yansıtılmaya çalışılması göstermektedir ki, asırların değişmesine paralel olarak kutsal metinlerdeki muhteva değişiklikleri hâlâ devam etmektedir.

Görüldüğü gibi yorumların yön değiştirmesi sonucu değiştirmemektedir. İster bu kelime, hamd manasına Hammâd veya Hamid, isterse kurtarıcı manasında Halaskâr olarak tercüme ve tefsir edilsin, sonuç hep Dillerdeki Müjde'yi, yani Hz. Ahmed-i Mahmûd u Muhammed'i göstermektedir.

Yeniden vurgulamak gerekirse Faraklit, hakkın ruhu, hak ile bâtılı birbirinden tamamen ayıran ma'nâlarına gelir. Evet Allah Rasûlü, hakkın ruhudur. Çünkü ölü kalpler ancak O'nun getirdiği hak ile hayat bulmuştur. O insanların hidayete ermesi için kendini feda edercesine bir mücadele vermiştir ki; hak ile bâtılın birbirinden ayrılması, ancak böyle bir mücâdele ve mücâhede sonucu vuku bulmuştur. İşte Hz. Mesih'in haber verdiği bir Faraklit, artık gelmiştir. O da Allah (celle celâluhû)'ın son elçisi İki Cihan Güneşi Hz. Muhammed Mustafa'dir (sallallahu aleyhi ve sellem).

***

İncil'in ifadelerine bakılınca onun, bire bir gelen vahyi aktarmaktan daha ziyade İslâm Tarihi'ndeki tasnifler açısından 'Siyer' sınırları içinde bir bilgi aktardığı görülmektedir. Bu yönüyle İncil, gelişen olayların tarihi süreç içinde nakledilmesinin bir örneğidir. Ve bu, Hz. Îsâ sonrası dünyada da bir gelenek olarak devam etmiş, O'nun hayat serüveniyle bu süre içinde verdiği vaazlar, diğer beldelere aktarılır olmuştur.

Dolayısıyla dersini Hz. Îsâ'dan alan nice insan, gidip ulaştıkları

yerlere hep bu mesajları taşımış, Müjde Peygamberi'nden aldıklarını insanlara ulaştırmanın mücadelesini de vermişlerdir.

Konuya mühür basma mahiyetinde Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) de, dünyaya teşrifleri öncesindeki sâikleri anlatırken, bunlar arasında 'Îsâ'nın müjdeleri'nin de olduğunu belirtmekte ve böylelikle kendini muştulayan kendisinden önceki son nebinin gayretlerini tahsin ve takdir etmektedir.

Bu bilgi ve müjdeler, o denli uzun soluklu olmuştu ki, her türlü yorum ve yönlendirmeye rağmen asırlar öncesinden muştusu verilen Nebi'nin zuhûr ettiği dönemlerde bile hâlâ konuşuluyor, birer iftihar vesilesi olarak dilden dile, gönülden gönüle intikal ettiriliyordu.

Burada gönül isterdi ki, önceki peygamberlerin O'nu anlatan ifadeleri, kendi asli halleri ve peygamberin ağzından çıktığı şekliyle bizlere kadar intikal etsin ve bizler de, herkesin beklediği bu Evrensel Müjde'nin anlatıldığı bu sözleri, hiçbir değişime uğramadan asıllarına uygun haliyle müşahede edebilelim..! Şu an için bu mümkün gibi gözükmese de, belki gelecekte dünya ve dünyalılar, bir şekilde o dönemlere ait ses veya kayıtlara ulaşma imkanı verecek gelişmelerin ışığında ve birer ibret vesilesi olarak her bir peygamberin, geleceğe dair haykırışlarına şahit olur ve bu da, eskiye ait düşüncelerin tasaffisinde büyük bir dinamik haline gelip O'nun davasınn, güneşin doğup battığı her yere ulaşmasında büyük etkenlerden birisi haline gelir..! Hayali bile insana şimdiden ayrı bir haz veriyor, değil mi.!?

***

Hz. Îsâ (aleyhisselâm), hemen her fırsatta konuyu getirip, 'Ben gidiyorum' derken elbette bir bildiği vardı. O'nun bu telaşının altında, gelecek Son Nebi'nin kendisine ihtiyaç bırakmadan insanlara ilahi mesajları takdim edeceği hakikati yatıyordu. Zira O, gelecek Nebi'nin bir mukaddimesi ve son müjdecisiydi.

Diğer peygamberler gelecek nebi ile ilgili haberler verirken Hz. Îsâ'nın (aleyhisselâm) özellikle müjde içeren mesajlarının sebebinin en önemli unsurları;

– Hz. Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem), Hz. Îsâ'yı (aleyhisselâm), Yahudilerin iftira, tekzib ve tahriflerinden koruyup kolladığı,

– Beni İsrail'in, haşin ve katı ahkamına mukabil, hanife-i semha ile kolay ve uygulanabilir bir hükümler mecmuası takdim edip Hz. Îsâ'nın getirdiklerini tamamladığı,

– Herkesi kucaklayan evrensel bir hitapla gelip arzularını dünyanın dört bir yanına ulaştırması içindi.

Görüldüğü üzere Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem), sürpriz olarak ortaya çıkmış biri değildi. O, daha gelmeden asırlarca önce, geleceğinin haberi verilen ve vuslatını bütün cihanın beklediği Ahir Zaman Nebîsi idi.

***

O'nunla ilgili bilgiler sadece dilden dile anlatılmakla kalmıyor, aynı zamanda gelecek nesillere aktarılması düşüncesiyle taşlara kazınarak geleceğe de taşınmak isteniyordu. İslâm öncesi Araplarda edebiyat ön planda olduğu için genelde bu bilgiler, şiir tarzında anlatılıyor ve kaydedilirken de aynı üslupla tarihe not düşülmüş olunuyordu.

Böyle bir bilginin, Şem'un-u Safa türbesinde bulunduğunu bize, Evliya Çelebi anlatmaktadır. Şöyle ki;

Meşhur seyyahımız Evliya Çelebi, seyahatleri esnasında gördüğü beyitleri meşhur kitabına kaydetmiş ve Hz. Îsâ'ya ait müjdelerin farklı beldelerdeki yansımalarına bir örnek olması açısından gelecek kuşaklara nakletmek istemiştir. Seyahatleri esnasında Şem'un-u Safa türbesine uğrayan Evliya Çelebi, burada ceylan derisine yazılı olarak İncil'in şu âyetlerini gördüğünü aktarmaktadır;

– Gelecek Nebi, İbrâhîm neslinden ola.

Peygamber ola.

Yalancı olmaya.

Onun doğacağı yer Mekke ola.

Salihlikle gelmiş ola.

O'nun mübarek adı, Ahmed-i Muhammed ola.

O'na uyanlar, bu cihan ıssı olalar.

Dahi ol, cihan ıssı ola.'

***

Mevlâna Hazretleri, konuyu bu müjdeye getirdiği bir yerde ne güzel söyler:

Mustafa'nın (sallallahu aleyhi ve sellem) sıfatları İncil'de vardı

O ki peygamberlerin sırrı ve bir bahr-i safâydı

Hilyesi, şemaili, gazveleri, orucu ve yemesi

Hep teker teker İncil'de bulunmaktaydı.'

ASIRLARCA DEVAM EDEN AYNI YANKI

Gerek Hz. Îsâ ve Hz. Mûsâ'nın anlattıkları, gerekse Tevrat ve İncil'de ifadesini bulan âyetlerle ilk peygamberden bu yana anlatılanlar, tarih içinde öylesine büyük bir yankı uyandırmıştı ki, kendilerini hakka adayan nice insan, kendilerine özellikleri intikal eden bu Son Sultan'ı beklemeye başlamış ve bu emareleri gördüklerinde de, önceki alışkanlıklarını bir kenara bırakarak gelip beklenen ve gözlenen bu Son Nebi'ye teslim olmuşlardı.

Bu birkaç örnekten ibaret değil, aynı zamanda genel kabul gören ve yüzlerce örnekleri olan bir meseleydi ve burada biz, konuyu teoride bırakmama adına o zeminde beklemeye duran insanlardan örnekler vermek istedik. İşte onlardan bazıları;

Habeşistan Kralı Necâşî

Mekke'nin, bütün şiddetini ortaya koyup inananlara rahat bir nefes alma imkanı vermeyeceği kesinleşince Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem), 80 kişilik bir grubu, rahat bir nefes umuduyla Habeşistan'a gönderecekti. Zira burada Necâşî adında Hristiyan bir kral vardı ve en azından Allah tanıyan bir cemaate reislik yapı-

yordu. Mekke'nin söz dinlemez katı kalplilerine karşılık en azından imanın yumuşattığı kalplerinde bir nebze müsamaha bulunur ve mü'minler bir nebze rahat nefes alabilirlerdi. Aynı zamanda Habeşistan, Hz. Îsâ'nın soluğuyla hayat bulan bir beldeydi ve gelecek son nebi hakkında, O'nun mesajlarından kaynaklanan bir şuuraltı beslenmesine de sahip olabilirlerdi.

Kureyş ise, buna bile tahammül edemeyecek kadar kin ve nefretle oturup kalkıyor ve her defasında, imana gönlünü veren her bir mü'mini tamamen ortadan kaldırmanın hesabını yapıyordu. Onlar için mü'minlerin, kendilerine bir zarar verme ihtimalleri değil, hâlâ nefes alıyor olmaları en büyük problemdi ve çıkıp gitseler de, mutlaka bulunmalı ve böyle bir problemden (!) tamamen kurtulunmalıydı. Dolayısıyla Habeşistan hicretini duyunca deli-divane oldular. Zira, avuçlarından sıyrılıp giden bu insanlar, kontrolleri dışında gelişir ve hayat bulurlardı.

Amr İbnü'l-Âs'la birlikte iki kişilik bir hey'eti hemen Habeşistan'a yolcu ettiler. Maksatları, Necâşî'yi önceden bilgilendirmek ve bir an önce mü'minleri Habeşistan'dan kovmasını temin etmekti.

Heyet, Habeşistan'a gelir gelmez vakit kaybetmeden kralın bulunduğu makama yöneldi ve huzura girince secde ile meliki ta'zim eden Amr İbnü'l-Âs vakit geçirmeden hemen söze başladı;

– Bizim akrabalarımızdan olduğu halde bizden ve milletimizden yüz çeviren bir grup, senin topraklarına gelip sığındılar.'

Maksadı, atalarının geleneğine baş kaldıran ve toplum içinde kargaşa meydana getiren asi insanların (!) kendilerine teslim edilmesi ve bu teslimin ardından da gereken cezaya çarptırılmalarını temin etmekti. İşin hakikatine muttali olmayan birisi için, gerçekten de iyi bir yaklaşımdı ve böyle bir durumda kim olsa, başından def eder ve isteklerine müspet cevap verirdi.

AyrıcaAmr İbnü'l-Âs, kendinden çok emin bir eda ile konuşuyordu;

– İstersen' diyordu. 'Onları bulup getirsinler de, sen de bir görsen.'

Zaten Necâşî de, ehl-i tahkik bir hükümdardı. Sadece kendisine anlatılanlara güvenerek ve karşı tarafın düşüncelerini almadan hüküm vermenin yanlışlığını o da biliyordu.

Derken mü'minler de huzura getirildi. Ancak onlar, selam vermişlerdi ama melike secde etmiyorlardı. Amr İbnü'l-Âs, yeni bir fırsat daha yakaladığını düşünecek ve bu hareketlerini de isyanlarının bir parçası gibi göstermeye çalışacaktı.

Yanılacaktı. Ve öyle de oldu. Zira karşısındaki, herhangi birisi değil, inançlı hükümdar Necâşî idi.

Necâşî, önce secde etmemelerinin sebebini sordu mü'minlere;

– Size ne oluyor ki, melike secde etmiyorsunuz?'

Gelen cevapta, insanlık tarihinin gerçekleri yüklüydü;

– Biz, Allah'tan başkasına secde etmeyiz.'

Bir anda Necâşî'nin dünyasında şimşekler çakmıştı. Allah.. secde.. ve Hakka teslimiyet kokan ifadelerdi bunlar ve mutlaka yeni bir kaynaktan beslenmiş olmaları gerekiyordu. İşin özü Necâşî, kainat çapında bir hâdiseyle karşı karşıya kaldığını hemen anlamıştı ve telaşla sordu;

– Nedir o, siz ne diyorsunuz?'

Bir yönüyle olup bitenleri anlamaya çalışıyor, diğer yandan da Amr İbnü'l-Âs ve arkadaşlarına mukabil mü'minlere, kendilerini ifade etme fırsatı veriyordu.

Ebû Talib'in oğlu Ca'fer, hatib olarak öne atıldı ve şunları söylemeye başladı;

– Şüphe yok ki Allah, bize bir Rasûl gönderdi. O Rasûl de bize, namaz kılıp zekat vermemiz yanında Allah'tan başkasına secde etmememizi emretti.'

Amr, gidişattan hiç memnun değildi. Meliki en hassas yerinden vurmalıydı ve hemen araya girerek gidişi kendi lehine çevireceğini tahmin ettiği bir hamle yaptı;

– Onlar, Meryem'in oğlu Îsâ hakkında senin gibi düşünmüyorlar' dedi.

Söz sözü açıyordu ve Necâşî, Hz. Îsâ ve annesi hakkında ne düşündüklerini sordu onlara.

– Allah'ın dediği gibi deriz' diye söze başladı Ca'fer yine. 'O, insan eli değmeyen ve ehl-i iffet bir bâkireye Allah'ın kelimesi ve ruhudur' diye de ilave etti.

Bu fırsat kaçırılmamalı ve iyi değerlendirilmeliydi. Arkasından tuttu Meryem suresini okumaya başladı.

Bunlar ne güzel tabirlerdi..! Adeta insanın içine işliyor ve bir peygamber ismetine yakışır şekilde ve yalın olarak net bilgi veriyordu. Kelam-ı İlahi'nin belağatı karşısında Necâşî ve yanında hazır bulunan din alimleri kıssîslerin gözlerine çoktan yaş yürümüş, içten içe hasretle ağlıyorlardı. Hayatlarındaki en temiz, saf ve duru kametler, ancak böylesine güzel kelimelerle anlatılabilirdi. Zira, hayal edip akıllarının yetmediği güzellikte bir tasvirle karşı karşıya kalmışlardı.

Kureyş'in heyeti, ortada kalakalmıştı; ne ümitlerle gelmişlerdi ama şimdi yüzlerine bile bakan yoktu.

Ca'fer'in sözleri bitince Necâşî, yerden bir sopa aldı ve olaya şahit olanların şahsında Habeş halkına şöyle seslendi;

– Ey Habeşliler, Kıssîsler ve Ruhbanlar! Vallahi bunlar, bizim dediğimizden farklı.. başka.. ve fazla hiçbir şey söylemiyorlar.'

Sonra da Ca'fer ve arkadaşlarına yöneldi Habeş meliki Necâşî.

Kitaplarında yıllardır okuyup durdukları hakikat şimdi birer kevnî âyet olmuş ayaklarına kadar gelmişti. Bunca yaş ve tecrübe, böyle bir fırsatı kaçırmazdı.. kaçırmamalıydı ve ruh dünyasını aksettiren en samimi duygularla şöyle seslendi Ca'fer ve arkadaşlarına;

– Size de, yanından geldiğiniz Zat'a da merhaba..! Ben şehadet ediyorum ki O, Allah'ın Rasûlü'dür. Ve şüphesiz ki O, İncil'de okuyup durduğumuz, Meryem oğlu Îsâ'nın kendisini müjdelediği Son Muştu'dur.'

Bu ne sürprizdi..! Zulümlerinden kurtulmak maksadıyla kendilerinden uzaklaşmak istedikleri Kureyş'in soluğunu enselerinde hissetmeye başladıkları sırada, ummadıkları yerden bir inayet-i ilahi imdatlarına yetişiyor ve onlara rahat bir nefes aldırıyordu.

Aslında burada şaşılacak bir husus yoktu; zira kendilerini gönderirken Son Nebi;

– Orada bir Melik var, zulmetmeyen' buyurmuş ve bilerek göndermişti.

Kimsenin beklemediği tarzda ve olanca açıklığıyla son hükmünü veren Necâşî, bununla da kalmayacak ve huzuruna gelenlere sıcak bir kucak daha açacaktı;

– Ülkemde istediğiniz yere yerleşip dilediğiniz gibi yaşayın.'

İçi içine sığmıyordu Necâşî'nin… Nasıl bir kıymetin yanından geldiklerini ve O'nun kadr ü kıymetini anlatma sadedinde dikkatlerini çekecek ve gerçek saltanatın, O'na iman etmekte olduğunu gösterecekti. Kucak açmanın ardından, aldığı haberden dolayı duyduğu memnuniyeti ifade sadedinde şunları da söyleyecekti;

– Allah'a yemin olsun ki, şayet içinde bulunduğum meliklik vazifesi olmasaydı ben, O'nun huzuruna gider ve ayakkabılarını taşır, abdest alırken eline su dökerdim.'

Kureyş heyetinin dışındaki herkes huzur solukluyor.. aldıkları

haberler veya karşılaştıkları muameleler sebebiyle bayram havası yaşıyorlardı.

Böylelikle Ca'fer ve arkadaşları, Mekke'nin yıllar süren tazyikinden sonra, hâlâ peşlerini bırakmayan musibetlerden bir nebze kurtulmuş ve rahat bir nefes almışlardı.

Bütün olup bitenleri seyreden Amr ve arkadaşlarının hali ise perişandı. Ne umutla gelmişlerdi.. başkalarını kovdurtmak için müracaat ettikleri kapılar kendilerine kapanıyor ve elleri boş geri dönmek zorunda kalıyorlardı. Gerçi elleri boş değildi; zira, Müslümanları geri vermesi kolaylaşsın diye yanlarında getirdikleri hediyeleri de kendilerine iade edilmiş ve onlarla birlikte geri dönüyorlardı.

İki Kâhin Şıkk ve Satih

Şam taraflarında meşhur iki Kâhin yaşıyordu. Her ikisinin de, hem fiziki yapıları hem de anlatıp durdukları konular, diğerlerininkinden çok farklı ve oldukça da dikkat çekiciydi ve ikisinin de vücut yapıları, normal insan standartlarının dışında bir garipliğe sahipti.

Şıkk'ın sadece bir gözü, bir eli ve bir de ayağı vardı; yarım bir adamdı adeta..!

Ancak, fiziken yarım gözüken bu adam, gelecekle ilgili bütün bir fotoğraf çekiyor ve her fırsatta sözü gelecek Son Nebi'ye getirerek tekrarla O'ndan bahsediyordu.

Satih de farklı değildi; bu da, bedeni itibariyle acûbe-i hilkat bir insandı; yüzü göğsüne geçmiş, adeta hiç kemiği yok gibiydi. Satîh'in vücudu adeta yekpâre idi; yüzü, göğsüne yapışık gibiydi. Hatta kemiksiz bir bedene sahipti. Zaten ismini de buradan alıyordu. Öfkelenip kızdığı zaman, oturduğu yerde şişip kalıyor ve bir daha da hareket edemiyordu.

Mesleği icabı gelecekten haberler veriyor ve verdiği haberlerin genelde tutması sebebiyle büyük bir şöhret yaşıyordu. Hatta Fars padişahı Kisra, gördüğü rüyanın tabirini yaptırmak için adamlarından Muyzan denilen bir alimi ona göndermiş ve sarayın dört şerefesinin çökmesinin ne anlama geldiğini sormuştu. Cevaben Kisra'ya;

– Sizin aranızda on dört zat hakimiyet kurup saltanat sürecek. Sonra bu saltanat yıkılıp son bulacak. Hem birisi gelecek, bir din izhar edecek; işte bu, sizin sonunuz olacak. O, din ve devletinizi ortadan kaldıracak' diye haber göndermişti.

Şıkk ve Satih ne yapsın ki, Alemin Reisi geliyordu ve O, aleme teşrif etmeden önce rüyalar bile O'nun muştusunu verir olmuştu.

Rüya gören, sadece Fars kralı Kisra değildi; onun dışında da, mana dünyalarına mesaj gelenler vardı. Yemen meliki Râbia İbn Nasr da onlardan birisiydi ve bu adam da rüyasının yorumunu bu Kâhinlere yaptıracak ve aldığı yorumlarla aydınlık dünyaya doğru adımlarını sıklaştırmaya başlayacaktı.

Râbia İbn Nasr'ın Rüyası

Râbia İbn Nasr, Yemen meliki idi. Bir gece, endişeyle irkilmiş ve sonrasında hiç aklından çıkmayacak bir rüya görmüştü. Gidip derdini anlatmadığı ne bir Kâhin ne de bir sihirbaz kalmıştı ama, bir türlü rüyasının tevilini yaptırıp gönlündeki endişeyi teskin ettirememişti. Ülkesindeki bütün Kâhin, sihirbaz ve envai çeşit bilginleri bir araya getirmiş, ama anlatılanlar karşısında bir türlü tatmin olmamıştı. Artık öyle bir noktaya gelmişti ki, kendisinden rüyasını anlatmasını isteyenlere bile güvenmiyor, 'şayet tevilini bilecek olsa ben ona rüyamı anlatmadan gördüklerimi de bilmiş olması gerekir' diye düşünüyordu.

Nihayet bir bilge, melikin bu halini aydınlığa kavuşturma adına bir tavsiyede bulundu. Buna göre şayet melik, rüyasının tevilini gerçekten istiyorsa Satîh ve Şıkk denilen iki Kâhine müracaat etmeliydi. Zira bu iki Kâhin hem fiziki durumlarıyla hem de vermiş oldukları haberlerle insanların dikkatlerini çekmiş, bulundukları yerlerde birer merci haline gelmişlerdi. Her ikisi de, meşhur kadın Kâhin ve Amr İbn Âmir'in hanımı Tarîfe'nin öldüğü gün dünyaya gelmişlerdi; Tarîfe, ölümü öncesinde kendisine getirilen iki çocuğa da, ağzında çiğnediği yiyecekten vermiş ve böylelikle, adeta kehanet maharetini bunlara miras bıraktıktan sonra ölüp gitmişti.

***

Yemen meliki için yeni bir umut daha doğmuştu ve hemen harekete geçti. Rüyasının tevilini bu iki Kâhin tarafından öğrenebileceğini duyan melik, önce her ikisine de haber gönderdi. Onları ağırlayacağını ve ihsanından bahşişlerle donatacağını vaat ederek memleketine davet ediyordu.

Melikin haberini alan Satîh, Şıkk'dan önce gelmişti. Melik Râbia, Satîh'in erken gelişine ayrıca sevinmişti; zira her ikisine de aynı rüyayı anlatacak ve tabirini isteyecekti. Her ikisinin ayrı ayrı zamanlarda gelmeleri, birinin diğerinin tesirinde kalmaması adına önemli olduğu kadar aynı zamanda işin sağlamasını yapma adına da ayrı bir ehemmiyeti vardı.

Rüyasından önce maksadını anlattı melik. Zira rüyasını anlatmayı düşünmüyordu; Gelen şahıs şayet iyi bir Kâhinse, ne gördüğünü de bilmeliydi. Bunu bilemeyen rüyanın tevilini de bilemezdi ve bilmeyen birisiyle zaman kaybetmenin de bir anlamı yoktu. Bir taraftan merakını giderecek bir bilgi talep ederken diğer yandan da ciddiyetinden hiç taviz vermiyor ve bunu ifade etmekten geri durmuyordu. Öyle ya, bilgisi yetmeyecekse kendisini boşu boşuna meşgul etmemeliydi ve bunu hatırlatırcasına;

– Şayet, rüyamı bilirsen tevilini de bilirsin. Ona göre..!' diyerek aba altından sopasını göstermiş oluyordu.

Satîh ise, kendinden çok emin gözüküyordu;

– Tevilini yaparım' dedi aynı güvenle. Ve melikin gördüğü rüyayı, daha ondan bir şey duymadan anlatmaya başladı;

– Zifiri bir karanlık içinden, siyah bir cismin çıktığını gördün rüyanda. Daha sonra bu cisim, Tehme denilen yere doğru gitti. Sonra da, kafatası olan her bir canlı ondan yemeye başladı.'

Bu kadarı da olamazdı..! Madem böyle birisi vardı da, neden daha önce çağırıp işin aslını kendisinden öğrenmemişti..! Evet.. evet aynen rüyasında gördüğü gibiydi Satîh'in anlattıkları. Şaşkınlığını da gizleyemedi;

– Evet.. evet' dedi. 'Ey Satîh! Hiç hatasız, aynen anlattığın gibiydi rüyam. Peki sence bunun tevili nedir?'

İlk imtihanı vermenin mutluluğu vardı Satîh'in üzerinde ve kendinden daha da emin vaziyette anlatmaya başladı;

– İnandığım bütün değerler üstüne yemin ederim ki ey melik senin topraklarına Habeşliler baskın düzenleyecek ve Ebyen'le Ceraş arasındaki bölgeye hakim olacaklar.'

Bu kadarı da fazlaydı.. adama rüyanın tevilini soruyordu ama o, yüzüne baka baka kendi felaketini anlatıyordu. Daha da telaşlanmıştı ve aralarında şöyle bir diyalog gelişti;

– Bu bizim için felaket demek ey Satîh! Söyle bana; bu benim zamanımda mı olacak, benden sonra mı?'

– Baban üstüne yemin ederim ki, senden az bir zaman, 60 veya 70 yıl sonra olacak.'

– Onların saltanatı devam edecek mi, yoksa nihayete mi erecek?'

– 70 küsur yıl sonra sona erecek. Baskına uğrayacaklar ve bir

kısmı öldürülecek, diğer bir kısmı da kaçarak buraları terk edecekler.’

– Onlar buradan gideceklerine göre arkalarından kimler gelecekler?’

– Zî Yezen’ler.. Adn taraflarından gelecekler ve Yemen’de hiç kimse bırakmayacaklar.’

– Peki bunların saltanatı devam edecek mi, yoksa onlar da nihayete erecekler mi?’

– Onların da sonu gelecek.’

– Peki, onların sonunu kim getirecek?’

– Nebiyy-i Zekî. O’na yücelerden vahiy gelecek.’

– Söyler misin, o Nebi kimlerden olacak?’

– Galib İbn Fihr İbn Malik oğullarından. Artık meliklik, kıyamete kadar onun kavminde kalacak.’

– Şu hayatın sonu gelecek mi gerçekten?’

– Evet, o gün ilkler ve sonradan gelenler bir araya getirilecek. Sağduyulu ve mes’ud yaşayanlar yükseklere çıkarken, eşkıyalık yapanlar ayaklar altında ve zelil olacaklar.’

– Bana anlattıkların doğru mu gerçekten?’

– Evet. Şafağın aydınlığına, gecenin karanlığına ve gün ağardığı zamanki tan yerine yemin olsun ki, sana anlattıklarım mutlaka doğru ve haktır ve bunların hepsi de olacaktır.’

Yemen meliki Râbia, şok üstüne şok yaşamış ve üç beş dakikalık zaman diliminde yüzyıllarca yaşamışçasına bir sıkıntı içine girmişti. Kolay değildi; o bir melikti ve bu saltanat, elinden gideceği gibi bir daha da asla geri gelmeyecekti.

Ancak öyle kolay teslim olmamak gerekiyordu. Ne de olsa hâlâ melikti ve diğer Kâhin Şıkk’ın gelmesini de beklemeliydi.

***

Derken, Satîh'le aralarında geçen bu konuşmaların ardında huzuruna Şıkk da gelmişti. Bu sefer melik, Şıkk'a döndü ve ona da maksadını anlattı. Satîh'in anlattıklarından hiç bahsetmeden olayı bir de Şıkk'tan dinlemek istiyordu. Niyeti de, birbirlerinden bağımsız olarak aynı yorumu yapıp yapamayacaklarını test etmekti.

Satîh'a anlattıklarını anlattı melik ve rüyasını aktarmadan önce, hem rüyasında neleri gördüğünü hem de bu gördüklerinin tevilini sordu;

– Bilebilir misin?' diyordu. Aynı kararlılık burada da kendini gösteriyordu.

Ancak Şıkk da boş değildi;

– Evet' dedi ve melikin gördüğü rüyayı anlattı önce;

– Zifiri bir karanlık içinden siyah bir cismin çıktığını gördün rüyanda. Daha sonra bu cisim, tepelik ve bahçelik bir yere doğru gitti. Daha sonra da ondan her bir canlı yemeye başladı.'

Bu kadarı da olamazdı..! İki farklı adam ve iki farklı zaman ve mekanda aynı şeylerden bahsediyorlardı ve işin ilginç yanı da, her ikisinin aynı hususu dile getirmeleriydi.

Melikte şüphe kalmamıştı: her ikisi de, neredeyse aynı kelimelerle rüyasını anlatıyorlardı. Şu kadar ki Satîh, mekan ismini net verirken Şıkk, sadece tarifini vermişti. Satîh, 'kafa tası olan her bir canlı' derken Şık ise, 'her bir canlı' diyerek kestirmeden anlatmıştı.

Ancak henüz sonuç belli değildi ve onu da konuşturup sonuna kadar dinlemeliydi. Önce;

– Herşey dediğin gibi, hiç hata etmedin ey Şıkk' dedi ve arkasından da heyecanla ekledi;

– Peki sence bunun tevili ne ola ki?'

Gelen cevap da, Satîh'inki gibiydi;

– Şu iki sıcak belde arasındaki her bir insana yemin olsun ki, sizin topraklarınıza Sudan'lılar gelip her şeyi istila edecekler. Sonunda da Elyen ile Necran arasında hakimiyet kurup kalacaklar.'

Tarifi imkansız bir merak vardı içinde ve bir türlü yenemiyordu bunu. Konuşmaları öylesine hararetlenmişti ki, Râbia soruyor Şıkk cevap veriyordu;

– Baban adına yemin ederim ki ey Şıkk, bu bizim için felaket demektir. Ne zaman olacak bunlar: benim zamanımda mı, yoksa benden sonra mı?'

– Hayır, senden bir müddet sonra olacak. Sonra sizi onlardan, kadr ü şanı yüce birisi kurtaracak ve hem onlara büyük bir acı da tattırarak..!'

– Peki bu yüce kametli şahıs kim?'

– Zî Yezen evleri arasından gelecek bir delikanlı.'

– Onun saltanatı devam edecek mi, yoksa o da mı nihayete erecek?'

– Onun saltanatı da sona erecek. Hem de din ve faziletle gönderilen adalet ve hakkı temsil eden bir Rasûl eliyle. Ve bundan sonra, fasıl gününe kadar meliklik de onun kavmine ait olacak.'

– Fasıl günü ne demek?'

– Her doğanın hesabının görüldüğü, semadan ölü ve diri herkesin duyacağı seslerin duyulduğu ve herkesin bir mikat için bir araya getirildiği gün ki, o gün müttakiler için kurtuluş ve hayır vardır.'

– Anlattıkların doğru mu gerçekten, ey Şıkk?'

– Sema ve arzın Rabbine ve bu her ikisi arasındaki her şeye yemin olsun ki, sana haber verdiklerimin hepsi de haktır ve şüphesiz hepsi de olacaktır.'

Yemen meliki Râbia, bitkin düşmüştü.. çökmüştü adeta..! Yüzünün rengiyle birlikte ağzının tadı da kaçmış ve içine, tarifi imkansız bir korku hakim olmuştu.

Nasıl olabilirdi.!? Haydi bir iki kelime veya bir iki cümlenin aynı olmasına inanabilirdi ama, baştan sona kadar anlatılan her şeyin, kelimesi kelimesine aynı olması.. nasıl olabilirdi..? İmkansızdı bu.. ama imkansız görülenler de demek ki olabiliyordu.

Zaten rüyasından pirelenmiş ve onun için tevilini öğrenmek istiyordu. Ancak bu öğrenmek, uykularını kaçıracak bir bedel ödetecekti ona ve ailesine..!

Artık uyku kendisine haram olmuştu.. gözüne girmiyordu ki, bir daha rüya görsün ve bu rüyanın tevilinde Şıkk ve Satîh, öncekilerin birer rüya olduğunu söyleyiversinler..!

Anlatılanlara o derece inanmıştı ki, geleceğinin kaygısıyla çoluk çocuğunu Fars taraflarında güvenli bir bölgeye gönderdi önce… En azından çoluk çocuğunu güvence altına almış olacaktı böylece..!

Ancak kaderden kaçılamazdı ve zamanı geldiğinde mutlaka yazılanlar başa gelecek ve en sağlam kaleler içine girilip saklanılsa bile kötü sonuçtan kurtulmaya imkan olmayacaktı.

Yemen'de Başka Bir Melik: Ebû Kerb

Râbia'dan sonra Yemen'de Ebû Kerb isminde başka bir melik riyaset edecek ve bu melik de, gücünün hakkını verme adına etraf ülkelere açılarak fetihlere başlayacaktı. Bu fetihler esnasında Medine'ye de yönelecek, ancak Kureyza oğullarından karşılaştığı iki Yahudi bilgenin anlattıklarından etkilenerek Medine'ye baskın yapmaktan vazgeçecekti. Zira şehri yıkmak istediğinde bu iki bilge Yahudi, karşısına dikilmiş ve;

– Ey melik! Sakın böyle bir şey yapma..! İlla da istediğimi yaparım diyorsan bil ki araya engeller çıkar ve sen buna asla muvaffak olamazsın' demişlerdi ona..!

Halbuki o bir melikti.. güç ve kuvveti yerindeydi; karşısına na-

sıl bir engel çıkabilirdi de ona 'dur' diyebilirdi ki.!? Üst perdeden bir sesle gençlere sordu;

– Niyeymiş o?'

Tevazuyla cevap veriyorlardı;

– Çünkü burası, ahir zamanda Kureyş arasından ve Harem'de çıkacak olan Nebi'nin hicret edeceği yerdir. Burası O'nun evi ve karar kılacağı beldesi olacaktır.'

Kureyş.. Harem.. gelecek olan Nebi.. hicret.. ve hicret sonrası kalınacak belde olarak Medine… Bütün bunlar, önceki melikin rüyasıyla başlayan süreçte konuşulanlara benzeyen hususlardı ve bu iki genç de, Şıkk ve Satîh'ten geri kalır değillerdi. Zaten onların anlattıkları kulaktan kulağa dolaşıp duruyordu ve işin garip tarafı da olayların, hep onların dedikleri gibi gelişiyor olmasıydı.

Bir anda yumuşayıverdi Ebû Kerb… Sanki Medine'yi yıkma niyetiyle yola çıkan adam kendisi değildi ve bu iki genci yanına alarak konuşmaya başladı. Zira, korkunun ecele faydası yoktu ve bir ömür boyu böyle yaşamaktansa, işin iç yüzünü bilenlerle beraber olup perde arkasına muttali olmak en sağlıklı yoldu.

İşin hakikatinde ise Allah, Ebû Kerb için imana giden yolları müyesser kılmış ve o da, yıkmak için çıktığı yolda gönül sarayını yaparak geri dönecekti.

Bunları duyunca melik, ordusuna 'dur' emri verecek, Medine ve Medinelilerle savaşmaktan vazgeçecekti. Bir şartla ki, hidayetine vesile olan gençleri de yanına alarak..! Zira iman, süreklilik isteyen bir husustu ve bu iki gençten alacağı iman adına daha çok şey vardı.

***

Bir bedene iman girdikten sonra artık insan, onun heyecanıyla yerinde duramaz olur ya, Ebû Kerb de aynı heyecanı duyacaktır. Zira iman, dünyadaki en büyük saadettir ve bu saadeti kendi halkının da tatmasını ister;

– Gelin, siz de bu iki gencin dinini kabul edin ki, huzur bulasınız' der ama Hımyer halkı, 'ateş'ten medet ummakta ve kendi elleriyle yaktıkları ateşe kullukta bulunmaktadır.

Çok ısrar edince de, ortaya bir çözüm yolu atmışlar ve böylelikle kimin haklı olduğunu görmek istemişlerdir. Buna göre, mabed olarak karşısında temenna durageldikleri ateşin yanına gidilecek ve ateş, hangi tarafı yakıp zarar vermezse onun haklılığı ortaya çıkmış olacaktır. Zira onların inancına göre, herhangi bir meselenin doğru olup olmadığı, ancak bu ateşe arz edilerek anlaşılır; ateşin zarar verdiği tarafın haksızlığına hükmedilerek dava ispat edilmiş olunurdu.

Melik, bunu da kabul edecektir. Zira, iman gibi bir meselede, onun sahibinin kendisini destekleyeceğini beklemektedir. Zira, yoktan varı icad etmek Allah için zor bir mesele değildir. Hem dua, inanan bir mü'minin en büyük silahıdır. Samimi bir kalple kullanıldığında, rahmet hazinelerinin sağnak olup yağmaması söz konusu olamaz..!

Derken ateşin başına gelecekler ve böylece Hımyer halkının büyük imtihanı başlayacaktır.

Bu arz esnasında melik, Medine'den beri beraber olduğu iki Yahudi bilge'yi de hazır bulunduruyordu. Zira bugüne kadar bütün gücünü onlardan almış ve Hakka da onlar vesilesiyle uyanmıştı. Hep beraber, boyunlarına mushaflarını asmış, dillerinde Tevrat'ın âyetleri ve Rablerine tevekkül içinde sıranın kendilerine gelmesini bekliyorlardı.

Sihirbazlarla Hz. Mûsâ (aleyhisselâm) misali, öncelik yöre halkına aitti ve ilk hamleyi onlar yapacaktı. Yapacaklardı ama yaptıklarına bin pişman olmuşlardı. Zira ateş, bütün putları yakıp kül etmiş, ancak iki gençle melikte herhangi bir yanma emaresi görülmemişti. Onlar ateşe yaklaştıkça adeta ateş küçülüyor ve sanki çıktığı yere girip kaybolacak gibi oluyordu.

Elbette bu, normal bir hadise değildi..! Aynı zamanda söz vermişlerdi… Gördükleri manzara da, ruhlarında büyük bir ürperti meydana getirmişti; ilahları bile meliki doğruluyor ve kendisinden ziyade melikin dinini adres gösteriyordu.

Başından beri bütün bunları gören Hımyer halkının büyük bir kısmı, bu iki gencin dinine girmeyi tercih edeceklerdi ve böylelikle ilk defa Yemen'e Yahudilik girmiş oluyordu.

***

Artık Yemen, daha farklı bir huzur solukluyordu. Her geçen gün yeni yeni konuları müzakere ediyorlar ve sıklıkla sözü Mekke ve Medine'ye getirip gelecek Son Nebi'den dem vuruyorlardı.

Derken, bu iki bilgenin yönlendirmeleriyle Ebû Kerb, Ka'be'yi imar adına bir kısım faaliyetlerde bulunacak ve rüyasında Ka'be'yi kalın örtü ile örtmesi söylenecekti. Ebû Kerb de, rüyasının yönlendirmesiyle harekete geçecek ve böylelikle ilk kez Ka'be'ye örtü diktirip örten kişi olarak tarihe geçecekti. Böylelikle o, Fârân dağlarının arasından zuhûr edecek olan Son Nebi'nin teşrif edeceği mekanlara kendini adamış ve bu noktada hizmet etmeyi cana minnet biliyordu. Hatta kendini bu işe o denli kaptırmıştı ki, önceki rüyanın benzeri iki rüya daha görmüş ve her defasında daha kaliteli bir örtü ile onu örtmesi söylendiği için nihayet dönemindeki en kaliteli örtülerle Ka'be'yi örterek kendisinden sonrakilere de bunu bir vasiyet olarak bırakmıştı.

***

Medine'yi yakıp yıkmak için çıktığı yolda hidayeti yakalayan Ebû Kerb, artık bir gönül insanı haline gelmiş ve sürekli gözünü geleceğe dikip bekleşiyordu. Kendisinin mürşidi ve baş rehberi sayılan bu iki gencin anlattıklarına kendisini o kadar kaptırmıştı ki, geleceğinden bahsettikleri Son Nebi'ye adeta aşık olmuş, rüyalarında O'nun adını sayıklar hale gelmişti. Şiirlerinden birinde şunları söyleyecekti:

– Ben Ahmed diye birisini biliyorum ki O,

Allah tarafından gönderilen bir Rasûl ve yaratılmışların en şereflisidir. Ben, Ahmed'in, varlığı yaratan Allah tarafından gönderilen bir peygamber olduğuna şehadet edip iman ediyorum.

Şayet ömrüm, O'nun ömrüne yetişirse, O'na en sadık bir vezir ve (Hz. Ali gibi) amca oğlu olacağım.

Bugün ben kılıncımla, O'nun düşmanlarına savaş ilan etmiş bulunuyorum ki,

Böylelikle O'nun sinesinde meydana gelebilecek sıkıntıları şimdiden bertaraf etmiş olayım.'

Bu şiir asır be asır dilden dile, gönülden gönüle intikal ederek Saadet Asrı'na kadar ulaşacak ve günün birinde, bizim misafirimiz Ebû Eyyûb el-Ensarî tarafından Ashab-ı Rasûlullah'a okunacak ve eski günlerin hatıralarını yâd etme adına keyifle dinlenecekti.

***

O ne derin imandı ki, gün gelecek Tübba' meliki Ebû Kerb, saltanatını bu vezirliğe kurban etmek için yollara dökülecek ve Hz. Ali gibi yanında kalabilmek için ülkesini terk ederek, O'nun hicret edeceği günü beklemek için Medine'ye hicret edecekti. Bu ne hikmetti ki, yıllar öncesinden yıkmak maksadıyla silahlı ordularla girmek istediği Medine'ye şimdi, tacını ve saltanatını Yemen'de bırakarak gelecek Nebi'nin evini inşa etme niyetiyle yalnız gidiyordu. Artık o da sıradan bir insandı.

Derken geldi Medine'ye ve buradan bir arsa satın aldı. Çok geçmeden malzeme tedarik edip bu arsanın üzerine bir ev inşa ettirmeye başladı.

Medine, küçük bir beldeydi ve herkes birbirini tanıyordu. Yabancının kim olduğunu çözmek uzun sürmemişti. Yemen taraflarından gelen ve herkesin, elde etmek için canını ortaya koyduğu makam ve saltanatı, elinin tersiyle bırakıp buralara gelmişti.

Henüz aralarına yeni katılan bu şahısla ilgili meraklı gözler, bir açıklama bekliyorlardı. Neden? Niçin, bunca debdebe, saltanat ve emri altındaki binlerce insan bir kenara bırakılıp buralara gelinmişti? Ve niçin burada bir arsa satın alınıp ev inşa ettiriyordu?

Elbette etrafında toplanan meraklı gözlere bir şeyler denilmeliydi. Adeta söylemek istemediği bir şeyi, zoraki söylemek zorunda kalan bir adamın tavrı vardı üstünde Ebû Kerb'in. Beni kendi halime bırakın der gibiydi hali..! Ancak onun bildiği hakikate, başkalarının da ihtiyacı vardı ve gizlemesinin bir anlamı yoktu. Hem belki, Yemen ehli gibi Medine'liler de imana gelirlerdi.

Belli ki kalbi de heyecanla çarpıyordu ve titrek dudaklarından şu cümleler dökülmeye başladı;

– Ben, kadim kitaplarda gördüm ki, çok geçmeden Fârân dağlarının arasından bir Nebi zuhûr edecek. Ve bu peygambere Mekke, kapılarını açıp sahip çıkmadığı gibi, bir de çok haşin davranacak. Ve o peygamber, çok geçmeden bu beldeyi terk etmek zorunda kalacak. Sonrasında ise, buraya.. Medine'ye hicret edecek.

İşte ben, o Nebi, hicretle buraya geldiğinde içinde kalsın diye, bugünden O'nun evini inşa ediyorum.'

Bu sözlerin ne anlama geldiğini bilen çok az insan vardı.. ancak konuşulanların boş olmadığını bilenler de yok değildi ve anlamayanlar da anlamış gibi görünerek dağıldılar etrafından…

İnşaat tamamlanmış ve ev, oturulmaya hazır hale gelmişti.

İstek, masumdu.. samimiyet dolu bir yürekle ortaya konulmuştu.. ama henüz vakit tamam değildi. Evet, gelecekti ama daha zaman vardı.

Günler geçti, ama melikin beklediği Son Sultan henüz ortalarda yoktu.

Geleceği günü dünya gözüyle göremeyeceğini anlayınca da bir

mektup bıraktı arkasında..! Geldiğinde okunsun diye… okunsun ve asırlar öncesinden beklenişine şahit olsun diye..!

Derken kader, onun için de hükmünü icra edecek ve melik de fani ve fenaya veda ederek ebedi yolculuğuna yürüyecekti.

Çocuklarına miras kaldı melikin evi.. onlar da başkalarına sattılar onu..!

***

Zaman hızla ilerliyor ve bu ev, el değiştire değiştire gelecek bir bayrama hazırlanıyordu. Samimiyetle inşa edilmişti.. her tuğlasında ayrı bir dilek vardı.. yüz yıllar öncesinden ortaya konulan samimi bir yürek vardı.. ve temeli, ihlas ve takva ile yoğrulan bu emek, karşılıksız kalmayacaktı.

Günler bahar soluklarken gerçekten bir gün, Fârân dağlarının arasındaki Mekke'de beklenen Nebi Hz. Muhammed (sallallahu aleyhi ve sellem)zuhûr etti. Herkesi Allah'a kulluğa çağırıyordu. Kullara kullukta kurban giden kitleler anlamadılar bunu.. en önemlisi de anlamak istemediler ve o güne kadarki anlayışlarına -daha doğrusu anlayışsızlıklarına- sarıldılar sım sıkı..!

Onlar için, en büyük düşmandı artık beklenen bu Son Sultan..! Kurtarmaya gelmişti halbuki onları da..! Ateşe koşan kelebekler gibi cehenneme koşuyorlardı halbuki..! El ve eteklerinden tutacak ve bir hiç uğruna yok olmaktan kurtaracaktı onları da..!

Derken işin dozunu artırdılar ve şiddete başvurdular… kendilerini kurtarmaya gelen ve adeta kendini unutarak onları da gemiye alamamanın ıstıraplarıyla kıvranan bu Son Sultan'a hakaretler yağdırmaya başladılar. Her fırsatta hakareti fazilet (!) biliyorlardı… Mübarek yüzüne tükürük yağdırma yarışına girmişlerdi, hayasızca… Cennetin kapılarını ardına kadar açmış ve onları da 'buyur' etmişti ama, ne sözden anlayacak halleri ne de iman barındıracak kalpleri vardı ortada… Günahların karanlığında kalp-

leri kaskatı kesilmiş ve imana kapılarını tamamen kapatmış ve pörsümüş bir et parçasıydı onlar artık…

İşin dozajını daha da artırdılar; artık Mekke sokaklarında hep şiddet vardı… Tartaklamalar, takipler ve ölümüne saldırılar, birbirini takip ediyordu artık.

Sarıkla boynundan dolayıp öldürmek istediler, yüzyıllardır herkesin beklediği bu Son Kurtarıcı'yı…

Üzerine işkembe attılar pislikleriyle beraber ve karşısına geçip kahkahalarla keyif çıkardıklarını sandılar saatlerce…

Taşa tutturdular Taif'te ve ayak takımının hakaret sellerinin önünde yalnız bırakmak istediler…

Belli ki Mekke, bu yükü kaldıramayacaktı ve ilahi rehberlik, buranın terk edilerek Medine'ye gitmelerini murad buyurmuştu.

Önden gidenler vardı ve Medine'yi medeni bir belde haline getirme yarışına girmişlerdi, O gelmeden önce…

Derken sıra, O'na da geldi. Yine yanında sadık yâri vardı. Düştü Medine'nin yollarına ve geleceğini bekleyen yüzlerin üzerine doğuverdi bir gün, ay misali…

Herkes, O'nu davet ediyor ve evinde kalmasını istiyordu. Dillerde;

– Buyur yâ Rasûlallah! Hanemize şeref ver, bizde misafir kal..!' cümleleri yalvarırcasına tekrar ediliyordu.

Bir tercihte bulunmayacağı anlaşılmıştı. Belli ki, O'nun bir tercihinde, rahatsızlık duyanlar ve 'Niye beni değil de onu tercih etti?' soruları kalacaktı akıllarda…

– Bırakın' dedi, 'Bineğin yularını. O gideceği yeri bilir.'

Yular bırakılmış ve türünün en şanslı devesi, yürüyordu. Arkasında bir insan seliydi yürüyen…

Derken bir evin önünde durdu ve çöktü oraya…

İnsanlar birbirine bakışıyordu; evet..evet bu ev, Ebâ Eyyûb Halid İbn Zeyd'in eviydi.

Daha da önemlisi, yüzyıllar öncesinden, samimi niyetle hicret ettiğinde içinde kalsın diye inşa edilen evden başkası değildi. Tübba' melikinin eviydi, yüzyıllar önce… Şimdi ise, el değiştirmiş ve Eyyûb Sultan'ın taht-ı tasarrufunda bulunuyordu.

Dudaklar uçurtan bir tevafuktu bu…

Allah adına bir adım atılır da, hiç semeresi boşa gider miydi?

O'nun yolunda dökülen terler, buharlaşıp yok olur muydu hiç.!?

Kainatta tesadüf diye bir şey mi vardı ki.!?

Belki Tübba' meliki, bizzat bu evde misafir edememişti beklediği Zat'ı.. ama bugün O'nun yerine bir başka samimi Müslüman Eyyûb Sultan ev sahipliği yapıyordu O'na… Hem de yedi ay sürecek samimi ve yürekten bir misafirperverlikle…

***

Yıllar sonra San'a'da ortaya çıkan bir mezarda iki kardeşin cesedi bulunacak ve bu cesetlerin yanında da, gümüşten bir levha ortaya çıkacaktı. Daha da önemlisi, bu gümüş levhanın üstünde altın harflerle şu yazının olmasıydı;

– Bu, Tübba'ın oğulları Lemîs ve Vahabî'nin kabridir. Bu iki kardeş de, kendilerinden önceki Salih kimselerde olduğu gibi 'Lâ ilâhe illallahu vahdehu lâ şerike leh' inancı üzerine vefat etmişlerdir.'

Zaten Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem)de, 'Nebi midir yoksa değil midir bilemiyorum'[43] dediği bu melik hakkında;

– Tübba' hakkında olumsuz şeyler söylemeyin. Zira o, Müslüman idi, Ka'be'ye örtüsünü ilk giydiren de Es'adü'l-Hımyerî idi'[44]

43 Hindi, Kenzu'l-Ummâl, 12/81
44 Ahmed İbn Hanbel, 4/340; Hindi, Kenzu'l-Ummâl, 12/80, 81

buyuracak ve yüzyıllar öncesinden kapılarını kendisine açan bu yüce kamete sahip çıkacaktı.

***

Aradan yıllar geçmiş ve gerçekten Satîh ve Şıkk'ın dedikleri gibi Seyf İbn Zî Yezen diye bir melik zuhûr edip Bizans ve Farslılarla da iş birliği yaparak bütün Yemen'e hakim olmuştur. Bu hakimiyetin ardından etraf kabilelerden kendisini tebrik ve tahiyyeye gelenler arasında Kureyş kafilesi de vardır ve bu kafilenin arasında birisi Seyf İbn Zî Yezen'in dikkatini çekmektedir: Abdulmuttalib.

Tübba' gibi bu melik de, önceki kitaplarda gelecek Son Nebi'nin evsafını görüp iman etmiş ve zuhûr edeceği günü gözler olmuştu. Mekke'den birilerinin geldiğini duyunca da onları çağırıp şunları söylemişti:

– Tihâme'de bir çocuk dünyaya gelecek ve iki kürek kemiği arasında risalet mührü olacak. İşte o çocuk umum insanlara imam ve önder olacak.'

Daha sonra özel olarak Abdulmuttalib'i çağıran Zîyezen;

– O çocuğun dedesi sensin, ey Abdulmuttalib!' diyecek ve Abdulmuttalib'in dikkatini bir kat daha çekecekti.

Derken Allah Rasûlü'ne risalet vazifesi verilecek ve insanlığa bu daveti ulaştırma adına etrafa mübelliğler gönderilirken Halid İbn Velid ve Hz. Ali gibi güçlü isimler Yemen'e gelecek ve Yahudilikle Hristiyanlık ve Mecusilik arasında gidip gelen Yemen, artık bir daha kıble değiştirmeme adına İslâm'la müşerref olarak istikbale yürüyecekti.

ŞAFAK ÖNCESİ YAŞANAN HEYECAN TUFANI

Artık zaman, daha da daralmış ve Gözlenen Nebi'nin emareleri bir bir zuhûr etmeye başlamıştı. Işığın doğacağı güne inat karanlık, birbiri içine girmiş bohça misali kendince bir saltanat sürüyordu. Zaten güneş de, karanlığın en koyu anını yaşadığı demlerde onun bağrında bir doğum yaşamıyor muydu.!?

Başlangıçta en içten dilek ve temennilerle sırf Allah için inşa edilen Ka'be, putlar içinde bir gurbet yaşasa da ziyaretçilerinden çok fazla bir şey eksilmemişti. Muhtevada çok sapmalar vardı ama, yine de insanların yüzü buraya müteveccihti.

***

Önden gelip giden peygamberlerde olduğu gibi Saadet Asrı'nın öncesinde de benzeri konular konuşuluyor ve hep gelecek olan Nebi'den bahisler açılıyordu.

Askalaniyyü'l-Humeyrî isminde, ne dediğini bilen arif-i billah bir adam vardı. Cehaletin hükümferma olduğu cahili toplumu içinde, ayın on dördü gibi tebellür ediyor, ilk bakışta hemen fark ediliyordu. Bu adamın, sürekli gözleri ufukta, Mekke'den bir gelenin olup olmadığını soruyor ve bunu bekliyordu. Ne zaman Kureyş'ten birisiyle karşılaşsa;

– Aranızda peygamberlik iddiasında bulunan var mı?' diye sorardı. Her seferinde;

– Hayır, yok' cevabını almasına rağmen o yine de ısrarla bu alışkanlığını devam ettiriyordu.

Nihayet Allah Rasûlü, kendisine tahmil buyurulan vazifeyi tebliğ etmeye başladığında yine sormuştu. Bu sefer, beklediği cevabı almış ve;

– İşte alem, O'nu bekliyor' buyurmuştu.

***

Hristiyan alimlerinden İbnü'l-Alâ isminde bir zat vardı. Henüz risalet verilmeden önce ve Efendimiz'i görmeden O'nu anlatıp duruyordu. Nihayet Efendiler Efendisini görme bahtiyarlığına erişince, dudaklarından şu cümleler döküldü:

– Seni Hak dava ile gönderene yemin ederim ki, ben senin sıfatlarını İncil'den biliyordum; İbn Betül (Hz. Îsâ), hep seni müjdeliyordu.'

EHL-İ KİTABIN BEKLEYİŞLERİ

Bilhassa ehl-i kitap cephesindeki durum, Son Nebi geleceği ana kadar O'nun geleceğinin edebiyatını yapıp, müşriklere karşı o zaman üstünlük sağlayacakları şeklinde idi ve bununla iftihar ediyorlardı. Başları sıkışıp zorlukla karşılaştıklarında dua dua yalvarıyorlar ve diyorlardı ki;

– Ey Allah'ımız! Tevrat'ta özelliklerini yazılı bulduğumuz ahir zaman Nebi'si hürmetine bize yardım et!'

Bilhassa Kurayza oğullarıyla Nadr oğullarına mensup Yahudiler, Peygamber Efendimiz'in gelmesinden önce, O'nu şefaatçi olarak öne sürüp Evs ve Hazreç kabileleri başta olmak üzere başkalarına karşı fetih istiyorlardı.

– Bizim söylediğimizi tasdik ederek ortaya çıkacak olan bir Peygamberin gelme vakti yaklaştı, gölgesi başımızın üstünde dolaşıyor. Biz O'nunla bir olup sizi Âd ve İrem gibi katledeceğiz.'

Kendisi de bir Yahudi alimi olduğu halde, gerçeği örtbas etme garipliğine kalkışmadan hakka uyanan Abdullah İbn Selâm'ın da dediği gibi, onlar, kendi çocuklarını bilmenin ötesinde bir bilmeyle o gelecek Nebi'yi tanıyor ve özellikleriyle zuhûr edeceği yeri

birbirlerine tarif ediyorlardı. Bile bile inkardı bunun anlamı ve elbette bilenlerin mesuliyeti, diğerlerine nispetle daha ağır olacaktı. Bu hükmü veren Allah (celle celâluhû), şöyle buyuracaktı;

– Onlara, Allah tarafından, ellerindeki Tevrat'ı tasdik edenbir Kitap gönderildiği zaman, daha önce kafirlere karşı zafer kazanmak için,

– Ahir zaman peygamberi hakkı için' diye dua ettikleri halde, evet.. o tanıyıp bekledikleri Peygamber kendilerine gelince, O'nu inkar ettiler. O sebeple, Allah'ın laneti de kafirlerin boynuna olsun.

Ne kötü o karşılığında kendilerini sattıkları şey ki, Allah'ın kullarından dilediği birine kendi lütfundan vahiy indirmesini kıskanarak, Allah ne indirdiyse hepsini inkar ettiler de gazap üstüne gazaba uğradılar.

Kafirler için zelil ve perişan edici bir azap da vardır.'[45]

Konuyu anlatan bir başka Kur'ân âyetinde de şu tafsilat vardır;

– Gerek ehl-i kitaptan, gerek müşriklerden olan kafirler, kendilerine o açık ve kesin delil gelinceye kadar O'nun geleceği konusunda müttefiktiler.

O kesin delil de; içinde hak, hikmet ve adaletin ifadesi olan yazılar ihtiva eden tertemiz sayfaları okuyan ve Allah tarafından gönderilen bir Rasûlü'dür.'[46]

İhtilafa düştükleri konu, o açık delil olan Allah'ın Rasûlü'nün gelmesiydi ve birçok insan, bile bile bu delil kendilerine geldikten sonra hakka kulaklarını tıkayarak O'nu görmezden geldiler. İşte onların bu hallerini ibret gösteren Kur'ân, muhataplarına şöyle seslenecekti;

---

45 Bakara, 2/89, 90

46 Beyyine, 98/1, 2, 3

– Kendilerine kesin delillerin gelmesinden sonra bölünüp ihtilafa düşenler gibi olmayın. Onlar için büyük bir azab vardır.'[47]

Efendiler Efendisi'ne risalet verileceği zamanın öncesinde, altı yüz yıl risaletle serfiraz kılınan bir başka nebi gelmemişti. Zira, O'na en yakın peygamber olan Hz. Îsâ'nın (aleyhisselâm) doğumu milad kabul ediliyordu ve O da, Allah Rasûlü'nden (sallallahu aleyhi ve sellem)altı asır önce yaşamıştı.

Aradaki bu boşluğu birer mazeret olarak ileri sürebilme ihtimallerini ellerinden alıp sığınabilecekleri mazeret bırakmayan Yüce Mevla, ehl-i kitaba şöyle seslenecekti;

– Ey Ehl-i Kitap! Rasûllerinin gelmesinin kesintiye uğradığı bir sırada, ileride;

– Bize, ne müjdeleyen ne de uyaran hiçbir Peygamber gelmedi'demeyesiniz diye size, müjdeleyici ve uyarıcı Elçimiz, her şeyi beyan etmek üzere geldi. Allah her şeye kadirdir.'[48]

---

47 Âl-i İmrân, 3/105

48 Maide, 5/19

GELECEĞİNİN HABERİ, GÜÇSÜZLERE TESELLİ KAYNAĞIYDI

Cahiliyye döneminin Mekke'sinde Yahudi ve Hristiyan alimleri başta olmak üzere Araplardan birçok Kâhin, çok yakında bir Nebi'nin zuhûr edeceğini söylüyor ve her fırsatta bunu meclislerinin konusu yapıyorlardı. Zira, artık zamanı yaklaşmıştı ve Allah'ın Ahir Zaman Nebi'si gelmek üzereydi. Tevrat ve İncil'deki bilgilerle bunlar etrafında gelişen ilimler, aynı meseleyi anlattığı gibi aynı zamanda, cinlerle irtibat kurup gökten haber alan Kâhinler de aynı konuyla ilgili haberler aşırıyor ve insanlara anlatıyorlardı. Zira, o güne kadar gelip giden her peygamber aynı konuya değinmiş, arkada bıraktıkları eserler de aynı müjdenin beyanlarıyla doluydu.

Elindeki imkanlardan mahrum kalıp fakr u zaruret içine girenlerden, savaş meydanlarında mağlubiyet yaşayanlara kadar birçok insan, güçsüzlükleri karşısındaki çaresizlikleri içinde, gelecek Nebi ile yeniden düzlüğe çıkacakları ümidiyle teselli buluyor ve bunu birer tehdit olarak karşı tarafa ulaştırmaktan da çekinmiyorlardı;

– Evet, bugün bizi yendiniz ama, yarın biz sizin hakkınızdan geleceğiz. Çünkü beklenen Nebi gelecek ve O bize yardım edecek' diyorlardı.

***

Bir gün Ensar'dan bir sahabi şunları anlatacaktı:

– Allah'ın rahmet ve hidayetiyle bizim İslâm'la müşerref olmamızı kolaylaştıran olay şu idi;

Bizler, şirk ve putlar arasında bir hayat yaşarken Yahudilerden zaman zaman duyuyorduk. Çünkü onlar ehl-i kitaptı ve bizde olmayan bilgilere sahiplerdi. Onlarla bizim aramızda ise, sürekli kavga-gürültü olurdu. Onların hoşlanmayacakları bir galibiyet aldığımızda bize;

– Şu an için zamanı yaklaşmış olan bir Nebi var ki, O'nunla birlikte biz size, Âd ve İrem halkının savaşı gibi bir savaşla üstünlük sağlayacak, onlardan bile duymadığımız başarılar kazanacağız' diyorlardı.

Allah (celle celâluhû), ne zaman ki, Rasûlü'nü gönderdi.. bizler, davetine uyup önümüze koyduğu delillerle hakkı bulup O'na koşup iman ettik.. onlar ise küfür yolunu tercih ederek nankörlük ettiler. Daha sonra onlarla bizim halimizi anlatan şu âyetler nazil oldu:

– Onlara, Allah tarafından, ellerindeki Tevrat'ı tasdik eden bir Kitap gönderildiği zaman, daha önce kâfirlere karşı zafer kazanmak için, 'ahir zaman peygamberi hakkı için' diye dua ettikleri halde.. evet, o tanıyıp bekledikleri Peygamber kendilerine gelince, O'nu inkar ettiler. O sebeple, Allah'ın laneti de kafirlerin boynuna olsun.'[49]

Artık bu, o kadar mütearef hale gelmişti ki, Medine'de başı sıkışan herkes adeta;

– Şu putperestler biraz daha hükmetsinler bakalım. Peygamber geldiğinde onların hesabını göreceğiz' diyordu.

---

49 Bakara, 2/89

EBREHE'NİN KISKANÇLIĞI VE İBRETLİK BİR NETİCE

Ancak, gelen haberlerin özellikle Fârân dağlarının arasındaki Mekke etrafında yoğunlaşması, herkesin hoşlandığı bir husus değildi ve kıskançlığının kurbanı Ebrehe nâm bir melik, kendince önce buranın alternatifini oluşturdu ve insanların, kendi yaptırdığı mabede akın etmelerini talep etti. Ancak bu talep, tabii olarak itibar görmeyecekti. Zira Allah'ın, kudsiyet atfederek insanları kendisine çektiği mekanlara mukabil, insan eliyle inşa edilen ve sırf bir rekabet hissiyle hazırlanan binalar, ne kadar muhteşem gibi de gözükseler gelip geçici idi ve kimse buralara iltifat etmezdi.. edemezdi..!

Ancak bu kadar emeğinin hiçe sayılır olması Ebrehe'yi bir kat daha hiddetlendirmiş ve gücü temsil eden yapısıyla yürüyüp Mekke'yi yerle bir etme hırsına büründürmüştü. Ona göre, kendi mabedine insanların akın akın gelebilmesi için Ka'be'nin olmaması gerekiyordu. Cinnet derecesinde bir tahammülsüzlüktü bu… Ama gel gör ki o gün, buna delilik demeye de kimsenin dili varmıyordu.

Derken, gücüne güvendiği ordusuyla, Fârân dağlarının arasındaki Mekke'ye yöneldi. Önünde durulmaz bir güce sahipti ve

kendinden çok emindi; Mekke'yi yerle bir edecek ve ortada, sadece kendi mabedi kalacaktı.

Ancak hesap edemediği bir başka hesap daha vardı ortada. Herkesin kendince bir hesabı olsa da, hep geçerli olan ve olacak bir hesaptı bu… Herkesin bekleyip durduğu 'Ahmed'in gelmesine yakın bir zeminde, O'nun neş'et edeceği mekana kimsenin eli uzanamayacaktı.

Ebrehe'nin gelişini, Allah Rasûlü'nün dedesi Abdulmuttalib'e anlattılar; gülüp geçmişti adeta. Zira Ka'be, Allah'a aitti ve onu koruyacak da O'ndan başkası olamazdı.

Çoluk-çocuk ve develerini alıp dağlara çekilmeyi yeğledi; gelenlerin başına gelecekleri önceden biliyor gibiydi.. tepelerden seyretmek istiyordu adeta tükenişlerini, bir maytap gösterisini müşahede edasıyla…

Konu Ebrehe'ye ulaştırıldığında kahkahalarla gülmüştü, Abdulmuttalib'in haline… Ona göre bir kumandan, göğüs göğse çarpışmalı ve düşmanına karşı kendi beldesini korumalıydı. Ancak bilmiyordu ki bu belde, Abdulmuttalib'in değil Allah'ın beldesiydi ve herkesin zuhûrunu gözlediği Allah'ın Rasûlü'nün doğumuna hazırlanıyordu.

Ebrehe, hiddetle Mekke'ye yönelse de, yüzyıllar öncesinden ihlas ve samimiyetle inşa edilerek dualarla taş taş üstünde yükselen Ka'be, Beklenen Nebi'nin geleceği güne hazırlanıyordu. Ebrehe'ler kudursa da, Mekke'nin sahibi vardı ve O, yeryüzündeki ilk bina olma özelliği olan yegâne yapıya sahip çıkacak ve Ebrehe'yi de, güvenerek saltanatını üzerine bina ettiği gücünü de yenilmiş ekinler haline getirip bitiriverecekti.

O güne kadar bütün peygamberlerin, müştereken ittifak edip anlattıkları Son Nebi'nin zuhûr edeceği beldeye gayr elinin değmesine Allah müsaade etmeyecek ve gelişine yakın bir zamanda insanların dikkatini bir kez daha Mekke'ye çekmiş olacaktı.

KENDİNİ AYDINLATMAYA YETMEYEN IŞIK

O gün öyleleri de vardı ki, bütün netliğiyle gelecek olan Son Nebi'den bahisler açıyor ve heyecanla bunu etrafındakilere anlatıyordu. Hatta karşı çıkma ve alaya alma gibi saygısız davranışlarına bile aldırmadan vazifesini yerine getirme gayreti ortaya koyuyor ve kınayanın kınamasından çekinmeden kendine düşeni yerine getiriyordu.

Ancak ne gariptir ki bunlar, bekleyip durdukları ve her fırsatta etraflarına anlattıkları Müjde zuhûr edince tavır değiştirmişler ve bir türlü kıbleyi bulamamışlardı. Biliyorlardı ama mücerret bilmek bir şey ifade etmiyordu ki..! Mücerret bilgi insanı kurtarmaya yetmeyecekti.. yetseydi şayet, şeytanın konumu daha farklı olurdu. Zira, Allah'ı en iyi bilenlerden birisi de, şüphesiz şeytandı. Ancak onun bilgisi, kibirle bütünleşmiş ve kendisini haktan uzaklaştıran bir maraz haline gelmişti.

Medineli Yahudi bilgenin durumu da farklı değildi. Şöyle ki;

Ashab-ı Bedir'den Seleme İbn Selâme (radıyallahu anh), bize şunları anlatacaktı;

– Abd-i Eşhel oğulları arasında bizim Yahudi bir komşumuz

vardı. Bir gün evinden çıkmış, Abd-i Eşhel oğullarının mahallesinde insanlara nasihat ediyordu. O gün ben, orada bulunanların yaşça en küçüğü idim. Üzerimde bir hırka vardı ve evimizin avlusuna yaslanmış onu dinliyordum. Kıyametten.. haşirden.. hesaptan.. mizandan.. cennet ve cehennemden bahsetti. Bunları ehl-i şirk olan insanlara anlatıyordu ki onlar, bunların olacağına inanmıyorlardı. İtiraz ettiler ve dediler ki;

– Ey falan! Bunların gerçekten olacağına inanıyor musun? İnsanlar öldükten sonra gerçekten bir başka diyarda diriltilip cennet ve cehennemde, amellerine göre karşılığını mı alacaklar?'

– Evet' dedi ve devam etti;

– Üzerine yemin edilen güce and olsun ki, bir insanın cehennemdeki nasibi, evdeki ocağın ateşinden daha büyüktür. Onu orada ateşe atarlar ve yaktıkça yakarlar.. arkasından da dağladıkça dağlarlar. O insan ne kadar ister; bir an önce hemen oradan kurtuluverse..!'

Anlatılanlar hoşlarına gitmemişti ve;

– Yazıklar olsun sana ey falan..! Bütün bunların delili ne?' diyerek seslerini yükselttiler. Bunun üzerine o, elleriyle Yemen ve Mekke tarafını işaret ederek;

– Şu taraflardan gönderilecek bir Nebi' dedi.

Sıkıştırmaya devam ediyorlardı;

– Peki, ne kadar zaman sonra geleceğini sanıyorsun?'

Gözünü kalabalığın üzerinde dolaştırdı ve benim üzerimde karar kıldı. Zira ben, o topluluk içindeki en küçük insandım. Beni işaret ederek;

– Şayet şu çocuğun ömrü îfa ederse O'nu mutlaka görecek.'

Bundan sonrasını Seleme şöyle anlatıyor;

– Allah'a yemin olsun ki, geceler gündüzleri kovaladı ve çok

zaman geçmemişti ki, Allah (celle celâluhû), Hz. Muhammed'i Rasûl olarak gönderdi. O adam da aramızda hâlâ yaşıyordu. Bizler, gidip huzurunda iman ettik.. o ise, hased ve taşkınlığı sebebiyle küfür yolunu tercih etti. Ona dedik ki;

– Yazıklar olsun sana ey falan! Daha önce o sözleri bize söyleyen şahıs sen değil miydin?'

Diyebileceği bir şey yoktu. Sadece;

– Evet, bendim. Ama bu, o değil' diye mırıldandı.'

Sözde bununla işin içinden sıyrılmış oluyordu.

CİNLER DE BEKLİYORDU

Allah Rasûlü'nün geleceğini sadece Mekke ve Ceziretü'l-Arap değil aynı zamanda latif yaratıklar olan cinler de bekliyordu. Zira O, insanlara gönderilen bir Nebi olması yanında cinlerin de peygamberiydi.

Ahir zamanda bir Nebi'nin gelerek insanları hakka davet edeceğine dair o kadar olay yaşanmıştı ki Mekke halkı, cinlerden aldıkları bu haberlerle gelip Mekke'de teslim olan birçok insana şahit olmuşlardı. Korkusundan duyduklarını gizleyenler yanında işittiklerinin doğruluğuna inanarak eski alışkanlıklarını bırakanlar ve gelip iman edenler.. hatta bazıları itibariyle sadece kendileri değil kabilelerinden birçok insanla birlikte gelip teslim olanlar vardı. Zira adres, o kadar net gösterilmişti ki, tereddüde mahal olabilecek en ufak bir kapı kalmamıştı.

Belli ki sema, yaşanacak bu olağanüstü hadisenin hareketliliğiyle ayrı bir telaş yaşıyor ve sekeneleri de bu telaşı, dünyalı dostlarına aktarıyorlardı.

Aynı zamanda bütün bunlar, sadece belli bir bölgede değil, çok farklı yerlerde yaşanılan hadiselerdi. İşte örnekleri;

Sevâd İbn Kârib'in Hatıraları

Sahabe arasında Sevâd İbn Kârib isminde birisi vardı. Bu şahıs, cahiliyye döneminde kehanetle meşgul olurdu. Ancak bu kehanet, Sevâd'a iman kapılarını aralayacak bir yol göstermiş ve o da Müslüman olmuştu.

Aradan yıllar geçmiş, Rasûlullah ashabına vedalaşarak ebedi yolculuğuna devam ederken Hz. Ebû Bekir de arkasından O'na eşlik edip gitmişti. Dönem artık, Hz. Ömer dönemiydi ve 'mü'minlerinhalifesi' makamında O oturuyordu.

Bilindiği üzere Hz. Ömer (radıyallahu anh)sezgileri güçlü ve basiret sahibi bir insandı ve bu yönüyle O'nun tevâfukâtı meşhurdu. Herhangi bir şey hakkında, 'kanaatimce bu böyledir' deyip de neticenin O'nun dediği gibi çıktığına şahit olanların sayısı hiç de az değildi. Bedir esirlerine yapılacak muameleden hicapla ilgili konulara kadar birçok meseleyi önce Hz. Ömer gündeme getirmiş ve gelen âyetle sonuç, O'nun dediği çizgide noktalanmıştı.

Bir gün halife Ömer, arkadaşlarıyla otururken yanından güzel görünümlü birisi geçmişti. Adamı görünce Hz. Ömer, arkadaşlarına döndü ve;

– Bu adam, ya cahiliyye dönemindeki dini üzerinedir, yahut da cahiliyye döneminde kehanetle meşgul olurdu. Onu bana getirin' dedi.

Bunun üzerine adamı çağırdılar. Halife çağırıyorsa mutlaka icabet edilmeliydi ve adam da, olup bitenlerden habersiz Hz. Ömer'in yanına geldi. Bir müddet oturup konuştular ve Hz. Ömer lafı kehanete getirerek;

– Sen hâlâ kâhinlik yapıyor musun? diye sordu.

Sevâd için kehanet, yılların karanlığında kaybolup gitmişti ve muhatabı halife bile olsa, cehalet yıllarına ait bir konunun kendisine izafe edilerek hesaba çekilmekten çok rahatsızlık duydu ve;

– Ey Mü'minlerin Emiri! diye başladı sözlerine. Belki muhatabı, halife değil de bir başkası olsaydı, tepkisi daha farklı olacaktı. Ancak herkes gibi onun da, ilklere ayrı bir saygısı vardı. Hele bu Hz. Ömer ise… Derin bir üzüntü çökmüştü üstüne ve eski günlerin hacaletiyle şöyle devam etti sözlerine;

– Ben Müslüman olduğumdan bu yana, böyle bir soru ile kimse beni karşılamadı.'

Halbuki Hz. Ömer'in maksadı, yıllar önce yaptıklarından dolayı bir adamı mahcup etmek değildi. Bu sefer mahcubiyet sırası Hz. Ömer'deydi ve kendini toparlayarak önce Sevâd'ı teselli edecek ve ardından şu sözleri sıralayacaktı;

– Feyâ Sübhanallah! Senin, cahiliyye döneminde kehanet yapman, bizim putlara tapmamızdan daha kötü ve çirkin bir iş mi ki.!?'

Bu sözleriyle Hz. Ömer, Sevâd'ı rahatlatmıştı. Artık esas maksadını söylemeliydi ve;

– Ben senden, esasen gözcünün, Rasûlullah'ın gelişiyle ilgili söylediklerini merak ettim. Bana onu anlatır mısın? diyerek bir hatırasını nakletmesini istedi.

Maksat anlaşılmış ve ortam da yumuşamıştı;

– Evet, Ey Mü'minlerin Emiri! diye başladı söze Sevâd. Bir gün pazarda yürürken kendisine her zaman haber getiren cinninin telaşla yanına geldiğini ve telaşının sebebini şerheden bir şiir okumaya başladığını anlattı Hz. Ömer'e.

Cinlerdeki telaş ve ümitsizlikten konu açılıp risalet öncesi garip olaylar zihinlerde canlanınca Hz. Ömer de, bir hatırasını paylaşmak istedi oradakilerle. Gözleri ufka dalmıştı farkında olmadan ve dudaklarından şunlar dökülüyordu;

– Bir gün ben, putların arasında uzanmış yatıyordum. Adamın birisi bir buzağı getirdi ve onu putlara adayarak kesti. İşte tam bu

sırada öyle bir ses duydum ki o ana kadar öylesine bir ses duymamıştım. Diyordu ki;

– Behey alçak adam! İşitmedin mi? Fasih bir adam ortaya çıktı.. 'Lâ ilâhe illallah' diyor.'

Herkes şaşırmış ve bir irkilme yaşamıştı. Olduğu yerden sıçrayıp kalkan herkes oradan uzaklaştı. Ben ise, arkasından neler olacağını merak ederek orada beklemeyi yeğledim. Çok geçmeden aynı ses;

– Behey alçak adam! İşitmedin mi? Fasih bir adam ortaya çıktı.. 'Lâ ilâhe illallah' diyor' diye aynı sözleri tekrar etti. Bunun üzerine ben de oradan kalkıp ayrıldım.

Aradan çok uzun bir zaman geçmemişti ki, Mekke'de;

– İşte bu, beklenen Nebi'dir' denilmeye çoktan başlanmıştı.'

Sohbet uzayıp gidiyordu. Hatıralar canlanınca anlatılacak çok şey vardı ve bu sefer sözü Sevâd aldı;

– Bir gece ben, uyku ile uyanıklık arasında idim. Bana haber getiren gözcüm yanıma gelip ayağıyla dürterek;

– Ey Sevâd İbn Kârib! Kalk ve beni dinle..! Eğer anlayışlı isen söylediklerime kulak ver..! Azıcık aklın varsa durmadan kullan onu..! Şüphesiz ki, Lüey İbn Gâlib oğullarından Allah'ın beklenen peygamberi gönderildi ve insanları Allah'a ibadet ve O'na kulluğa davet ediyor' dedi ve şu şiiri okudu;

– Ne şaşılacak iş ki cinler, beyaz develere binmiş ve,

Onu aramak için yollara düşmüşler…

Mekke'ye yönelmiş ve hidayet arıyorlar.

Şunu bilesin ki, cinlerin doğru sözlüsü asla yalancıları gibi değildir.

Sen de vakit geçirmeden.. Haşimîlerin saf ve duru olanının yanına git ki,

Önden gidenlerin durumu, asla arkadan gelenler gibi değildir.'

Ancak ben, uykusuzluktan zor duruyordum;

Bırak beni de uyuyayım. Dünden beri uykusuzum' dedim.

İkinci gece yine geldi ve ayağıyla dürterek tekrar aynı şeyleri söylüyordu;

– Ey Sevâd İbn Kârib! Kalk ve beni dinle..! Eğer anlayışlı isen söylediklerime kulak ver..! Azıcık aklın varsa durmadan kullan onu..! Şüphesiz ki, Lüey İbn Gâlib oğullarından Allah'ın beklenen peygamberi gönderildi ve insanları Allah'a ibadet ve O'na kulluğa davet ediyor.'

Arkasından bu sefer de şöyle bir şiir okumaya başladı;

– Cinlere de onların telaşlarına da hayret ediyorum.

Beyaz develere binip gitmelerine de şaşırıyorum.

Hepsi de Mekke tarafına gidip hidayet arayışındalar.

Halbuki cinlerin mü'minleri küfür içindekiler gibi değildir.

Sen kalk ve Haşimîlerin saf ve durusunu bul ki o,

Mekke'nin taş ve tepeleri arasındadır.'

Muhteva aynı ama bazı kelimeler değişmişti. Ancak Sevâd yine uykusuzdu;

– Bırak beni de uyuyayım. Dünden beri uykusuzum' dedi yeniden.

Ertesi akşam yine aynı manzarayla karşı karşıyaydı Sevâd. Yine cin gelmiş ve yine ayaklarıyla dürterek aynı şeyleri söylüyordu;

– Ey Sevâd İbn Kârib! Kalk ve beni dinle..! Eğer anlayışlı isen söylediklerime kulak ver..! Azıcık aklın varsa durmadan kullan onu..! Şüphesiz ki, Lüey İbn Gâlib oğullarından Allah'ın beklenen peygamberi gönderildi ve insanları Allah'a ibadet ve O'na kulluğa davet ediyor.'

Şiirle söylediklerini teyit etmeye de devam ediyordu;

– Cinlere.. cinlerin araştırmalarına ve beyaz develerin üzerine binip,

Mekke taraflarında hidayet aramalarına hayret ediyorum.

Cinlerin hayırlıları kötüleri gibi değildir.

Haşimîlerin saf ve duru olanının yanına git ve kafandaki gözlerinle onu gör.'

Üç gün üst üste gelen bu uyarıdan sonra durulmazdı ve Sevâd da;

– Allah kalbimi imtihan ediyor' diyerek kalkıp yola revan oldu. Artık kalbi iman arzusuyla yanıp tutuşuyor ve Müslüman olmak için arzu duyuyordu. Bu maksatla devesine binmiş ve doğruca Mekke'nin yolunu tutmuştu.

Ancak bu arada, hicret emri gelmiş ve Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem), mukaddes yolculukla Medine'ye ulaşmıştı. Çıktığı yolda döneklik yapamazdı Sevâd da..! Bu haberi alınca yolunu değiştirdi ve artık hedefi Medine idi.

Medine'ye gelip teslim oluşunu şöyle aktarıyordu Sevâd;

– Mescidin yanına gelip devemi avluya bağladım ve içeri girdim. Bir baktım ki Rasûlullah, ashabının arasında oturmuş sohbet ediyordu. Yanına yaklaştım ve dedim ki;

– Sözüme kulak verip anlatacaklarımı dinler misin, ey Allah'ın Peygamberi.!?'

– Buyur, anlat' dedi tatlılıkla.

Bu arada Ebû Bekir, bana işaret ediyor ve sürekli yaklaşmamı söylüyordu. Ben yaklaştıkça daha da yaklaşmam için işaret ediyor ve bunda da ısrar ediyordu. Nihayet Rasûlullah'la diz dize gelinceye kadar yaklaştım ve dizlerim üzerine çöküp anlatmaya başladım;

– Üç gecedir derin uykuya dalmak üzereyken cinnim gelip bana, Lüey Oğullarından bir peygamber gönderildiğini söylüyor.

Yemin ederim ki ben, asla yalan söylemiyorum.

Onun bu sözü üzerine ben, toparlanıp yola çıktım. Rahvan develerin sırtında düzlükleri geçerek yanına geldim.

Şahitlik ederim ki, Allah'tan başka ilah yoktur ve Senin dediklerin doğrudur.

Ey temiz olan sülalenin evladı! Peygamberler içinde Allah'a en yakın olanı Sensin.

Ey yeryüzünde yürüyenlerin en hayırlısı! Her ne kadar benim saç örgülerim kötü yollarda ağarmış ise de, bundan sonra Sen bana iyiliği öğret.

Ve hiçbir şefaatçinin, Kârib oğlu Sevâd'a sahip çıkamayacağı günde bana şefaatçi ol.'

Bunun üzerine gerek Rasûlullah, gerekse ashabı o kadar sevinmişlerdi ki, onların sevinçlerini oradakiler, yüzlerinden okuyabiliyordu. Tebessümleri o dereceye gelmişti ki azı dişleri görünür olmuştu.

Hz. Ömer, beklediği hatırayı dinlemenin sevinciyle yerinden fırladı ve Sevâd'ı kucakladı. Artık maksat hasıl olmuştu ve şunları söyledi;

– İşte, Senden bunu dinlemek istiyordum.'

Arkasından da ilave etti;

– Senin gözcün sana hâlâ geliyor mu?'

Güneş zuhûr edince yıldızların ne anlamı kalırdı ki.!? Artık insanlık güneşi doğmuş, O'nun dışındaki bütün sesler cılızlaşmış ve aydınlığın kucağında gaybûbet yaşıyorlardı. Bunun en canlı şahidi ise Sevâd İbn Kârib idi. Gözlerini Hz. Ömer'in gözlerine dikti ve şunları söyledi;

– Kur'ân'ı okumaya başladığım günden bu yana hayır. Cinlerdense Allah'ın kitabı ne güzel rehber ve yanıltmaz kılavuzdur..!'

Hâtiften Gelen Sesler de O'nu Müjdeliyordu

Bir de, kendisi görülmediği halde sesi duyulan ve 'Hâtif' denilen cinler vardı. Bunlar da sıklıkla O'ndan bahsediyorlar ve gelecek Nebi'nin özelliklerini anlatıyorlardı.

Zeyâb İbn Hârisisminde birisine şöyle seslenecek ve Mekke'de yaşananları birkaç satırlık şiirle özetleyiverecekti;

– Yâ Zeyâb! Yâ Zeyâb! Şu acib ve şaşılacak işe bir kulak ver;

Muhammed, elinde bir kitabla peygamber olarak gönderildi.

Gel gör ki, Mekke'de O'na icabet eden yok.'

Başka bir gün, Sâmia İbn Karretü'l-Gatafaniyye ismindeki şahsın karşısına çıkacak ve;

– Hak geldi, artık şüphesiz yeryüzüne yayılacaktır,

Batıl ise yok olup ademe mahkum kalacaktır' diyecekti.

Ne garip tevafuktur ki bu ifadeler, daha sonra nüzul edecek olan Kur'ân'da da yerini bulacak ve Hakk geldiğinde batılın ademe mahkum olacağını haykıracaktı.

***

Konu o kadar mütearef idi ki, müşriklerin temenna durdukları putlar ve onlara sunulan kurbanlar bile dile gelip O'nu haykırıyordu. Bir gün Mâzen kabilesinin saneminden şöyle bir sesin geldiğine şahit olmuşlardı:

– İşte bu gönderilen hak Nebidir. O, kendisine indirilen hak ile gelmiştir.'

***

Abbas İbn Merdasisminde bir şahıs vardı. Bunun Dımar adın-

da bir putu bulunuyordu. Bir gün bu puttan şöyle bir ses geldiğini duymuş ve kulak kabartmıştı;

– Beklenen Nebi Muhammed'e Beyan gelmeden önce, bana ibadet ediliyordu. Şimdi O'na Beyan gelmiş; artık o dalalet olamaz.'

Sahibine imanın yollarını gösteren bu sözlerden sonra Abbas, gelip Müslüman olacaktı.

***

Bazıları da vardı ki, aradıkları Son Nebi'yi görme bahtiyarlığına ulaşamamışlar ve kabir kapısına yöneldikleri sırada O'nun adını taşlara kazıyarak gitmeyi tercih etmişlerdi. Zira bu taşlar, yaşadıkları dönem itibariyle insanların kalplerinden daha yumuşak ve emaneti geleceğe taşıma noktasında da daha emindi. Bir gün bir taşın üstünde, kimin ve niçin yazdığı belli olmayan şu yazı bulunacaktı;

– Emin ve İslah ehli Muhammed.'

O güne kadar Hicaz'da, Muhammed isminde sadece yedi insan biliniyordu ve bunlardan hiçbirisinde emanet ve islah düşüncesi yoktu. Bu, alemin beklediği Son Nebi Hz. Muhammed'den başkası değildi ve bu ibareyi gören bazı insanlar, gelip işaret edilen şahsı bulacak ve iman edeceklerdi.

Amr İbn Üsâl'in Haberleri

Rasûlullah'ın ayrılışı üzerinden yıllar geçmiş, mü'minlerin işlerine Hz. Ömer vaziyet ediyordu. Huraym İbn Fâtik isminde bir sahabi vardı. Bir gün Hz. Ömer'le karşılaşmış ve konu, geçmişten açılmıştı. Huraym'ın aklına ilk günler geldi ve;

– Ya Emire'l-Mü'minîn! Benim Müslüman oluşumun serancâmesini sana haber vereyim mi?' diyerek tarihten bir sayfa daha açma isteğini söyledi. Hz. Ömer de merak etmişti ve;

– Evet' dedi ve kulak kesildi. Gözlerini ufka dikti ve Huraym, şunları anlatmaya başladı;

– Bir gün, kaybolan birkaç devemi aramaya çıkmıştım. Abraku'l-Azzâf denilen yere geldiğimde karanlık bastırmıştı. Yüksek sesle şöylece bağırmaya başladım;

– Bu vadinin sefihlerinin şerrinden, bu vadinin büyüğüne sığınırım.'

Birden hiç beklenmedik bir sesle irkildim. Ses, şiir kalıplarında ve başa kakan bir eda ile;

– Yazıklar olsun sana! celal, mecd, nimet ve faziletler sahibi Allah'a sığın.

Enfal'den âyetler oku ve Allah'ı bir olarak bil ve muvahhid ol.

Başkasına da aldırma!' diyordu.

Her tarafa baktım ama hiç kimseyi göremedim. O kadar endişelendim ki, kendimi kaybetmişim. Kendime geldiğimde;

– Ey hâtiften gelen ses.!? Ne diyorsun? Sende hidayet mi var, yoksa dalalet mi? Bana söyle, ne yapayım?' dedim. Yine aynı yerden ses gelmeye devam ediyordu;

– Şüphesiz ki Yesrib'de (Medine), hayırlar sahibi bir Allah Rasûlü, insanları necata davet etmekte.

Onlara namaz ve orucu emredip, insanları kötülüklerden sakındırmaktadır' diyordu.

Sıçrayıp bineğime bindim ve;

– Allah sana hidayet versin. Sen bana yol göster; açlık ve açıklık görmeyesice!

Efendi olarak yoluna revan ol, üzerinde olduğun hayırdan da beni mahrum etme!' dedim. O da bana;

– Senin sahibin Allah olsun! Seni her türlü beladan koruyarak çoluk çocuğuna kavuştursun ve yükünü hafifletsin!

O'na iman et ki, senin hakkını bol versin! O'nun davasına omuz ver ki, sana yardımı bol olsun!' diye cevap verdi.

Meraktan çatlayacak gibiydim ve sordum;

– Allah sana merhamet etsin.. sen kimsin?'

Şöyle cevap verdi;

– Ben, Amr İbn Üsâl'im. Ben, Necid cinlerinin Müslümanlarının amiriyim. Üzülme; develerine de kavuşacaksın, ailene de!'

Daha sonra Medine'ye geri geldim. Bir Cuma günüydü. Karşıma Ebû Bekir es-Sıddîk çıkmıştı. Bana dedi ki;

– Allah sana merhamet etsin! Haydi, hoş geldin; bize senin Müslüman olduğunun haberi çoktan geldi.'

Çok şaşırmıştım ve;

– Temizliği bile yapmasını (abdesti) bilemiyorum, bana öğretir misin?' dedim.

Ardından mescide gittim. Rasûlullah, minberin üzerinde insanlara hitap ediyordu. Sanki ayın on dördü gibiydi. Diyordu ki;

– Müslümanlardan biri abdest alır da onun hakkını verir, sonra da namaz kılar ve onu hakkıyla îfa ederse mutlaka cennete girer.'

Bütün bu anlatılanlar, insanların imanda derinleşmeleri adına güzeldi ama dine ait meseleler, hikayeler şeklinde anlatılıp zevk alınmak için dilden dile dolaşmamalıydı. Bunun için mutlaka işin doğruluğunu tespit gerekliydi. Aksi halde saf ve duru olan din, kıssacıların anlattıklarıyla sulanır ve bir daha da doğrunun yanlıştan ayırt edilmesine imkan olamazdı. Bunun için Hz. Ömer, Huraym İbn Fâtik'e çıkıştı;

– Ya mutlaka bunu bir delille ispat edersin, ya da seni affetmez cezalandırırım' dedi. Mesele, anlık zevklere kurban edilmeyecek kadar ciddiydi.. Hz. Ömer ise, daha da ciddi..!

Hatırlarla şenlenen ortam, birden buz gibi kesilmişti. Doğru ya, işin şakası olamazdı. Onlar da bunun farkındaydı ve o güne şahit olanlar zihinlerden geçti bir bir..! Evet.. evet bulunmuştu; Osman.. Hz. Osman..!

Derken Hz. Osman'a müracaat edildi.. arandı ve bulundu. Ardından ancak, Affan oğlu Hz. Osman şehadet edip olayı doğrulayınca Huraym, Halife Ömer'in cezasından kurtulabilecekti.

Temîmü'd-Dârî'nin Hidayetine Vesile Olan Hadise

Allah Rasûlü'nün arkadaşlarından Temîmü'd-Dârî, şunları anlatacaktı;

– Rasûlullah'a (sallallahu aleyhi ve sellem)risalet verildiği dönemlerde ben, belli başlı ihtiyaçlarımı gidermek için Şam'da bulunuyordum. Bir akşam karanlık çökünce;

– Bu gece ben, bu vadinin aziminin himayesindeyim' diyerek uzanmak istedim. Tam cümlemi bitirmiştim ki, sahibini göremediğim bir ses bana şöyle cevap verdi;

– Allah'a sığın ve O'ndan eman dile. Zira cinler, Allah'a karşı hiç kimseyi koruyamazlar.'

Şaşırmıştım ve şaşkınlıkla;

– Vay başıma! Allah hakkı için söyle. Ne diyorsun sen, gerçekten söylediklerin doğru mu.!?' diye taaccübümü bildirince, daha kararlı bir şekilde şunları söyledi;

– Ümmîlerin Peygamberi Allah Rasûlü zuhûr etti ve bizler de, O'na teslim olup iman ederek Hacûn denilen yerde O'nun arkasında namaz kıldık. Artık cinlerin tuzakları tükendi ve sema ile aralarında ateş topları var. Bundan böyle onların hiç kimseye ne bir faydası ne de herhangi bir zararı söz konusu olabilir. En iyisi sen git ve Alemlerin Rabbi'nin Rasûlü Muhammed'e git ve Müslüman ol.'

Sabah olunca Şam yakınlarındaki Havran'da bulunan meşhur bir rahibin yanına koşup hadiseyi ona anlattım. Bana dedi ki;

– Şüphesiz sana doğruyu söylemişler. O'nun çıkacağı yer Harem'dir ve yine Harem'e hicret edecektir. O, Nebi'lerin en hayırlısıdır ve asla O'nun önünde kimse olmayacaktır.'

Bunun üzerine ben de hiç vakit kaybetmeden yola çıktım ve Rasûlullah'ın huzuruna gelerek Müslüman oldum.'

***

Hz. Ömer'in yâdigârı İbn Ömer (radıyallahu anh), bir gün şunları anlatacaktı:

– Cahiliyye döneminde biz, Allah bizi İslâm ve Rasûlü ile şereflendireceği ana kadar o denli gariplikler yapardık ki; ellerimizle yapıp şekillendirdiğimiz nesneler karşısında rüku eder, boyunlarımıza putlar takardık.

……

Ben bir gün Kureyş'ten bir toplulukla birlikte cahiliyye putlarından birinin yanında bulunuyordum. Adamın birisi geldi ve ona adayarak bir buzağı kurban etti. Biz de, sonrasında etinden parça yapıp bize de vermesi için bekliyorduk. Tam o esnada, buzağının karnından, o güne kadar hiç duymadığım bir sesin geldiğini işittim ve irkildim. Bu hadise, İslâm'ın zuhûrundan bir ay veya daha az bir zaman önce olmuştu. Şöyle diyordu:

– Ey Zebîh! Kurtuluş vadeden bir iş..! Fesahatle konuşan bir adam.. diyor ki;

– Lâ ilâhe illallah!'

O gün, Hz. Ömer gibi bu olaya şahit olanlardan bazıları bunu, şiirlerine konu edecek ve dikkatlerini çeken bu garipliği, ibret olsun diye gelecek nesillerine de taşımayı düşüneceklerdi.

***

Alemlerin Sultanı gelirken O'nun gelişini anlatma yarışına gi-

renlerin sayısı o kadar artmıştı ki, benzeri bir hadiseye de İbn Îsâ adında bir şahıs şahit olmuştu. Bu şahıs bir gün ineklerini önüne katmış onları otlatıyordu. Onlardan birinin içinden beklemediği bir anda acayip bir sesin geldiğini duydu. Ses;

– Ey Zebîh Ailesi! Fasih bir söz.. bir adam çıkmış, beliğ bir şekilde, 'Lâ ilâhe illallah' diye ilan ediyor' diyordu.

İbn Îsâ, Mekke'ye döndüğünde herkesin dilinde Hira'daki vuslat vardı. Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem), buradan Mekke'ye inmiş ve her fırsatı değerlendirerek insanları Allah'a davet ediyordu.

Abbas ve Baba Emaneti Dımâd

Risalet öncesinde putperestler arasında Mirdâs isminde bir adam vardı. Gönlündeki inanma arzusunu, inanılması gereken yerde ve kendi mecrasında değerlendiremediği için hakikatten uzak yaşıyor, putlar önünde temenna durarak giderdiğine inanıyor ve onlardan medet umuyordu.

Bu adam, ölümün emareleri yaklaşıp putlarına veda zamanı geldiğinde yanına oğlu Abbas'ı çağıracak ve sıkı sıkıya şu tembihlerde bulunacaktı;

– Bak oğlum! Bildiğin gibi bunun adı Dımâd'tır. Bu puta hayatın boyunca mukayyet ol. Onu sana emanet ediyorum. Gözün gibi bakasın ve sakın ha, gazabını celbedici bir yanlışlık yapmayasın!'

Babadan gelen bu vasiyet üzerine Abbas, Dımâd'ı alıp bir odaya koymuş ve artık her gün mutlaka onun ziyaret ederek baba vasiyetini yerine getirmektedir.

Bu arada Fârân dağlarının arasında beklenen Güneş doğmuş ve insanları imana çağırmaktadır.

Hal böyle devam ederken bir gece Abbas, Dımad'ın bulunduğu oda tarafından ürperten bir ses duydu. Duyduğu ses;

– Beni koru' diye kendisinden imdat istiyordu. Hemen fırladı ve sesin geldiği yere doğru yöneldi. Belli ki zor durumda olan birisi vardı ve mutlaka elinden tutularak kurtarılması gerekiyordu.

Kapıyı açıp içeri girdiğinde odada, Dımâd'tan başka hiç kimsenin olmadığını gördü. Ses var, görüntü yoktu. Yok yok, görüntü de vardı. Evet, başka değil ses, baba emaneti Dımâd'tan geliyordu.

Şaşkınlıktan ne yapacağını bilemez hale gelmişti Abbas. Ortada bir gariplik vardı. Hiç put konuşur muydu? Ama konuşuyordu. Üstelik, 'Beni koru' diye yanına çağırdığı Abbas'a daha diyecekleri de bitmemişti. Daha bir dikkatle bakmaya başladı Dımâd'a. Şunları söylüyordu;

– Süleym kabilesinin hepsine söyle ki, dostunuz artık yok olmaya mahkum. Bundan böyle mescid halkı yaşadı. Muhammed Nebi, kitapla gönderilmeden önce Dımâd'a tapılırken artık onun veda zamanı gelip çattı. Zira O, Meryem Oğlu'ndan sonra kendisine hidayet ve nübüvvet verilen Kureyşli hidayet vesilesi, doğru yolu gösteren mühtedidir.'

Abbas, olanlara bir anlam veremiyordu. Elle yontulan bir taş, nasıl olur da konuşabilirdi.!? Hem de öyle bir konuşma ki, o güne kadar el üstünde tutulan değerlerin, bundan böyle artık ayaklar altında sürüneceğinin haberini veriyordu. Kendine rağmen bir konuşmaydı bu. Zira, artık kendisi de itibar göremeyecek ve zâil olup gidecekti. Bu bir itiraf mıydı..? Babası.. babasının babası.. Mekke'nin ileri gelenleri.. ataları ve kabilesinin sahtekarlığını mı anlatmak istiyordu.!? Bütün bunlar birer sahtekarlık ve göz boyama idiyse bunun merkezinde kendisi yok muydu ki, şimdi konuşup maziyi bir çırpıda silecek sözler söylüyordu.!?

Kafası çok karışmıştı. Yoksa, ortada bir ses yoktu da Abbas, hayal mi görüyordu? Bunu insanlara anlatsa, kendisine deli diyeceklerinde şüphe yoktu. Durup dururken itibarını zedelemeye

hiç gerek yoktu ve en iyisi böyle bir olay hiç olmamış gibi davranmaktı.

Artık kararını vermişti; kimseye bir şey söylemeyecekti.

Aradan yıllar geçmişti. Neredeyse artık kendisi de unutmuştu, sesi ve sesin sahibini…

Derken etraf kabileler bir araya gelmiş ve atalarıyla putlarına karşı çıkanları yok etmenin savaşını veriyorlardı. Medine'ye saldırmışlar ama etrafı hendeklerle çevrili şehrin kapılarını açıp içeri girememişlerdi. O güne kadar görüp duymadıkları cinsten gelişmelere şahit olmuşlar ve ellerinde güç olduğu halde onu kullanıp Ahmed i Muhammed-i Mustafa ve arkadaşlarını tarihten silememişlerdi.

Savaş sonrası Abbas, Akik vadisinde develerini otlatıyordu. Yalnızdı.. yanında kimse yoktu. Ama yine bir ses geliyordu. Sesin geldiği yöne çevirdi yüzünü. Bir adam belirmişti devesinin yanında. Tanımadığı bu adam şöyle sesleniyordu kendisine;

– Salı gecesi doğan Nûr, Benî Ankâ kardeşleri yurdunda ve Adbâ adındaki devenin sahibiyle ile beraberdir.'

Bu ses, Abbas'ı yıllar öncesine götürdü. Babasının emaneti Dımâd ve ondan duyduklarını geçirdi aklından bir bir..! Evet, Muhammed'le ilgili çok şey söylenmişti ama bir türlü teslim olamamıştı. Evet, Mekke'de O'ndan daha emini yoktu. Herkes teslim ediyordu hakkını ama, beri tarafta yüzyılların birikimi bir miras vardı ve bu miras, bir yönüyle atalarının emanetiydi ona da. Bir çırpıda elinin tersiyle atmak, öyle kolay değildi. Zira herkes Ebû Bekir, Ömer, Osman ve Ali olamazdı..!

Ankâ oğullarını da Adbâ'yı da biliyordu. Hele Adbâ'nın sahibini duymayan mı kalmıştı ki.!?

Dünya gerçekten garip bir yerdi. Ancak gariplikler sadece bunlarla da sınırlı değildi. Daha bir dikkat kesildiğinde, bunları kendisine söyleyen adama, sol yanından bir başkasının cevap ver-

diğine şahit oluyordu. Ancak bu adamdan ortada hiç eser yoktu. Sesi geliyor ama kendisi gözükmüyordu. Şöyle diyordu;

– Cinler ve onların ümitsizce koşuşturmalarına yemin olsun ki, artık hak yerini buldu ve sema, kendi haberine sahip çıkarak kulak hırsızlıklarına son verdi.'

Artık dayanacak gücü kalmamıştı. Hemen bineğine atladı ve doğruca Medine'nin yolunu tuttu. Zira şüphesi yoktu artık; Muhammed, Allah tarafından gönderilen bir elçi idi. Yolların bir an önce tükenmesini arzu ediyor ve sürekli atını mahmuzluyordu.

Nihayet beklenen an gelmiş ve Abbas da, Salı gecesi doğan Nûr'la yüz yüzeydi. Yüzünde, yanında olmadan geçen yılların mahcubiyeti hakimdi. Ama ne olursa olsun, bugün gelmiş ve geç de olsa huzurunda o da iman solukluyordu. Ellerine sarıldı ve ölümüne söz verenler gibi o da beyat etti O'na. Hikmet çağlayan gönlünden akıp sinesindeki mağmaları söndüren sesine kulak verdi bir müddet. Nihayet sohbet tamam olmuş ve yeniden bir araya gelmek için ayrılmışlardı huzurdan.

Doğruca evinin yolunu tuttu. Geleneğin kurbanı baba ve atalarının emaneti Dımâd'ın yanına gitti önce. Tuttuğu gibi ateşe attı ve yeniden mescidin yolunu tuttu. Zira hak ayân olunca batıl zâil olmalıydı. Artık Abbas, hakka uyanmıştı ve yanlışta ısrarın bir anlamı olamazdı. Huzura geldi ve başından geçenleri, şiir kalıplarına döküp bir bir anlatmaya başladı;

– Ömrüne yemin olsun ki yâ Rasûlallah! Ben, alemlerin Rabbi'ni bırakıp, şirk içinde Dımâd'a taparken, gerçekten çok cahil bir kimseydim.

Evs kabilesi etrafını almış O'nun yardımcıları olmuşken benim Rasûlullah'ı terk edip yalnız bırakmam, tıpkı düz ve yürünmesi kolay olan yolu bırakıp da sarp ve çetrefilli yolu tutan kimsenin durumu gibiydi.

Artık ben, kulu olduğum Allah’a iman ettim ve babamınmirası bile olsa putlara savaş ilan etmiş bulunmaktayım.

Yüzümü Mekke’ye çevirip bereket sahibi Nebiyy-i Mükremîn’e beyat ettim. O öyle bir Nebi ki, Îsâ’dan sonra, fasl-ı hitab sahibi kitap ve hakla bize geldi. Emin, şefaatin ilk sahibi, meleklerle mükaleme sahibi ve sarsılmaya yüz tuttuktan sonra İslâm’ı yeniden gün yüzüne çıkaran, menasikini yeniden sımsıkı ikame edendir O..!

Bütün bunlarla Seni kastediyorum ey Varlığın En Hayırlısı! Sana yöneldim ve Sana gelip teslim oldum.’

Artık Abbas, iman eden her bir mü’min gibi kavminin arasına dönecek ve o da, en yakınlarından başlayarak insanları imana davet edecekti. Bir defasında kavmi arasından üç yüz kişiyle beraber huzura gelmiş ve hepsinin imanına vesile olmuştu. Onun böylesine gayretine şahit olan Allah Rasûlü;

– Ey Abbas! Nasıl Müslüman olduğunu ve imanı tercihinde yaşadığın hadiseyi bir anlatsan’ buyuracak ve zaman zaman aynı soruyu sorarak anlatılanlar karşısında sürûrunu izhar edecekti.

KÂHİNLERİN HABERLERİ

Hadise o kadar net idi ki bu, kulak hırsızlığı yaparak sema ehlinden haber aşıran Kâhinlerin ortak mevzuu haline gelmişti. Hemen hemen bütün Kâhinler, yeni bir günün doğuşunun farkında olmakla birlikte bu günün ne anlama geldiğini bilenler, azımsanmayacak kadar çoktu. Sevad İbn Karib ed-Devsî'den Hunâfir'e, Ef'asiyye Necran'dan Cizl İbn Cizl el-Kindî'ye kadar bir çok kâhin aynı şeyleri söylüyor, İbn Halasat ed-Devsî ve Fâtıma Binti Numan gibi meşhur kâhinler de hep aynı konuya parmak basıyorlardı.

Hz. Osman'ın akrabalarından Sa'd isminde bir Kâhin vardı. Kehanet maharetiyle aldığı haberlere istinaden Hz. Osman'a, gidip Allah Rasûlü'ne iman etmesini söylemişti. Hz. Osman da, daha ilk günlerde gelip imanını tescil etmişti. İşte bu kâhin, yıllar sonra şöyle diyecekti:

– Allah Osman'a benim vesilemle doğru yolu bulup hidayet nasib etti.'

Kâhin Fâtıma'nın Kuşu ve Şam Kâhinleri

Medine'de cinlerle meşguliyeti bilinen ve kehanetleriyle tanı-

nan Fâtıma adında bir kadın vardı. Zaman zaman onlara müracaat eder ve halk da, merak ettiklerini öğrenmek için onun kapısını aşındırırdı.

Henüz Allah Rasûlü'nün Mekke'de zuhûr ettiği haberinden Medine halkı habersizdi. Bir gün bu kadın, yola koyulmuş gidiyordu. Önünde birden beyaz bir kuş beliriverdi ve bir duvarın üstüne kondu. Kadın ona;

– Yakınımıza gelip aşağı insen de olup bitenlerden bize haber versen..!' diye seslendi.

Bunun üzerine kuş kadına;

– Şüphesiz Mekke'de, zinayı yasaklayan ve biz cinlerin yeryüzünde kalmasına mani olan bir Nebi gönderildi' diye haber verdi.

***

Henüz Hira'da vuslat başlamamış ve Efendiler Efendisi risaletle serfiraz kılınmamıştı. Hz. Osman (radıyallahu anh), bir kervanla birlikte Şam taraflarına yolculuk yapıyordu. Burada kehanetleriyle meşhur bir kadın bulunuyordu. Tam şehre girecekleri sırada bu kadın, kervanın yolunu keserek şunları söylemeye başladı;

– Benim yıllardır devam eden arkadaşım yanıma gelip kapıda durdu ve;

– İçeri girsene!' diye davet ettiğimde bana şunları söyledi;

– Buna imkan yok. Ahmed geldi artık ve bundan böyle üstesinden gelinmeyecek işler olacak.'

Kadından bunları dinledikten sonra işlerini bitirmek üzere şehre giren ve daha sonraları da ticaretlerini tamamlayıp yola koyulan kervan, Mekke'ye ulaştığında Hira'dan doğan güneşin ışıkları çoktan şehre inmiş ve üstesinden gelinemeyecek olan Hz. Ahmed'in işleri çoktan ilk hareketi almıştı.

***

Yemen'de Cenb denilen bir kabile vardı ve bu kavim arasında cahiliyye döneminde bir Kâhin yaşıyordu. Efendimiz'e ait haberler Arap yarımadasında yayılıp bu haberler kendilerine ulaştığında bu kâhine gelip;

– Şu adam hakkında bir bak bakalım, durumu nedir?' dediler.

Adam, güneşin doğacağı anda bir araya gelmelerini söyleyince de bunu gerçekleştirmek için ertesi gün bir dağın eteğinde toplandılar. Kâhin de gelmişti. Elindeki yaya yaslanmış vaziyette bir müddet bekledi. Sonra uzun uzun semaya baktı.. ardından da zıplamaya başladı ve;

– Ey İnsanlar! Şüphe yok ki Allah (celle celâluhû), Muhammed'i mükerrem kılmış ve O'nu insanlar arasından Nebi olarak seçmiş.. kalbini tathir edip müstesna bir konum vermiştir. Ey insanlar! O'nun aranızda kalma süresi çok azdır.'

Bu sözlerinin ardından Kâhin, dağın eteklerinden inerek hızlı bir şekilde oradan uzaklaşacak ve sadece son sözleri kulaklara küpe olarak kalacaktır.

Artık Sema Kapıları Kehanete Kapanacaktı

Allah Rasûlü'nün risaletle serfiraz kılınacağı ana kadar Kâhinler, cin ve şeytanları vasıtasıyla sema ehli arasındaki gelişmelere kulak hırsızlığı yaparak kısmen de olsa muttali olabiliyorlar ve Kutlu Doğum öncesi yaşanan semavî hareketleri dünyalılara aktarma yarışına giriyorlardı. Ancak bu haber alma işi çok uzun sürmeyecek ve viladet-i Nebi ile birlikte sema kapıları da kapanarak kulak hırsızlığına son verilecekti. Bundan böyle aynı alışkanlıkları devam ettirmek isteyenlere karşı, yıldızlar birer top güllesi gibi ateşler saçacak ve haberler, sadece en

Mühim Haber'le serfiraz kılınan Allah Rasûlü vasıtasıyla dünyaya ulaşacaktı.

Bunu anlatan Allah Rasûlü, bir gün ashabına şöyle soracaktı:

– Şu kayan yıldızlar hakkında sizler neler diyordunuz?'

Eski kültürlerini konuşturarak şöyle cevap verdiler;

– Yâ Nebiyyallah! Onları kayarken gördüğümüzde biz, 'mülk ve saltanat sahibi bir melik göçüp gitti veya yeni bir çocuk doğdu da arkasından öldü' diye biliriz.

– Hayır' dedi ve izaha başladı;

– Bunun sebebi bunlar değildir. Esas sebep, Allah (celle celâluhû), mahlukatı hakkında bir hayır murad edip de onunolmasını dilediğinde bunu, ilk defa Hamele-i Arş duyar ve hemen arkasından 'Sübhanallah!' diyerek tesbih getirirler. Onların tesbihlerini duyan alttakiler de aynı tesbihi tekrarlar. Her alttaki bu tesbihi o denli tekrarlar ki, nihayet bu, dünya semasına kadar ulaşır. İşte bu esnada bazıları diğer bir kısmına;

– Tesbihinizin sebebi ne? Niye tesbih getiriyorsunuz?' diye sorunca onlar da;

– Üstümüzdekiler tesbih getirdiği için biz de tesbih getiriyoruz' diye cevap verirler. Bu sefer onlar;

– O zaman sorun bakalım onlara, niye tesbih getiriyorlarmış? derler.

Bu sorma ve cevaplama işi de, Hamele-i Arş'a ulaşıncaya kadar devam eder ve nihayet onlara sorulur;

– Siz niye tesbih getirmiştiniz?'

Cevap olarak;

– Allah kulları arasında, şu şu işlerden dolayı şöyle şöyle bir gelişme murad etti de ondan' derler.

Bu haber de, sema be sema inerek, nihayet dünya semasına ulaşır. İşte bu esnada bazı şeytanlar, birçok vehim ve endişeyle kulak hırsızlığı yapmak isterler. Bu arada, aradaki bazı boşlukları kendi heva ve heveslerine göre doldurup yeryüzündeki Kâhin dostlarına ulaştırma yarışına girişirler. Bir kısmını doğru haber alıp öylece aktarırken, araya birçok yalan da katmış ve hatanın kapısını aralamışlardır. Onlardan, bu eksik ve yanlış haberleri alan Kâhinler de, insanlara anlatırken bir o kadar daha hata ve yanlışlık ortaya çıkmaktadır. İşte Allah (celle celâluhû), bundan böyle bu yıldızlarla şeytanlar arasına bir perde gerdi ve bugün Kâhinler için haber kaynakları kesilmiş oldu. Artık bundan sonra da kehanet yoktur.'

Haberin kaynağı geldiğinde başka kaynaklarda vakit kaybetmenin bir anlamı yoktu ve bu sebeple, sema ile Kâhinler arasına engeller konulmuş ve bir daha haber alamaz olmuşlardı.

Yüce Beyanbize, önceden beri alışkın oldukları haberleri, kutlu viladetin ardından alamamaya başlayan cinnilerin hallerini, kendi ağızlarından şöyle aktarır;

– Biz göğe çıkmak istedik: Bir de ne görelim; orası sert ve kuvvetli bekçiler, şihablar, alevler, roket gibi mermilerle dolu!

Önceleri biz, göğün bazı yerlerinde oturup dinleme merkezleri edinirdik. Ama şimdi kim dinlemeye kalkışırsa, derhal kendini gözetleyip izleyen bir alevle karşılaşıyor.

Doğrusu, iyi anlayamadık: yerde oturanlara fenalık mı irade edildi, yoksa Rableri onlar hakkında hayır ve hidayet mi diledi, bilemiyoruz.'

Ne zaman ki cinler, Kur'ân'ı dinlediler; o zaman anladılar ki, semadan o güne kadar aldıkları haberlerin kesilmesinin sebebi Beklenen Nebi'ye indirilen bu İlahi Beyan'dır. Daha sonra ise, dinlediklerinden hoşlanıp hayran kalan bu cinler, Yüce Beyan ve

onunla gelen Son Nebi'ye imanla kavimlerine dönecek ve onları da hak ve hakikate davetin gayreti içine gireceklerdi.

Artık kehanete sema kapıları kapanacaktı; zira, asırların yamaçlarında yankılanan ses yerini bulmuş ve Dillerdeki Müjde geliyordu.

İRHÂSÂT

İrhasat, Allah Rasûlü Hz. Muhammed'e (sallallahu aleyhi ve sellem) risalet verilmeden önce, O'nun gelişini müjdeleyen ve normal şartlarda göze çarpmayan bir kısım harikulade olaylara verilen genel bir addır ki, bunların hemen hepsinde Son Nebi'nin geliş muştuları vardır. Bunlar arasında en çok dikkat çekeni, sema ehli arasında yaşanan heyecan tufanıyla cinler vasıtasıyla Kâhinlerin verdikleri haberlerdir.

Bilhassa müjdelenen Nebi'nin zuhûruna yakın zamanda bu haberler, daha da yoğunlaşmış, aklı başında hemen herkesin öncelikli mevzusu haline gelmişti. Belki de kader planında insanlar, O'nun gelişine ruhen hazır hale getirilecek ve böylelikle sert ve haşin fıtratlarda bir nebze yumuşama meydana getirilecekti.

Annesi Âmine'nin Rüyası

Risalet, yeryüzündeki en önemli olaydır ve her peygamberin annesi, risaletle tavzif edilecek olan evladını dünyaya getirmeden önce mutlaka gayb aleminden bazı iltifatlara mazhar olur ve do-

ğacak çocuğun herhangi birisi olmadığını anlama açısından olağan üstü gelişmelere şahit olmaktadır.

Aynı hususiyetler, İnsanlığın Halaskârı Hz. Muhammed'in annesi Âmine için de geçerli olacaktı ve öyle de oldu. Şunlar fısıldanmıştı, genç yaşlarda kocasını yitiren mahzun Âmine'nin kulağına;

– Şüphesiz ki Sen, ümmetin efendisine hamilesin. Çocuğun doğduğu zaman şöyle söyle;

– O'nu, her türlü hasetçinin şerrinden bir olana istiâze ediyorum.' Daha sonra da adını 'Muhammed' koy.'

Hamileliği boyunca normal bir çocuk annesinin yaşamadığı kadar rahat bir hamilelik dönemi geçiren Âmine, kendisinden bir nur çıktığını görecek ve bu nurla Şam bölgesinin saraylarının aydınlığa kavuştuğuna şahit olacaktı. Zira O, aynı zamanda annesinin müjdelerine mazhariyet yaşıyordu.

Bunu izah sadedinde İnsanlığın İftiharı, dünyaya teşrifleri öncesinde Hz. İbrâhîm'in duası, Hz. Îsâ'nın müjdeleri ve yanında aynı zamanda annesinin rüyasının da birer ön teşrifatçı olarak dünyalılara mesajlar sunup gelişine zemini hazır hale getirdiğini anlatırken aynı zamanda her peygamberin annesinde de benzeri bir lütuf ve iltifatın yaşandığını anlatmaktadır. Zira Allah Rasûlü'nün annesi Âmine, sinesinden bir nurun zuhûr ettiğini ve bu nurun ışığıyla, o zamanki Basra ve Şam topraklarında bulunan sarayların taptaze bir aydınlığa kavuştuğunu görmüştü.[50]

Ay Doğarken

Artık dilden dile dolaşan Müjde, zuhûr etmek üzereydi. Hz. İbrâhîm'den itibaren ve Hz. İsmail'den başlayarak hep tertemiz bir silsileden süzülüp gelen Nur, en son Abdullah'a geçmiş ve

50 Bkz. Müsned, 4/127; 5/262; İbn Hişam, 1/166

onun alnında bir emare olarak duruyordu. Âmine, ebediyete intikal eden eşi Abdullah'ın emanetini artık dünyaya getirecekti ve asırlardan beri devam eden bu nur, kocasının arkasından kendisine intikal etmiş ve onun alnında parlıyordu.

Yanında Osman İbn Âs ile Abdurrahman İbn Avf'ın anneleri vardı. Zaten anne Âmine, normal şartlarda olması gereken doğum sancıları adına hiç zorluk yaşamamış, adeta düğün bayram havası içinde bir hamilelik süreci geçirmişti.

Doğum yaparken de, herkesten farklı bir tablo yaşanıyordu. Yanındakiler, o güne kadar hiç görmedikleri ve daha sonra da asla göremeyecekleri nice olağanüstü gelişmelere şahit olacaklardı.

Rüyasında gördüğü gibi Âmine'nin sinesinden bir nur çıkmış ve bu nurla her taraf aydınlık bir çehreye kavuşmuştu.

O gece, Kabe'deki putların çoğu baş aşağı yere düşmüşlerdi.

Kisra'nın sarayları sarsılmış ve on dört eyvanı yerle bir olmuştu.

Mukaddes olarak bilinen Sava gölünün suyu çekilmiş ve kurumuştu.

İstahrâbad denilen yerde, bin senedir hiç sönmeden yanan ve insanların etrafında pervane olup döndükleri ateş bir anda tarih oluvermişti.

Gökyüzünde adeta bir maytap şenliği yaşanıyordu; o gecede olduğu kadar daha önceleri hiç bu kadar yıldız kayması yaşanmamış, o geceden sonra da yaşanmayacaktı. Zira, şeytani düşüncenin haber kaynaklarına yıldızlar, kurşun olmuş yağıyor ve O'na ve düşüncesine zarar vermesinin önüne geçilmiş olunuyordu. O güne kadar mebzul bulunan Kâhinlik, bundan sonra vahye karıştırılmamak için son bulmalı ve Kâhinlere gelen haberlerin de önü alınmalıydı. Zira O, Kâhinleri de Kâhinliği de ortadan kaldırmak için geliyordu.

Nasıl olmasın ki, bu gece dünyayı şereflendirecek olan Zat, ateşperestliği ortadan kaldıracak, Fars saltanatına son verecek ve Allah'ın izniyle insanların uydurması takdisleri ortadan kaldıracaktır.

Adının Konulması

'Muhammed' ismi, o gün için Ceziretü'l-Arab'da bilinmeyen bir isimdi. Allah Rasûlü'nün teşrifleri öncesinde bu ismi taşıyan sadece üç kişiden bahsedilmektedir ki bunlar, Muhammed İbn Süleyman, Muhammed İbn Uhayha ve Muhammed İbn Harman idi. Bunlar da, babalarının seyahatleri esnasında Yahudi ve Hristiyan'lardan duydukları müjdelere istinaden konulmuş isimlerdi. Zira Hristiyan ve Yahudiler, gelmesi yaklaşan bu Nebi'nin adına varıncaya kadar birçok özelliğini biliyorlardı. Onlardan bu bilgileri alan bu üç Muhammed'in babası da, gelecek bu son kurtarıcının kendi çocukları olması arzusuyla veya onun adını çocuklarına vermek suretiyle sevgilerini dile getirmek için, ehl-i kitabın o günkü bu isim kültürünü Mekke'ye taşımışlardı.

Ancak ne baba Abdullah ne de anne Âmine'nin, Yahudi ve Hristiyan'lara ait bu bilgilere sahip olduklarına dair en küçük bir bilgi yoktu. Alemin beklediği Son Sultan'ın ismi de, risalet öncesinde sıklıkla yaşanacak olan 'rüya-yı sadıka' şeklinde talim ediliyordu. Daha dünyaya teşrif etmeden önce annesinin rüyasında, doğacak çocuğa 'Muhammed' ismini koyması istenecek ve o da, etrafında o güne kadar kimsenin bilmediği bu ismi Alemin Reisi'ne ad olarak verecekti.

Abdulmuttalib'e, Abdullah'ın yetimi biricik torununa niçin bu ismi verdiği sorulunca şunları söyleyecekti;

– Rüyamda, sanki gümüşten bir silsile gördüm; ortasından bir direk çıkmış, bir tarafı semaya, diğeri yerin derinliklerine, bir di-

ğeri doğuya diğer biri de batıya doğru yönelip yükseliyordu. Daha sonra sanki bu, bir ağaç oluverdi. Her yaprağı nur doluydu. Doğu ve batıdaki herkes, bu ağaca müteveccih olup ona tutunma yarışına girmişlerdi.'[51]

Zira o, gördüğü bu rüyayı tabircilere sormuş ve onlar da, neslinden dünyaya teşrif edecek birisinin, doğu ve batılılar tarafından umde kabul edilerek arkasından gidileceğini, sema ve arz ehlinin de onu, takdis ederek başlarına taç yapacaklarını anlatmışlardı.

O gün, Mekke'de Yahudi bir tüccar vardı. Sabah olunca Kureyş'e şunları soruyordu;

– Ey Kureyş Topluluğu! Bu gece sizin aranızda bir çocuk dünyaya geldi mi?'

Henüz kimsenin haberi yoktu ve;

– Vallahi de haberimiz yok, bilmiyoruz' dediler.

Bunun üzerine adam, önce tekbir getirdi ve arkasından da şunları tenbihledi onlara;

– Bir yanlışınız var; gidin iyice bakın ve söylediklerimi de iyice hıfzedin: Bu gece, ümmetin Son Nebi'si dünyaya geldi ki O'nun, iki omuz küreği arasında risalet mührü vardır.'

Medinede'ki Heyecan da Farklı Değildi

Allah Rasûlü'nün dünyaya teşrifleri anında, sadece Mekke'de değil aynı zamanda Medine'de de bir heyecan dalgası yayılıyordu. Hassân İbn Sâbit anlatıyor;

– Ben o zaman yedi veya sekiz yaşlarında bir çocuktum ve işittiğim her şeyi anlıyordum. Yesrib kalelerinden birinin üzerinde bir yahudiyi yüksek sesle bağırırken gördüm;

51 Ebû Zehra, Hatemü'n-Nebiyyîn, 1/140

– Ey Yesrib halkı!' diyordu.

– Ne bu telaşın? Ne oldu sana?' diyerek etrafında toplandılar. Etrafında birikenlere şöyle seslendi;

– Bu gece dünyaya gelen Ahmed'in yıldızı doğdu.'

Uğradığı Yer Bereketlenecekti

Artık Alemin Reisi dünyaya gelmişti ama henüz dünyalılar bunun farkında değillerdi. Azıcık dikkatle nazar etseler başındaki bulutu görüp sürekli O'nu gölgelemesinin sebebini soracaklar, süt annesinin evindeki berekete şahit olsalar, O'nun yanına koşacaklardı.

Süt annesi Halime-i Sadiye ve ailesinde, O'nun şeref vermesinin ardından, görülmedik bir bereket yaşanacaktı.

Ebû Tâlib'in evinde kaldığı dönemde beraber yedikleri yemekte aile efradının karnı doyarken, onun olmadığı sofrada, ev halkının karnı doymadan sofradan aç kalkıyorlardı.

Artık dağ-taş, kurt-kuş, yaş-kuru her şey, Allah'ın Rasûlü'ne temenna duruyor, O'na selam veriyor ve hizmetini görmek için hırz u cân ediyordu.

Henüz bi'setle serfiraz değildi. bir ağacın altında kuru bir yere oturmuş, dinleniyordu. Birden oturduğu yerin yeşillendiğini ve o ağacın dallarının da kendisine doğru kıvrılarak gölgelik yaptığını görecekti.

UFUKTA ŞAFAK GÖZLEYENLER

Bir de, Efendiler Efendisi'nin zuhûrundan önce öyleleri vardı ki bunlar, yollardaki projektörler gibi yanlarına uğrayanları irşad ediyor ve geleceğine yakinen iman ettikleri o Ahir Zaman Peygamberi'nden bahisler açarak zihinleri, O'nun gelişine hazırlıyorlardı.

Terk-i diyar edip Medine'ye yerleşen ve burada gelişini gözlemeye duran İbn Heyyebân'dan panayırların ihtiyar hatibi Kuss İbn Sâide'ye, kendini kiliseye adamış rahib Bahîra'dan ihtiyar nâsih Varaka İbn Nevfel'e kadar birçok insan, hep O'nu düşlüyor, O'nu konuşuyor ve adeta, O'nun geleceği günü iple çekiyordu.

O'nunla ilgili bilgi toplamak için Zeyd İbn Amr gibi beldeler arası seyahate çıkanlardan, Selmân-ı Fârisî gibi yollara düşüp O'nu bulma uğruna köle niyetine satılanlar vardı. Abdullah İbn Selâm bilgisinin hakkını vererek iman ederken Ka'b İbn Lüey gibi bilgeler, yüzyıllar öncesinden imanlarını haykıracak ve insanların dikkatlerini geleceğe yönlendireceklerdi. Hz. Ebû Bekir'in gözü hep O'nu süzüyor, Hz. Hatice de, sürekli yollarını gözlüyordu.

İşte, zamanın aydınlanmaya yüz tuttuğu demlerde ufukta şafak gözleyen müjdecilerden bir demet:

Ka'b İbn Lüeyn

Rasûl-ü Kibriya'nın ecdadından olan Ka'b İbn Lüey, Efendimiz'in risaletinden asırlar önce dünyaya gözlerini kapamış olmasına rağmen o da, ilham eseri olarak Nübüvvet-i Ahmediye'yi haber verenlerdendi.

Edipti. Sözün tesirini hem biliyor hem de bunu kullanarak bilfiil müşahede ediyordu.

Bir gün Ka'b İbn Lüeyy, kavmini bir Cuma vakti toplayacak ve onlara şöyle seslenecekti;

– Sözün özüne gelince, iyice kulak verin ve iyi öğrenin.. hıfzedin ve bilin ki,

Karanlık gecelerde..

Aydınlık gündüzlerde..

Döşek gibi yayılmış yeryüzünde..

Üstümüze bina edilmiş gökyüzünde..

Direkler gibi yükselen dağlarda..

Yol gösteren yıldızlarda..

Öncekiler de sonrakiler gibi..

Kadınlar ve erkekler..

Akrabalarınızı ziyarete devam edin..

Sıhriyet bağlarını iyi muhafaza edin..

Mallarınızı çoğaltmaya bakın..

Burada geriye dönen birisini gören var mı?

Veya yerinden canlanıp kalkan bir ölüyü?

Esas memleketiniz önünüzdedir.

Hakikat, sandığınızın aksinedir.

Şu Hareminiz var ya, onu iyi koruyun ve ta'zim edin onu… Sıkıca tutunun ona…

Çok geçmeden ona mühim bir haber gelecek.

Oradan kerem sahibi bir Nebi çıkacak.'

Görüldüğü gibi insan-ı kamil bir mü'minden dinlenebilecek nasihatleri, yüzyıllar öncesinden Ka'b yapıyor ve bu nasihatlerinin içinde, gelecek olan Kerem Sahibi Nebi'nin müjdelerini veriyordu. Dikkatleri üzerine çektiği Harem'i adres gösteriyor, 'En Mühim Haber'in[52] burada zuhûr edecek kerem ehli bir Nebi vasıtasıyla insanlığa takdim edileceğini haykırıyordu.

Bunları söyledikten sonra kelamının mecrasını değiştiren Ka'b, maksadını şiirle ifadeyi dener ve bu şiirin içinde de, haberini verdiği Son Nebi'yi şu şekilde zihinlere yerleştirir:

– Hiç beklenmedik bir gaflet anında Muhammed Nebi gelecek ve öyle haberler verecek ki, verdiği haberler aynen zuhûr edecek.'

Adına ve dillerdeki yâdına varıncaya kadar detay bilgi veren İbn Lüey, kendisinden önceki peygamberlerin anlatıp durdukları vechile O'nun da, gelecekle ilgili haberlerinin olacağını anlatmakta ve bu haberlerin de, zamanı geldiğinde aynen haber verdiği gibi çıkacağından söz etmektedir. Aradan yüzyıllar geçecek ve Ka'b'ın dedikleri de bir bir zuhûr edecektir.

Sözünü yine nesire getiren Ka'b şunları ilave eder;

– Allah'a yemin olsun ki, şayet ben o güne yetişebilirsem O'nun gözü ve kulağı, eli ve ayağı olur, bir devenin sadakati gibi sadık, adım adım da arkasında gölge olurum.'

Ka'b o gün yaşamış ve Risalet'e şahit olabilmiş olsaydı, anlaşı-

---

52 Kur'ân'ın bir âyetinde, 'De ki; Bu Kur'ân mühim bir haberdir' Bkz. Sa'd, 38/67 buyurulmaktadır ki bu, yüzyıllar öncesinden Ka'bın verdiği haberi de doğrular mahiyettedir.

lan Hz. Ebû Bekir veya Hz. Ali gibi bir sadık yar olacak ve Gözlenen Nebi'ye en büyük desteği kendisi verecekti.

Zira o, bu samimi duygularını ifade sadedinde şunları söyleyecektir;

– O'nun daveti esnasına keşke yetişebilseydim ki, aşireti hakka baş kaldırıp serkeşlik yaparak rezil olacaklardır.'

Adıyla yâdını, zuhûr edeceği yerle vereceği haberleri bildiği kadar acaba, gelecek Nebi'nin kendi neslinden geleceğini de bilebilmiş olsaydı, kim bilir ne kadar heyecan duyar ve kim bilir O'nun zamanına yetişebilmek için nasıl bir hırz u cân içinde bulunurdu.!?

İbn Heyyebân

Bilhassa muştuların yoğunlaştığı demlerde, 'gelecek' diye mal ü mülkünü, evlad ü iyalini, evini barkını bırakıp, sıkıntıların her türlüsüne tahammülü de göze alarak Medine'ye gelenler vardı. Zira biliyorlardı ki O, gün gelecek Medine'ye hicret edecek ve insanların gönlüne buradan seslenecekti. İbn Heyyebân da bunlardan biriydi ve Kureyza oğullarından Sa'lebe İbn Sa'ye ve Üseyd İbn Sa'ye kardeşlerle Esed İbn Ubeyd veKureyza oğullarından bir grup insanın Müslüman olmalarına bu haliyle o sebep olmuştu.

Şam taraflarında zengin topraklara sahip zengin bir muhitte yaşıyordu. Dine olan yatkınlığı onu bir Yahudi bilgini haline getirmişti. Derken okudukları arasındaki bilgilere dayanarak evini terk etti ve beklediği Nebi'nin arayışıyla yollara düşüp Medine'ye gelip yerleşti.

Onu görenler, namazındaki hassasiyete hayranlıklarını gizleyememiş ve beş vakit namazı onunla tanımışlardı. Bu, Medinelilerin gözünden kaçmamış ve İbn Heyyebân'a ayrı bir değer veriyorlardı. Ne zaman yağmursuzluk yaşanıp bir kıtlık olsa ona müracaat ederler ve yağmur duasında bulunmasını isterlerdi. O

ise, Allah adına gönülden bir sadaka verilmeden isteklerine 'evet' demez ve duaya çıkmadan önce hayır adına bir faaliyetin yürütülmesini isterdi. Daha sonra duaya dururlar ve daha meclislerine geri dönmeden yağmur yüklü bulutların gelip rahmete vesile yağmur indirmeye başladığına şahit olurlardı.

Aynı durum, iki veya üç kez tecrübe edilmiş ve artık bu, bir kanaat-i katî haline gelmişti.

Ne zaman ki, İbn Heyyebân için de yolculuk emareleri zuhûr etti; işte bu esnada insanlar etrafına toplanmış bekleşiyorlardı. Gidici olduğunu kendisi de anlamış ve insanlara şöyle seslenmişti;

– Ey Yahudi topluluğu! Gördüğünüz gibi ben, zengin buğday ve üzüm topraklarıyla dolu bir beldeden, kıtlık ve yoksullukla dolu bir diyara geldim. Bunun sebebi nedir, biliyor musunuz?'

Herkesi bir merak almıştı. Ancak onun buraya niçin geldiğini kim bilebilirdi ki..? Sessizce gelmiş ve adeta bir Medineli gibi sıradan bir hayat yaşar olmuştu. Dudaklarını bükerek;

– Sen daha iyi bilirsin' diye cevapladılar.

Tarihe bir not düşmek gerekiyordu ve İbn Heyyebân, tane tane şunları söylemeye başladı;

– Ben bu beldeye, zuhûru yaklaşmış olan Nebi'yi beklemek için geldim. Burası, O'nun hicret edeceği beldedir. Ben ümit ediyordum ki, O buraya gelir ve ben de O'na tâbi olurum. Gölgesi başınızın üstündedir; neredeyse gelmek üzere…'

Ancak bir de endişesi vardı. Aralarında kalmış, karakter ve tabiatlarını iyi okumuştu. Bu inatçı insanlar, kendilerinin dışında bir gelişmeye, iyi veya kötü olduğuna bakmaksızın tepkisel bir tavır takınır ve asla onu bünyelerine almazlardı. Bu Nebi geldiğinde de aynı tavrı gösterirlerse ne olurdu.!? Aksi halde başlarına geleceklerden de haberdar edilerek şimdiden kulakları çekilmeliydi. Unutamayacakları şu cümleleri aktardı onlara, ruhlarına işlercesine;

– O halde, O'nun önüne geçmeyin ey Yahudi topluluğu! Çünkü O, cihadla memur ve kendisine muhalefet edenleri esaret altına almak üzere gönderilecektir. Sakın bu, sizi O'na tâbi olmaktan men etmesin..!'

Bunları söyledi ve beklediği Nebi'yi dünya gözüyle göremeden yoluna devam etti.

Artık İbn Heyyebân da yoktu. sadece kulaklarda küpe son sözleri yankılanıyordu.

Ne zaman ki Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem), Fârân dağlarının arasında zuhûr etti.. peygamberlik vazifesiyle serfiraz kılındı.. Medine'ye hicret etti.. ve Bedir.. Uhud derken gün geldi, fitnenin baş aktörlerinden Kurayza oğullarını kuşattı; işte o zaman, yıllar öncesinden İbn Heyyibân'ı dinleyen o gençler bir araya geldiler ve;

– Ey Kurayza oğulları! Allah'a yemin olsun ki bu, İbn Heyyibân'ın size zamanında anlatıp söz aldığı Nebi'dir' dediler.

Bunun üzerine o günü yaşayan bazı insanlar bir ağızdan;

– Evet, vallahi de doğru söylüyorsunuz. Gelişmeler aynenonun dediği gibi' dediler ve beraberce gelip huzur-u Rasûlullah'ta teslim olup İslâm'ı tercih ettiler. Böylelikle hem mal ve mülklerini, hem de kanlarını koruma altına almış oluyorlardı.

İbn Heyyebân, bekleyip durduğu Zat'ı kendisi görememişti ama başkalarının gözünün açılmasına vesile olmuş ve şimdi onlar, onun yerine de Rasûlullah'a teslim olmuşlardı.

Panayırların Yaşlı Hatibi: Kuss İbn Sâide

Kuss İbn Sâide'yi, Ukaz panayırında kızıl devesinin üzerinde halka seslenirken tanıyoruz. 100 yılını devirmiş, İyâd kabilesinin reisi bu ihtiyar, gözünü geleceğe dikmiş ve gelecek olan Nebi hakkında insanları bilgilendirmekte ve ruhlarına tesir edecek ifadeleriyle onları imana hazırlamaktadır.

Ancak ölüm, beklediği Nebi'yi göremeden onu da kuşatır ve onun için de vuslat, bir başka aleme kalmıştır. Ancak onun Ukaz panayırındaki hutbesini dinleyenler arasında, gelmesini beklediği Son Nebi de vardır ve yıllar sonra onu tanıyanlar Allah Rasûlü'nü ziyarete geldiklerinde konu İbn Sâide'den açılacak ve hep beraber hatıralar tazelenecektir.

Olay, zihinlerde henüz tazedir. Zira, risaletten birkaç yıl önce cereyan etmiştir. Herkesin eteğindekini getirip döktüğü rengarenk pazarda, göz çukurları içeri geçmiş, iki büklüm ve yüzünde yılların derin izleri çizgiler halinde saygı gören bir ihtiyar bulunmaktadır. Bu adam, söz söyleme ve onu nesirle şiir kalıplarına dökerek insanlara ulaştırmada eşine ender rastlanılanlardan biridir aynı zamanda… Yüz yılı devirmiş haliyle bir tecrübe kesilmiş insanlara kBzıl devesinin üzerinde hitap etmekte ve bu hitap da, orada bulunanlarca dikkatlice dinlenilmektedir.

***

Kuss İbn Sâide'nin kabilesi ve ileri gelenlerinden Cârûd İbn Alâ isminde bir zat, Abd-i Kays oğullarından bir heyetle birlikte, namını duyduğu şahsın İncil'de anlatılan Zat olup olmadığını teyit maksadıyla huzur-u Risalete geldiler. Simasını gördüklerinde ünsiyet yaşadıkları bu Zat'a, ne ile gönderildiğini sorup cevaplarını alınca şüpheleri kalmamıştı; İncil'de geleceği müjdelenen Ahmed, o an karşılarında duran Zat'tı. Artık tereddüdü kalmayan Cârûd, şunları söyleyecekti;

– Seni hak peygamber olarak gönderen Allah'a yemin ederim ki, senin vasıflarını İncil'de görüp, zaten biliyorduk. Seni Meryem'in oğlu müjdelemiştir. Her an Senin üzerine selam olsun ve Seni gönderen Allah'a hamd olsun. Elini uzat yâ Rasìallah! Ben şehadet ederim ki, Allah'tan başka ilah yoktur ve Sen de Allah'ın Rasûlü'sün.'

Reislerinin söylediği bu sözlerin arkasından heyet de kelime-i

tevhidi getirerek teslimiyetlerini ilan edeceklerdi.

Kıtlık zamanında bir anda böylesine bir rahmet altında kalan Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem)sevinmiş ve aynı kabileden olmaları hasebiyle aralarında Kuss İbn Sâide'yi tanıyan birinin olup olmadığını sormuştu;

– Kuss İbn Sâide'yi hangimiz tanımaz ki.!? Hepimiz onu tanırız yâ Rasûlallah' cevabını verdiklerinde de;

– Peki şimdi Kuss İbn Sâide el-İyâdî ne yapıyor? diye ilave etti Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem).

– Vefat etti yâ Rasûlallah! diye cevapladılar. Buyurdular ki;

– Ben onu bir gün, Haram aylarda Ukâz çarşısında, kızıl bir devenin üzerinde görmüştüm; hepsini hatırlamamakla birlikte çok güzel ve hoşa gidici bir kelamla şöyle konuşuyordu;

– Ey İnsanlar! Bir araya gelip toparlanın, iyi kulak verin ve ezberleyin. Her canlı ölecektir. Her ölen de bir daha geri gelmeyecektir. Gelecek, mutlaka günü gelecek, gelecektir.'

Bunları söyledikten sonra orada o gün bulunan birilerinin olup olmadığını sordu heyete Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem). Arkasından da ilave etti;

– Onun o günkü sözlerini hatırlayanınız var mı?'

Hey'etin arka saflarından bir hareketlenme oldu ve bir a'rabî öne atılarak;

– Ben hepsini hatırlıyorum yâ Rasûlallah!' dedi. Efendimiz (sallallahu aleyhi ve sellem) bu duruma çok sevinmişti. Fahr-i Kainat'ın sevincinden de cesaret alan adam anlatmaya başladı;

– Ukaz çarşısında kızıl devesinin üstünde şöyle diyordu:

– Ey İnsanlar!

Hepiniz bir araya gelin.

Giden herkes gitmiştir.. her gelecek de mutlaka gelecektir.

Karanlık gece..

Burç burç gök yüzü..

Dalga dalga deniz..

Göz alıcı yıldızlar..

Kameti bâlâ yüce dağlar..

Akıp giden nehirler..

Hiç şüphe yok ki semada yeni bir haber var..

Şüphesiz yerde de ibretlik olaylar…

İnsanlara şöyle bir bakıyorum da, gidiyorlar ama hiç geri gelmiyorlar; gittikleri yerde kalmaktan memnunlar da mı orada kalıyorlar.!? Yahut bırakıp gidiyorlar ve orada uykuya mı dalıyorlar.!?

Allah'a öyle bir kasem ederim ki, bunda hiç şüphe yok…Allah katında öyle bir din var ki, o din, sizin bu dininizden O'na daha sevimli…'

Bunları söyleyen a'rabinin sözlerini şu soru kesti;

– Kuss İbn Sâide'nin o günkü şiirini hatırlayanınız var mı?'

Kimseden ses çıkmayınca bu sefer Hz. Ebû Bekir öne atıldı ve;

– Anam babam sana feda olsun! O günde olanların hepsine ben de şahittim. Şöyle diyordu' diye devam etti ve huzur-u risalette Kuss'un Ukâz'daki şiirini teker teker okuyuverdi…

Konuya Kuss İbn Sâide'nin baktığı yerden bakmak önemlidir. Doğru değil midir, müzakere edip yeniden bir düşünelim;

Hani ya babalar, dedeler, atalar?.. Nerede soy-sop?.. Hani ya süslü saraylar ve mermer binalar yükselten Âd ve Semûd milletleri?.. Hani ya, dünya varlığından gururlanıp da:

– Ben sizin en büyük Rabbiniz değil miyim, diyen Firavun ve Nemrut.!?

Onlar zenginlikçe, kuvvet ve kudretçe sizden çok üstündüler. Ne oldular? Toprak onları değirmeninde öğüttü, toz etti, dağıttı. Kemikleri bile eriyip gitti. Çatıları sökülüp süpürüldü. Şimdi onların mekanlarını köpekler şenlendiriyor. Sakın onlar gibi gaflete düşmeyin, onların yolundan gitmeyin!

Her şey fani; baki olan Allah... Ortaksız ve benzersiz, mutlak bir Allah... Tapınılacak ancak O... Doğmuş ve doğurmuş olmaktan münezzeh Allah...

Evet, evet...

Olup bitenlerde, gelip geçenlerde, bize ibret olacak çok şey var...

Ölüm bir ırmak... Girecek yeri çok ama, akacak yeri yok...

Büyük küçük, hep göçüp gidiyoruz.

Herkese olan, size ve bana da olacaktır.'

***

Panayırların yaşlı hatibi Kuss İbn Sâide, ömrünün sonunu uzlete adamış, dağ başında iki mezar yanına yaptığı küçük kulübesinde ömrünü Allah'a kullukla geçiriyordu. İnsanların arasına dönüp katılmasını tavsiye edenlere karşılık, İsmail oğullarının içinde bulunduğu hali gösteriyor ve onların, kendi elleriyle yapıp önünde temenna durdukları putlarla hemhal olduklarını ve buna bir türlü anlam veremediğini öne sürerek böyle bir cehaletle yaşamaktansa dağ başında uzletin kendisine daha sevimli olduğunu söylüyordu.

***

Şiirlerinde de benzeri konulara değiniyor ve Harem dahilinde Haşim oğullarından bir peygamberin geleceğini söyleyip duruyordu.

Bir şiirinde şöyle demişti;

– Yarattıklarını abes yaratmayan Allah'a hamd olsun.

Îsâ'dan sonra bizi başıboş bırakmayan ve lûtufta bulunan.

Aramızdan Ahmed'i gönderecektir ki, O gönderilen en hayırlı Nebi'dir.

Her bir canlı nefes alıp hareket ettikçe Allah'ın selamı O'na olsun.'

Demek önemli olan, yıllar ve yüzyıllar geçse de hatırlanacak bir hamlede bulunmaktır. Bir yönüyle adres bırakmaktır geleceğe..! Cevherse şayet bunu yapan, bir cevherfürûşân gelecek ve birileri onun da kadrini bilip takdir edecektir. Bu ba,amda Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) şöyle buyuracaktı;

– Ümit ederim ki, Cenab-ı Hak, Kıyamet gününde Kuss İbn Sâide'yi ayrı bir ümmet olarak haşreder.'

Râhib Bahîra

Bahira, dünyadan elini-eteğini çekmiş, geri kalan hayatını manastırda Rabbine kullukla geçiriyordu. Ne ticaret için gidip-gelenlerin, ne de mal ve mülk adına ortaya konulan gayretlerin onun yanında bir değeri olabilirdi..!

Efendiler Efendisi, henüz 12 yaşlarındaydı. Amcası Ebû Talib'le birlikte mevsimlik bir kervanla birlikte ticaret maksadıyla Şam taraflarına gidiyordu.

Bir manastır yakınlarında mola vermişlerdi. Bu manastır, Bahira'nın uzlet yaşadığı manastırdı.

Bahira, uzaktan mola veren kervanı gördüğünde hiç yapmadığını yapmaya başladı.. gözlerini kervandan ayıramıyordu. Zira, kervanın üstünde bir bulut vardı ve kervan nereye giderse o da kervanı takip edip aynı istikamette yoluna devam ediyordu. Bilhassa buluta hasret çöllerde böylesi bir lûtfun anlamı büyüktü. Bahira, gördüklerinin normalin dışında bir gelişme olduğunu anlamış ve ısrarla tekrar be tekrar kervana bakıyordu. Yıllardır

ümidini kestiği bir yitiğini bulmanın sevinci vardı gözlerinde. Zira, gözüne ilişen manzara, kitaplarda okuduğu birçok şeyi hatırlatmıştı ona..!

Kervan üzerinde bir noktaya bulutlar odaklaşmış ve altındaki şahsı güneşten koruyorlardı. Hatta kervan mola verince bu şahıs, belli ki bir ağacın altında istirahata çekilmek istemiş ve onunla birlikte bulut da ağacın üzerine gelerek gölgelemeye devam ediyordu. Hatta ağacın dallarına da bir hareket gelmiş ve dallar, bir araya geliyor ve aralarından güneş ışınlarının geçmemesi için ve alttaki Zat'ı sıcağın etkisinden koruma adına birbirleriyle kenetleniyorlardı.

Görüp durduklarının okuyup bildikleriyle herhangi bir alakasının olup-olmadığını anlayabilmek için daha yakın olmak gerekiyordu ve Bahira, alelacele kervanın yanına giderek, küçük-büyük, köle-hür orada bulunan herkesi manastıra davet etti.

Şaşırmıştı kervandakiler..! Zira, buradan çok gelip geçmişlerdi ama, manastırdaki bir rahibin.. hele Bahira'nın kendileriyle ilgilendiğine hiç şahit olmamışlardı. Aralarından birisi öne atıldı ve;

– Allah'a yemin olsun ki ey Bahira! Bugün sende ayrı bir gariplik var' deyince Bahira;

– Doğru söylüyorsun' diye cevapladı ve devam etti;

– Aynen dediğin gibi bugün bir gariplik var. Fakat sizler misafirlersiniz. Size yemekler yapıp ikramda bulunma arzum nüksetti birden.'

Beri tarafta da bir ziyafet hazırlığı başlamış ve kervana ikram edilmek üzere bir ziyafet hazırlanıyordu.

Herkes gelmişti ama esasen Rahip Bahîra'yı ilgilendiren manzara hâlâ kervanın yanında duruyordu. Gelenler arasında da aradığı simayı görememişti. Merakından çatlayacak gibiydi ve fazla dayanamadı;

– Ey Kureyş topluluğu! Sizden kervanın yanında kalıp yemeğe gelmeyen birisi kaldı mı? Buraya gelmeyen birisi var mı?'

– Yemeğine icabet etmesi gerekip de gelmeyen kimse kalmadı. Ancak küçük bir çocuk hariç' dediler. 'O, en küçüğümüzdü ve eşyalarımıza göz-kulak olsun diye bıraktık onu.'

– Öyle yapmayın' dedi Bahira ve ilave etti;

– Onu da çağırın ve yemeğe sizinle birlikte o da gelip katılsın.'

Küçük bir çocuk bile olsa o da gelmelidir ve İnsanlığın Emin'i de davet edilir. O'nun hareketiyle üzerinde kendisine gölgelik yapan bulut da hareket etmiş ve davet verilecek olan mekana doğru ilerlemektedir. Bahira'nın kanaati, artık biraz daha belirginleşmiştir.

Yanına gelip cemalini gördüğünde artık hiç tereddüdü kalmamıştır. Gözleri küçük Muhammed'in üzerinde kilitlenmiştir adeta.. uzun uzadıya süzer önce.. baştan aşağıya üzerinde gezdirir gözlerini ve aradığını bulmanın sevinci kaplamıştır bütün bedenini.

Beri tarafta yemekler yenmiş ve artık insanlar yavaş yavaş hareketlenmektedir. Bir fırsatını bulur ve yaklaşır yanına;

– Ey Çocuk!' der ve ilave eder;

– Sana bazı sorular soracağım. Ancak Lat ve Uzza hakkı için sadece sorduklarımın cevabını bana vereceksin.'

Ancak İnsanlığın Emin'i, soruda kullanılan bazı isimlerden rahatsız olmuştur ve;

– Bana Lat ve Uzza ismini vererek soru sorma. Allah'a yemin olsun ki, onlara kızdığım kadar başka hiçbir şeye kızmıyorum' diye tepki gösterir.

Rahip daha da rahatlamıştır. Fark ettiği fark, açıktır ve;

– Öyleyse Allah adına bana söz ver ve sadece sorduklarıma cevap ver' diyerek soracağı sorulara zemin hazırlayacaktır. Gelen cevap Bahîra'yı daha da rahatlatacaktır;

– İstediğini sor.'

Artık Bahira, uykusundan rüyalarına, gündelik yaşayışından isteklerine kadar birçok şey sorar Hz. Muhammed'e (sallallahu aleyhi ve sellem). Bahira sorar, Allah Rasûlü cevaplar. Her şey, kitaplarda gördüğü gibi cereyan etmektedir. Daha sonra da iki kürek kemiği arasındaki Risalet Mührünü görmek ister ve onu da, tam kitaplarda gördüğü gibi müşahede edince amcası Ebû Tâlib'e yönelir.

– Bu çocuğun sen nesi oluyorsun?'

Araplarda amca ve dede, babanın olmadığı yerde baba yerine geçerdi ve buna dayanarak Ebû Tâlib de;

– Babası' cevabını verir.

Tam bu ana kadar her istediğini beklediği şekilde bulan Bahîra sert bir irkiliş yaşar. Bir müddet duraksayan Bahira, şiddetle başını iki yana sallar. Zira onun bildiklerine göre bu çocuğun, daha dünyaya gelmeden önce babası vefat etmiş olmalıydı.

– Hayır, diye cevaplar tabii olarak. 'Bu çocuğun babası sen olamazsın. Zira, bu çocuğun babası, yaşıyor olamaz.. daha o dünyaya gelmeden vefat etmiş olmalıdır.'

Zaten Ebû Tâlib de, amcası olması yönüyle ve o an için velayetini taşıdığı için bu cevabı vermiştir. Ebû Tâlib için gerçeği söyleme zamanıdır artık ve;

– Kardeşimin oğlu' demek zorunda kalır. Ebû Tâlib sorulardan endişelenmeye başlasa da arkası geleceğe benziyordur;

– Peki, babası ne yapıyor?' diye sorar Rahip. Kestirmeden cevaplar Ebû Tâlîb;

– Annesi buna hamile iken vefat etti.'

İşte şimdi olmuştur. Bahîra için, inkitaa uğrayan tarihi bilgilerle karşılaştıklarını kıyaslama işi yeniden rayına girmiştir ve;

– İşte şimdi doğruyu söyledin' deyiverir. Arkasından da, Ebû Tâlib'i bir kenara çekerek ciddi ciddi şunları söyler;

– Kardeşinin oğluyla sen, geldiğiniz yere.. memleketinize geri dönün. Bu çocuk konusunda Yahudi'lere karşı dikkatli ol. Allah'a yemin olsun ki, şayet benim gördüklerimi görür ve sıfatlarından O' tanırlarsa buna bir kötülük yaparlar. Çünkü senin kardeşinin bu oğlu için büyük bir hadise olacak. Köyünüze dönmekte acele edip süratli davran.'

***

Aradan 13 yıl daha geçer ve Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) bu sefer bir kervanın başında yaptığı yolculuk esnasında konaklar bir savma'anın yanında. Kervanla birlikte yanında, Hatice'nin en güvendiği elemanı Meysere de vardır. Yolları ilk defa yakınlaşan Hz. Hatice, geri geldiklerinde gördüklerini satır satır anlatması için göndermişti onu yanında. Meysere de görmüştü gölgeleyen bulutları…

Ancak, kilise yakınındaki bu molada Mekke'nin Emin'i, dinlenmek için bir ağacın altında istirahata çekilmişti. Rahib, bu manzarayı da görmüştü uzaktan ve heyecanla Meysere'nin yanına geldi:

– Bu ağacın altında gölgelenen kim?' diyordu. Meysere:

– Haram ehlinden Kureyşli bir adam' diye cevapladı nazikçe. Haram ehli ve Kureyş, yıllar öncesine götürdü Bahîra'yı ve dudaklarından şunlar dökülmeye başladı;

– Bu ağacın altına bugüne kadar bir Nebi'den başkası asla oturmamıştır.

Yani, 'bu ağacın altında oturan, herkesin beklediği ahir zaman

Peygamberi'nden başkası değildir' diyordu rahib Bahîra Meysere'ye..!

Zeyd İbn Amr

Zeyd b. Amr, cennetle müjdelenen on sahabe anlamındaki 'aşere-yi mübeşşere'den meşhur sahâbe Saîd b. Zeyd'in babası, Zeyneb Binti Cahş'ın ağabeyi ve Hz. Ömer'in de amcasıydı. İnanç itibariyle Hz. İbrâhîm'den kalma inanca sahip ender Hanîflerdendi. Bu sebeple, putlardan yüz çeviriyor ve onların hiçbir fayda ve zarara muktedir olamayacaklarını haykırıyordu. Sadece Allah adına kesilen zebihayı yiyor, O'nun dışında bir maksatla kesilen hayvan etine elini sürmüyordu.

***

Bir gün Ka'be'ye sırtını yaslamış oturuyordu. Etrafında biriken insanlara şöyle seslendiği duyuldu;

– Ey Kureyş topluluğu! Zeyd'in nefsi, yed-i kudretinde olana yemin olsun ki, burada benden başka İbrâhîm dini üzere olanınız yok. Allah'ım! Şayet Senin katında hangi yüzün daha hayırlı olduğunu bir bilebilseydim, mutlaka ona secde ederdim. Ama bunu bilemiyorum.'

Daha sonra da bineğinin üzerinde secde ederek, bir bildiği Rabbine şükrünü eda edecekti.

***

Elle imal edilen putların ilah olamayacaklarını haykırması, birçok kişiyi rahatsız etmiş ve okların üzerine çevrilmesine sebep olmuştu. Hatta bu sebeple kardeşi Hattab'ın şiddetli tazyikleriyle karşılandı. Nasıl olur da Hattab ailesinden birisi çıkar ve Mekke otoritesine karşı gelerek kendisine başka bir yol tercihinde bulunabilirdi.!? Putlara kullukta kusur etmenin ve kestiklerini yememe gibi bir kural tanımazlığın (!) mutlaka bir cezası olmalıydı.

Akıllansın diye (!) onu, Mekke'nin kenar tepelerine çıkarıyor ve oralarda işkenceye tâbi tutuyordu. Kendisi yorulunca gençlerden yerine vekiller tutuyor ve böylelikle uslanacağı ana kadar (!) işkencenin devam etmesini sağlıyordu. Ne kadar ayak takımı başıboş serseri varsa, onlara tenbih üstüne tenbihlerde bulunuyor ve Mekke'ye dönmesine izin vermiyordu.

Artık Zeyd, Mekke'ye ancak gizli gizli gelebiliyordu. Farkına varır varmaz derdest ediyor ve dinlerini bozacak veya birilerini de arkasına takacak diye hemen Mekke'den uzaklaştırıyorlardı. Zira o, her fırsatta secdeye yöneliyor ve şöyle bağrıyordu;

– Benim ilahım, İbrâhîm'in ilahı, dinim de İbrâhîm'in dinidir.'

***

Cahiliyyenin olumsuzluklarından o kadar sıkılmıştı ki, yeni yeni arayışlar içine girdi. Önce Yahudilerle oturup onların inançlarını benimsemek istedi ama onların inançlarının da kendisini tatmin etmeyeceğini görmüştü. Ardından Hristiyanlığın peşine düştü ama kısa sürede, burada da aradıklarını bulamayacağına karar vermişti.

Bir gün kendisi gibi bir muvahhid olan Varak İbn Nevfel, Osman İbnü'l-Huveyris ve Abdullah İbn Cahş'la birlikte yola koyuldular ve yolda giderken bir rahiple karşılaştılar. Rahib, Zeyd'e döndü ve;

– Ey deve sahibi! Nerelerden geliyorsun?' diye sordu. Buna karşılık Zeyd;

– İbrâhîm'in inşa ettiği binanın olduğu yerden' cevabını verdi. Soruların arkası geleceğe benziyordu ve;

– Ne arıyorsun? Neyin peşindesin?' diye maksadının ne olduğunu sorunca da;

– İnancımı üzerinde yaşayabileceğim sağlam bir din arıyorum' dedi Zeyd.

Rahib, şaşkınlık yaşıyordu. Gerçekten din arayanların yönlerini belirleyip gözlerini diktikleri beldeden birileri geliyor ve buralarda din arıyorlardı. Derya içre deryada olsalar da bazen suyun kadrini bilemeyenler olabiliyordu. Ancak hakperest olmak gerekiyordu ve Rahib, şaşkınlık içinde Zeyd'e;

– Geri dön. Zira, beklediğin senin geldiğin yerde zuhûr etmek üzere' cevabını verdi. Zira, o da bekliyordu ama bekledikleri müşterek misafir, Zeyd'in zannettiği gibi Musul'da değil, Fârân dağlarının arasındaki Mekke'de zuhûr edecekti.

***

Kendisi gibi İbrâhîm'in (aleyhisselâm) dini üzerinde yaşayan bir Hanif bulabilmek ve ehl-i kitap arasında sora sora aradığını bulabilmek için Musul ve Cezîretü'l-Arab'ı dolaştı. Nihayet Şam'a geldiğinde kendisini bir rahibe yönlendirdiler. Maksadını ona da anlattı Zeyd. Bu Rahib de boş değildi.. maksadını anlamıştı ve Zeyd'e şöylece nasihat etmeye başladı;

– Sen bana öyle bir dinden bahsediyorsun ki, bugün o dini yaşayan birisini bulmaya imkan yoktur. Sen İbrâhîm'in Hanif dinini arıyorsun. O ne bir Yahudi ne de bir Hristiyandı; O, tek olan Allah'a kullukta bulunuyor ve geldiğin beldedeki Beyt¥ yönelerek namaz kılıp secde ediyordu. O dinin tedrisini yapan ve bilgisine sahip olanların hepsi göçüp gittiler.

Ancak beklenen bir Nebi var ki, onun gelme vakti çok yakındır. Sen kendi beldene git ve orada bekle. Çünkü Allah, senin kavmin arasından İbrâhîm'in dini üzere bir Nebi'sini gönderecek ki O, Allah katındaki en mükerrem varlıktır.'

***

Tarifler, Zeyd'in geldiği Mekke'yi gösteriyordu. Ne ilginçti ki, aradığını bulabilmek için terk ettiği yere arayıp da bulamayacağı Müjdelenen Nebi gelecekti. Vakit geçirmeye gerek yoktu ve hemen geri yola koyuldu.

Şam Yahudi ve Hristiyanları Zeyd'in bu hal ve davranışlarından hoşlanmamışlardı. Öyle bir noktaya gelmişti ki, yolunu kestiler ve aradığını bulamadan Zeyd'i hunharca öldürdüler.

***

Gelecek Son Nebi'ye inancı tam olmasına rağmen tulûa beş kala gurûb edecek ve beklediği mutlu anı göremeden ebedi istirahatgâhına.. yoluna revan olacaktı. Zaten bir endişe taşıyordu ve dilinde sürekli şunları tekrar eder dururdu;

– Ben bir din biliyorum ki onun gelmesi çok yakındır; gölgesi başınızın üzerindedir. Fakat bilemiyorum ki ben o günlere yetişebilecek miyim?'

Zeyd, bir esintiden müteessir olmuş ve vicdanı hakka karşı tamamen uyanmış biriydi; Bir olan Allah (celle celâluhû)'a inanıyor ve O'na teslimiyetini arz ediyordu. Ancak ne inandığı Allah'a, 'Allah'ım!' diyebiliyor, ne de O'na nasıl ibadet edeceğini bilebiliyordu.

Sahâbe-i Kiram'dan Âmir b. Rebî'a, bir gün şunları anlatacaktı;

– Zeyd b. Amr'dan işittim, bir gün şöyle diyordu:

– Ben Hz. İsmail'in, sonra Abdülmuttalib'in soyundan gelecek bir Nebî bekliyorum. O'na yetişebileceğimi zannetmiyorum; ama O'na îman ediyor, tasdik ediyor ve kabûl ediyorum ki, O, Hak Nebî'dir. Eğer senin ömrün olur da O'na yetişirsen, benden O'na selâm söyle! Sonra da, sana O'nun şemailinden haber vereyim de sakın şaşırma!' dedi. Ben de;

– Buyur anlat' dedim. Devam etti:

– Orta boyludur. Ne çok uzun ne de çok kısadır. Saçları tam düz de değildir, kıvırcık da değildir. İsmi Ahmed'dir. Doğum yeri Mekke'dir. Peygamber olarak gönderileceği yer de burasıdır. Ancak daha sonra kavmi, O'nun getirdikleri, onların hoşlarına gitme-

diğinden, O'nu Mekke'den çıkaracaklardır. O Yesrib (Medine)'e hicret edecek ve getirdiği din oradan yayılacaktır. Sakın ondan gafil olma! Ben diyar diyar dolaştım ve Hz. İbrâhîm'in dinini aradım. Bütün konuştuğum Yahudi ve Hristiyan âlimleri bana;

– Senin aradığın daha sonra gelecek' dediler ve hepsi de bana biraz evvel sana anlattığım şeyleri anlattılar ve sözlerinin sonunu da şöyle bağladılar: O, son peygamberdir ve O'ndan sonra da bir daha peygamber gelmeyecektir.' "

Âmir b. Rebî'a devam ediyor:

– Gün geldi ben de Müslüman oldum ve gelip Allah Resûlü'ne, Zeyd'in dediklerini bir bir anlattım. Selâmını söyleyince toparlandı ve Zeyd'in selâmını aldı. Ardından da, 'kıyamet gününde tek başına bir ümmet' dediği Zeyd için şöyle buyurdu:

– Ben Zeyd'i Cennet'te eteklerini sürüye sürüye yürürken gördüm.'

Varaka İbn Nevfel

Aynı zamanda Hz. Hatice validemizin amca oğlu olan Varaka İbn Nevfel, cahiliyye Mekke'sinde hakkı arama azminde olan ender insanlardan biriydi. Ona göre, cahiliyyenin sel olup arkasından aktığı taş ve ağaçlardan yontularak farklı şekiller verilen putlar ilah olamazdı ve bunu o, her fırsatta dile getirmekten çekinmiyordu.

Kureyş'in bayram olarak kutladıkları yılda bir günleri vardı. Bu günde bir araya gelir ve putlara kurbanlar adayarak samimiyetlerini ortaya koymaya çalışırlardı. Böylelikle ilahlarına karşı yapmaları gereken vazifeleri yerine getirdiklerini düşünür ve kendilerince mutlu olurlardı. Bir yönüyle hesaptan kaçışın ayrı bir formülüydü bu.

Yine böyle bir günde bir araya gelmiş ve bir putun önünde

temenna durarak sadakatlerini izhar ediyorlardı. Bu arada aralarında fısıldaşanlar vardı. Bir araya gelmiş, aralarında yine o dört insanın olmadığının dedi-kodusunu yapıyorlardı. Şüphesiz bunlar, Varaka İbn Nevfel, Zeyd İbn Amr, Osman İbnü'l-Huveyris ve Ubeydullah İbn Cahş idi.

Onların dünyasına gelince, bütün bu yapılanların hiçbir anlamı yoktu. Kendi aralarında konuşuyorlardı;

– Nasıl olur.!?' diyorlardı. 'Baksanıza kavminize! Nasıl olur da böyle bir şey yapabiliyorlar! İbrâhîm'in dinini bırakmış, hiçbir faydası olmayan bir taşın etrafında tavaf edip, işitip görmeyen, fayda veya zararı söz konusu olmayan puta temenna duruyorlar..!'

Baş başa veren bu dört gönüllü, artık uslanmayacaklarına kanaat getirdikleri Mekkelileri kendi hallerine bırakarak, başka beldelerde Hz. İbrâhîm'e ait Hanif'likten eser bulabilmek için yollara koyulacaklardı.

İşte bu yolculuk esnasında Varaka İbn Nevfel, Şam taraflarına yönelmişti. Bu yolculukta Varaka, sığındığı bir koyda Hristiyanlığı kabul etmiş ve bundan sonraki ömrünü, onu tedris maksadıyla geçirmeye başlamıştı. Artık Varaka, işin ehlinden yeni dinini öğreniyor ve böylelikle kendini geleceğe hazırlıyordu. Her yeni bilgi, daha yenilerini öğrenme adına sa'yini kamçılıyor ve o güne kadar geçirdiği boş günlerine yanıyordu.

Elbette bu esnada çok şey öğrenmişti. Artık Tevrat ve İncil'i daha iyi biliyor, İbrânî dilini rahatlıkla okuyup yazabiliyordu.

Okudukları arasında bir konu vardı ki, ayrıca dikkatini çekiyor ve aklından çıkaramadığı bu hususla birlikte, geleceği günün hayallerini kuruyordu. Zira artık biliyordu ki, çok geçmeden 'Alemin Reis'i gelecek ve insanlık yeniden O'nun arkasında ilahi anlamda bir saf tutacaktı.

Ancak zaman, dur durak bilmeden işliyor ve Varaka'yı da mezarına doğru yaklaştırıyordu. Manaya açık gözleri, dünya ve dünyalıları zorlukla seçebiliyor, eski günlerdeki gibi net göremiyordu.

Zaman o kadar hızlı akıyordu ki, aradığını bulamadan gözlerinin kapanacağını düşünür olmuştu. Her ne kadar, bulduğu her fırsatta bildiklerini etrafına fısıldasa da Varaka'yı, dünya gözüyle O'nu göremeden gideceğinin endişesi sarmıştı.

Bu arada amcazâdesi Hatice, bir kervan münasebetiyle yollarını Mekke'nin Emin'i Muhammed'le birleştirmiş, amcasından dinlediklerini kendisinde gördüğü bu insanla daha yakın olabilmenin yollarını araştırıyordu. Nihayet bu kervanla birlikte Hatice, hayatının ticaretini yapacak bir fırsat bulduğunu düşünüyor ve dinledikleriyle gördükleri ve yaşananlar arasında hissettiği bu sağlam bağın gerçekliliğini araştırma adına, adamları arasından en güvendiği birisi, Meysere'yi görevlendiriyordu. Meysere'nin yolculuk boyunca sadece bir tek vazifesi vardı: adım adım Muhammedü'l-Emin'i (sallallahu aleyhi ve sellem)takip edecek ve döndüğünde, gördüğü her şeyi olduğu gibi kendisine rapor edip anlatacaktı.

Nihayet kervan gidip gelmiş ve Meysere, gördüklerini bir bir anlatmıştı; o da çok heyecanlıydı.. zira, başkasında görmediği çok farklı hususları O'nda müşahede etmiş ve görmediği faziletlere şahit olmuştu. Bir de, kervanla konakladıkları bir sırada yanlarına koşup gelen yaşlı rahib Bahîra'nın anlattıkları vardı ki, Meysere'yi, bilen herkesin uzaklarda aradığı bir insanın beraber yolculuk yaptıkları şahıs olabileceğinin heyecanıyla uçar hale getirmişti..!

Yol şartlarının yorgun düşürdüğü kervan, Bahîra'nın kilisesine yakın bir yerde konaklamış ve Muhammedü'l-Emin de, asırlık bir ağacın altında dinlenmeye çekilmiştir. Daha uzaklardan kervanın gelişini ve mola verişini seyre dalan Bahîra, bunu fırsat bilerek Meysere'nin yanına koşmuş ve;

– Bu ağacın altında gölgelenen kim? sormuştu. Meysere, önemsemedi önce ve:

– Haram ehlinden Kureyş'li bir adam' deyip geçiştirmek istedi. Zira, kendisine soru soran adamı tanımıyor ve maksadını da bilmiyordu. Ne zaman ki adam;

– Bu ağacın altına bugüne kadar bir Nebi'den başkası asla oturmamıştır' deyince aklı başına geldi. Ortada garip bir durum vardı. Henüz tanımadığı bu adam, 'bu ağacın altında oturanın, herkesin beklediği ahir zaman Peygamberi'nden başkası olmadığını' anlatıyordu kendisine..! Bunun anlamı açıktı; o ağacın altında gölgelenen, bu ümmetin beklenen Nebi'siydi.

Artık O'na daha bir dikkatle bakıyordu. Yol boyunca O'nun üstünde birer gölgelik gibi yürüyen ve güneşten kendisini koruyan bulutları şimdi daha iyi anlıyordu. Evet.. o ağacın altında oturan Zat, mühim bir Zat idi ve öyleyse Meysere, O'nu izlerken daha dikkatli olmalıydı. Zira, döndüğünde hesabını vereceği konuyu iyi takip etmesi gerektiğini çok iyi biliyordu.

Ve döner dönmez her şeyi Hatice'ye aktardı. Dinlediklerini bilebilecek ve bunların ne anlama geldiğini anlayabilecek kişi olarak Hatice, amcazâdesi Varaka'yı tanıyordu ve hemen onun yanında aldı soluğu..! Anlattı, kendisine anlatılanları bir bir…

Varaka da heyecanlanmıştı. Artık o da, beklediğini bulduğundan emindi. Ve;

– Eğer bu anlattıkların doğru ise ey Hatice! Şüphesiz Muhammed bu ümmetin peygamberidir. Ben de biliyordum ki, bu ümmetin beklenen bir Peygamberi vardır. İşte zaman O'nun zamanıdır' diyecekti. Zira Varaka, sürekli bir beklenti içindeydi ve sık sık, 'Ne zaman?' diye O'nun geleceği günü intizar ediyordu. Bunun için şiirler yazıyor, her fırsatta geleceği günün gecikmesinden duyduğu üzüntüyü dile getiriyordu.

***

Aradan yıllar geçti. Bu süre içinde kim bilir nice sırlara şahit olmuştu Hz. Hatice ve bunları paylaşmıştı amcası Varaka ile..!

Derken Hira'da bir vuslat yaşanmıştı. Artık mühür vurulmuş, Muhammedü'l-Emin'in, beklenen ve müjdelenen Nebi olduğu, başlayan vahiyle tescil ediliyordu. Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem), heyecanla evine dönmüş ve Hira'da yaşadıklarını hanımı Hatice'ye anlatmıştı. Önce teselli edip metanet örneği sergileyerek destek olan Hz. Hatice, bulduğu ilk fırsatta koşup yine amcası Varaka İbn Nevfel'e gitti. Olup bitenlere şaşırmamış, adeta beklediği bir sonuçla karşılaşmanın metanetini ortaya koymuştu. Kerim zevcesinin anlattıklarını anlattı bir bir Varaka'ya..! Her bir ifadesi, Varaka'nın dünyasında fırtınaların kopmasını netice veriyordu ve bir müddet sonra dayanamadı Varaka,

– Kuddûs.. Kuddûs..!' diye haykırmaya başladı. Ardından da ilave etti:

– Varaka'nın nefsi yed-i kudretinde olana yemin olsun ki, şayet bana anlattıkların doğruysa ey Hatice! Bu gelen, Mûsâ ve Îsâ'ya gelen Nâmûs-u Ekber'dir. Ve şüphesiz ki O da, bu ümmetin Nebi'sidir. Ya Hatice! O doğru sözlü bir insandır. Gördüğü, nübüvvetin ilk başlangıcında görülmesi gerekenlerdir. Eğer o günlere yetişebilirsem, ben de O'na îman eder ve mutlaka müzahir olurum. Git ve bunu O'na söyle, sebat etsin.'

Hatice, bekleyenle bekleneni aynı mecliste buluşturmak istiyordu ve;

– Ey amcamın oğlu! Bir de kardeşinin oğlunu sen dinlesen..!' dedi.

Belli ki, karanlığın koyulaştığı bu demde, onun merkezinde gün gelip onu boğmaya başlamış ve Nur dağı, eteklerinden âleme nur saçıyordu. Adeta geceyi gündüze çevirecek bir meşalenin yanmaya başlamasıydı bu..! Toprağın altındaki tohum çatlamış ve

artık filiz verme yoluna girmişti. Beklenen an gelmiş ve insanlığın ma'küs talihi yeni bir döneme el sallıyordu.

İnsanlığın yönünü değiştirecek bu olayı, bir de vasıtasız dinlemek gerekiyordu ve buluştular bir mecliste. Yaş farkı, itaate engel olamazdı ve önce Allah Rasûlü'nün alnından öptü Varaka.. ardından da başından geçenleri dikkatlice dinlemeye başladı.

Dinledikçe bu yaşlı insan, hâlden hâle giriyor, ayrı bir heyecan duyuyordu. Zira, yıllardan beri satırlarda okuyarak, geleceği günü cân ü gönülden beklediği müjdenin o an yanında duran şahıs olduğunda hiç şüphesi yoktu. Allah Rasûlü'nün sözleri bitince bu sefer Varaka'nın dilleri çözülecek ve aradığını bulmuş bir gönlün heyecanıyla ve titreyen bir ses tonuyla tarihi şu cümleleri söyleyecekti:

– Keşke ben o gün genç olsaydım, yaşıyor olsaydım da, kavminin seni çıkarıp yurdundan kovacakları güne yetişip o gün sana destek verseydim.'

Sürprizler ard arda geliyordu. Varaka, keramet üstüne keramet izhar ediyordu; öncelikle risaletini izhar ettiğinde dünyaya gözlerini kapayacağını anlatmış, ardından da kavminin Allah Rasûlü'nü yurdundan çıkarıp kovacaklarını söylüyordu. Hiç beklemediği bir değerlendirmeydi bu ve hemen sordu Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem);

– Onlar, beni çıkarıp yurdumdan gönderecekler mi?'

– Evet' diyecek ve ilave edecekti;

– Seni de çıkaracaklar. Zira, senin getirdiğin hakikatle gelen hiçbir adam yoktur ki, kendisine düşmanlık beslenip aynı akıbetle karşılanmış olmasın. Ama bil ki, o gün ben senin davanı izhar ettiğin güne yetişebilirsem, sana elimden gelen desteği ben vereceğim ve senin en büyük yardımcın olacağım.'

Aynı zamanda bu, bir sünnetullahtı; her büyük dava ile in-

sanlığa ümit vaat edenlere karşı toplum genelde tepki verir ve bünyeye kabul etmede büyük zorluklar yaşatırdı ve bu süreç Muhammedü'l-Emin için de geçerli olacaktı. Bunun adı, mukaddes göç denilen hicretti.

***

Çok geçmeden Mekke gerçek yüzünü gösterecek ve Varaka'nın dedikleri bir bir çıkmaya başlayacaktı. İman ve inananları yok edebilmek için akla hayale gelmedik yöntemlere baş vuruyorlardı. Kin ve nefretin bu kadarı da olmazdı; ama o günün Mekke'sinde bunlar oluyordu. Karşı koymaya da imkan yoktu; mecburen ayrıldılar Mekke'den ve Mekke'lilerden..! Varaka'nın dediği ve kendisinden önceki peygamberlerin hayatında olduğu gibi Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem) için de mukaddes göç başlamış ve Allah Rasûlü, doğup büyüdüğü Mekke'yi terk ederek Medine'ye gidiyordu.

Ancak bütün bu süreci Varaka İbn Nevfel göremeyecekti. Zira, yaşlı bedeni kendisini geleceğe taşımakta yeterli görülmüyordu. Yıllarca beklediği son Nebi'ye, içinden gele gele, 'Yâ Rasûlallah!' diyemeden gözlerini yumacak ve o da, bu vuslatını ebedi aleme bırakıp gidecekti..!

Hz. Hatice

Cehaletin hükümfermâ olduğu bir toplumda, tertemiz anlamına gelen 'Tâhire' diye anılan Hz. Hatice, zengin olması yanında aynı zamanda asil bir kadındı. Bilhassa amca oğlu Varaka İbn Nevfel'in anlattıkları dikkatini çekiyor ve O da, diğerleri gibi Dillerdeki Müjde'nin zuhûrunu bekliyordu.

Bir bayram günü Mekke kadınları oturmuş, kendi aralarında kutlama yapıyorlardı. Bir ara oracıkta, tanımadıkları bir adam beliriverdi. Yanlarına yaklaştığında sesini de yükseltmiş, bülend âvâz sesiyle onlara şöyle sesleniyordu:

– Ey Mekke kadınları! Şüphesiz ki, pek yakında, sizin beldenizde bir Nebi zuhûr edecek. O'nun adı Ahmed'dir. Aranızdan kim O'nunla evlenmeye muktedir olursa, hiç düşünmeden 'evet' desin.'

Bu kadınlar arasında hiç şüphesiz ki Hz. Hatice de vardı ve müjdesi verilen bu haber, yıllar sonra tahakkuk edecek ve bir kervanla birleşme yoluna giren çileli ama mesut ve bahtiyar hayat, bir ömür devam edecekti.

Rüyalar görüyor, te'villerinde gelecek Nebi'nin izlerini müşahede ediyordu. Bir defasında, gökten inen bir ayın, sinesine girdiğini ve sonra da yeniden zuhûr ederek bütün alemi aydınlattığını görmüştü. Koşar adım gitti pîr-i fâni mürşidine ve gördüklerini amcasına anlattı. Varaka'nın bakış ve yorumu, her zamankinden farklı değildi;

– Ahir zaman peygamberi vücûda gelmiştir. Sen de O'nunailesi olacaksın. Senin zamanında O'na vahiy gelir ve O'nun dini, bütün alemi kuşatır. Sen de O'na ilk iman eden olursun. O peygamber, Kureyş arasından ve Hâşim Oğullarından olacak.'

***

O güne kadar dinledikleri, O'nu bir beklenti ve arayışa sevk etmişti; sürekli düşünüyor ve ortada dolaşan bilgilere uyabilecek elbiseyi bulmaya çalışıyordu. Aslına bakılırsa, düşünmeye bile gerek yoktu; zira, insanlığın iflas ettiği böyle bir dönemde, kaliteli insanlar parmakla gösterilecek kadar azdı. Dolayısıyla aradığı adresi bulmakta çok zorlanmadı. O gün birisi vardı ki Mekke'de, bütün özellikleri tutuyor ve anlatılanlarla O'nun arasında herhangi bir fark görülmüyordu. O günün toplumunda emniyet, en kıymetli değerdi ve bu güven -hatta daha fazlası- ancak Abdullah'ın oğlu Muhammed'in yanında bulunuyordu. Artık, O'nu yakın takibe almış, adımlarını bile kaçırmadan sürekli gözlüyordu.

Zaten bugüne kadar anlatılan müjdeler, Hz. Hatice'nin kulağı-

na da gitmiş ve O'nda, geleceğine imanla ciddi bir beklenti oluşturmuştu. Boyundan kametine, huyundan asaletine kadar neredeyse her özelliği, birer ninni gibi kulağına fısıldanmış, uykularına O'nun hayalleriyle dalmıştı. Nasıl olmasın ki, Kâhinler O'nu anlatıyor, bilginler O'ndan bahsediyordu. Bir de anlatılanların teker teker müşahede edilmesi yok mu, 'Müjdelenen Nebi'nin gölgesini başlar üstünde hissettiriyor, geldiğinin haberlerini veriyordu.

***

Hatice, mal ve mülk itibariyle eşsiz bir insan, şeref ve asalet yönüyle de bulunmaz bir kıymetti. Kadının hor ve hakir görüldüğü bu koyu cehalet ortamında bile kervanlar tertip edip ülkeler arası ticaretle uğraşıyordu. Zaten Beklenen Müjde'yi, evlilik öncesi daha yakından görüp tanıma fırsatını da bu vesileyle bulmuştu.

Şam taraflarına göndereceği kervan için ücretle çalışacak elemanlara ihtiyacı olmuş ve kendi adına kervanla gidip ticaret yapacak güvenilir birini arıyordu. Artık vuslat çok yaklaşmıştı. Bir iktirandı bu ve Hz. Peygamber'in amcası Ebû Tâlib, bunu duyar duymaz yeğeninin yanına geldi ve konuşmaya başladı;

– Ey kardeşimin oğlu! Ben, elinde malı kalmayan bir adamım. Gördüğün gibi zaman, bizim aleyhimize işledi ve üzerimizden olumsuz yıllar geçti. Ne malımız kaldı ne de ticaretimiz. İşte şurada, Şam'a gitmeye hazırlanmış kavminin kervanı duruyor. Hatice de, malını alıp ticaret yapacak adamlar arayıp duruyor. Her ne kadar ben, Şam taraflarına gitmenden hoşlanmasam ve oradaki hasûd insanların sana bir kötülük yapmalarından korksam da, çaresizim. O'na bir gitsen, sanıyorum ki, senin hakkında duyduğu güven, emniyet ve temiz fıtratın sebebiyle başkaları yerine seni tercih edecek…'

Olurunu alır almaz hemen Hatice'nin yanına gitti Ebû Tâlib. Zira Hatice'ye, yeğenini anlatma lüzûmunu hissediyordu. Çünkü

O, Mekke'nin en güvenilir ve en kaliteli insanıydı. Öyleyse O'na verilecek ücret de başkalarından farklı olmalıydı. Böyle bir iş için Hatice'nin, başkalarına ne kadar ücret verdiğini de biliyordu ve onun iki katını istedi.

Diğer tarafta Hatice, daha kervanı yola vurmadan en büyük kazancı elde etmenin sevincini yaşıyordu. Hayatının vurgununu.. gelmiş geçmiş en kârlı ticareti yapmak üzereydi ve yıllardır hasret ve heyecanla beklediği anın mahmurluğuyla mest, sevinçten uçar gibiydi. Malının tamamını bile istese, belki vermekte tereddüt etmeyecekti. Nitekim Ebû Tâlib'in sözünün hemen akabinde;

– Ey Ebû Tâlib! Doğrusu sen, çok kolay ve hoşa gidecek bir ücret istemiş bulunuyorsun. Bundan daha fazlasını istemiş olsaydın vallahi ben, yine de kabul ederdim' diyecekti.

Bir de, hizmetçilerinin en kalitelisi Meysere'yi vermişti yanına. Sıkı sıkıya tembihler ediyor ve her istediğini kusursuz yerine getirmesi ve bir dediğini iki etmemesi konusunda söz üstüne sözler alıyordu. Bu kadar yakınına gelmesini iyi değerlendirmeliydi ve bunun için Meysere'nin rolünün ne kadar önemli olduğunu hatırlatarak, yol boyunca karşılaştığı her halinden, hiçbirini atlamadan döndüğünde kendisini haberdar etmesi gerektiğini istiyordu.

***

Nihayet kervan hareket etmiş ve üç ay sürecek bir yolculuk başlamıştı. Şam'a girmeden önce istirahat için bir müddet konaklayacaklardı. O'nu uzaktan seyreden meşhur râhib Bahîra, koşarak Meysere'nin yanına gelecek ve o ağacın altında gölgelenenin kim olduğunu soracaktı. Meysere'nin tarifinin hemen arkasından da,

-Vallahi bu ağacın altında, bu güne kadar Nebi'den başka kimse konaklamamıştır' cümlesini telaffuz edecekti. Daha sonra da, belli başlı alametlerini soracak ve aradıklarını tarif eden müspet cevaplar alınca da, kendinden emin bir eda ile;

– O peygamberdir. Hem de peygamberlerin en sonuncusudur' diyecekti.

***

Yanlarında getirdikleri emtiayı Şam'da satıp, alınması gereken malları da kervana yükleyerek tekrar Mekke'nin yollarına koyuldular. Havalar çok sıcaktı ve yolda gelirken Meysere, Hz. Peygamber'i, bulut şeklinde iki meleğin gölgelediğini görmüş, hayretle arkasından bakakalmıştı. O ise, tavrını hiç bozmadan yoluna devam etmekteydi.

Meysere için bu yolculuk, öncekilerden çok farklıydı; ne bir haksızlığa şahit olmuş ne de bir huzursuzluk yaşamıştı. Götürdüklerini Şam'da en iyi şekilde değerlendirmiş ve getirdikleri mallar da, Mekke'de kat be kat değerle satılmıştı. Hatice, aradığı kaliteyi sonunda bulmuştu. Gerçi, daha önce de çok insanla ticaret yapmıştı ama, elbetteki 'İnsanlığın Emin'i bir başkaydı.

***

Aslına bakılacak olursa Hatice'nin derdi, kâr üstüne kâr getiren mallarında da değildi. O, telaşla Meysere'nin gelmesini bekliyordu ve gelir gelmez de, yol boyunca şahit olduklarını sormaya başladı. Meysere, önce rahibin sözlerini nakletti O'na. Gelirken gördüğü iki melekten de bahisler açtı. O kadar anlattı ki, yol boyunca yaşadıklarını evirip çevirip yeniden anlatıyor, metanet ve güvenini öve öve bitiremiyordu.

Hemen kalktı Hatice ve Meysere'nin anlattıklarını yine amcası ve mürşidi Varaka İbn Nevfel'e gidip paylaştı onunla. Varaka da heyecanlanmıştı. Artık o da, beklediğini bulduğundan emindi. Ve;

– Eğer bu anlattıkların doğru ise ey Hatice! Şüphesiz Muhammed bu ümmetin peygamberidir. Ben de biliyordum ki, bu ümmetin beklenen bir Peygamberi vardır. İşte zaman O'nun zamanıdır' deyiverdi. Zira Varaka, sürekli bir beklenti içindeydi ve

sık sık, 'Ne zaman?' diye O'nun geleceği günü intizar ediyordu. Bunun için şiirler yazıyor, her fırsatta geleceği günün gecikmesinden duyduğu üzüntüyü dile getiriyordu.

Her şey O'nu işaret ediyordu; bu güne kadar dinledikleri, Mekke'nin şehadeti ve Meysere'nin anlattıkları, hep yolların birleştiği yeri, doğru adresi gösteriyordu. Artık hiç tereddüdü kalmamıştı. Yıllarca beklediği müjdelenen Nebi, artık çok yakınındaydı. Evliliği zihninden silmişti ama O'na daha yakın olmanın başka da bir yolu gözükmüyordu.

***

O güne kadar iki defa evlilik yaşamış ve bütün tekliflere artık kapılarını kapatmıştı. Zira, O'nun için yaş kemale ermiş ve ayakta kalabilmek için bir başkasının dayanağına da ihtiyacı kalmamıştı. Zengindi; işini sağlam yapan akıllı, güzel, olgun ve herkesin rağbet ettiği şerefli bir kadındı. O gün için Kureyş arasında, böylesi bir kıymet ve kadre kurban olmayacak kimse yoktu. Kavminden her erkek, gücü yetse O'nunla evlenmeye can atıyordu. O güne kadar çok kimse kapısını aşındırmıştı ama O, bunların hiçbirini kabul etmemişti.

Ancak bu sefer durum farklıydı ve böyle sürekli bir beraberlik için evlilikten başka da bir yol gözükmüyordu. O güne kadar evlenmeyi düşünmeyen Hatice, artık kararını vermişti ve yakın arkadaşı Münye kızı Nefîse ile Hz. Peygamber'in düşüncelerini öğrenmeye çalışacaktı. Önce durumu, can dostu Nefise'ye aktardı. Oturup anlaştılar. Nefise, ortamı şöyle bir yoklayacaktı. Geldi Allah Rasûlü'nün yanına ve konuyu evliliğe getirdi. Ardından da sordu:

– Şayet senin karşına, güzellik, mal, şeref ve sana denklik itibariyle bir kıymet çıksa, müspet cevap vermez misin?'

Hz. Peygamber'in elinde evlenecek kadar maddi imkan yoktu. Önce bunu öne sürdü. Ancak bunun, bir problem teşkil etmediğini anlatıyordu Nefise..! Maksadını da anlamıştı. Ka'be'nin

Rabbine yemin olsun ki, bu özellikleri taşıyan, Hatice'den başka kimse yoktu Mekke'de..!

Nefîse'nin getirdiği haber, rahat bir nefes aldırmıştı ve konuya sıcak baktığını öğrenir öğrenmez de, O'na rağbet edişinin ve evlilik talebinin gerekçelerini de bildiren bir haber gönderdi. Bu haberde, akrabalık yönüyle kendisine yakınlığından, kavmi arasındaki şerefli mevkii ve güvenirliliğinden bahisler açıyor ve Allah Rasûlü'ne olan hayranlığını titizlikle ifade ediyordu.

Ve çok geçmeden birgün, Abdulmuttalib'in iki oğlu Ebû Tâlib ve Hamza, Hatice'yi istemek için yola koyulacaktı. Önce Ebû Tâlib konuşmaya başladı:

– Şüphesiz ki Muhammed, malı az olsa da Kureyş'ten hiçbir gence denk değil; şeref, fazilet, yiğitlik ve akıl yönüyle hepsinden üstündür. Mal ise, kaybolan bir gölge gibidir; emanettir ve kalıcı olamaz. Hatice'yi istemektedir.'

Arkasından Hatice'nin amcası Amr İbn Esed de kalktı ve benzeri sözler söyledi. Zira, O'nun da babası yoktu; Ficar savaşlarında ölmüş ve Hatice de, Rasûlullah gibi yetim büyümüştü.

Ardından koyunlar kesilmiş ve bir meclis tertip edilmişti. Yirmi deve mihirle bir nikah gerçekleşiyordu. Zengin ve asil Hatice, artık dünyanın en bahtiyar kadınıydı. Vakarı, sürûrunu gizlemeye çalışsa da, sevincine diyecek yoktu. Dost ve arkadaşlarına kapılarını sonuna kadar açmıştı. O'nu o kadar yakından takip ediyordu ki, düğünlerine, süt annesi Halîme'yi de davet etmiş, yetim büyüyen süt yavrusunun mutluluğunu onunla da paylaşmak istemişti. Sevinci, cömertliğine gölge düşürmeyecekti ve sabah ayrılıp giderken Halîme'nin yanında, sütünü verdiği Abdullah'ın oğlu Muhammed'in kerim hatırına mukabil hediye edilen kırk baş koyun da vardı.

O gün için Hz. Peygamber 25 yaşlarındaydı ve böylelikle 23 yıl

sürecek, zor ama huzur dolu bir evlilik hayatı başlamış oluyordu. Birkaç gün Ebû Tâlib'in evinde kaldıktan sonra tekrar Hatice'nin evine yerleşecek ve vahiy geleceği ana kadar 15 yıl süren, herkese örnek bir hayat başlayacaktı.

***

Cehaletin koyuluğu gittikçe artıyordu. Ka'be'nin dört bir yanı putlarla dolmuş ve insanlar, Âlemlerin Rabbi'ni unutmuş, sanal ve sahte ilahlara neredeyse kurban olma yarışına girmişlerdi. Belli ki, Kerim zevcesinin Ruh-u Pâkını bu durum, sıktıkça sıkıyordu. Huzur vermek için inşa edilen yeryüzünün ilk binası Ka'be, o gün için adeta kasvet merkezi haline getirilmek istenmişti. Bu sebepledir ki Allah Rasûlü, o havadan uzaklaşmaya çalışıyor, ama bir türlü de Ka'be'den kopamıyordu.

Uzaklara açılmayı alışkanlık haline getirmişti. Saatlerce yürüyerek ulaştığı Nûr dağı, adeta nurun sahibine davetiye çıkarmış, beraberce semadan gelecek nuru beklemeye duruyorlardı. Dağın Ka'be'ye bakan yönündeki mağaraya otağını kurup uzaktan onu doya doya seyre dalıyor, belki de gelecekteki iman dolu, temiz ve dupduru halini tasavvur ederek o günlerin hayaliyle bir nebze teselli oluyordu. Rabbiyle baş başa kalmayı tercih ettiği bu dağa, senenin belli gün ve aylarında gelmeyi alışkanlık haline getirmişti. Adeta Ka'be'ye rükua durmuş Hira'da O'nun, ağyara kapalı, Hakka açık kendine göre bir ibadeti vardı.

Her ayrılışı Hz. Hatice için de bir firkat ifade ediyordu. Allah Rasûlü, Hira'da ayrı bir huzur solukluyordu ama beri tarafta, her ayrılışında Hatice'nin yüreği ağzına geliyor, başına bir şeylerin gelmesinden korkuyordu. Bunun için arkasından adamlarını gönderiyor ve emniyette olup olmadığını görmek istiyordu. Zaman zaman da kendisi yola koyuluyor, yıllarca gelişini beklediği müjdeye elleriyle azık taşıyordu.

***

Ve derken bir gün.. Nur dağında nurlar buluşmuş, sema ile yer arasında kopmaz bir bağ kurulmuştu. Cibril gelmiş ve çoktan emareleri zuhûr edip ayân olan risaleti tasdikle Allah'dan ilk mesajları getirmişti.

Heyecanla evine döndü ve vefalı eşinden üstünü örtmesini istiyordu. O'nu görünce Hatice'nin yüreğine su serpilmişti. Zira, bu gidiş daha uzun sürmüş ve arkasından gönderdiği adamları da elleri boş geri dönmüşlerdi. Başına bir şeyler gelmesinden korkmuştu korkmasına ama artık geri gelmiş, endişeleri de geride kalmıştı. Ancak bu gelişi, öncekilere de pek benzemiyordu.

Bir müddet sonra Allah Rasûlü, başından geçenleri ilk olarak, O'na anlattı. Tecrübe, metanet ve sabır insanı Hz. Hatice, tevekkülü tam bir insandı ve gayet metindi. Başkalarının kendisinden emniyet dilendiği bir Emîn'in sahipsiz olmadığını iyi biliyordu ve zayi olmayacağına da inancı tamdı. Kendisinden beklenen metaneti ortaya koyacak ve destek olması gereken bir zamanda kainatın iftihar ettiği Yüce Kameti yalnız bırakmayacaktı;

– Müjdeler olsun sana ey amcamın oğlu!' diye başladı sözlerine..! Ardından,

– Bulunduğun yerde sebat et. Hatice'nin nefsi elinde olana yemin olsun ki ben, senin bu ümmetin Peygamberi olduğunu umuyorum' dedi.

O kadar hazırdı ki, hiç tereddüt göstermedi ve hemen oracıkta imanla tasdik etti O'nu ve O'na gelenleri..! Destek vermek gibi önemli bir vazifesi olduğunun bilincindeydi. Zira o güne kadar emniyette merkezi tutan bir insanın, kemalata giden yolda endişe duymasına da mahal yoktu;

– Endişe duyma' diye devam etti sözlerine ve ardından da ilave etti:

– Allah seni mutlaka muhafaza eder. Çünkü sen, akrabalarını

görüp gözetirsin, düşkünlerin elinden tutar, ihtiyacı olanları giydirirsin, senin misafirin hiç eksik olmaz, sürekli Hakk'ın peşindesin ve bütünüyle hayır yollarına sen kendini adamış birisin.' Zira, sosyal hayatta başkaları için yaşamayı şiâr edinmişler, kevn ü mekanın sahibi tarafından ilahi koruma altına alınır ve ilahi inayetle muhafaza edilirdi. Elbette böyle davranan birini Allah zayi etmeyecekti. Zira, O'nun istekleri de bu istikamette değil miydi? Toplumda oluşabilecek bu türlü boşlukları doldurup eksiklikleri gidermeyi kendine vazife edinmiş birini, işin sahibi yalnız bırakır mıydı hiç..!

Ardından, yine Varaka İbn Nevfel'e gitti Hatice..! Olup bitenlere şaşırmamış, adeta beklediği bir sonuçla karşılaşmanın metanetini ortaya koymuştu. Kerim zevcesinin anlattıklarını anlattı bir bir Varaka'ya..! Her bir ifadesi, Varaka'nın dünyasında fırtınaların kopmasını netice veriyordu ve bir müddet sonra dayanamadı Varaka,

– Kuddûs.. Kuddûs..!' diye haykırmaya başladı. Ardından da ilave etti:

– Varaka'nın nefsi yed-i kudretinde olana yemin olsun ki, şayet bana anlattıkların doğruysa ey Hatice! Bu gelen, Mûsâ ve Îsâ'ya gelen Nâmûs-u Ekber'dir. Ve şüphesiz ki O da, bu ümmetin Nebi'sidir. Git ve bunu O'na söyle, sebat etsin.'

Belli ki, karanlığın koyulaştığı bu demde, onun merkezinde gün gelip onu boğmaya başlamış ve Nur dağı, eteklerinden âleme nur saçıyordu. Adeta geceyi gündüze çevirecek bir meşalenin yanmaya başlamasıydı bu..! Toprağın altındaki tohum çatlamış ve artık filiz verme yoluna girmişti. Beklenen an gelmiş ve insanlığın makûs talihi yeni bir döneme el sallıyordu.

İnsanlığın yönünü değiştirecek bu olayı, bir de vasıtasız dinlemek gerekiyordu ve buluştular bir mecliste. Yaş farkı, itaate engel olamazdı ve önce Allah Rasûlü'nün alnından öptü Varaka.. ardından da başından geçenleri dikkatlice dinlemeye başladı.

Dinledikçe bu yaşlı insan, halden hale giriyor, ayrı bir heyecan duyuyordu. Zira, yıllardan beri satırlarda okuyarak, geleceği günü can ü gönülden beklediği müjdenin o an yanında duran şahıs olduğunu çoktan fark etmişti. Allah Rasûlü'nün sözleri bitince bu sefer Varaka'nın dilleri çözülecek ve aradığını bulmuş bir gönlün heyecanıyla ve titreyen bir ses tonuyla tarihi şu cümleleri söyleyecekti:

– Keşke ben o gün genç olsaydım, yaşıyor olsaydım da, kavminin seni çıkarıp yurdundan kovacakları güne yetişip o gün sana destek verseydim.'

O gün bu gün Hatice, Allah Rasûlü'nün üzerine daha bir ayrı titriyor ve O'nun için adeta pervâne olup etrafında dönüyordu. Mekke'de sıkılıp yalnızlığın sevdirildiği dönemlerde arkasına düşer ve sürekli yakınında olmayı fazilet bilirdi. Gelişi biraz uzayınca hemen eline bir şeyler alır, Mekke'nin yukarı bölge ve yüksek dağlarında Allah Rasûlü'nü aramaya çıkardı. Yine böyle bir gün, insan suretinde Cibril'le karşılaştı. Daha önce hiç görmediği bu yabancı kendisine Son Nebi'yi soruyordu. Çok endişelendi; O'na kötülük yapmak isteyen birisi olmasından korkmuştu. Gelip durumu Allah Rasûlü'ne anlattığında, gördüğünün Cebrail olduğunu öğrenecek ve rahat bir nefes alacaktı.

Mekke, Allah Rasûlü'nün karşısına dikilip bayrak açsa da Hz. Hatice, sürekli bir destekçi ve yılmaz bir yardımcı olmuştu. Huzurunu kaçırmak istediklerinde O'nun yanında huzur buluyor, hayatına kastettikleri demlerde O'nun yanında güven solukluyordu. Bunun için zaman zaman kendi bilgisini konuşturup belli istişhadlarda bulunuyor ve Efendisine destek vermeye çalışıyordu. Bir gün Efendimiz'e,

– Ey amcamın oğlu! Sahibin sana tekrar geldiğinde bana da haber verebilir misin?' demişti. Zira, güneşi balçıkla sıvamaya yeltenen bazı nâdanlar, gelenin melek değil de, -hâşâ- şeytan ol-

duğunu söylüyorlardı. Kabul görmüştü ve nihayet Cebrail geldiğinde Efendiler Efendisi Hatice'yi yanına çağırarak,

– İşte bu Cebrail'dir, yanıma geldi' dedi. Efendisinden bir istirhamda bulunacaktı ve kalkıp dizine oturmasını rica etti. İsteği yerine gelince,

– Onu görüyor musun?' diye sordu.

– Evet' cevabını almıştı. Sonra da sırasıyla sağ dizine, ardından da kucağına oturmasını istedi. Her defasında,

– Şimdi görüyor musun? diye soruyor ve,

– Evet' cevabını alıyordu. Nihayet başındaki örtüyü çıkarıp Allah Rasûlü'nü de sînesine yaklaştırdığında,

– Şimdi görüyor musun? diye tekrar sordu. Bu sefer durum farklıydı ve Allah Rasûlü;

– Hayır' demişti. Bunun üzerine Hatice,

– Sana müjdeler olsun. Yerinde sabit kal. Allah'a yemin ederim ki, bu melektir. Asla şeytan değildir' dedi. Zira, gelen melek değil de şeytan olsaydı, asla haya duymaz ve böyle bir ortamdan ayrılıp asla gitmezdi.

***

Ayrı kalmamak için peşine düştüğü günlerden birinde Hz. Hatice, Efendisine yiyecek ve içecek götürmek için yola çıkmıştı. Gelişini gören Cebrail, Allah Rasûlü'ne dönecek ve şu müjdeyi verecekti;

– Şu gelen Hatice'dir. Yanında, içinde yiyecek ve içecek olan bir kap var. O sana geldiğinde, O'nun Rabbi'nden ve benden O'na selam söyle. Aynı zamanda O'nu, içinde ne bir gürültü ne de yorgunluk olan Cennet'te, inciden bir sarayla müjdele.'

Yanına gelip de Cibril'in getirdiği selamdan bahsedince Allah Rasûlü, hiçbir tavır değişikliğine girmeden aynı vakûr edasıyla şöyle cevap verecekti Hatice;

– Selam O'dur. Selam O'ndandır, Allah'ın rahmet ve bereketi senin üzerine olsun Yâ Rasûlallal! Şeytan dışında selamı işiten herkese selam olsun. Ve Cebrail'e de selam olsun.'

Abdullah İbn Selam

Nesebi, Hz. Yûsuf ve dolayısıyla da Hz. Yakub'a (aleyhimü's-selam) dayanıyordu. Tabii olarak İsrail oğulları arasında neş'et etmişti. Medeniyete beşiklik yapmaya hazırlanan Medine civarındaki üç büyük Yahudi kabilesinden birisi olan Beni Kaynâka' arasında dünyaya gelmiş ve babası ona Husayn adını vermişti.

Babası Selâm da, dedesi Hâris de iyi bir Yahudi alimiydi. Aralarına yeni katılan Husayn'ı da aynı istikamette iyi bir Yahudi bilgesi olarak yetiştirmeye azmetmiş, gözleri gibi bakıp kolluyorlardı.

Bir taraftan küçük Husayn'ın yaşı ilerlerken diğer taraftan ilmi mertebesi sürekli yükseliyor ve akranları arasında hemen dikkat çekiyordu. Artık parmakla gösterilen birisi haline gelmişti; kendisi de dersler vermeye başlamış ve artk ilim adına bir merci haline gelmişti.

Yıllar böyle geçti. Artık Husayn'ın şânını Medine ve civarında duymayan kalmamıştı.

Gelecek son Nebi ile ilgili sohbetlere o da katılmış, aynı nasihatleri Husayn da yapar olmuştu. Zira, elinden düşürmediği Tevrat, aynı konulara parmak basıyor ve O'nun geleceğinin müjdelerini veriyordu.

Bekleyip durdukları âhir zaman Peygamberi'nin Mekke'de dünyaya teşrifinden haberleri olmasa da hep Mekke'yi işaret ediyorlar ve;

– Az kaldı' diyorlardı;

– Az kaldı. Orada neş'et edecek ve buraya hicret edecek. Son

Kurtarıcı mutlaka gelecek ve bizler, O'nun vesilesiyle yeniden toparlanıp küfre karşı büyük bir zafer kazanacağız.'

Emareler çoğalsa da henüz risalet verilmemiştir. Ancak o günler de yakındır artık..!

***

Derken Hira, bu vuslata şehadette bulunacak ve Beklenen Nebi, risaletle tavzif edilmiş olarak Mekke'ye inecektir.

Mekke, engebeli ve mehîb dağlarla çevrili ve huşûnet doludur; aynı huşûnet ve sertlik sakinlerinin üzerinde de kendini göstermektedir ve kapatırlar kapılarını.. girmesine müsaade etmezler kalplerine.. üstüne üstlük, bir de reaksiyon gösterir, yobazlıklarını sergilerler ard arda..! Dünyanın beklediği Müjdelenen Nebi'ye karşı, akıl almaz kampanyaların peşine düşerler ve kural tanımaz tutumlarıyla hayatına bile kastetme konumuna gelirler O'nu..! Bizi zulümden kurtarsın diye gelişini gözleyenlere inat, O'nun bedenini ortadan kaldırmakta kurtuluş arayışı garabetliğine düşerler, kin ve nefretlerinin kurbanı olarak..!

***

Bir gün Mekke'ye düşmüştü yolu. Kader O'nu, İnsanlığın İftihar Vesilesi'yle karşılaştıracaktı. Olacak bu ya; Beklenen Nebi, Husayn'ın arkasında duruyordu. Etrafında bir insan halkası vardı. O'nun gözleri de Husayn'a takılmıştı ve sordu;

– Sen Selam oğlu değil misin?'

Şaşırmıştı Husayn.. adeta arkasında nurdan bir heykel duruyordu. Bakışlarında güven vardı ve sözlerinin kalplere nüfûz ettiğinden şüphe yoktu. Bu şaşkınlıkla ancak;

– Evet' diyebildi. Kendisine babasının adıyla hitab eden bu Zat'ın,belli ki kendisine soracakları vardı ve;

– Yaklaş bana' diye yanına çağırdı. Arkasından;

– Allah adına söyle bana ey Selam oğlu! Beni Tevrat'ta Rasûlullah olarak buluyor muydun?'

Husayn'ın şaşkınlığı daha da artmıştı. Bütün bunların bir anlamı olmalıydı ve;

– Rabbini vasfederek bana anlat' diyerek bilgileriyle zanlarından emin olmak istiyordu.

Bu arada Cebrail geldi ve Rasûlullah'ın önünde durarak;

– De ki; O Allah'tır, Tektir. Allah Samed'dir. Ne doğurmuş ne de doğurulmuştur. Herhangi bir şey O'na denk değildir, olamaz.' dedi. Bu, o andan itibaren her bir mü'minin okuduğu İhlas suresini ifade ediyordu.

Efendimiz bunu okuyunca Abdullah İbn Selam'ın şüphesi kalmamıştı. Uzaktan heybetiyle ürperti saldığı halde yanına sokulana ünsiyet meltemleri gönderen bu Zat, şüphe yok ki gelmesini bekledikleri Son Nebi idi. Dudaklarından şunlar döküldü;

– Ben şehadet ederim ki Allah'tan başka ilah yoktur ve sen de Allah'ın Rasûlüsün.'

Sonra Abdullah İbn Selam Medine'ye geri döndü ve Müslüman olduğunu gizledi. Kimseye söylemedi O'nu.. veya söyleyecek kadar zaman geçmemişti ki, beklenilen hicret yaşanmıştı.

***

Allah Rasûlü'nün Medine'ye geldiği haberi ulaştığında Abdullah İbn Selam hurma ağacının tepesindeydi. Zaten Medineliler de O'nun gelişini hurma ağaçlarının tepesinden gözlüyorlardı.

O'nun Medine'ye gelişiyle ilgili yaşadıklarını ve iç dünyasında yaşadığı değişimi Abdullah İbn Selam şöyle anlatacaktır:

– Rasûlullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem), Medine'ye hicret edeceği haberini duyduğumda, herkes gibi ben de merak etmiş O'nu gözlüyordum. Geldiğinin haberini duyduğumda ise, hurma ağacının üstünde meyve topluyordum. Zaten O'nun sıfatlarını, is-

mini, genel durumunu, Medine'ye ne zaman geleceğini biliyor ve bu anı bekliyorduk. Aslında tereddüdüm kalmamıştı ama yine de Medine'ye gelinceye kadar sessiz kalmayı tercih ediyordum. O anın gelmesini ise, adeta iple çekiyordum. Kuba'ya geldiğini haber veren birisi gelip gelişmeleri anlatınca, heyecandan yerimde duramaz oldum. O esnada ben, hurma ağacının tepesindeydim. Teyzem Hâlide Binti Hâris ise ağacın altında oturuyordu. Rasûlullah'ın geliş haberini duyunca, avazım çıktığı kadar tekbir getirdim. Teyzem, durup dururken bu kadar yüksek sesle tekbir getirmeme şaşırmıştı:

– Allah cezanı versin..! Şayet, İmrân oğlu Mûsâ'nın geldiğini duymuş olsaydın, vallahi bundan daha gür bir sesle tekbir getirmezdin.' diye çıkıştı bana.

– Ey teyzeciğim! Allah'a yemin olsun ki bu, Mûsâ'nın kardeşidir. O'nun dini üzerinedir. O, ne ile gönderilmişse bu da aynı vazifeyle mükelleftir' diyerek teyzesine de tanıtmaya çalıştı O'nu. Husayn'ın bu sözlerine;

– Ey kardeşimin oğlu! Bu yoksa, bizim geleceği günü beklediğimiz kıyamet öncesi zuhûr edecek son Nebi mi?' diye cevap verdi teyzesi. Bunda şüphe olamazdı ve tereddütsüz;

– Evet' cevabını yapıştırdı Husayn. Heyecanlanmıştı teyzesi de..! Ne diyeceğini şaşırmış bir hali vardı ve;

– Bu, O öyleyse..! Öyleyse niye duruyoruz.!?' diyerek farklı düşünmediklerini ilan ediyor, gelenin ahir zaman Nebi'si olduğunu ittifakla tescil etmiş oluyorlardı.

***

Husayn için geçen her an ziyan demekti ve doğruca Kuba'ya gitti. Huzuruna girdiğinde yine karşısında nur yüzlü Nebi vardı. O'nun yüzünü gördüğü zamanki intibalarını anlatırken İbn Selam şunları söyleyecekti;

– Mübarek yüzlerini gördüğümde, anladım ki, bu yüzde yalan yok. O'ndan ilk duyduğum sözler şunlardı;

– Aranızda selamı yayın, yemek yedirin, akrabalarınızı ziyarete devam edin, insanlar gece uykuya daldıklarında namaz kılın ve emniyetle cennete girin.'

O'nun sözlerindeki büyüye ve çehresindeki derinliğe vurulmuştu. Çünkü O'nda gördüğü sima ancak bir peygamberde olabilirdi Artık ne gizlemeye ne de gizlenmeye ihtiyaç vardı. Medine medeni bir şehirdi ve İbn Selam, kelime-i şehadeti getirmeye başladı;

– Ben şehadet ederim ki sen, Allah'ın Hak Rasûlü'sün ve şüphesiz ki sen, Hak ile geldin.'

Müslüman olduktan sonra Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem), Husayn olan adını Abdullah koyacak ve bundan böyle Selam'ın oğlu Husayn Abdullah İbn Selam diye çağrılacaktı.

***

Abdullah İbn Selam Müslüman olmuştu olmasına ama kavminin baskılarından başını kaldıramıyordu. Daha baştan beri beraber olduğu Yahudi bilginlerinin tazyikinden kurtulamamış ve her defasında onun aklını çelebilme adına akla hayale gelmedik oyunlar tezgahlıyorlardı. Bilhassa Huyey İbn Ahtab, Ka'b İbn Esed, Ebû Rafi', Eşya' ve Şemvîl İbn Zeyd gibi ileri gelenler Abdullah'ı köşeye sıkıştırmak için ciddi uğraş veriyorlardı. Göz göre göre hakikatin üstünü örtmesini istiyorlar ve bunu yapmadığı taktirde olacaklardan sorumlu olmadıklarını söyleyerek onu imanından vazgeçirmek istiyorlardı.

Bir gün yine sıkıştırmışlar, Husayn'ın bildiklerini hatırlatması üzerine de;

– Nübüvvetin Araplar arasında olması imkansız. Senin sahibin olsa olsa meliktir' demişlerdi. Aslında bununla Allah Rasûlü'nün

beklenen Nebi olduğunu kabullenmiş oluyorlardı ama bir türlü, içinde bulundukları koyu ve katı kabile taassubunu kırıp, O'nun kendi dışlarında bir yerden neş'et edebileceğini içlerine sindiremiyorlardı.

Uzun uzadıya konuşmalar netice vermemiş ve ortam da iyice alevlenmişti. 'Ne olacaksa olsun' der gibiydiler ve kendileri muhatap olup Abdullah'a da haklı olduklarını göstereceklerini sandıkları bir senaryonun peşine düştüler. Abdullah'ın tereddüdü yoktu ve soluğu Allah Rasûlü'nün yanında aldılar.

Önce Zülkarneyn'i sordular O'na. Bilemeyeceğinden eminlerdi kendilerince ve böylelikle, Abdullah gibi düşünenlere karşı kendi haklılıklarını (!) ispat etmiş olacaklardı.

Allah'ın indirdiği şekliyle anlattı onlara; aynen Kureyş'e anlattığı gibi..! Zira onlar, Nadr İbn Hâris ve Ukbe İbn Ebî Muayt kendilerinden yardım istemeye geldiklerinde daha önceleri Kureyş'e akıl vermiş ve davasından vazgeçirmek için ellerini güçlendirecek ne gibi sorular sorabilecekleri konusunda rehberlik yapmışlardı..!

Aynı cevabı almışlardı ve diyebilecekleri hiçbir husus yoktu. Ancak arkalarını dönüp gitme niyetinde de değillerdi. 'Ben olmadığım yerde, başkası da yaşamasın' mantığıyla hareket ediyorlardı ve tüyler ürperten şu soruyu sordular;

– Ya Muhammed! İşte bu Allah! Bütün mahlukatı yarattı, peki Allah'ı kim yarattı?'

Allah'ı bilip kulluk yaptıklarını söyleyen insanların böyle bir soru sorması kadar bir abesiyet ve aptallık olamazdı. -Hâşâ- Allah'ın yaratılmaya ne ihtiyacı vardı ki.!? Hem, sonradan yaratılanın ilah olması düşünülebilir miydi.!? O'nun kudretinden hiç mi haberleri yoktu bunların.!? Sanki Hz. Mûsâ dahil önceki peygamberler ve ümmetleri arasında geçenlere muttali olanlar bunlar değildi..! Tevrat'ı da okumuyorlardı anlaşılan bunlar..!

Allah Rasûlü de çok müteessir olmuştu; yüzünün rengi değişmiş, yerinde duramaz olmuştu. Nasıl olur da Rabb'e böyle bir dil uzatılabilirdi.!? Hem de bildiğini söyleyenler tarafından..! Alemlerin Rabbini onlar, ne sanıyorlardı ki, sınırlı akıllarıyla O'na elbise biçmeye kalkışıyorlar ve kendilerince muhataplarını zor durumda bırakıyorlardı..!

Gönlünü teskin etmek için Cibril imdada koştu ve;

– Sükunetle ya Muhammed!' diye de yol ve yöntem tavsiye ediyordu. Sorduklarının cevabını İhlas Sûresi veriyordu ve onu okudu;

– De ki, O Allah'tır ve Bir'dir…'

Gelenler, sadece kendilerini temsil etmiyorlardı.. yüzyıllar boyu devam edecek olan imanla inkarın mücadelesinde sonrakilerin karşısına da bu türlü tutarsızlıklar çıkacaktı ve O'nun hali, sonrakilere de örnek teşkil etmeliydi. Zira O, şöyle buyuracaktı;

– Çok geçmez insanlar kendi aralarında sorgulamalara başlarlar ve işi o dereceye ulaştırırlar ki, bazıları;

– İşte Allah, varlığı yarattı; peki Allah'ı kim yarattı?' demeye kalkışırlar.'

Böyle bir durumla karşı karşıya kalanlar için de Allah Rasûlü, ihlas suresini okumalarını tavsiye edecek ve Cibril'in o gün kendisini teskinini ümmetine de tavsiye buyuracaktı. Zira bu, şeytani bir düşünceydi ve böyle bir durumda şeytandan Allah'a sığınma adına sağlam bir duruş sergilenmeliydi.

Beni Kaynuka'lılar, perdelerini yırtmış küstahlıklarına devam ediyorlardı;

– Bize anlat bakalım ya Muhammed! Yaratılışı nasıl? Kolları, pazuları nasıl?'

Ortalık buz gibi kesilmişti. Anlaşılan bunlar, kendilerine söylenenlere karşı kulaklarını kapatmışlar hiçbir şey almak istemi-

yorlardı. Neden bahsediyorlardı.!? Allah'ı, -hâşâ- kapı komşuları gibi bir şahıs olarak mı görüyorlardı, yoksa Allah Rasûlü'nü kızdırmak için mi çığırtkanlık yapıyorlardı.!?

Hz. Peygamber (sallallahu aleyhi ve sellem), artık yerinde duramaz hale gelmişti.. gazabından damarları şişmiş yüzünden öfke okunuyordu. Allah'a hakarete O'nun yüreği dayanamazdı. Cibril yine yanındaydı. Aynı tavsiyelerini tekrarladı. Arkasından da şu âyetleri indirdi:

– Ama onlar, Allah'ın kudret ve azametini hakkıyla takdir edemediler. O'na layık olan tazimi gösteremediler.

Halbuki bütün bir dünya, Kıyamet günü O'nun avucunda, gökler alemi de bükülmüş olarak kabza-i tasarrufundadır.

Böyle bir azamet ve hakimiyet sahibi olan Allah, onların uydurup durdukları şeriklerden yücedir, münezzehtir.'[53]

***

Abdullah ibn Selam, bir Yahudi alimiydi. Bütün müktesebatını bırakarak Müslüman oluyordu. Elbette bu zor bir işti.. teemmül ve im'an-ı nazarın semeresiydi.

Başkaları başka zamanlar, kitle ruh haletinin akıntısına kapılıp Müslüman olabilirlerdi ama, İbn Selam gibi, o güne kadarki her şeyin yanlışlığını kabulle yeni bir doğrunun peşine takılmak çok ama çok zor bir işti.

Kitle ruh haletinin cazibesiyle meydana gelen Müslümanlıkta referanslar söz konusu olabilirdi. Güçlü birkaç insan, bir yerde bir araya gelmiş olsalar, birçok insana bu manzara cesaret verir ve gönüller hakka meyledebilirdi.

Ancak ibn Selam gibilerde, sürekli bir savaşın neticesinde kazanılan mutlak bir zafer vardı. Nefisle, şeytanla, çevreyle, akraba ü taallukatla.. her şeye rağmen elini kaldırıp hakka yönelmek ce-

---

53 Zümer, 39/67

saret isterdi ve bu cesareti Abdullah İbn Selam gösteriyordu.

Diğerlerinin Müslümanlığı da Müslümanlıktı, ancak Abdullah'ınki bir başka olacaktı.

***

Her yeniliğe tepki koyup karşı çıkmak, ilk olmadığı gibi son da değildi. Zaman zaman Abdullah İbn Selam, benzeri münakaşalarda soluğu Efendiler Efendisinin yanında alıyor ve O'nun vereceği cevaplarla muhataplarını iknayı düşün9ordu. Zira, muhatap olduğu cemaat de biliyordu ki, bu soruların cevabını ancak bir Nebi bilebilirdi. Yine böyle bir grupla birlikte huzur-u risaletteydi. Efendisine soru soracak ve böylelikle muhataplarını iknaya çalışacaktı. Boynunu büktü ve;

– Ben sana üç tane soru soracağım ki, onları ancak bir Nebi bilebilir' dedi. Bu bir istifsardı ve Allah Rasûlü de cevaplamaya hazırdı;

– Kıyametin ilk alameti nedir? Cennet ehlinin ilk yiyeceği nedir? Çocuk anne ve babasına hangi durumda benzer?'

Bu esnada Cibril de gelmiş, Abdullah'ın soracağı soruların cevaplarını fısıldıyordu. Efendiler Efendisi;

– Cibril az önce bana bunları haber verdi' buyurarak başladı sözlerine. Huzurda bir şaşkınlık yaşandı bunun üzerine;

– Cibril?' diye tekrarlayıp duyduklarının doğruluğunu test etmek istediler önce. Cevap yine aynıydı;

– Evet, Cibril.'

Nasırlarına basılmış gibiydiler. Nasıl olur da vahyi, tutup kendilerinin dışında birisine getirebilirdi.!? Cibilli olarak Cebrail'e düşmanlık besliyorlardı. Adını duyunca;

– Bu, melekler arasında Yahudilerin düşmanıdır' dediler.

Cebrail'e düşmanlık etmek, aynı zamanda Allah ve Rasûlü'ne de kin beslemek anlamına geliyordu. Zaten Efendiler Efendisi

de, bunu ifade eden şu âyetleri okuyarak cevap verecekti;

– De ki: Kim Cebrail'e düşman ise iyi bilsin ki, bu Kur'ân'ı,daha önceki kitapları tasdik etmek, inananlar için bir rehber ve müjde olmak üzere, Allah'ın izniyle senin kalbine o indirmiştir.'[54]

Arkasından da sorulan soruları cevaplamaya başladı Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem);

– Kıyametin ilk alametine gelince o, öyle bir ateştir ki, doğudan batıya kadar bütün insanları yakıp kavurur.

Cennet ehlinin ilk yiyeceğine gelince o, balık ciğerinin artığıdır.

Erkeğin suyu kadınınkine galip gelirse çocuk erkek, kadının suyu öne geçerse kız olur.'

Beklediği cevapları da almışlardı.. zaten aksini düşünmek de imkansızdı. Abdullah İbn Selam, orada kelime-i şehadet getirerek diğerlerinin de önünü açmak istedi;

– Ben şehadet ederim ki, Allah'tan başka ilah yoktur ve sen de O'nun Rasûlü'sün.'

Ancak muhataplarda böylesine bir ruh inceliğine rastlamaya imkan ve ihtimal yoktu; yine evli evine, köylü de köyüne gidiyordu.

***

Abdullah İbn Selam Müslüman olmuştu ama henüz bundan kabilesinin haberi yoktu. Aile efradına dönüp geldiğinde onların da Müslüman olmalarını istemiş ve bu isteğine olumlu cevap da bulmuştu. Ancak onun hedefinde daha geniş kitleler vardı. Aynı zamanda neş'et ettiği topluluğun genel karakterlerini de ortaya koyup rehberini bilgilendirmek istiyordu. Kafasında kurguladığı bir planla birlikte huzur-u Risalete geldi;

---

54 Bakara, 2/97

– Ya Rasûlallah!' dedi ve devam etti;

– Benim kavmim olan bu İsrailoğulları, inatçı ve dönek bir millettir. Onlar henüz benim son halimi bilmiyorlar. İstiyorum ki, onlar sana geldiklerinde beni bir kenara gizleyesin ve onlara benim ve atalarım hakkında sorular sorasın. Şüphesiz beni de atalarımı da methedeceklerdir. Ancak bu esnada ben ortaya çıkıp Müslümanlığımı ilan edeyim. Göreceksin ki, hem beni hem de ecdadımı yerden yere vuracak ve envai çeşit iftira sıralayarak, bin bir kusur bulma yarışına gireceklerdir.'

Aynı zamanda Efendimiz, onlardan söz alacaktı; şayet Abdullah iman ederse onlar da inanacak ve kendilerine daha önce indirilen Tevrat'ta yazılı buldukları hususları tasdik edeceklerdi. Dolayısıyla burada belli bir maslahat gözetiliyordu ve Abdullah'ın teklifi hüsn-ü kabul gördü. Planlananlar aynen Abdullah'ın dediği gibi yapıldı. Bu arada adamlar da gelmişti. Efendiler Efendisi, ilk hoş-beşten sonra sözü Abdullah ve ecdadına getirdi;

– Sizin aranızda Husayn İbn Selam nasıl bir adamdır?'

Ne şüpheleri olabilirdi ki.!? Sadece Husayn'ı değil, yıllarca bütün aileyi, biricik rehberleri olarak görmüş ve birer otorite olarak hep onlara müracaat etmişlerdi;

– Hem efendimiz, hem de efendimizin oğludur.. içimizdeki en hayırlı kişi ve en bilgemizdir. Hem fazilet hem de Allah'ın kitabını bilme konusunda en önde olanımız odur.'

Onların, kendilerinden emin böyle bir tezkiyelerinin ardından Efendimiz;

– Şayet Abdullah, benim Allah'ın Rasûlü olduğuma ve bana indirilen kitaba iman ve şehadet ederse siz de iman eder misiniz?' diye sordu.

İşkillenseler de, buna imkan yoktu. Husayn gibi bir Yahudi alimi, bunu yapmazdı.. yapmamalıydı..! Böyle bir sorunun altından

ne çıkacağını da merak etmiyor değillerdi. Fakat bu meclis, daha metin durmaları gereken bir meclisti ve sözlerinde şüphe eseri görülmemeliydi;

– Evet' diye cevapladılar. Ancak hallerindeki gariplik ve içlerinde duydukları huzursuzluk yüzlerinden okunuyordu. Ne için gelmişlerdi.. ve şimdi ne ile karşılaşıyorlardı.!?

Bu sırada Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem)Abdullah'ı çağırmış ve o da gizlendiği yerden çıkıp huzura gelmişti. Onu gören gözlere kin ve nefret yürümüş, yüzlerde de bir sararma olmuştu. Nasıl olabilirdi; Husayn gibi birisi gelip kendi kabilesinin otoritesine baş kaldırarak bir başkasının arkasında saf tutar, onu peygamber olarak kabul edebilirdi. Hâlâ inanmak istemiyorlardı. Bu, ya bir şaka veya uyanılacak bir rüya olmalıydı.

Ancak her şey gerçekti ve Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem) sordu Abdullah'a;

– Ey Selam oğlu Abdullah! Sen, benim Tevrat ve İncil'de yazılı olarak bulduğunuz, bana iman etmeniz hususunda hepinizden sözü alınmış; mesajımın ulaştığı anda bana tâbi olmakla emredildiğiniz Allah'ın Rasûlü olduğumu bilip inanıyor ve iman ediyor musun?'

Ortalık bir anda buz kesilmişti. Bu arada Abdullah, Rasûlullah'ın sorusunu;

– Elbette Yâ Rasûlallah!' diye cevaplamıştı. İmkansızdı bu..! Bu kadar köşeye sıkışmak olamazdı.. buradan da bir çıkış yolu bulunmalıydı ve onlar da, minderin dışını tercih ettiler. Hep bir ağızdan;

– Senin Rasûllullah olduğunu bilmiyor ve tanımıyoruz' diyorlardı.

Halbuki onlar, O'nun Rasûlullah olduğunu öz oğullarını bilmenin ötesinde bir bilgi ile biliyorlardı ve O'na indirilenin Hak

olduğu konusunda da yakin derecesinde malumatları vardı. Aynı zamanda az önce konuşanlar da bunlardı; Husayn iman ederse biz de inanırız diyenler de bunlar değil miydi.!? Fazla söze ne hacet; kaypaklık ve dönekliğin fiilen sahnelenmesinden başka bir şey değildi bu.

Çıkışma sırası şimdi de Abdullah İbn Selam'dı;

– Bizim en şerlimiz ve en şerlimizin de oğlusun sen..!' deyip onda noksan bulma yarışına girdiler. Güneş balçıkla sıvanamazdı ki..! Güneşin ışınlarına karşı gözlerini kapatanlar, sadece kendilerine gece yaparlardı…

O gün yaşanılanlar Alemlerin Rabbi tarafından da müşahede edilmekteydi ve şu âyetleri indirecekti;

– De ki: Söyleyin bakalım; eğer bu Kur'ân, Allah tarafından geldiği halde siz reddetmişseniz, İsrail oğullarından da bir şahid, tevhid, ahiret gibi bazı iman esasları hakkında Kur'ân'da bildirilen hakikatlerin benzerine şahitlik edip iman ettiği halde, siz büyüklük taslayarak iman etmezseniz sizden daha şaşkın, daha zalim kimse olabilir mi? Allah, elbette böyle zalimleri hidayete erdirmez.'[55]

Ayette anlatılan İsrail oğullarından iman eden kişi, Abdullah İbn Selam, inkarı seçenler ise, gerçeğin objektif yönünü gördüklerinde kaypaklık gösteren elit tabakaydı.

Bütün bunları, daha işin başından tahmin eden ve gelişmeler de tahmini istikametinde gerçekleşen Abdullah İbn Selam, bir gerçeği ortaya çıkarmanın hazzıyla Yahudi ileri gelenlerine yöneldi ve şöyle seslendi;

– Ey Yahudi Topluluğu! Allah'tan korkun ve size geleni kabul edin. Vallahi siz de biliyorsunuz ki, bu, özelliklerini Tevrat'ta okuyup durduğunuz, adını sanını bildiğiniz Allah'ın beklenen ve

55 Ahkaf, 46/10

müjdelenen Rasûlü'dür. Ben şehadetle iman ediyor, biliyor ve tasdik ediyorum ki o Allah'ın Peygamberidir.'

Artık yüzler değişmişti.. perde bir kez yırtılmış ve cepheler de netleşmişti. İşin en kolay yolu inkardı ve onlar da bunu seçtiler;

– Yalan söylüyorsun.'

Artık Yahudilerden iş çıkmayacağı kesindi ve bu sefer Abdullah, Rasûl-i Ekrem'e yöneldi;

– İşte Ya Rasûlallah!' dedi. 'Durum gördüğün gibi..! Ben, bunların yalancı, iki yüzlü, dönek ve iftiracı insanlar olduklarını söylemiştim.'

***

– Kendilerine kitap verdiklerimiz, O'nu öz oğullarını tanıdıkları gibi tanırlar. (Buna rağmen) onlardan bir grup, bile bile gerçeği gizler.'[56]

Âyette, bizzat Allah Resûlü'nün ismi zikredilmeyip de "O'nu" denmesi işaret ediyor ki, ehl-i kitap bütünüyle, son gelecek peygamber kastedilerek "O" dendiğinde hep Tevrat ve İncil'de adı geçen Zât'ı anlıyorlardı. O da, hiç şüphesiz ki, Hz. Muhammed Aleyhisselâmdı. Ve O'nu öz evlatlarından daha iyi tanıyorlardı.

Hz. Ömer (radıyallahu anh), bir gün karşısına alacak ve Abdullah b. Selâm'a soracaktı:

– Allah Resûlü'nü öz evladın gibi tanıyor muydun?'

Tereddütsüz cevap verdi Abdullah;

– Öz evladımdan daha iyi tanıyordum.'

Nasıl olabilirdi..? Bir insan bu kadar kesin nasıl konuşabilirdi.!? Ama Abdullah, hakkı temsilin timsaliydi ve onu her yerde söylemekten çekinmezdi. Hz. Ömer ise, onun kanaatindeki kesinliği ayrıca tescil ettirmek istiyordu ve ikinci defa sordu;

– Nasıl yani?'

---

56 Bakara, 2/146

Yine demir leblebi gibi bir cevap geliyordu;

– Evladım hakkında şüphe edebilirim. Belki, beni, hanımım kandırmıştır. Fakat Allah Rasûlü'nün Son Peygamber olduğundan zerre kadar şüphem yoktur.'

Bu cevap Hz. Ömer'i öyle sevindirmişti ki, kalkacak ve Abdullah b. Selâm'ın başından öpecekti.

***

Ancak herkes de muannit Yahudiler gibi inatçı değildi; Abdullah İbn Selam gibi doğrunun peşinde olup onu bulduğu yerde almasını bilen erdemliler de yok değildi. Sırasıyla geldiler Allah Rasûlü'nün huzuruna ve Mûsâ'nın vasiyetini tutarak İslâm'ı kabullendiler. Bunlar, Sa'lebe İbn Sa'ye, Üseyd İbn Sa'ye ve Esed İbn Ubeyd gibi önde gelenlerdi. Ancak bunlara da bir kulp bulunacak ve bunlar da 'ti'ye alınacaktı. Diyorlardı ki;

– Muhammed'e inanıp peşinden gidenler, zaten bizim en şerlilerimizdi. Şayet hayırlılarımız olmuş olsalardı, atalarının dininin bırakıp da bir başkasının peşine takılmazlardı.'

Başlarını kuma sokmakla kendilerini emniyette sanıyorlardı. Halbuki dışarıda gerçek bir dünya vardı ve buna bîgane kalmak, gerçeği asla yansıtmıyordu.

Esas itibariyle Allah'a gönülden bağlılıklarını ifade ederek Rasûlü'nün arkasındaki safta yerini alanlarla iki yüzlü davranıp gerçeğe gözünü kapatanlar eşit olamazlardı. Öncekiler fazilet üstüne fazilet yarışına girişirken diğerleri, bildikleri halde hakkın üzerini kapatmanın mesuliyetiyle beraber hesap gününe intikal edeceklerdi. İnen bir âyetle bu çarpık düşünce şöyle nazara verilecekti;

– Ehl-i kitaptan, gece boyunca Allah'ın âyetlerini okuyan ve O'na secde ile serfürû yaşayan ümmet-i kâime ile onlar asla eşit olamazlar…'

***

Abdullah İbn Selam'ın bir oğlu olmuştu; hemen aldı onu ve doğruca Efendiler Efendisinin yanına getirdi. Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem), önce kucağına aldı çocuğu.. başını sıvazladı.. mübarek ağızlarında ezdiği hurmayı ağzına verdi ve adını da Yusuf koydu. Bu, aynı zamanda Abdullah İbn Selam ve ailesine bir nevi jest anlamına geliyordu.

Abdullah, bu hassasiyeti asla unutmayacak ve daha sonra dünyaya gelen bir diğer oğluna, Efendisinin adını vererek Muhammed diye seslenecekti. Böylelikle o, Allah'a kulluk vazifesinde bidayetle nihayeti aynı çizgide birleştirmek istiyor ve eskinin hatıralarıyla yeninin güzelliklerini beraber yaşamak istiyordu. Artık kendisine Ebû Yusuf diye hitap edilecekti.

Daha sonraları Yusuf ve Muhammed de, babaları Abdullah İbn Selam'dan duydukları Efendimiz'e ait beyanları, daha sonraki nesillere aktarmaya çalışacak; kendilerinden sonra gelenlere hadis rivayet edeceklerdi.

Abdullah gerçeği bulmuştu ya, ev halkı arasında yanına almadığı hiç kimseyi bırakmak istemiyordu. O'nun bu gayretleri sonucu, halası dahil tüm aile efradı Müslüman olmuştu.

***

Artık Abdullah, bir meydandan diğerine Allah için kendini cihada adamış, şehadete fırsat kolluyordu. Uhud'da bulunmuş, Medine civarındaki bir başka Yahudi kabilesiyle yapılan Beni Nadr kuşatmasında yer almış, Beni Kurayza'dan esir alınan çocuk ve kadınları gözetip kollama vazifesi de kendisine verilmişti.

Hz. Ömer döneminde Kudüs'ün fethine de şahitlik etmiş, Sâsâni'lerle yapılan Nihâvend savaşına da iştirak etmişti.

***

Abdullah İbn Selam, İslâm öncesinde olduğu gibi Müslüman olduktan sonra da parmakla gösterilen bir insandı. Dini yaşama

konusundaki hassasiyeti gözlerden kaçmıyordu. Bu sebeple Hz. Peygamber, onu cennetle müjdeleyecekti.

Kays İbn Abbâdanlatıyor:

– Ben, bir gün Medine mescidinde oturuyordum. Bir aralık, yüzünde huşû ve huzur dolu birisi mescide girdi. Konuşurken dudaklarından hikmet çağlıyordu. Etraftan bazıları, bu adamın ‘cennet ehli' olduğunu söylüyordu. İki rekat namaz kıldı ve oradan ayrıldı. Merakımı yenemedim ve peşine takıldım. Evine gidince ben de arkasından izin isteyip içeri girdim ve dedim ki;

– Sen mescide girdiğinde insanlar, senin ehl-i cennet olduğunu söylediler. Ne diyorsun?

– Fesübhanallah!' diye başladı söze ve devam etti:

– Kimin ehl-i cennet olduğunu ancak Allah bilir. Allah'a yemin olsun ki, bilmediğini söylemek kimseye yakışmaz. Bunun sebebini ben sana anlatayım: Rasûlullah zamanında ben bir rüya görmüştüm. Olabildiğince geniş, zümrüt gibi yeşillikler içinde bir bahçede bulunuyordum. Ortada demirden bir direk vardı; aşağı tarafı yerde üst kısmı ise semaya kadar uzanıyordu. En üstünde de bir kulp bulunuyordu. Bu direğe çıkmam söylendi. Ben de güç yetiremeyeceğimi söyledim. Yanıma birisi geldi ve arkamdan destekleyip elbisemden tutarak yardım etti ve en üstüne kadar çıktım ve o kulptan tutmaya başladım. Bana, bu kulbu hiç bırakmamamı söylüyorlardı. Sonra uyandım. Adeta hâlâ kulp elimde gibi hissediyordum. Heyecanla geldim ve bu rüyayı Allah Rasûlü'ne anlattım. Buyurdular ki;

– O bahçe, İslâm, o direk de İslâm direğidir. O tutunduğun kulp da, kopma bilmez urve-i vüskâ (kopma bilmeyen kulp)'dur. Sen, ey Abdullah! Ölünceye kadar İslâm üzere kalacaksın.'

Bir gün Sa'd İbn Ebi Vakkas, babasının şöyle dediğini anlatacaktı:

– Ben, Rasûlullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem), Abdullah İbn Selam dışında, daha hayatta iken birisinin 'ehl-i cennet' olduğunu söylediğini hiç duymadım.'

***

Artık Abdullah İbn Selâm, kendini sulh ve sükuna adamış, umumi anlamda bir ıslah vazifesi yapıyordu. Fitneler ortalıkta kol geziyordu. Önündeki kapı kırılmış ve Ömer'in şehadetiyle adeta seylâb olup sokaklarda akmaya başlamıştı. Haklı ve hakkı taleple dahi olsa sokağa dökülen kalabalıkların nerede duracağını kestirmeye imkan yoktu. Nihayet bu insan seli, ilk günlerden beri Allah Rasûlü'nün sadık yârânı ve 'Zinnureyn' lakablı Hz. Osman'ı hedef almıştı.

Bunu haber alır almaz Abdullah İbn Selam kendini Hz. Osman'ın yanında buldu. Zira biliyordu ki, iftirakın açacağı yaralar, yıllar boyu telafi edilemez ve böyle bir yanlışlık, sadece şeytan ve şeytanî düşünceyi memnun ederdi. Bugün için Osman Halife idi ve Hakkı temsil eden de O idi. O'na uzanacak bir olumsuzluğun Rasûlullah'a dokunacağından şüphesi yoktu Abdullah'ın.

Onu bir telaşla huzurunda bulan Hz. Osman sordu:

– Niye geldin?'

Dost, böyle günde belli olurdu ve Abdullah, her şeyden önce hakkın dostuydu. Hakkı kim temsil ediyorsa o, Abdullah'ın dostuydu ve en zor şartlarda bile olsa yanında olmalıydı;

– Sana yardım etmek için' dedi.

Fitnenin kaynadığı yer dışarısıydı ve bir umut da olsa, onlara söylenecek sözler tesir icra edebilir ve belki de kitleler durulmaya dururdu. Bunun için Osman;

– Öyleyse dışarı çık ve oradaki insanları benden uzaklaştır. Çünkü senin dışarıda olman, benim için içeride olmandan daha hayırlıdır' dedi.

Abdullah İbn Selam zaten yardımcı olmak için gelmişti ve bunu deneyecekti; dışarı çıktı ve insanlara şöyle seslendi;

– Ey İnsanlar! Benim cahiliyyedeki ismim Husayn idi. Müslüman olduğumda adımı Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem), 'Abdullah' diye değiştirdi. Benimle ilgili olarak Kur'ân'da, 'Onun benzerine İsrail oğullarından bir şahit de şehadet etti; ancak o iman etti, siz ise kibrinizin kurbanı oldunuz'[57] anlamındaki âyetle yine, 'De ki; sizinle benim aramda cereyan edenlere şahit olarak Allah yeter; bir de katında kitabın bilgisi olan'[58] mealindeki âyet indirildi.'

Kendi konumunu bir kredi olarak kullanıp hak adına bir çıkış yolu bulabilme ümidi taşıyordu. Arkasından şöyle devam etti;

– Şüphesiz ki, kılıçlar Allah davasını i'la içindir ve onlar şu anda kınlarında duruyor. Rasûlullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem)şeref verdiği şu mübarek beldenizde melekler de hepinizi kuşatmış vaziyette. Osman konusunda Allah'tan korkun. Bırakın O'nu. Öldürmekten vazgeçin. Şayet O'nu öldürürseniz, komşularınız olan melekleri kaçırmış olursunuz. Aynı zamanda kınlarında duran kılıçların çekilmesine sebebiyet vermiş olursunuz ki, bunlar bir daha kıyamete kadar asla kınlarına geri dönmezler.'

Ne güzel bir mantıktı bu ve şeksiz gerçeği ifade ediyordu. Ancak, öfkeli toplulukta mantık, normal zamanlarda olduğu gibi çalışmıyordu. O, en içten duygularla bunları söylerken kalabalık arasından farklı sesler yükselmeye başlamıştı bile;

– Öldürün bu Yahudiyi de..! Öldürün Osman'ı da..!'

***

Sonraki dönemlerde de aynı hassasiyete şahit olmaktayız. Aradan yıllar geçmiş bu sefer sokaklar Hz. Ali'nin peşindedir ve yine ayrı bir fitne ve yine ayrı bir tezgah söz konusudur. Artık kılıçlar

57 Ahkaf, 46/15

58 Ra'd, 13/43

kınlarından çıkmıştır ve kolay kolay da kınlarına geri döneceğe benzememektedir.

Fitnelerin artarak devam ettiği bu dönemlerde Hz. Ali için de bir hayırhah olan Abdullah İbn Selam, Cemel ve Sıffîn olaylarında temkinli davranması gerektiği ve Irak'a girmede acele etmemesi gerektiği konularında itidalle hareketi tavsiye ediyordu.

Ferasetini konuşturmasını bilirdi; isyanların kol gezdiği bu dönemde Medine'nin yalnız bırakılmaması gerektiğini anlatıyor ve Hz. Ali'yi şöyle ikaz ediyordu:

– Rasûlullah'ın minberinden sakın ayrılma! Şu şartlarda şayet onu bırakıp gidersen bir daha asla göremezsin..!'

Hz. Ali ise, zaten Hakkın adamıydı. O'nun böylesine akıl ve tecrübe dolu tembih ve ikazları karşısında hayranlığını gizlemeyecek ve şöyle diyecekti;

– Şüphesiz O, bizim aramızda bizden Salih bir şahıstır..!'

***

Gelişmelerin önünü alamayacağına kanaat getirdiği andan itibaren de, kendisine tahtadan bir kılıç yaptırdı ve bir köşeye çekilerek ömrünün sonuna kadar uzlet içinde bir hayat yaşadı.

Muâz İbn Cebel, ölümün emarelerini müşahede etmiş, dünyaya veda etmek üzereydi. Ziyaretine gelenler, peygamber yâdigârı bu önemli insanın son vaziyyet ve tavsiyelerini almak istediler. Dünya-ukba arası gidip gelen Muaz'ın dudaklarından güçlükle şunlar döküldü:

– İlim ve iman, kendi mahfillerindedir; onları kim arzu ederse mutlaka bulur. İlmi dört bilgenin yanında arayın; Uveymir Ebu'd-Derdâ, Selman-ı Fârisî, Abdullah İbn Mes'ûd ve Abdullah İbn Selam ki O, önceleri bir yahudi idi, sonra müslüman oldu. Ben, O'nun hakkında Rasûlullah'ın şöyle buyurduğunu kulaklarımla duydum;

– O, cennetle müjdelenen on kişinin on birincisidir.’

***

Hicret üzerinden 43 yıl geçmişti. Abdullah da kendini 43 yaşında kabul ediyordu; zira, O’nun Hakla tanışması, hicret vesilesiyle olmuş ve o güne kadar Husayn olan adına bundan sonra Abdullah deniliyordu. Ve 43 yaşındaki Abdullah da, Muâviye’nin hilafeti döneminde Medine’de ebedi vuslata yelken açtı.

Selmân-ı Farisî

Fars diyarında Asbehân yakınlarında Râmehürmüz veya Ceyy denilen bir beldede neş’et etmişti. İsim olarak kendisine Mabeh deniliyordu.

Neş’et ettiği beldede, ateşin gücüne meftun olup ondan medet umanlar ağırlıktaydı ve Mabeh’in ana-babası da ateşe tapanlardandı. İman, henüz Fars diyarına ulaşmamıştı ve atalardan tevârüs edilen bir girdapta, kitleler ateşin peşinde, gerçeğe meftun olma adına seylâp olmuş cehenneme doğru sürükleniyorlardı.

O bölge, tabii zenginliklerin yüzeye vurduğu topraklardı ve bir kıvılcımla tutuşan gazlar, yüzyıllar boyu sönmeden devâsâ alevler şeklinde kendini gösteriyordu. Kaynağı o gün için bilinmeyen bu korkunç güç, Sâmirî fıtrattaki bazı insanların işgüzarlıklarını netice vermiş ve bir nimet olarak Allah’ın ihsan ettiği bir varlık, ilah olarak kabullenilmeye başlanmıştı.

Babası, hatırı sayılır bir adamdı; zira, beldelerinin reisiydi. Ziraat konusunda bilgi ve tecrübesi, insanların sıklıkla kapısını çalmasını netice veriyordu. Selman, biricik, dünya tatlısı oğluydu ve insanların en sevgilisiydi. Selman’a karşı sevgide ifrat yaşayan babası, onu dizinin dibinden ayırmak istemiyor, hatta yanından ayrıldığı zamanlarına tahammülü olmadığı için cariye gibi onu ateşgâha hapsediyor, dört duvarın dışına çıkmasına müsaade

etmiyordu. Evdeki yalnızlık içinde Selman, Mecûsîliğe merak sarmış ve yüzyıllardır hiç sönmeyen ateşin karşısında huzur arıyordu. Gayra kapalı dünyasında Mecûsiliğe o denli kendini kaptırmıştı ki, artık yüzyıllardır hiç sönmeyen ateşin başında ve onu söndürmemek için bütün gayretini ortaya koyuyordu.

***

Derken bir gün, babasının bir ihtiyacını gidermek için evden çıkmış, gerekli malzemeyi arıyordu. Yolu bir kilisenin yanına uğradı. Dikkatini çekmişti. Daha fazla yaklaştı ve nihayet merakı, o denli kendisinin zorlamıştı ki, kilisenin içine girmeden edemedi. İnsanlar kilisede dua dua yalvarıyor ve namaz kılıyorlardı. Gördükleri, Selman'ın hoşuna gitmişti. Kendi kendine;

– Vallahi bu, bizim dinimizden daha hayırlı' dedi ve güneş batıncaya kadar onları izlemeye devam etti. Evden ayrılırkenki maksadını, ayrılış sebebini ve neyin peşinde olduğunu çoktan unutmuştu.

Beri tarafta Selman'ın gecikmesinden duyduğu telaşla ortalığı ayağa kaldıran baba, her tarafa adam salmış, dört bir yanda onu arıyordu.

Selman yaklaştı kilisedekilere ve;

– Bu dine nasıl ulaşabilirim? diye sordu.

– Şam'da' cevabını verdiler.

Adresi almıştı ve evine, babasına geri döndü.

Biricik oğlunun başına gelebilecek herhangi bir olumsuzluğun telaş ve çaresizliği ile kıvranan baba, bir anda oğlunu karşısında görünce şaşırdı. Ancak önemli olan neticeydi. Mabeh yanındaydı ya, yaşanılanlar birer rüya gibi silinmişti yadından. Bir daha böyle bir durumla karşı karşıya kalmayacaklarını ümit ediyordu. Bunun için oğluna tenbihte bulunup ciddi ikaz etmek istedi ve;

– Ey oğulcuğum! Nerelerde kaldın. Aramadığım yer kalmadı.

Bana verdiğin sözleri ne çabuk unuttun..? Peşinden nice insan gönderdim' dedi. Mabeh, önceki Mabeh değildi. Düşünceli ve durgun halinden, zaten bir farklılığın olduğu açıkça seziliyordu. Kendinden emin bir sesle şunları söyledi babasına;

– Kilisede namaz kılan bir topluluğun yanına uğradım. Gördüklerim hoşuma gitti. Ve bildim ki, onların dini bizim dinimizden daha hayırlıdır.'

Başından kaynar sular dökülmüş gibiydi; yıllarca ateşgâha adadığı oğlu karşısına geçmiş, neler söylüyordu.!? Buldum derken ayrı bir yıkım yaşıyordu kendince. Kendini zor tutuyordu, ama öncelikle alttan almanın faydası olabilirdi ve bunu denedi;

– Ey Oğulcuğum! Senin dinin de, atalarının dini de, onların dininden daha hayırlıdır.'

Belli ki Mabeh, çok kararlıydı;

– Hayır' dedi Mabeh. 'Allah'a yemin olsun ki asla!'

Kafasına koymuştu artık.. mutlaka huzur veren bu dini bulmalı ve onu ehlinden öğrenerek aynı huzuru kendisi de bulmalıydı.

Bu arada aralarındaki muhavere ateşlenerek devam ediyordu; baba bir şeyler söylüyor, Selman ise cevap veriyordu.

Oğlunu kaybetmek üzereydi. Bu kadar aşırı sevgiye karşılık oğlunu kaybetme vardı işin ucunda. Sert yüzünü göstermenin zamanı gelmişti artık ve kapalı bir mekanda ayaklarından demir bukağılara bağlayıp hapsetti Selman'ı.

***

Adresi bulmuştu ama tam 'buldum' derken bu mahrumiyet perişan etmişti onu. İçin için kendini yiyor ama elinden de bir şey gelmiyordu. Bunun da bir çözümü olmalıydı.

Delikanlılık dönemini çoktan geride bırakan Selman, artık bir arayışın adamıydı. Başlangıçta bir ateşgâhın dört duvarları arasın-

da mahbus kalsa da çok geçmeden bu çeperi kıracak ve münteha ufku göreceği ana kadar hızla mesafe katedecekti. Çok geçmeden Fârisî kaynaklara hakimiyeti yanında Rumlara ait kitaplarla Yahudilikle ilgili eserlere de vukûfiyeti artacak, külli bir insan haline gelecekti. Ama her şeyin bir zamanı vardı.

Bir yolunu bulup Selman, kilisedekilere haber gönderdi ve Şam taraflarına gidecek Hristiyan ve tüccar birileri olduğunda kendisini haberdar etmelerini istedi. Beklediği anın geldiği haberi gelince el ve ayaklarındaki demirlerden sıyrıldı ve ana-baba dahil her şeyini bırakarak doğruca Şam'ın yolunu tuttu.

***

Selman artık hürdü; hem bukağılardan kurtulmuş, hem de gereksiz baskıları geride bırakmıştı. Şam'a geldiğinde, Hristiyanlığı en iyi bilen, faziletli ve bilge birisini soruşturdu ve kendisine bir yerin tarifi verildi. Başından geçenleri anlattı önce ve arkasından da ekledi;

– Ben, bu dine rağbet gösterdim. Seninle beraber kalıp kilisede sana hizmet etmek, senden bir şeyler öğrenmek ve seninle birlikte namaz kılmak istiyorum.'

Papazın buna 'hayır' diyecek hali yoktu. Kendi rızasıyla birisi ayağına kadar gelmiş, 'emirber neferin olurum. Ne dersen onu yaparım. Yeter ki beni kabul et' diye kendisine yalvarıyordu;

– Kal öyleyse!' dedi memnun olarak. Selman, artık Şam'da bir kilisedeydi.

Yanında kalmıştı kalmasına ama adamın huyu hiç hoşuna gitmemişti. İnsanlara sadaka vermelerini söylüyordu ve gelen sadakaları ihtiyaç sahiplerine ulaştırma yerine kendi cebine, kesesine indiriyordu. Altın ve gümüş dolu hazineleri birikmişti. Yaptıklarından dolayı adama şiddetle buğzediyordu Selman..! Ama elden ne gelirdi ki.!?

Nihayet bu adam gün geldi ve öldü. Selman, adamın yaptıklarını halka anlatma lüzumunu hissetti ve insanların bilmedikleri yanlarını ortaya koydu. Kimse inanmıyor veya inanmak istemiyordu. Ama gerçekler acıydı. Hatta Selman'ı ikaz edenler, bir din adamına karşı söylediği sözlerden dolayı başının belaya gireceğini söyleyenler vardı. Çaresiz, biriktirdiği hazinelerin yerini göstermek zorunda kaldı.

Artık söze gerek yoktu. Her şey ortadaydı. Onca yıldır âbid ve faziletli bildikleri insan meğer hep kendine çalışmış bencilin tekiymiş..! Zira, yedi küp dolusu altın ve gümüş vardı ortada… Bütün itibarı bir anda silinivermişti enzardan papazın.

Onun yerine bir başka papaz görevlendirilmişti.. dünya nimetlerine karşı zahid, ahiret yurduna karşı da iştiyakla yanan bir âbid ve faziletli biriydi bu. Gece gündüz edeple oturup katlıyor ve haliyle Rahmânî bir kitap olmuş etrafına saflık ve duruluk dersi veriyordu. İçi ısınmıştı Selman'ın da.. o güne kadar kimseyi sevmediği kadar seviyordu onu.

Artık kilisenin yüzü daha sıcak, yaşadıkları da daha gerçekçiydi. Ancak ölümden kaçılamazdı. Kanının kaynadığı bu bilge de, dünyaya veda etmek üzereydi. Boynu bükük yanına yaklaştı Selman ve;

– Ey falan! Ben seninle birlikte burada kaldığım sürece seni, kimseyi sevmediğim kadar sevdim. Ama gel gör ki, sana emr-i hak vaki olmak üzere. Beni kime bırakacaksın..? Kime gitmemi tavsiye edersin?' diye yalvardı adeta.

Öyle ya, yıllardır bunun için koşturup durmuştu.. elinin tersiyle dünya ve dünyaya ait ana-baba dahil ne varsa bunun için terk etmiş ve buralara kadar gelmişti..!

Son nefesleriyle birlikte titreyen dudaklardan şu sözler çıkıyordu;

– Ey Oğulcuğum! Allah'a yemin olsun ki, buralarda sana tavsiye edebileceğim birini bugün bilmiyorum. İnsanlar helak olup gittiler.. bir çoğu dinini dünya ile değiştirdi.. kendi değerlerini terk edip gitti çoğu da. Sana Musul'da falanı tavsiye ederim. O benim hassasiyetim içinde bir adamdır. Git ona ve onun yanında kal.'

Güneş batmıştı artık ve adam yaşamıyordu.

***

Selman'a yine yol görünmüştü. Doğruca Musul'a geldi. Aradı ve buldu yeni adresini. Başından geçenleri anlattı önce ve son rehberinin delâletinden bahsetti ona…

– Ey Falan! Beni, yanından ayrılmadan, ölüm döşeğinde filan sana râm olmak için gönderdi' dedi selamını da söyleyerek..!

Selam da selamı gönderen de baş üstüneydi;

– Öyleyse gel ve kal yanımda' diyerek geleni de kabullendiğini söylüyordu.

Her şeyiyle son rehberine benziyordu bu da. Ama olacak ya, o da yolcuydu. Son nefesini vermeden telaşla yaklaştı yanına Selman ve;

– Beni kime bırakıp da gidiyorsun?' diye seslendi. Boynu büküktü.. 'buldum' dediği her merci kaybolup gidiyordu. Günler bu kadar kısa olabilir miydi!? Yoksa Selman, zamanın nasıl geçtiğinin farkında mı değildi.!?

Gösterilen adres bu sefer Nusaybin'di.

Emr-i hak vaki olunca Selman oradan da ayrıldı ve doğruca Nusaybin'in yolunu tuttu. Aradı ve ölüm öncesi şeyhinin verdiği adresi buldu. Aynı sözleri tekrarladı Selman ona da… Kabul gördü ve bir müddet de orada kaldı.

Kader yine yol gösteriyordu Selman'a. Zira, bu şahıs da vefat etmek üzereydi. Fırsatı kaçırmadan, 'kendisini kime emanet ede-

ceğine' dair tavsiyeler istedi Selman ondan da.. ihtiyarın dudaklarından şu cümleler döküldü:

– Sana buralarda yardımcı olabilecek birisini bilmiyorum. Ancak Rum diyarında Ammûriyye denilen beldede bir adam var. Oraya git.'

Selman'ın da çözemediği bir gariplik vardı ortada..! Kimin yanına gidiyorsa, o da veda ediyor ve Selman'a yine yol görünüyordu. Ancak Selman, sonuna kadar gitmeye kararlıydı.

***

Derken Ammûriyye'ye geldi Selman ve buldu aradığını. Önceki arayışlarını anlattı bir bir… Köyünden kopuşunu ve kapı kapı ısrarlı arayışından bahsetti ona…

Yanında kalmasını söyledi Selman'a… Böylesi bir gayret cevapsız bırakılmamalıydı. Yıllardır içtenlikle aramıştı ya, mutlaka bulacaktı. Yol yakınlaşmıştı artık. Hisleri güven veriyordu kendisine ve o da bu sebeple ayrı bir heyecan duyuyordu. Zira, sondan bir önceki duraktı burası.

Burada yıllarını geçirdi Selman.. yerleşmişti adeta… O kadar ki geçimini temin için kendisi de çalışıyordu. Koyun ve inekleri bile vardı artık. Sanki o güne kadar çektikleri geride kalmış ve Selman burada, sıkıntılı günlerin semerelerini devşiriyordu.

Son rehberi daha bir mana boyutluydu. Her geçen gün, mana adına daha aydın, huzur adına da daha doluydu.

Ancak bu günler de sayılıydı ve şeyhi de gitmek üzereydi. Anlaşılan, aramadaki samimiyeti sürekli sınanıyordu Selman'ın… Ancak O, bulmakta ısrarcıydı ve bu ısrar, O'nu ulaştıracaktı bir gün. Zira, vuslata beş kalmşıtı..!

Dil dökmeye başladı Selman. Bugüne kadar kapı kapı dolaşmış ve hep 'hayır ve yümün' görmüştü. Bu hayır halkası kesil-

meden devam etmeli ve Selman da hayr-ı kesire ulaşmalıydı. Son kapıya gelinceye kadar uğradığı kapıları hatırlattı ona ve;

– Beni kime bırakıp da gidiyorsun?' diye yalvardı, hüzün dolu bir sesle.

Papaz da çok düşünceliydi. Zaman zaman gözlerini ufka dikiyor ve öylece kalakalıyordu. Yine aynı hal vardı üstünde.. hüzün dolu bir sesle şunları söylemeye başladı;

– Bugün buralarda seni emanet edebileceğim birisini bilmiyorum. Fakat İbrâhîm'in Hanîf dini üzere gönderilecek son Nebi'nin gölgesi üzerimizdedir. O Arap diyarında zuhûr edecek. O'nun hicret edeceği yer, iki sıcak mekan arasında, hurma ağaçlarıyla dolu bir yerdir. O'nun gizli kalmayacak bazı alâmet ve işaretleri vardır. İki omuzu arasında nübüvvet mührü vardır. O, hediye kabul etmekle birlikte, sadaka asla kabul etmez ve yemez. Şayet bu beldeye gitmeye gücün yeterse git ve onu bekle orada. Gördüğünde tanırsın onu.'

Selman'ın kalbi zor dayanıyordu; İbrâhîm.. Hanif dini.. Son Nebi.. Arap diyarı.. hicret.. hurma ağaçları.. alamet ve işaretler.. nübüvvet mührü.. hediye kabul edip sadakayı reddetme.. bütün bunlar ne anlama geliyordu.!?

Bütün bunlar aslında, Selman'ın yoluna kaderin su serptiğini gösteriyordu.

Derken Ammûriyye'li şeyhi de vefat etti Selman'ın.

***

Bunca yıldır aradığını bulmak için yerinde oturacak değildi ya.. zaten adresi de almıştı.. hemen soruşturmaya başladı. Zira o günlerde yalnız yolculuk, imkansız denecek kadar zor ve çok tehlikeliydi. Şairimizin de dediği gibi, 'dişsiz miydi bir insan onu kardeşleri yerdi.' Nihayet Ceziretü'l-Arab'a giden bir kervan bulmuştu. Kelb oğullarından tüccar bir gruptu bunlar. Ammûriyye'li

şeyhinin söyledikleri, ruh dünyasında öyle fırtınalar koparmıştı ki, vakit kaybetmeye tahammülü kalmamıştı. Elinde avucunda ne varsa vermeye razıydı. Gidip buldu onları ve:

– Beni Arap yurduna ulaştırırsanız, işte inek ve koyunlarım. Alın onlar sizin olsun..!'

Kervandakilerin ellerinde, zaten ticaret için getirdikleri emtia vardı. İnek ve koyunlar, hesapta olmayan ekstra kazançtı onlar için.. böyle bir fırsatı hangi tüccar kaçırırdı..? Aynı zamanda, daha istemeden elindeki her şeyi veren bu adam, hesap-kitaptan da habersiz, altın yumurtlayan bir tavuğa benziyordu onlar için..!

***

Derken yola çıkmışlardı. Yolda giderken aralarında konuşup birbirlerine bakışarak haince planlar kurduklarının farkına bile varamadı Selman..! Zira, onun dünyasında saf ve duruluk hakimdi ve herkesin de kendisi gibi düşündüğünü sanıyordu. Halbuki dünya çok değişmiş, dünyalılar da çoktan yoldan çıkmışlardı. Dışarıda ayrı bir dünya vardı.

Kendilerince saf birini bulmuşlardı ya, sinekten yağ çıkaracaklardı ve Vadi'l-Kurâ denilen yere geldiklerinde sattılar Selman'ı, köle diye bir Yahudi'ye. Hür çıktığı yolda artık Selman, bir köleydi. İnsanın duyguları, beklentileri, gelecekle ilgili kurduğu planlar, hayalleri.. bunların hiç mi hiç önemi yoktu onlar için.

Yahudi efendisi (!), aldı Selman'ı ve köyüne getirdi. Olacak ya, bu geldiği belde hurma ağaçlarıyla doluydu.

Hurma ağaçlarını görünce Selman, derin bir nefes almıştı. Onun için kölelik de önemsizdi artık. Ammûriyye'li rehberinin anlattığı şartlara uyan bir beldeye geldiğini düşünüyordu zira. Sanki fiziki bütün şartlar tutuyor gibiydi. Ancak burası, Medine değildi.

'Vermek istemeseydi Yüce Mevla, istemeyi vermezdi.' Selman ise, çok istekliydi. Öyleyse verecekti Yüce Mevla..!

Bir gün Kurayza oğullarından bir başka Yahudi geldi, sahibinin yanına. Efendisinin amca oğluydu gelen ve satın aldı Selman'ı. Selman hurma ağaçlarının merkezine daha da yaklaşıyordu. Etrafındaki onca çöle rağmen adeta, vaha içinde bir cennet gibiydi burası. Adına Medine diyorlardı. Artık şüphesi kalmamıştı, son rehberinin anlattığı belde Medine'ydi. Ne pahasına olursa olsun bekleyecekti artık burada.

Artık, köleliği bile dert etmiyordu; efendisiyle birlikte çalışıyor hurma toplamakla günlerini geçiriyordu.

***

Bu arada Fârân dağlarının arasında beklenen Son Nebi zuhûr etmişti.

Medine'ye geleceği ana kadar Selman'ın bundan haberi olmayacaktı. Zira o, bir köleydi ve o günün şartlarında bir kölenin, gelişen olaylardan hiç haberi olamazdı.

Derken Kureyş'in tahammülsüzlüğü, inananların Medine'ye hicretini netice vermişti. Gelenler önceden hicret etmiş, sıra Allah Rasûlü'ne gelmişti.. O da geliyordu, Medine'ye..!

Derken beklenen güneş Medine'ye doğmuş ve Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem), Amr İbn Avf oğullarının yurduna inmişti.

Medine, küçük bir kasabaydı ve O'nun haberi hemen yayılmış, neredeyse duymayan kalmamıştı. Zaten, günlerdir, 'geliyor' diye insanlar yollara dökülmüş, vuslatla birlikte yaşayacakları bayram coşkusunu hasretle gözlüyorlardı.

***

Selman yine ağacın tepesinde hurma toplamakla meşguldü. Bir ara telaşla birisinin kendilerine doğru koşarak geldiğini gördü. Gelen efendisinin amca oğluydu. Belli ki önemli bir olay vardı.

Telaşla gelişini görünce efendisi, göbeğini kaşıyarak uzandığı gölgelikten kalktı.

O kadar önemli bir olaydı ki adamın anlatacakları, sesini kendisinden önce ulaştırmaya çalışıyor; bir taraftan koşarken diğer yandan da avazı çıktığı kadar bağırıyordu;

– Ey falan.. ey falan!'

Efendisi de telaşlanmıştı. Onu bu kadar koşturan sebep ne olabilirdi ki.!?

Nihayet yanına geldi. Nefes nefese kalmıştı… Kendini toparlamaya çalıştı ve ekledi;

– Allah, Gayla oğullarını kahretsin. Biraz önce onlara uğramıştım. Herkes Mekke'den gelen ve nebi olduğunu söyledikleri bir adamın başında toplanmış, heyecanla onu dinliyordu. Yemin olsun ki bunlar, sadece benim duyabildiklerim.'

Duyduklarına inanılacak gibi değildi. Allah nelere kadirdi. Yıllarca bekleyip yolunda emeklediği Zat, hürriyetini kaybettiği yerde Selman'ın olduğu yere geliyordu. Selman'ın. Heyecandan dizlerinin bağı çözülmüştü adeta. Buz gibi ter dökmeye başladı, sıcak güneşin altında. Kavurucu kış soğuğunda donmuşçasına titriyordu, bir taraftan da. Heyecanla titrerken hurma ağacını da salladığının farkında bile değildi. Neredeyse efendisinin üzerine düşecekti.

Bekleyemezdi. Hızla ağaçtan indi ve efendisinin amca oğluna yöneldi;

– Ne diyorsun..? Neden bahsediyorsun sen..? Nasıl bir haber bu?' diyecekti ki, yüzüne inen şiddetli bir tokatla sarsıldı. Köleye insan olarak bakmıyorlardı ki… Onun bu heyecanı sahibini kızdırmış ve şiddetli bir tokat savurmuştu Selman'ın yüzüne… Bir taraftan da;

– Sana ne bu işten..!' diye çıkışıyordu Selman'a. 'Git işinin başına' diye de eklemişti.

Çaresizdi Selman. Çıktı tekrar hurma ağacına ve işini görmeye çalıştı.

***

O gün, akşam olmak bilmiyordu. Nihayet gün batar batmaz bir şeyler toplayıp aldı eline ve doğruca tarif edilen yere gitti.

Medine'ye ay doğmuştu. Önceki efendilerine hiç mi hiç benzemiyordu. Kuba, O'nun nuruyla ışıl ışıldı. Yanında bulunanlarla sohbet ediyordu.

Elindekileri koydu ortaya;

– Size sadaka niyetiyle bunları ben topladım. Bildiğim kadarıyla Sen, salih bir adamsın. Yanında ihtiyaç sahibi arkadaşların da var. Ve bugün sizin, buna daha çok ihtiyacınız var.'

Dikkatle bakıyordu Selman.. Elini sürmemişti Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem).Ve ashabına;

– Allah'ın adıyla yiyin' buyurdu.

Selman'ın derdi başkaydı. Onun aklında Ammûriyye'li şeyhinin sözleri vardı ve adresin doğruluğunu anlamaya çalışıyordu. Evet, sadaka yemiyordu.. öyleyse ilk işaret tamamdı. Dudaklarından şunlar döküldü;

– Vallahi bu bir. Sadaka yemiyor.'

Ve geri döndü.

Yine bir şeyler toplamıştı. Aldı yanına ve doğruca huzura geldi. Bu sefer ne yapacağını çok iyi biliyordu;

– Gördüğüm kadarıyla sen sadaka yemiyorsun. Senin kerem ve güven veren halin benim çok hoşuma gitti. Ve sana sadaka değil, bu sefer hediye getirdim' dedi Efendiler Efendisine..!

Eline aldı ve kendisi de, ashabı da yedi ondan.

Vakit tamam gibiydi.. içindeki heyecanı gizleyemiyordu Selman. Dudaklarından şunlar döküldü;

– İşte, bu da iki. Hediyeden yiyor.'

Sırada üçüncü emarenin görülmesi vardı. Tekrar döndü. Ye-

niden geldiğinde Bakıyyü'l-Gargad denilen mezarlıkta bir arkadaşının cenazesinde[59] buldu O'nu. Etrafında arkadaşları vardı. Selam verdi önce. İki parçadan oluşan bir libas vardı üzerinde.. birini diğerinin üzerine atmıştı. Omzu da hafif aralanmış, boynu görünüyordu. Bir ümit belirmişti Selman için.. Son ¥yhinin anlattığı risalet mührünü.. son emareyi de görebilmek için arkasına yaklaştı. Arkasına dolandığını görünce, hissetmişti Allah Rasûlü de. Bu adam bir şeyler arıyordu.. zora koşma niyetinde değildi ve omzundaki örtüyü hafif aralayıverdi görsün diye.

Aman Allah'ım..! Evet.. evet.. mühür de tamamdı..! hem de aynen anlattığı gibi Ammûriyye'li şeyhinin…

Selman için silinmişti her şey. Kaybetmişti kendini. Evet, risalet mührü de vardı. Tutamadı kendini, üzerine kapandı ve öpmeye başladı. Kendini tutamıyordu. Bu arada gözyaşları da seylâb olmuş akmaktaydı. Hıçkırıklarına hakim olamıyordu. Yıllardır aradığı bir vuslattı bu. Kader yollarına su serpmişti adeta Selman'ın ve 'yürü' demişti. O da yürümüş ve şimdi, aradığını bulmanın heyecanıyla iliklerine kadar bir haz yaşıyordu.

Yanına çağırdı Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem)ve önüne oturttu Selman'ı önce. Başından geçenleri anlattırdı bir bir… Hoşuna gitmişti. Ashabına da duyurmak istiyordu. Tekrar tekrar dinleyecekti ashab, Selman'ın serencamesini…

Selman hâlâ Medine'de bir köle idi ama, ne önemi vardı.!? Artık O, gerçek hürriyeti yakalamış ve artık bütün esaret bağlarını bırakarak Müslüman olmuştu.

***

Eskiye ait hatıralar zaman zaman gündeme gelir ve Selman da, geçmiş günlerini fırsat buldukça anlatırdı. Bir gün yine böyle bir hatırasını anlatmak için zemin müsait hale gelmiş ve

---

59 Bu Sahabe, Külsüm İbnü'l-Hedm idi ve yine bu, Efendimiz'in Medine'ye hicretlerinden sonraki ilk vefat eden şahıstı.

Ammûriye'deki bir başka şahısla aralarında geân hadiseyi anlatacaktı Allah Rasûlü'ne…

Orada şeyhinden başka, gözü manaya açık bir başkası daha vardı ve Selman, zaman zaman onun yanına da uğramayı vazife biliyordu. Adamın farklılığı hemen dikkat çekiyor ve bu yüzden insanlar, onu mukaddes biliyor ve hastalıklarına çözüm bulma adına sürekli onun kapısını aşındırıyorlardı. Huzuruna giren hastaların iyileştiğine inanılıyordu ve bu sebeple hanesinden hiç insan eksik olmuyordu.

Nihayet Selman da, günün birinde bu şahsın yanına gelmiş ve huzurunda diğer insanlar gibi sırasının gelmesini bekliyordu. Nihayet sıra ona da gelmiş ve yanına yaklaşmak için ayağa kalkıp birkaç adım atmıştı ki;

– Kim o?' diye sordu adam ve yanına yaklaşmasını söyledi.

Selman bu kadar yakınlığı, aradığı gerçeği bulma adına değerlendirmek istiyordu. Başkaca da bir derdi yoktu, olamazdı da..! Zira, onun için gerçeği bulamamak bir hastalıktı;

– Allah sana merhamet etsin.. bana İbrâhîm'in dini Hanif'likten haber verebilir misin?' dedi.

İhtiyar anlamıştı;

– Sen, bugün kimsenin sormadığı bir soru soruyorsun bana. Haram bölgesinde bu dinle gönderilecek bir Nebi'nin zamanı geldi gelecek. Sen onun yanına git, o seni bu dine ulaştırır' demiş ve içeri girmişti.

İbrâhîm'in dinine kendisini ulaştıracak olan ahir zaman Nebi'sini Medine'de bulan Selman, O'na bu hadiseyi anlatınca Allah Rasûlü şöyle buyuracaktı;

– Şayet sen beni tasdik edip iman etmişsen ey Selman.. Meryem oğlu Îsâ'ya da mutlaka mülaki olursun.'

***

Selman Hakka uyanmıştı ama o hâlâ köleydi ve zamanına kendisi hükmedemiyordu. Bu sebeple Bedir ve Uhud'a katılamadı.

Onun bu haline Allah Rasûlü de üzülüyordu. Bir gün karşısına aldı ve yol gösterdi;

– Bir bedel karşılığında köleliğinden sıyrılıp kurtul ey Selman.'

Aynı zamanda bu, bir emirdi. Mutlaka hürriyetini elde etmeliydi. Efendisini ikna için ne diller dökmüştü..? Nihayet bir fiyatta anlaştılar. Hürriyeti karşılığında Selman, efendisi için üç yüz hurma fidanı dikecek ve ayrıca kırk altn ukıyye de bedel ödeyecekti.

Fiyatta anlaşmıştı ama Selman'ın elinde bir şey yoktu ki..! Ama bu da olacaktı.

Nihayet Allah Rasûlü ashabına seslenecekti;

– Kardeşinize hurmalar konusunda yardımcı olun.'

Rasulullah'ın verdiği bir vazifeydi bu ve herkes elindeki imkanı ortaya koyuyor, Selman'ı hürriyete kavuşturmak için, beşer onar ne bulmuşsa huzura getiriyordu.

Selman'a ferman etti;

– Fidanlar için çukurlar aç. Ancak ben gelinceye kadar hiçbirini dikme, onları kendi elimle yerlerine koyacağım.'

Herkesin beklediği Son Nebi, Selman'ın hürriyetiyle bizzat meşgul oluyordu..!

Arkadaşlarının yardımıyla denilen yapıldı ve Rasûlullah'a haber verildi. Dikimin yapılacağı yere geldi. Selman fidanları veriyor, Allah Rasûlü de onları yerlerine dikiyor, üzerine toprak atıp tesviye ediyordu.

O gün dikilen hurma fidanlarından hiçbiri zayi olmayacak ve tamamı yeşerecekti.

Sıra altınları tedarike gelmişti. Derken bir gün Allah Rasûlü

mecliste otururken, yanına birisi geldi. Elinde, ganimet olarak elde ettiği tavuk yumurtası büyüklüğünde bir altın vardı. Efendiler Efendisi bunu da değerlendirecekti;

– Miskin, Farslı, Mükâteb[60] Selman'ı çağırın' dedi ve Selman'ın huzura gelmesini emretti. Gelince de;

– Bunu al ve borcunu öde' buyurdu.

Selman, şaşkındı. Bir taraftan elindeki altına bakıyor, diğer yandan da, bu altının borcunu ödemeye yetmeyeceğini düşünüyordu. Nihayet, mahcup bir eda ile;

– Bu borcumun ne kadarına yeter ki ya Rasûlallah.!?' diyebildi.

Bunun üzerine Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem), önce aldı altını eline ve diline de dokundurarak dua buyurdu. Ardından da;

– Bunu sen al. Allah üzerindeki borcu bununla kapatacaktır' diye tekrarladı.

Rasûlullah ne diyorsa o mutlaka yapılmalıydı ve elindeki altınla beraber ayrıldı oradan Selman. Elbette bir bildiği vardı. Borcunu ödemek üzere tarttıkları zaman, o bir yumurta büyüklüğündeki altının, tam tamına kırk ukiyye olduğunu gördüler. Nasıl olmazdı ki, Selman'ın arkasında Allah Rasûlü vardı ve borcunu ödeme konusunda bizzat kendisi yardımcı olmuyor muydu?

Hurma fidanları yanında altın borcunu da ödeyen Selman artık, her yönüyle hürdü.

***

İlk katıldığı savaş Hendek olacaktı ve bundan sonra da, Rasûlullah neredeyse Selman da oradaydı.

Artık Selman sahabenin en önde gelenlerindendi. Rasûlullah katında apayrı bir yeri vardı. Hatta o kadar ki, bir gün Âişe validemiz;

---

60 Belli bir ücret ödemek suretiyle hürriyetini elde etmek için efendisiyle anlaşan köle demektir.

– Geceleri Rasûlullah katında Selman'ın, bizim bile ulaşamadığımız hususi bir meclisi vardı' buyuracaktı.

Bir gün Hz. Ali'ye Selman'ı soracaklar ve o da;

– İlm-i evvel ve ahiri bilirdi. Ulaşılamaz bir deryaydı O. Ehl-i Beyt olarak bizden birisiydi' diyerek hayranlıkla onu anlatacaktı.

***

Artık Selman'ın, Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)katında ayrı bir yeri vardı; cennet ve nimetlerinin iştiyakla yollarını gözlediği üç kişiden birini de, Selmân diye anlatacaktı Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem)...

Dört bir koldan taplanan ahzab, Medine'ye hücum etmek üzere gelirken yapılan istişarede Selman, bu yakınlık ve farklılığını konuşturacak, etrafına büyük hendekler açılarak Medine'nin müdafa edilmesi fikrini ortaya atacaktı. Zaten Rasûlullah'ın düşüncesi de kan dökmekten yana değildi… Uhud'da benzeri bir taktiği teklif etmiş ama heyecanlı bir kısım sahabenin re'yi ağırlık basınca ısrar etmemiş ve bu taktik uygulanamamıştı.

Fikri ortaya atmıştı ama zaman, yerinde durulacak zaman değildi. Aynı zamanda kazı işini ashab arasında paylaştırmıştı Allah Rasûlü… Çok güçlüydü Selman da ve her kabile, onun kendi tarafında olmasını istiyordu. Zira, onun gücüne herkesin ihtiyacı vardı.

Nihayet Muhacirîn ve Ensar, Selman'ı kendilerinden sayıyor ve kendi saflarında görmek istiyorlardı. Zira, böylesine ağır bir işte, Selman gibi güçlü kuvvetli birisine herkesin ihtiyacı vardı.

– Selman bizdendir' diyen Ensar'a karşı Muhacirler,

– Hayır, bilakis O bizdendir' diye ısrar ediyorlardı. Selman gibi gücü kuvveti yerinde birine sahip çıkılmayacaktı da kime sahip çıkılacaktı. Ancak O'nun sahibi başkasıydı. Nihayet Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) devreye girdi ve yıllarca yolunu gözleyip, geleceği günün hayaliyleyollara düşen Selman'ına sahip çıkarak;

– Selman, Ehl-i Beyt olarak bizdendir' buyurdular. Zira Selman, imana uyanma anlamında Farslıların en önde olanıydı. Bu şeref yeterdi Selman'a…

Hz. Ali, Lokman Hekim diye andığı Selman için bir gün şunları söyleyecekti;

– O, bizden biriydi ve Ehl-i Beyt olarak bize aitti. Hem sizden kim, Lokman Hekim gibi olabilir ki.!? Ona, ilmin evvel ve ahiri verilmişti. Kitab-ı evvel ve ahiri de okuyordu. Dibi olmayan bir okyanustu adeta O.'

Bütün gücüyle hendeği kazarken bir taşa takılmış ve aşamamıştı onu.. Rasûlullah'a giderek, bu taştan dolayı hendeğin yerini değiştirmesini isteyecekti. Ancak Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem), yer değişikliği yerine bir miğvel isteyecek ve o taşın üstüne bizzat kendisi darbe üstüne darbeler indirmeyi tercih edecekti. Her indirişinde çıkan kıvılcımlar etrafa saçılırken adeta Medine aydınlanıyor ve Allah Rasûlü'nün dudaklarından da gelecekle ilgili şu muştular dökülüyordu;

– Allahu Ekber..! Bana Fars'ın anahtarları verildi. Bununla benim için, Hîre'nin sarayları ve Kisra'nın şehirleri aydınlatıldı. Şüphesiz ümmetim, buralara ulaşacaktır.'

Daha sonra ikinci kez vurdu ve yine göz kamaştıran kıvılcımlar saçıldı etrafa. Tekbir getiriyordu Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem):

– Allahu Ekber..!' Arkasından da müjdelerine devam ediyordu;

– Rûm'un anahtarları bana verildi. Onların kırmızı sarayları bu ışıkla aydın olacak. Ümmetin oralara da ulaşacak.'

Üçüncü vuruş ve yine aynı aydınlık. Bu sefer hem Rasûlullah hem de Müslümanlar tekbir getireceklerdi. Ardından da, hem Suriye ve San'a saraylarının kendisine gösterildiğini ve bütün bu-

ralara bir gün Allah'ın saltanatının hakim olacağı müjdesini verdi. Herkes büyük bir heyecan ve coşkuyla haykırdı;

– Bu, Allah ve Rasûlü'nün bize vaat ettiği şeydir. Allah ve Rasûlü de, ne derse o mutlaka olacaktır!'

Bütün bunları ilk elden duyanların başında Selman bulunuyordu. Zira o gün, Rasûlullah'ın yanında hendek kazıyor ve O'na yardımcı oluyordu. Medine'yi aydınlatan ışıklara da, gelecekle ilgili muştulara da ilk muttali olan o idi.

O günü yaşadığı gibi bunların gerçekleşeceği günlere de yetişecek ve tahakkuklarını da bizzat yaşayacaktı.

***

Medine'deki muâhatta Selman'ın kaderine düşen kardeş, Ebu'd-Derdâ idi. Ebu'd-Derdâ, kendini kulluğa o kadar kaptırmıştı ki, namazla oruç arasında adeta yarışa girişmiş ve sürekli oruç tutup namaz kılmakla meşguldü.

Ancak, yapılacak başka mükellefiyetler de vardı ve Selman, kardeşine bunları da anlatmalı, mü'minin bir denge insanı olduğunu göstermeliydi. İlk fırsatta yanına sokuldu ve itidale çağırdı kardeşini. Ebu'd-Derdâ;

– Rabbim için namaz kılıp oruç tutmama niye mani oluyorsun?' diye tepki gösterince Selman, ona şöyle nasihatte bulunacaktı:

– Senin üzerinde ailenin de hakkı var. Bazen oruç tut, bazen de tutma. Geceleri namaz için ayırdığın zamanların da olsun uyuduğun anlar da.'

Selman'ın nasihati Rasulullah'a ulaşınca;

– Annesi ona merhamet etsin. Selman, ilimle dolu hale gelmiştir' buyurdular.

***

Artık o, Selmanü'l-Hayr olarak anılmaya başlanacaktı. Nesebi sorulduğu zaman,

– Ben, İslâm'ın oğlu Selman'ım' buyururdu. Artık herkes biliyordu ki Selman, Rasûlullah'ın (sallallahu aleyhi ve sellem) dostu ve mevlası idi.

Bir gün, Selman'ı göstererek Allah Rasûlü'nün;

– Kim, kalbi nurla tenvir olmuş birisine bakmak istiyorsa Selman'a baksın' dediğini duyacaklardı.

***

Selman evlenecekti. Düğün gecesi, arkadaşları da ona eşlik etmişler ve ailesinin evine doğru yönelmişlerdi. Eve ulaştıklarında arkadaşlarına;

– Haydi dönün, Allah ücretinizi vermiştir' dedi Selman. Her şeyin bir mahremiyet sınırı vardı ve başkaları gibi kimseyi sırrına muttali etmek istemiyordu.

Sonra geldi ve hanımının yanına oturdu. Alnından sıvazladı ve ona bereket duasında bulundu. Daha sonra da;

– Sana bir şey söylesem, bana itaat eder misin?' diye sordu. cevap Selman'ın beklediği gibiydi;

– İtaatin ne demek olduğunu bilen birisiyle oturuyorsun.'

Şimdi daha rahat konuşuyordu;

– Benim Halîl'imin bir tavsiyesi var; ailemle beraber olduğumda, onunla Allah'a itaatte birlik olalım.'

Hem Selman hem de hanımı kalktı ve namaza durdular. Diledikleri kadar Rablerine niyazda bulunduktan sonra kendilerine döndüler ve birlikte bir gece geçirdiler.

Sabah olunca arkadaşları başına toplanmıştı;

– Aileni nasıl buldun?' diye sordular.

Hoşlanmamıştı. Zira bu, faydasız ve boş şeylerle uğraşmak demekti ve yüzünü çevirdi Selman.

Tekrar sordular, yine yüzünü çevirdi Selman. Hoşlanmadığını izhar etmesine rağmen ısrar ediyorlardı. Artık günah gitmişti Selman'dan ve 'hâl'den anlamayanlara 'kâl'le derslerini verme zamanı gelip çatıyordu.

Üçüncü defa sorduklarında, şunları söyledi onlara;

– Allah örtüleri, kapıları ve duvarları, olup-bitenleri örtsün diye yarattı. Sizden birine, açıkta olanlara muttali olmak yeterlidir. Sizin için gayb olanlardan kaçının. Zira ben Rasûlullah'dan duydum. Buyurdular ki;

– Gizlinin peşinde arayış yarışına girenler, yolda yarışan iki merkebe benzerler.'

***

Zâhidâne bir hayat yaşıyordu. Bu sebeple kimseye de minneti yoktu. Zira huzur, mal ve mülkle elde edilecek bir meta değildi.

Bir gün Selman, Kûfe'ye gelmişti. Kûfe emiri, dostu ve sadık yârânı Sa'd İbn Ebî Vakkâs idi. Kader onları yolda buluşturdu. Sa'd, merkebine binmiş sokakta dolaşıyordu. Üzerinde, genelin giydiğinden biraz farklı bir gömlek vardı. Selman'la karşılaştı. Kendisine doğru geldiğini gören Selman, kendini tutamayacak ve ağlamaya başlayacaktı. Yanına geldiğinde Sa'd, selam verdi Selman'a ve:

– Seni ağlatan ne ya Ebâ Abdillah?' diye sordu.

Kendini toparlamaya çalıştı ve aziz dostuna şunları söyledi;

– Niye ağlamayayım ki.!? Allah'ın Nebisinin şöyle buyurduğunu duymuştum;

– Sana dünyadan, bir yolcu azığı kifayet eder.'

Sen ise kaliteli bir gömlek içinde ve bir eşek üstündesin.'

Herkes o kadar olgundu ki, bundan kimsenin alınması söz konusu olamazdı. Kendisine bunları söyleyen Selman'ı bağrına basan Sa'd, ayrıca O'ndan nasihatler isteyecek ve O da, Kûfe Emiri'ne nasihat edecekti.

***

Emirlikten kaçardı. Kendisi kaçtığı gibi başkalarına da bunu tavsiye ederdi;

– Toprak yeme pahasına bile olsa iki kişiye emir olmamaya gücün yetiyorsa mutlaka bunu yap' derdi. Cihada giden bir seriye olduğu zaman hiç geri durmuyor ve böylesine bir işte en ön sırayı o alıyordu.

Ama bu iş, kendisinden kaçanları buluyordu. Zira Allah Rasûlü'nün ölçüleri içinde, 'emirlik istenilmez, belki verilirdi.' Selman kaçsa da emirlik onu kovalıyordu. Derken bir gün Selman, Medâin'in emiriydi.

***

Aynı zamanda çok mütevazı idi. İlim ve marifetteki derinlik, üzerinde tevazu olarak tebellür etmekteydi. Medâin'e emir tayin edilmişti ama o, halinde hiçbir değişiklik olmadan sıradan bir insan gibi yaşıyordu. Etrafında ne bir koruma, ne de âlâyiş ve debdebe hakimdi.!?

Uzaklardan gelen bir adam, atı için pazardan ot satın almıştı. Emir Selman da o sırada oradan geçmekteydi. Tabii olarak tanımıyordu onu ve görünce, yardım istemek için yanına çağırdı;

– Gel ve bunları benim için taşı' dedi.

Hiç fark ettirmedi Selman ve sırtına aldı çuvalları ve adamın gösterdiği istikamete doğru yürümeye başladı. Adam önde, Selman arkada gidiyordu.

Adam tanımamıştı ama onu bilip tanıyanlar da yok değildi. Adam da şaşırmıştı;

– Selam olsun sana ey emir!

– Emir Selman'a selam olsun'

Karşılaştıkları herkesin Selman'a selam verdiğini görünce adam telaşlandı ve birisine yaklaşarak;

– Kim bu?' diye sordu.

– Farslı Selman' diyordu adam.

Çok mahcup olmuştu adam. Selman-ı Fârisî'yi tanımamak ne kadar ayıptı. Üstüne üstlük bir de hamal gibi çuval taşıtmak..! Utancından ne yapacağını şaşırmıştı. Eli ayağına dolaşıyordu. Yüzü yerde ve boynu büküktü;

– Vallahi seni tanımadım. Ver bunları ben taşırım' diyebildi, cılız bir sesle.

Selman karşı çıkıyordu;

– Hayır, asla. Gideceğin yere kadar ben taşıyacağım onları' diyor ve sebebini de şöyle açıklıyordu;

– Çünkü bu yaptığımla ben üç ayrı kazanç elde ettim: Birincisi, üzerimdeki kibir ve gururu atmış oldum. İkincisi, ihtiyacı olan bir Müslümana yardımcı oldum. Üçüncüsü de, beni çağırıp yüklenmemi istemeseydin, benden daha zayıf bir başkasına diyecektin ki, ben onu böylelikle ağır iş yapmaktan korumuş oldum.'

Selman o gün, önünde insanların el-pençe divan durdukları Medâin emiriydi. İsteseydi, istediği her şeyi istediği zaman yapabilir ve buna da kimse bir şey diyemezdi. Ama sözü uzatmaya ne gerek vardı; O, Fars diyarından kopup gelen hak aşı/`Selman'dı.

***

Yakın bir arkadaşı evine gelmişti bir gün. Selman evde değirmen çevirip un öğütüyordu. Arkadaşı;

– Hizmetçi nerede?' diye sordu. Emir, bu türlü işlerle uğraşırsa emaretin işleri zarar görür, bundan mü'minler zarar görürdü. Ancak Selman öyle düşünmüyordu;

– Ona bir iş yaptırdım. Aynı gün iki işi birden yaptırmak istemedim' dedi ve böylelikle Emir bile olsa, hizmetçi diye bir insana zulüm yapılamayacağını anlatmış oluyordu.

***

Evi dedik de.. peki Selman'ın evi nasıl bir evdi? Selman'ın evi, kendisini güneş ve yağmurdan koruyacak bir barakaydı; ayağa kalktığında başı tavana değiyor, uzandığı zaman da ayakları duvara dokunuyordu.

Bahsedilen evi yaptırmak istediği zaman ustaya sordu:

– Nasıl bir ev yapacaksın?'

Usta zeki ve çevik bir adamdı ve Selman'ın zühdünü ve takvasını biliyor ve onu çok iyi tanıyordu;

– Korkma!' dedi önce ve ilave etti:

– O, seni güneşten koruyacak, soğuktan muhafaza edecek bir bina olacak. Başını kaldırdığında tavanına başın değecek ve uzandığında da ayakların duvara dayanacak.'

Hoşuna gitmişti; daha dile getirmeden maksadın ne olduğunu anlayıp ona göre planlar yapabilmek ne güzeldi ve başını sallayarak;

– Evet, aynen böyle yap' diyecek ve bu ev, böylelikle inşa edilecekti.

***

Bir gün halife Ömer, Selman'a mektup yazmış ve hasret gidermek üzere kendisini Medine'ye davet etmişti. Kalpleri birbirine bakan bu iki dostun buluşması, belli ki bir bayram havasında geçecekti.

Yola çıkıp geldiğini duyunca da ashabı topladı Ömer ve;

– Bu gelen Selman'dır. Haydi gidip onu yolda karşılayalım' diyordu. Zira, Selman gibi birisi, ancak böyle karşılanmalıydı.

Başka kimseye yapmadığını yapıyordu Ömer. Derken, beklenen an gelmiş ve Selman, Medine'ye ulaşmıştı.

Ömer dahil ashab, Selman'ın gelişini yolda karşıladılar ve oturup hasret giderdiler saatlerce. Daha sonra Ömer ve Selman Medine'ye döndüler. Karşısına oturttuğu Selman'a;

– Ey kardeşim! Benden sana ulaşan hoşlanmadığın bir şey var mı?' diye sordu Ömer. Bu, dil ucuyla sorulmuş bir soru değil, içten gelen ve gerçekten kusur varsa ortadan kaldırmaya yönelik bir talepti. Samimiyete yine samimâne cevap gelecekti;

– Sen istemeseydin asla sana haber verip söylemezdim. Evet, hakkında hoşlanmadığım bir şey duydum; sofranda yağ ve eti aynı anda bulunduruyormuşsun. İki tane de elbisen varmış; birini ailenin yanında, diğerini de dışarı çıktığında giyiyormuşsun.'

Ömer'e göre de haklıydı Selman..! Zira bu, zühd ve takvaya sığmazdı. İnsanlar arasından ayrıldığı gün, zırha bir Yahudi'nin elinde rehin bulunan bir Peygamber'in ümmetini temsil edenler, O'ndan farklı olmamalıydı. Mahcubiyetle başını salladı Ömer ve arkasından sordu;

– Başka bir şey var mı?'

Böylesine hassas ve mütevazı bir Halife'de başka ne kusur olabilirdi ki.!? Selman da emindi ve;

– Hayır' diye cevap verdi. Ömer'e kusur olarak iki lokmayla iki elbise yeterdi ve;

– Bu yeter' dedi ve o elbiseye bir daha elini sürmedi.

***

Makamın tatlılığı ve mesuliyetinin ağırlığından dolayı emirlikten kaçıyordu.

Kendisi çalışıyor ve elinin emeğini yiyerek geçiniyordu. Kanaatkardı. Bir koyun kesildiğinde derisinden ayağına giyecek, yününden de sırtına ip yapardı. Etini kurutur, derisinden ayrıca yararlanır, çoğunu da ihtiyacı olanlara verirdi. Eti niye kuruttuğunu sorduklarında;

– Allah için bu günlerde müstağni davranmam, onları bir günde tüketmemden bana daha hayırlı gelir ki, yarın insanların

elindekilere muhtaç olmayayım' derdi. Hem tasaddukta bulunuyor ve başkalarını düşünüyordu, hem de yarını adını tedbiri elden bırakmıyor ve arkadakilere birer tasarruf örneği bırakıyordu.

***

Etrafta fetihlerin yaşandığı ve hazinenin dolup taştığı bu günler bile Selmân'ı değiştirmemişti. Eline geçen kumaşı ikiye bölüyor ve sadece, örtülmesi farz miktarı kapatıyor, dizlerine kadar bir elbise giyiyordu. Diğer kısmını da altına serip üzerine oturuyor ve orada insanlarla sohbet ediyordu. Halbuki kendisine, yılda dört bin ile altı bin atâ veriliyordu. Ancak o, bunların hepsini dağıtıyor ve bir dirhemine bile elini sürmüyordu. Diyordu ki;

– Bir dirhemle az bir hurma yaprağı satın alır ve onu işlerim ve sonra da üç dirheme satarım. Bir dirhemi yerine iade ederim. Bir dirhemi ailemin nafakası yaparım. Üçüncü dirhemi de tasadduk ederim.'

İhtişam ve debdebe içinde bir hayattan.. zümrüt zebercet dolu saraylardan.. Fars diyarından kopup gelmiş bu adam, öyle bir irade sahibiydi ki, dünya adına hayaline bulaşabilecek bir şey yoktu. Olamazdı da..!

***

Aynı zamanda, yeri ve zamanı geldiğinde ölçülü olmak kaydıyla nükteden hoşlanırdı. Bir gün iki arkadaşı ziyaretine gelmişlerdi. Evinde ne bulmuşsa onları koymak istedi sofraya. Ama misafire ikram edebilecek ekstra bir şeyi yoktu Selman'ın. Gizlemenin de bir anlamı olamazdı ve bu halini bile bir nasihate çevirmek istiyordu:

– Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem)tekellüften nehyetmemiş olsaydı sizin için tekellüfte bulunurdum' dedi ve arkasından tuz ve

ekmek getirip ikram etti onlara. İçlerinden birinin, canı çekmiş ve tuzun yanında sa'ter de olmasını istemişti. Hemen çıktı dışarıya ve ibriğini rehin olarak verip, karşılığında sa'ter alıp getirdi. Ekmekle tuzlu sa'ter yenilmiş ve misafire ikram faslı tamamlanmıştı. Bu arada arkadaşlarından birisinin;

– Bize rızık olarak verdikleriyle bizi kanaatkar kılan Allah'a hamd olsun' dediğini duyunca cevabını yapıştırdı;

– Şayet kanaatkâr olmuş olsaydın, şimdi benim ibriğim rehin olmayacaktı.'

***

Ölüm emarelerini göndermiş ve Selman da dünyaya veda etmek üzereydi, Yanına girenler, O'nun gözyaşlarına şahit oldular ve sebebini sordu Sa'd İbn Ebi Vakkas;

– Seni ağlatan ne ya Ebâ Abdillah!? Rasûlullah (sallallahu aleyhi ve sellem) aramızdan ayrılırken senden razıydı' cevap verdi;

– Vallahi de ne ölüm korkusundan ne de geri dönme arzusundanağlıyorum. Ağlamamın sebebi, Rasûlullah'ın bize ahdi var.. O'nun vasiyetini tutamamış olmamızdan duyduğum endişedir beni ağlatan. Zira bize O (sallallahu aleyhi ve sellem);

– Sizin dünyadan nasibiniz, ağacın altındaki süvari gibi olsun' buyurmuştu. Şimdi benim etrafımda çok şey var.'

Bunları duyunca Sa'd, etrafına bakındı. Selman'ın yanında sadece, içine yiyeceğini koyup yediği bir kâse ile suyunu içip abdestini aldığı bir ibrik vardı. Bunlarla Selman kendini, lüks hayat yaşayanlar arasında 'mütref' sayıyor ve Rasûlullah'ın ahdine vefa gösterememiş olmanın hicabını duyuyordu.

***

Hasta yatağında ziyaretine gelenler oldu. Rahatsızlığı giderek artınca hanımını yanına çağırdı ve;

Belencer'den getirdiğim miski ne yaptın?' diye sordu.

– İşte burada' dedi hanımı. İçinde misk olan bir kese getirdi. Celvelâ'nın fethedildiği gün elde etmişti onu ve son yolculuğu için saklıyordu; huzur-u ilahiye giderken güzel kokular içinde olmayı ve böylelikle güzel kokudan hoşlanan ervah-ı tayyibeyi rahatsız etmemeyi hedefliyordu.

Yapacağı işi hanımına tarif ediyordu;

– Onu suyla karıştır ve çalkala, sonra da döşeğimin etrafına serp. Zira, şu an yanıma öyle varlıklar geldiler ki, ne yerler ne de içerler.. ne insan ne de cinler. Onlar güzel kokudan hoşlanırlar…'

Dediğini yaptı hanımı. Bu arada yanındakiler de huzurundan çıkmışlardı.

Hanımının da odadan çıkmasını emretti. Yalnız kalmak istiyordu. Bir müddet sonra hanımı yanına girdiğinde, ruh-u mübarekleri çoktan bedenini terk etmiş ve Selman da, Mele-i A'la'nın sakinleri arasına katılmıştı. Bir müddet sonra etrafta, hüzün dolu kısık seslerle Selman'ın ölüm haberi konuşuluyordu.

Bu esnada tarihler, hicretin 36. yılını gösteriyordu. Hz. Osman'ın hilafetinin son dönemleriydi. Gönüller mahzun, gözler de yaş doluydu. Uzun ve bereketli bir ömür yaşayan Selman'ın arkasından Hz. Osman dahil herkes gözyaşı döküyordu.

Arkasında bıraktığı, sadece üç tane kızı vardı.

Müdlic ve Necran'lı Bilgeler

Bir gün Müdlic ve Necrân'dan birkaç bilge Mekke'ye gelmişti. Bunlar, Hristiyanlığı iyi bilen insanlardı. Sürekli bir beklenti içinde bulunuyorlardı; zira Hz. Îsâ'dan bu yana uzun zaman geçmesine rağmen hâlâ Beklenen Nebi gelmemişti. Ancak O'nun geliş zamanı çok da uzun olmamalıydı. Her an gelmesi muhtemeldi. Hep bu beklentiyle hareket ediyorlardı.

Aynı zamanda bu adamlar, o gün için 'ilmü'l-kafe' denilen ve vücut hatlarından hareketle karakter okuma sanatı olarak bilinen bilgiye sahip kişilerdi. İnsanların simalarına bakarak atalarının kimler olduklarını söyleyebilirler ve yüzlerindeki ifadelerden karakterlerine varıncaya kadar birçok özelliklerinden bahisler açabilirlerdi.

Mekke sokaklarında yürürlerken karşılarına çıkan bir çocuk endişelendirmişti onları… Yürürken, gözleri çocuğun üzerinde kilitli oldukları yerde kalakaldılar. Şaşkınlık ve hayranlıklarını ifade sadedinde cümleler döküyordu dudaklarından…

Yanına yaklaşıp daha yakından bakmak istediler ve bunun için hareket ettiklerinde bakım ve görümünü üstlenmiş olan kadın Ümmü Eymen durumun farkına varmış ve olaya müdahale ihtiyacı hissetmişti. Zira adamların gözleri yetim Muhammed'in üzerinde ve hep beraber yanına doğru yaklaşıyorlardı;

– Dokunmayın o çocuğa!'

Adamlar, yabancı bir beldede yanlış bir hareket yapmış olmanın hacaletiyle irkildiler ve geri adım attılar. Ancak meraklarını giderecek bazı sorular sormadan da edemediler;

– Bu kimin çocuğu?'

Babanın olmadığı yerde amca ve dede, baba hükmünde değerlendirilirdi. Ümmü Eymen de bu maksatla cevap verdi;

– Abdulmuttalib'in.'

Tanıdıkları bir isimdi. Mekke'nin reisiydi.. tanımamak olur muydu onu hiç! Cevap bildikleriyle kısmen çelişse de, doğrusunu öğrenebilecekleri adresi bulmak gerekiyordu ve nerede bulabileceklerini sordular. Adres Ka'be'yi tarif ediyordu.

Çok geçmeden Ka'be'nin avlusunda Abdulmuttalib'i buldular. Selam ve muhabbetin ardından sözü çocuğa getirdiler ve sordular;

– Bugün güzel bir çocukla karşılaştık. Yanındaki kadın, bu çocuğun sana ait olduğunu söyledi.'

Abdulmuttalib de, Ebû Tâlib misali cevap verdi;

– Evet, o benim oğlum.'

Bahîra gibi bu bilgeler de şaşkınlık içindeydiler. Çok geçmeden;

– Hayır, olamaz..!' dedi biri. 'Olamaz; zira bu çocuğun babası, daha o doğmadan vefat etmiş olmalı' diye de ilave etti.

Adamların bir bildiği vardı ve daha açık konuşmak gerekiyordu. Bu sebeple Abdulmuttalib;

– Evet, o benim oğlumun emaneti. Yani torunum' dedi.

Şimdi olmuştu. Zihinlerini kemiren yanlışlık da ortadan kalkmıştı; gördükleri her şey, bu çocuğun bekledikleri Zat olduğunu anlatmaktaydı. İçlerinden birisi atıldı;

– Bu çocuğun ayak izleriyle Makam-ı İbrâhîm'deki izler aynı. Yani İbrâhîm soyundan geliyor. Yüzündeki güzellik.. gözlerinin rengi.. seciye ve duruşundaki duruluk.. karakterindeki ululuk.. hele iki omuzu arasındaki işaret, bu çocuğun Beklenen Nebi olduğunu söylüyor.'

Bir başkası devam etti;

– Biz, İsmail oğullarından gelecek ve Peygamberlerin sonuncusu olacak bir Nebi'nin sıfatlarını kitaplarda okuyup duruyoruz. Bu malumata göre o Nebi'nin zuhûr edeceği yer burası, yani Mekke'dir.'

Bu sırada yetim Muhammed de dedesinin yanına gelmişti. Anlattıklarını tasdik ettirircesine Abdulmuttalib'e işaret ediyorlar ve bu çocuğun, 'O' olduğu konusunda zerre kadar tereddütleri olmadığını söylüyorlardı.

Birisi Abdulmuttalib'in kulağına eğildi ve;

– Ancak bu çocuğu iyi koruman lazım' dedi ve ilave etti;

– Zira, Beklenen Nebi'nin bu çocuk olduğunu Yahudiler anlarlarsa -ki onlar da bu çocuğun geleceğini iyi bilmektedirler- O'na bir kötülük yaparlar.'

Hz. Ebû Bekir (Radıyallahu Anh)

Aslında asırlar boyunca anlatılanlar, sadece gelecek Son Nebi ile ilgili değil, aynı zamanda O'nun etrafında yerini alacak arkadaşları, yani Sahabelerini de içeriyordu. Cihada memur olmalarından, çarşı ve pazardaki hallerine kadar birçok özellikleri dile getiriliyor ve her fırsatta 'hammâdûn' oldukları başkalarına anlatılıyordu.

Ebû Bekir, aynı zamanda zengin ve Mekke'nin ileri gelenlerindendi. Kan davaları ve diyetler gibi konularda Kureyş, O'na danışmadan sonuca gitmez ve belli başlı konularda O'nu bir otorite olarak kabul ederdi.

***

Gerçi, Hz. Ebû Bekir de boş değildi; O da, hayatı erken okuyan ender insanlardandı ve cahiliyyenin karanlıklarına doğacak Nûr'u, Zeyd gibi.. Bahîra gibi.. Selman gibi.. Abdullah İbn Selam ve daha niceleri gibi O da özleyen.. özleyip de yolunu gözleyenlerdendi.

Bir gün Zeyd İbn Amr'la Ümeyye İbnu's-Salt'ın konuşmalarına şahit olmuştu. Her fırsatta sözü Son Kurtarıcı'ya getiren Zeyd;

– Allah'ın hükmü ve Hanîflik hariç Kıyamet Günü bütün dinler boş ve faydasızdır' dedi ve ilave etti;

– Dikkatli ol! Bu beklenen peygamber, bizden mi, sizden mi, yoksa Filistin ehlinden mi?'

Hz. Ebû Bekir, iki dostun konuşmalarını dikkatlice dinliyordu. Başka bir dünyadan bahsediyorlardı ve konuşulanlar da öyle yabana atılacak meseleler değildi. Konuşanlar ise, Mekke'nin en bilge insanlarıydı.

İçinde bir merak uyanmıştı ve doğruca bir başka bilgenin Varaka İbn Nevfel'in yanına gitti. Zira O'nun da gözleri semadan ayrılmıyor, geleceği ümidiyle sinesi inip kabarıyordu. Oturdu yanına ve Kabe'nin avlusunda dinlediklerini anlattı ve meselenin ne olduğunu sordu O'na...

– Evet ey kardeşimin oğlu!' diye söze başladı Varaka. 'Ehl-i Kitap ve bütün ulema, bu beklenen nebinin, neseb yönüyle Arabın ortasından çıkacağında müttefiktirler. Ben neseb ilmini de iyi bilirim. Senin kavmin, nebeb yönüyle Arabın ortasıdır' diye de ilave etti. Bunun üzerine Ebû Bekir;

– Ey amca! Bu Nebi ne ile gelecek? Ne söyleyecek?' diye sorunca Varaka;

– O'na söyleneni söyleyecek. Ancak o gelince ne bir zulüm, ne de zulüm yapılacak bir zemin kalacak' dedi.

Artık Ebû Bekir, olaylara daha farklı bakıyordu. Zaman zaman Ka'be'ye gidiyor ve insanların acınası hallerini garipseyerek acı acı seyrediyordu. Ona göre putlara tapmak batıldı ve bunu kendi kendine mırıldanmaktan çekinmiyordu.

Bilgelerden duydukları, ölümün ikizi olan uykularını esir alıyor, rüyalarında bile artık, adım adım O'nun peşinde gidiyordu.

***

Bir gün Ebû Bekir'in yolu Yemen'e düşmüş ve orada, Ezd kabilesinden yaşlı, Tevrat ve İncil'i iyi bilen, pîr-i fânî, bilge bir şeyhi ziyaret etmişti. Bu ihtiyar da, güneşin tulûunu bekleyenlerden biriydi. Daha O'nu görür görmez heyecanlanmış ve garip

bir hal almıştı. Neredeyse dili tutulacak gibiydi. Yanına yaklaşan Ebû Bekir'in yüzüne daha bir dikkatle bakıyordu. Gözlerini yüzüne kilitlemişti adeta ve merakının anahtarı sorularını sıralamaya başladı:

– Sanırım sen Harem ehlindensin!?' dedi önce. Bu ne ferasetti ki, Mekke'den geldiğini anlamış ve bunu, Ebû Bekir'e de tasdik ettirmek istiyordu;

– Evet, Ben Harem ehlindenim.' Şaşkınlığı bir kat daha artmış gözüküyordu;

– Umarım Kureyşlisindir de.!?'

– Evet, Ben Kureyşliyim.' İhtiyarın soruları bitecek gibi değildi;

– Allah bilir, Kureyş'in Teym kolundansın.!?'

– Evet, Ben Teym kolundanım. Adım da Abdullah İbn Osman. Ka'b İbn Sa'd oğullarındanım.' Yaşlı bilgenin yüzünde, aradığı her şeyi bulmanın rahatlığı okunuyordu. Bir hamle daha yaparak;

– Tereddüt ettiğim sende bir tek mesele kaldı' dedi.

– Nedir o?'

– Karnını açacaksın!'

– Yapamam. Hem, söyler misin niye bunu yapmamı istiyorsun!?'

– Ben, en sadık, sahih ilimlerde gördüm ki, gelecek Son Nebi Harem'de neş'et edecek. O'na en çok, bir gençle bir de olgun zat yardımcı olacak. O'nun yanındaki ilk genç, atılgan, çevik, güzel ahlaklı, O'nu koruma adına kendini feda eden, Ã°ülmez gibi görünen problemleri kolaylıkla çözen birisi olacak. Yanındaki olgun insana gelince o, beyaz tenli ve yumuşak huylu, beden itibariyle zayıf, karnında bir ben ve sol dizinin üstünde de bir alamet

olacak. Senden istediğimi bana gösterirsen, seninle ilgili sıfatlar benim için kesinleşmiş olacak. Yoksa bana gizli kalacak ve kanaatimden emin olamayacağım.'

İhtiyar kadar Ebû Bekir de heyecanlanmış, şaşkınlıktan ne diyeceğini bilemiyordu..! Evet, daha önceleri bir Nebinin geleceğini çok duymuştu, ama kendisiyle ilgili bu kadar detayın da bilinebileceği hiç aklına gelmezdi. Şimdi ihtiyar kadar Ebû Bekir de merak içindeydi. Madem istiyordu, O da karnını açıp ihtiyar bilgine göstermeliydi. Karnını açtığında göbeğinin üstündeki siyah beni gören ihtiyar bilge, şaşkınlığını gizleyememiş ve daha bir dikkatle dönüp dönüp bakıyordu. Gözleri benin üzerinde mahsur, ağzından şu cümleler döküldü;

– Kabe'nin Rabbi'ne yemin olsun ki Sen, O'sun. Ben seni bir konuda uyarayım da sen ondan uzak dur.'

– Nedir o?'

– Hevâya tâbi olmaktan uzak dur. Orta ve sağlam olan yolu tut. Sana ihsan edilip verilen şeyler konusunda Allah'tan kork.'

İhtiyar bilgeden ayrılan Ebû Bekir, alıp-veriyor ama bir türlü işin içinden çıkamıyordu. İçindeki bir ses, bu kaynağa tekrar müracaat etmesi gerektiğini söylüyordu. O da, işlerini bitirince vedalaşmak için tekrar bu yaşlı adamın yanına geldi. Vedalaşma anı gelip oradan ayrılırken ihtiyar;

– İstersen o gelecek Nebi ile ilgili yazdığım şu beyitleri de sana vereyim' dedi ve beyit beyit kendi yazdığı şiirleri sıralamaya başladı. Şeyhe göre adres çok netti ve Ebû Bekir, o güne kadar dinledikleriyle şeyhin sözlerini birleştirdiğinde, bütün yolların Mekke'de birleştiğini görüyordu.

Derken Hz. Ebû Bekir, Yemen'den ayrılmış ve Mekke'ye doğru yola koyulmuştu. Gelinceye kadar zihninde hep bunları alıp

veriyor, 'Emîn'le bunları paylaşmak için can atıyordu. Mekke'ye yaklaştığında yolunu, Ukbe İbn Ebî Muayt, Şeybe, Rabîa, Ebû Cehil ve Ebu'l-Bahterî gibi Kureyş'in ileri gelenleri kesti. Duruşları hayra alamet değildi. Belli ki yokluğunda önemli gelişmeler yaşanmıştı ve sordu Ebû Bekir;

– Ben yokken buralarda neler oldu? Yeni bir şey mi var?'

Onlar da zaten bunu anlatmak için fırsat kolluyorlardı. Kin ve nefretle sıralamaya başladılar;

– Hem de ne olay yâ Ebâ Bekir! Ebû Tâlib'in yetimi, kendisinin nebi olduğunu sanıyor. Sen olmasaydın hiç beklemez işini bitirirdik. Ancak sen geldin ya, artık meseleyi sen çözersin.'

***

Kader O'nu bir yola koymuş, emin adımlarla yürüyordu. Hiç bir şey hissettirmeden onları, gönüllerini hoş ederek tatlılıkla yanından gönderdi ve yakın dostu Muhammed'in nerede olduğunu öğrendi. Hiç vakit geçirmeye tahammülü yoktu. Çok geçmeden Ebû Bekir, Hz. Hatice'nin kapısını çalıyordu. Kapıyı açan, aradığı insandı. Meraktan çatlar gibiydi ama emin olmak için önce mesafeli davranıyordu;

– Yâ Muhammed!' dedi. 'Sen, ehlinin geleneklerini bırakıp, atalarının dininden vaz mı geçtin.!?' Yılların dostuna Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem), nasıl davranacağını çok iyi biliyordu;

– Ben Allah'ın Rasûlüyüm yâ Ebâ Bekr!' dedi önce ve ilave etti;

– Risaletini tebliğ etmem için beni Sana ve bütün insanlara Nebi olarak Allah gönderdi. Seni de Hak ile O'a davet ediyorum. Vallahi yâ Ebâ Bekr; seni kendisine davet ettiğim Allah Haktır. O, benzeri olmayan yegâne Tektir. Biz O'ndan başkasına kul olamayız… Gel ve iman et Allah'a..!'

Ebû Bekir, hâlâ ihtiyatı elden bırakmıyor, kanaatinin pekişmesini istiyordu;

– Peki, bu konuda delilin ne?'

– Yemen'de karşılaştığın ihtiyar.'

Şok üstüne şok yiyordu. Yine de temkinli olmalıydı ve ekledi;

– Yemen'de o kadar ihtiyarla karşılaştım ki.!?'

Tereyağından kıl çeker gibi zihindeki bütün şüpheler izale ediliyor, kalpteki bütün tereddütler teker teker izale oluyordu;

– Sana o beyitleri veren ihtiyar.'

Artık Ebû Bekir bitip tükenmiş, bir başka söz demeye mecali kalmamıştı. Sadece;

– Bunu sana kim haber verdi ey Habîbim!?' diyebildi. Gelen cevap;

– Benden öncekilere de gelen o büyük melek' şeklindeydi ve yolların birleştiği yerde yapılacak tek şey kalmıştı;

– Uzat ellerini, Sana bey'at edeceğim.'

Ve ardından rikkat dolu bir ses tonuyla, gönlünün feyezanını haykırıyordu;

– Ben şehadet ederim ki, Allah'tan başka ilah yoktur ve Sen de O'nun Rasûlü'sün.'

Evet.. Ebû Bekir teslim olmuştu..! Hem de bir daha hiç kopmamak üzere bir teslimiyetti bu ve yitiğini bulmanın sevinciyle gözlerine yaş yürümüş, göz pınarlarından katre katre huzur damlıyordu.

Sevinçten ağlayan, elbette sadece Ebû Bekir değildi. Evinin gülü Hz. Hatice, azatlı delikanlı Zeyd ve amcasının oğlu Ali'den sonra huzuruna gelip bir gönül daha Müslüman olmuştu ya,

Mekke'nin dağları arasında Rasûlullah'tan daha fazla sürûr içinde olan kimse yoktu, olamazdı da..!

O güne kadar imana zaten hazır hale gelen Hz. Ebû Bekir (radıyallahu anh), o kadar hızlı karar vermiş ve o denli kolay iman etmişti ki Allah Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem), bunu ifade sadedinde;

– Ebû Bekir dışında kimi İslâm'a davet etmişsem, bir müddet çekinme, duraksama ve tereddüt yaşadı. O ise, kendisine arz eder etmez hiç tereddüt göstermeden kabul etti' diyecektir.

ARTIK GÜNLER BAHARI YAŞIYORDU

Bu günlere kadar gelip geçen her bir peygamberin, ‘geldi.. gelecek’ diye dillerine pelesenk ettikleri bu hakikat ve böylesine külli bir kurtarıcı beklemeleri ve özelliklerindeki inceliklere varıncaya kadar tafsilata girip tarif etmeleri, Allah katında öyle bir külli duaya inkılâb etmişti ki, artık zamanı gelmiş ve dua da müstecâb olmuştu.

Hz. İbrâhîm gibi bazı peygamberlerin, ahir zaman peygamberinin zuhûruyla ilgili taleplerini dua kalıplarına dökerek alemlerin Rabbi olan Allah’tan bizzat talep ettikleri de bir gerçekti ve bütün bunlar, fiilen yapılan taleplerle birer lisan kesiliyor ve Rahmet-i İlahi’yi ihtizaza getirecek birer değer ifade ediyordu.

Derken işte bu dualar, kabul görmüş ve Allah’ın beklenen Rasûlü (sallallahu aleyhi ve sellem)zuhûr etmişti.

BEKLEYİP DE KAYBEDENLER

Bir de, sonuna kadar beklediği halde kaybedenler vardı. Biliyorlardı ama, bir türlü bildiklerini ikrar edemiyorlardı. En acısı da bu değil miydi.!? Bile bile bir inada kurban gitme.. şuurunda oldukları halde gerçeğin üzerini örtme ve bilginin üzerinden inhiraf yaşama kadar ağır bir kayıp olamazdı..!

Elbette iman, en büyük nimetti ve bu nimetten mahrum kalanlar da yok değildi..! Kureyş'in ileri gelenleriyle Ümeyye İbn Ebî Salt gibi bir de, bir inat uğruna bildiği halde O'ndan uzak duranlar vardı..!

İbret olması açısından birkaç örnek de bunlardan aktaralım:

Ümeyye İbn Ebî Salt

Bir de bilip bulamayanlar vardı. Bu, hepsinden acıydı. Zira, onlar da, diğerleri gibi bir Nebi'nin geleceğini duymuş ve bilgisine sahip olmuşlardı. Ümeyye, şairdi.. sözün ne anlama geldiğini biliyor ve bunu da iyi kullanıyordu. Ancak, ne yazık ki, kendisine bunların bir faydası olmayacaktı.

Ümeyye'nin kulağına da çok şey gelmiş ve o da biliyordu ki, çok geçmeden bir Nebi gelecek ve bütün insanlık o'nun arkasında saf bağlayacak. Yeri ve zamanı gelince duyup bellediklerini şiir kalıplarına döküyor ve hayranlık uyaracak ifadelerle O'nu tarif ediyordu.

Adeta Allah'ı anlatacak bütün âyetler önüne serilmiş ve o da bütününü birden görebiliyordu. Ancak onun bu görüp bilmesi, iman ettiği anlamına gelmiyordu. Zira, şeytan onun peşine takılmış, nefsiyle atbaşı imana ait bütün değerlerden onu çekip alıyordu. Dolayısıyla o, ayağına kadar gelen fırsatı değerlendirememiş ve gemiyi kaçırarak sahil-i selamete ulaşmaktan mahrum kalıyordu.

Şu âyetin, Ümeyye ve benzeri insanlar için indiği anlatılmaktadır;

– Onlara, kendisine âyetlerimiz hakkında ilim nasip ettiğimiz kimsenin de kıssasını anlat; evet, o adam bu ilme rağmen o âyetlerin çerçevesinden sıyrıldı. Şeytan da onu peşine taktı, derken azgınlardan biri olup çıktı.

Eğer dileseydik, onu o âyetler sayesinde yüksek bir mevkiyeçıkarırdık, lakin o yere saplandı ve hevasının esiri oldu.

Onun hali, tıpkı köpeğin durumuna benzer; üzerine varsan da dilini sarkıtıp solur; kendi haline bıraksan da yine dilini salar solur! İşte bu, tıpkı âyetlerimizi yalan sayan kimselerin misalidir. Sen olayı onlara anlat, olur ki düşünüp kendilerine çeki düzen verirler.'[61]

Ümeyye hakkında üzüntüsünü dile getiren Efendimiz de;

– Şiiri iman etti, ama kendisi etmedi' buyuracaktı.

---

[61] A'raf, 7/175

Kureyş'in İleri Gelenleri

Aslına bakılırsa Hz. Peygamber'in, Ahir Zaman Nebi'si olduğunu bilenler sadece saydıklarımızla da sınırlı değildi. O'nun can düşmanları bile O'nu tanıyor ve Nebi olduğunu biliyorlardı. Ancak bu bilmenin önünde firavun misal kibirleri, koyu karanlık içinde bir kabile taassupları vardı ki, bir türlü gelip teslim olamıyorlardı.

Muğîre b. Şû'beinsafa geldiği bir sırada şunları anlatacaktı;

– Ebû Cehil'le beraber oturuyorduk. Allah Rasûlü geldi ve bazı şeyler anlatarak tebliğde bulundu. Ebû Cehil, küstahça:

– Ya Muhammed! Eğer bunları öbür tarafta tebliğ ettiğine dair şahit aramak için yapıyorsan, hiç yorulma ben sana şehadet ederim, şimdi beni rahatsız etme' dedi. Allah Rasûlü bizden ayrıldı. Ben Ebû Cehil'e sordum:

– Hakikaten O'na inanmıyor musun?' Cevap verdi:

– Aslında biliyorum ki, O peygamberdir. Fakat, Hâşimîlerle eskiden beri aramızda bir rekâbet var. Onlar, rifâde, sikâye bizde diye övünüp duruyorlar. Bir de peygamber de bizden, derlerse işte ben buna dayanamam.'

***

Bir gün yine Kureyş toplanıp kafa kafaya vermişti. Kendilerine can düşman olarak belledikleri Allah Rasûlü'ne aralarından birisini göndererek, sözde davasından vazgeçireceklerdi. Göndermek üzere Utbe b. Rebî'a'da karar kıldılar. Utbe gidip O'nu ikna edecek ve da'vâsından vazgeçirecekti. Bu zat, o günün entel sınıfından ve Arap edebiyatına vâkıf, varlıklı bir insandı. İki Cihan Serveri'nin yanına vardı ve kendince mantık oyunları yapmaya çalışarak O'na sordu:

– Ya Muhammed! Sen mi hayırlısın, yoksa baban Abdullah mı?'

Efendimiz bu soruya cevap vermedi. Hayır, belki de ahmağa en güzel cevap olan sükut ile karşılık verdi. Utbe devamla şu şeytani cümleleri söyledi;

– Eğer onun senden daha hayırlı olduğunu kabul ediyorsan, muhakkak o, senin şu anda tahkir ettiğin ilâhlara taptı. Yok, eğer kendini ondan daha hayırlı görüyorsan, o zaman konuş da anlattıklarını ben de dinleyeyim.'

Sıra Hz. Peygamber'e gelmişti ve Allah Rasûlü sordu:

– Diyeceklerin bitti mi?'

– Evet' dedi Utbe ve sustu. İki Cihan Serveri diz çöktü ve Fussîlet sûresi'ni başından itibaren okumaya başladı. 13. âyet olan âyetine gelince, Utbe dayanamadı. Sıtmalı gibi titriyordu. Ellerini Allah Rasûlü'nün mübarek dudaklarına götürdü. Takatı kalmamıştı;

– Sus ya Muhammed! İnandığın Allah aşkına sus!' dedi ve kalkıp gitti.

Mekke büyükleri neticeyi bekliyorlardı. Ebû Cehil, Utbe'nin gelişini hiç beğenmemişti. Yanındakilere, yemin billah şöyle seslendi;

– Gittiği gibi dönmüyor.'

Utbe doğruca evine gitti. Dinlediği âyetler onu yıldırım çarpar gibi çarpmıştı.. ve biraz sonra da şeytana akıl öğreten adam Ebû Cehil gelip kapıya dayanmıştı. Utbe'nin îman etmesinden korkuyor ve hemen hâdisenin üzerine gitme lüzumuna inanıyordu.. ve Utbe'nin zayıf tarafını çok iyi biliyordu. Onu gururundan vuracaktı. Harekete geçti ve şöyle dedi:

– Ya Utbe, duydum ki Muhammed sana fazla iltifat etmiş. Orada sana ziyafet vermiş, yedirmiş, içirmiş. Sen de bu iltifata dayanamayıp O'na îman etmişsin. Halk arasında söylenenler bunlar…'

Utbe öfkelendi. Damarı kabardı.

– Benim O'nun yemeğine ihtiyacım olmadığını hepiniz biliyorsunuz. Aranızda en zengin benim. Fakat Muhammed'in söyledikleri beni sarstı. Çünkü okuduğu şiir değildi. Kâhin sözüne ise hiç benzemiyordu. Ne diyeceğimi bilemiyorum. O, sözü doğru bir insandır. O'nun okuduklarını dinlerken Âd ve Semûd'un başına gelenlerin bizim de başımıza geleceğinden korktum...'

SONUÇ

Anlatılanlar göstermektedir ki geçmiş ve geçmişte yaşananlar, geleceğin muştularını da içinde barındırmaktadır ve bu muştular, sadece Son Nebi'nin geleceğinden ibaret de değildir. Müjdelenen o şanı yüce Peygamber, aynı zamanda bir müjde insanıdır. Önden gelip yoluna devam edenlerin, kendisini nazara verdikleri gibi O da (sallallahu aleyhi ve sellem), mesajının evrenselliğinden bahisler açarak davasının, üzerine güneşin doğup battığı her yere ulaşacağının müjdelerini vermiştir.

O'nun vesilesiyle dünyamıza doğan Kur'ân ve O'nunla gelen mesaj olan İslâm'ın esas hedefi de zaten, renk ve ırk farklılığına takılmaksızın bütün insanlara ulaşmak değil midir.!? Daha gönderilirken, küfürde derinlik yaşadığından dolayı anlayış bozukluğu yaşayan ve her şeyi negatif görmeye alışmışların hoşuna gitmese de;

– Bütün dinlerin üzerinde bir hakimiyet kursun diye..!' hedefi çizilmiştir onun…

– Müşrikler bundan hoşlanmasalar da Allah (celle celâluhû), diğer bütün sistemlere üstün kılsın diye Rasûlü'nü, hidayet ve hak din ile göndermiştir.'[62]

---

62 Saff, 61/9; Fetih, 48/28; Tevbe, 9/33

Zaten yeryüzü, bütünüyle Allah'a aittir ve günü geldiğinde onun zimamını salih kullarına teslim edecektir. Bugün, mü'minlerin elinde böyle bir zimam yoksa şayet, 'salahat'ta kusur var demektir. Zira teslim edeceğini vadeden bizzat Allah'tır. Ancak bu teslimin şartı, teslim alacakların sulh insanları olması keyfiyetidir.

Unutmamak gerektir ki, her dönemde aydınlanmadan rencide olan dîde-i huffaş[63] olacaktır ve yarasalar ışıktan hoşlanmıyor diye güneşin doğmamasını istemek ne kadar cehalet ise, marjinal bir kısım karanlık ruh hoşlanmasa da, sonuçta Allah'ın dediği olacak ve bu aydınlanma, bütün dünyada yaygınlaşarak hedefine ulaşacaktır. İşte, farklı yerlerinde benzeri ifadelerle tekrarlanan bir Kur'ân âyeti;

– Onlar, ağızlarıyla Allah'ın nurunu söndürmek isteyeceklerdir; ama Allah (celle celâluhû), kafirler bundan hoşlanmasalar da nurunu tamamlayacaktır.'[64]

Ne dün, ne de bugün yaşanılan olumsuzluklara takılıp kalınmaması gerektiğini anlatan Yüce Mevla;

– Sakın yılmayın, üzüntüye kapılmayın; eğer iman ediyorsanız mutlaka üstün gelirsiniz' diyerek bir başka sıfata daha dikkat çekmektedir ki o da, 'iman'dır. Ancak öyle, dil ucuyla 'inandım' demekle kendini ifade eden bir iman değil, bir kere onun tadını aldıktan sonra, artık dünya ve dünyaya ait bütün değerleri kendisine feda edebilecek çapta bir iman..!

İnananlara, 'gelin Allah'a ve Rasûlü'ne yeniden iman edin' diye seslenilecek kadar derinliği olan bir iman..!

Böylesine bir imana sahip olduktan sonra, inanan insandan beklenen ana gaye olan ıslah işi de yerine geliyor demektir ve

---

63 'Yarasa gözü' demektir.

64 Tevbe, 9/32; Saff, 61/8

böylesine bir samimiyet zemininde mutlu son, her zaman bu müttakilere ait olacaktır. Bunu da bize;

– Öyleyse onların red ve inkarlarına karşı sabret, dişini sık ve şüphen olmasın ki hayırlı akıbet, mutlaka müttakilerindir' demek suretiyle, sonunda kazanacak olanların, Allah'ı sayıp O'nu görüyor gibi hassasiyetle bir hayat yaşayan ve O'nun hukukunu çiğnemekten tir tir titreyenler olacağını da bizzat O (celle celâluhû) bildirmektedir.

Öyleyse 'salih amel dairesi içinde hummalı bir faaliyet', 'derinliği olan bir iman' ve 'takva ölçüleri içinde bir hayat', insanları topyekûn sulh ve sükûna ulaştıracak en önemli dinamiklerdir.

Böylesine bir gayret, aynı zamanda inayet-i ilahiyenin celbine vesiledir ve O'nun inayetine mazhariyet ise, dünya ve ukbada en büyük bahtiyarlıktır. Yüce Beyan'da bu bahtiyarlık ifade edilirken;

– Eğer siz Allah'ın dinine destek olursanız, O da size yardım eder ve ayaklarınızı sabit kılar, kaydırmaz onları' denilmektedir ki bu, aynı zamanda bizzat Allah tarafından bir teminatın söz konusu olduğunun açık delilidir.

***

Efendiler Efendiside farklı değildi.. olamazdı da..! Dillerdeki Müjde'nin dilinde de sürekli benzeri müjdeler vardı. Kula kullukta hürriyetlerini kaybedenler hoşlanmasalar bile, O'nunla gelen nûr yarım kalmayacak, ve bir gün mutlaka tamam olacaktı.

Bütün genişliğine rağmen yer yaşanmaz hale gelince, yanına gelen Bilâl'in başını sıvazlayacak, Habbâb'ı da şöyle teselli edecekti:

– Vallahi de Allah, nûrunu tamamlayacak, ancak siz acele ediyorsunuz.'

Kur'ân'ın ifadeleriyle ne kadar da ayniyet arz ediyor, değil mi.!? Sedece bu mu? Asla;

Gazveden dönmüştü. Mutâd olduğu vechile mescidine gidecek ve Rabbine hamd edecekti. Hane-i saadetine dönmeden önce kızın Fâtıma'nın kapısını çaldı. Açtı kapıyı ve görünce karşısında babasını, heyecanlandı. Kimin kapısına gelir de insan heyecanlanmazdı ki.!? Mübarek ellerine kapandı ve öptü onları doyasıya..! Ardından da boynuna sarılıp hıçkıra hıçkıra ağlamaya başladı: zira, insanlığı cehennemin kenarından alıp cennete merdiven dayamak için gelmişti ama O (sallallahu aleyhi ve sellem) da, yine insanlardan tepki görüyor ve çile üstüne çile çekiyordu..!

Hıçkırıklarının sebebini sorunca, kendini toparlamaya çalıştı ve;

– Dayanamadım yâ Rasûlallah!' dedi ve devam etti;

– Zira, görüyorum ki, çok çile çekmişsin; saçın başın karışmış, toz duman içinde, rengin de solmuş ve üzerindeki libâs da, lime lime. Dayanamadım yâ Rasûlallah!'

Hem onu teselli etmiş hem de bütün mü'minlere şu müjdeyi vermişti:

– Ağlama kızım! Zira Allah, senin babanı öyle bir dava ile gönderdi ki, gün gelecek bu dava, gece ve gündüzün, yeryüzünü sardığı gibi saracak onu. Yeryüzünde kerpiç, tuğla ve taştan inşa edilmiş bir ev kalmayacak ki, içine girmiş olmasın! Deve tüyünden, koyun yününden ve keçi kılından örülmüş hiçbir çadır kalmayacak ki, içine nüfûz etmiş olmasın..!'

Bu ifadeleriyle O (sallallahu aleyhi ve sellem), gelecekle ilgili kapılar aralıyor ve istikbalde yaşanacak bir evrenselliği ifade ediyordu. Aynı zamanda burada, 'Kostantiniyye'nin fethi gibi bir hedef gösterme vardı;

– Kostantiniyye mutlaka fethedilecektir; onu fetheden asker ne güzel asker.. onu fetheden kumandan da ne güzel kumandandır' buyurup İstanbul surları aşıldığı gibi, O'nunla yeniden doğan Nur, gün gelecek dünyanın tamamında yeniden doğacak ve

İstanbul'a kadar gelen sancak, dört bir yandaki burçların tamamında şehbâl açacaktır.

Ancak, surların öbür tarafına geçip bu müjdeyi yaşayabilmek için, İstanbul önlerine gelmek gerektir; zira dünya sebeplerle muhattır ve O'nun davasını, dünyanın dört bir yanına götürecek olanlar da yine, aynı ruhla hareket edip sancağını güneş batmayan ülkede dalgalandıracak olan O'nun ümmeti olacaktı.. olmalıydı da..!

O (sallallahu aleyhi ve sellem), demişse bunların hepsi de olacaktı.

Ancak, bütün bunlardan sonra burada durup yeniden düşünmek gerekiyor; peki niye bizlerde, bir Varaka İbn Nevfel imanı yok.!? Niye Selmân-ı Fârisî veya İbn Heyyebân gibi yollara düşüp O'nun için harekete geçemiyoruz? Zeyd İbn Amr gibi, işin gerçek yönünü arama adına hangimiz yollara revân olduk..? 84 yaşındaki Eyyûb Sultan'ın, İstanbul surlarının önünde ne işi vardı..? Ve bizler hâlâ niye aynı surların dibinde tenezzüh yarışındayız.!?

Halbuki onların elinde, zaman içinde tahrifat yaşamış beyanlar vardı ve onlar, bu beyanlardaki ifadelere gönülden bağlanarak evlerini terk etmiş ve Medine'de O'nun gelişini beklemeye durmuş.. Habeş'te saltanata bedel O'na hizmeti cana minnet bilmiş.. Yemen'deki melikliğe Medine'de gelişini gözlemeyi tercih etmişlerdi..!

Şu soruları kendimize yeniden soralım:

Öncekilerin elindeki bilgiler, ne kadar sağlam bilgi ihtiva ediyordu?

Kelam-ı İlahi'nin günümüze kadar gelişindeki hassasiyet.. ve noktasına bile ilişilmeden geleceğe taşınması.. korunma işini bizzat Allah'ın üstlenmesi ve nazil oluşundan kitap haline getirilişine kadar yaşanan süreçteki hassasiyetler ne anlama geliyor?

Öyleyse, öncekilerin imanı mı, bizimki mi daha derin?

Önümüze bir ayna koyup kametimize bakabilmişsek ne mutlu bize..!

Kametimizi yeniden gözden geçirip gelecek adına söz verebilmişsek Yaratan'ımıza.. bizden bahtiyarı olabilir mi.!?

Hakkı taşımada matıyye olma sözü verebiliyorsak, rıza ufkunu yakalama adına bir adım daha attığımızın emaresidir…

Bugün de dünya, bir beklenti içinde..! Başvurmadığı kapı kalmadı bugüne kadar…Hâlâ arayışlarda, ne aradığının da farkında olmadan..! Aslında aranan adres de belli ve inananların elinde..!

Öyleyse en azından, Ammûriyye'li papaz kadar bir gayretle, Selman'lara adres verip kıbleyi göstermek gerekiyor, sessizce..!

Bahîra heyecanıyla Meysere'lere akıl vermek gerekiyor, samimiyetle..!

Abdullah İbn Selâmmisal, bilginin zekatında cömert davranıp başkalarına da rehberlik yapmak gerekiyor, karşılık beklemeden ve yılgınlık göstermeden..! Kuss İbn Sâide gibi bir hatip, Zeyd İbn Amr gibi bir mustarip olmak gerek..!

Sadece, Medine'ye gelirken bayram yaşamak yetmiyor zira..! Başka Medine'lerde de bayram yaşanabilmesi için dolunay misali doğmak gerekiyor bütün ufuklarda..!